

MEB'İN YENİ
100'Ü

ORTAK YAZILI
SENARYO-
LARINA GÖRE

YAZILI
İÇİN KISA
CEVAPLAR

AKILLI
TAHTA

7. SINIF

SÜREÇ
ODAKLI

ETKİNLİK
TESTLERİ

KAZANIM
TESTLERİ

YENİ NESİL
TESTLER

İŞLEMLİ
TESTLER

Karekod Çözümlü

Sosyal Bilgiler

SÖRÜ BANKASI

Ekstra Ücretsiz
Dijital Platform

3000

Çözümlü Soru
ve Sınırsız

Deneme
Sınavları

Çözümler için
karekodu okutunuz.

İSTİKLAL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif ERSOY

ATATÜRK'ÜN GENÇLİĞE HİTABESİ

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen; Türk istiklalini, Türk cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi seni bu hazine mahrum etmek isteyecek dâhilî ve haricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklal ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazife atılmak için içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin. Bu imkân ve şerait, çok namûsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklal ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elim ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar, gaflet ve dalalet ve hatta hiyanet içinde bulunabilirler. Hatta bu iktidar sahipleri, şahsi menfaatlerini müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakruzaruret içinde harap ve bitap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evladı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklal ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

7. SINIF SOSYAL BİLGİLER

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Editör Yayınevine aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan; kitabın tümünden veya bölümlerinden, yönerge-lerinden, ölçme araçlarından, etkinliklerinden ve kitaptaki modellemelerden esinlenmek, bunları taklit etmek veya benzerini yapmak suçtur. Aynı zamanda elektronik yollarla, fotokopi yoluyla, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz veya dağıtılamaz.

Editör

Turgut MEŞE

Yazar

Komisyon

Sertifika No

40447

Baskı ve Cilt

Data Dijital Matbaacılık

ANKARA

İLETİŞİM

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi

1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No:2/20

Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 20 33 - 0 505 925 57 81

Fax: 0312 342 23 58

www.editoryayinevi.com

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE: İLETİŞİM VE İNSAN İLİŞKİLERİ

- ▶ İLETİŞİME BAŞLIYORUM - ÇEVREMLE İLETİŞİM KURABİLİYORUM 3
- ▶ DÜNYAYI EVİMİZE GETİREN KUTU: TELEVİZYON . . 13
- ▶ DÜŞÜNÜYORUM, DÜŞÜNDÜĞÜMÜ AÇIKLIYORUM - DOĞRU BİLGİ ALIRSAK GELİŞİRİZ - BENİM HAYATIM, BENİM ÖZELİM 17
- ▶ YAZILI İÇİN KISA CEVAPLAR 24

2. ÜNİTE: TÜRK TARİHİNDE YOLCULUK

- ▶ BİR DEVLET DOĞUYOR 26
- ▶ OSMANLI FETİH SİYASETİ 33
- ▶ YAZILI İÇİN KISA CEVAPLAR - 1. 38
- ▶ AVRUPA GELİŞİYOR, OSMANLI VE DİĞER DEVLETLER ETKİLENİYOR 39
- ▶ ISLAHATLARLA DEĞİŞEN OSMANLI KURUMLARI . . 46
- ▶ KÜLTÜRÜMLE VARIM 50
- ▶ YAZILI İÇİN KISA CEVAPLAR - 2. 54

3. ÜNİTE: ÜLKEMİZDE NÜFUS

- ▶ GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE İNSAN YERLEŞİMİ - TÜRKİYE NÜFUSUNUN ÖZELLİKLERİ 55
- ▶ NEDEN GÖÇ EDİYORUZ? - TÜRKİYE'DE GÖÇÜN SONUÇLARI 66
- ▶ YERLEŞME VE SEYAHAT ÖZGÜRLÜĞÜMÜ KULLANIYORUM. 72
- ▶ YAZILI İÇİN KISA CEVAPLAR 76

4. ÜNİTE: ZAMAN İÇİNDE BİLİM

- ▶ KİL TABLETTEN TABLET BİLGİSAYARA 78
- ▶ IŞIK DOĞUDAN YÜKSELİR 83
- ▶ KARANLIKTAN AYDINLIĞA 87
- ▶ ÖZGÜR DÜŞÜNCE VE BİLİM 93
- ▶ YAZILI İÇİN KISA CEVAPLAR 97

5. ÜNİTE: EKONOMİ VE SOSYAL HAYAT

- ▶ ÜRETİM VE YÖNETİMİN TEMELİ TOPRAK 99
- ▶ ÜRETİM YOLCULUĞU 105
- ▶ YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA KÜLTÜRÜMÜZ . . . 111
- ▶ GEÇMİŞTEN GELECEĞE MESLEKİ EĞİTİM 115
- ▶ HAYALİMDEKİ MESLEK - TEKNOLOJİ VE DEĞİŞEN DÜNYA 119
- ▶ YAZILI İÇİN KISA CEVAPLAR 123

6. ÜNİTE: YAŞAYAN DEMOKRASİ

- ▶ DEMOKRASİNİN TARİHTEKİ YOLCULUĞU 125
- ▶ TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN TEMEL NİTELİKLERİ HUZUR DEMOKRASİ İLE GELİR 133
- ▶ YAZILI İÇİN KISA CEVAPLAR 139

7. ÜNİTE: ÜLKELER ARASI KÖPRÜLER

- ▶ TÜRKİYE VE DÜNYA - GELİŞEN TÜRKİYE 141
- ▶ YANLIŞ BİLDİĞİMİZ DOĞRULAR - GÜNÜMÜZ DÜNYA SORUNLARINA ÇÖZÜMLER 147
- ▶ YAZILI İÇİN KISA CEVAPLAR 154

- ▶ CEVAP ANAHTARI 156

1. İletişimin insan yaşamındaki yeri çok büyüktür. İnsan, diğer canlılardan farklı olarak iletişimini geliştirme şansına sahiptir.

İletişimi başlatmanın ilk aşaması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kendimizi ve çevremizi tanımak, anlamak
B) Her zaman kendi fikirlerimizin doğru olduğuna inanmak
C) İletişim kuracağımız kişinin düşüncelerine değer vermemek
D) Gerekli, gereksiz her yerde söz almak

2. **Selam veren bir arkadaşımıza başımızı sallamamız aşağıdaki iletişim çeşitlerinden hangisinin içerisinde yer alır?**

- A) Sözlü İletişim   B) Yazılı İletişim
C) Sözsüz İletişim   D) Etkili İletişim

3. **Aylin:** Sabah seminerim var, evde gürültü istemiyorum.

Ahmet: Televizyonda dizi var, ben dizi izleyeceğim.

Aylin: Dizini izleme diye bir şey demiyorum, ama yüksek sesle kesinlikle izleme.

Ahmet: Sessiz dizi izlenmez sen kulaklarını kapa.

Verilen diyalogda yapılan iletişim hatası aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Konuşmacının sözünü kesme
B) Göz teması kurmaktan kaçınma
C) Alay etme
D) Emirli konuşma
4. 7. sınıf öğrencisi Ayşe, okula götürdüğü top ile tüm arkadaşlarının oynamasına izin verirken, Remziye'nin oynamasına izin vermemektedir.

Remziye'nin aşağıdaki davranışlardan hangisini yapması, Ayşe ile yaşadığı sorunun çözümünde daha etkili olur?

- A) Sorunun kaynağını anlamaya çalışması
B) Kendisinin de top getireceğini söylemesi
C) Arkadaşlarıyla bir daha konuşmaması
D) Oyuna sık sık müdahale etmesi

5. **Aşağıdakilerden hangisi iletişimi olumsuz etkileyen davranışlardan biri değildir?**

- A) Konuşurken kişileri sorgulamamak
B) İnsanlara hoşlanmayacakları isimler takmak
C) Suçlayıcı cümleler kurmak
D) Öğüt veren ifadeler kullanmak

6. "İnsanlar zaman zaman çevresindeki insanları yanlış anlar ya da insanlara kendisini doğru ifade edemez. Böyle durumlarda nerede ve nasıl davranacaklarını bilmeleri gerekmektedir."

İnsanlar tarafından yanlış anlaşılan bir bireyin aşağıdaki davranışlardan hangisini yapması uygun olmaz?

- A) Yanlış anlaşılan konu üzerinde arkadaşının da fikirlerini almak
B) Arkadaşına kendisini düzgün cümlelerle anlatmaya çalışmak
C) Yanlış anlaşılan konu üzerinde konuşmaya yanaşmamak
D) Anlaşılmayan iletişim sorununu en kısa sürede çözmeye çalışmak

7. **Emir:** "Kendimizi başka insanların yerine koyarak onların duygularını anlamaya çalışmalıyız."

Verilen cümle aşağıdaki iletişim unsurlarından hangisini vurgulamaktadır?

- A) Empati kurmak
B) Etkin dinlemek
C) Farklılıklara saygı göstermek
D) Ben dilini kullanmak

8. **Aşağıdakilerden hangisi etkili iletişim yollarından biridir?**

- A) Konuşanlara karşı çıkmak
B) Göz teması kurmak
C) Her söze karışmak
D) Ön yargılı olmak

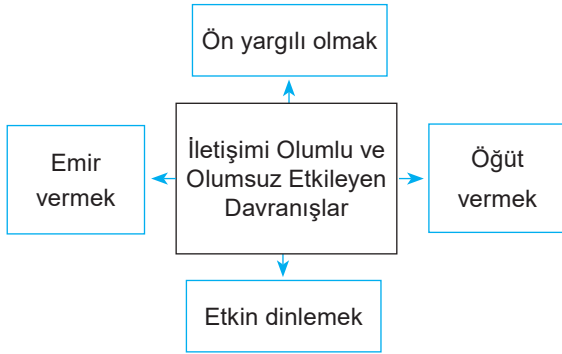

9. Elif sınavına çalışmak yerine televizyonda en çok sevdiği programı izlemektedir. Bu durum karşısında annesi Elif'in tercihine karşı çıkmakta ve ona şöyle demektedir: "Eğer sınavına çalışıp o sınavdan yüksek not alamazsan o televizyon programını bir daha asla izleyemezsin!"

Annesinin Elif'e söylediği söz, iletişimi engelleyen unsurlardan hangisine örnek oluşturmaktadır?

- A) Alay etmek   B) Emir vermek
C) Tehdit etmek   D) Öğüt vermek

10.

Yukarıda verilen davranışlardan hangilerinin kişiler arasındaki iletişimi olumsuz etkilediği söylenemez?

- A) Emir vermek
B) Öğüt vermek
C) Etkin dinlemek
D) Ön yargılı olmak

11.

Aristo

Konuşma sanatını bilen adam düşüncülerinin hepsini söylemez, fakat söylediklerini, düşünüp de söyler.

Buna göre Aristo aşağıdakilerden hangisini vurgulamaya çalışmıştır?

- A) Susmayı
B) Düşünerek konuşmayı
C) Düşünmeyi
D) Aklına geleni söylemeyi

12. Erken vakitte uyanmış okula gitmek için hazırlık yapıyordum. Yeni aldığım botu giydim, oldukça güzeldi. Okula yırtık lastik botla gelen arkadaşımı görünce alaycı tavırlarla ona bakıp onu küçük gördüm. Birdenbire içim ürperdi ne oldu gibisinden. Derse girdiğimizde arkadaşımın üzgün olduğunu anlayabiliyordum, yanına giderek ne olduğunu sordum. Botlarının yırtık olduğunu, ailesinin yeni bir tane bot alacak imkânının olmadığını söyledi. Birdenbire düşündüm ben de onun yerinde olabilirdim. Arkadaşlarım beni dışlasa kim bilir ne kadar da üzülür içime kapanırdım.

Verilen hikâye aşağıdakilerden hangisi ile ilgilidir?

- A) Empati   B) Ön yargı
C) Sempatı   D) Beden Dili

13.

- I. Davranışın karşısında incindim, üzüldüm.
- II. Çok kabasın! Her zaman sözümü kesiyorsun.
- III. Kolumun çekiştirilmesinden hoşlanmıyorum.
- IV. Yaramaz ve şımarık bir çocuk gibi davranıyorsun.

Yukarıda verilenlerden hangileri sen diline örnektir?

- A) Yalnız I   B) I ve II
C) II ve IV   D) III ve IV

14. Etkili ve doğru konuşma kadar etkili dinleme de iletişim için önemlidir. Bireysel ve toplumsal ilişkilerde etkili dinlemeye de en az etkili konuşma kadar dikkat etmeliyiz. Karşımızdakini anlama ve onun vermek istediği mesajı doğru algılamak için çaba göstermeliyiz.

Buna göre etkili dinleme için;

- I. dikkatli bir şekilde dinlemek,
- II. konuşmacıyı dinlediğimizi hissettirmek,
- III. gerektiğinde soru sormak üzere dinlemek,
- IV. önemli kısımları not alarak dinlemek

yöntemlerinden hangilerine dikkat etmeliyiz?

- A) I ve II   B) II ve III
C) I, II ve IV   D) I, II, III ve IV

1. Seslerin dışında mimikler de konuşma unsuru olarak kabul edilir. Bir şeyi el veya parmak ile göstermek, birisi giderken el sallamak da birer iletişim unsurudur.

Aşağıdakilerden hangisi yukarıda verilen durumla çelişmektedir?

- A) Beden dili sadece dilsizler için geçerlidir.
B) Mırıldanma bir iletişim unsurudur.
C) Duyguları ifade eden yüz mimiklerini sergilemek iletişim unsurudur.
D) El hareketleri iletişim unsurudur.

2. **Aşağıdaki davranışlardan hangisi doğru bir iletişim şeklidir?**

- A) Zehra'nın eve girerken aile bireylerine selam vermeye gerek duymaması
B) Azra'nın sabah okulda çalışan görevlilere günaydın demesi
C) Çocuğu konuşurken babanın maç seyretmesi
D) Bir anne ve babanın çocuğunu dinler gibi yapması

3.

- ◆ Peşinen verilmiş olan hükümlerin nedenini ve ispatlarını arayan kimse mutsuzdur.
- ◆ Hayatı boyunca okuduğu tek kitabı dünyada yazılmış tek kitap zannedenlerden korktuğum kadar hiçbir şeyden korkmadım.
- ◆ Peşin hükümlülüğün samimiyet kavramında asla yeri olmaz.

Verilen sözlerde vurgulanan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Empati
B) Ön yargı
C) Sempati
D) Çatışma

4.

- I. Sen dilini kullandığımızda karşımızdaki kişi savunmaya geçer.
II. Ben dili yerine sen dilini kullanmak etkili iletişim açısından önemlidir.
III. Sen dilinde, birey karşılaştığı davranışlar karşısında bireysel tepkisini, kendi duygu ve düşüncelerini açıklayan ifadelerle anlatır.

Yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) Yalnız III
D) II ve III

5.

Fatih

Kendime yeni bir iş ortağı buldum. Henüz onu hiç görmedim, sadece telefonda görüştük. Sesi bana pek güven vermedi. Bugün buluşacağız ama kesin anlayamayız.

Fatih'in göstermiş olduğu iletişimi engelleyen tutum ve davranış aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Emir vermek
B) Öğüt vermek
C) Ön yargılı olmak
D) Yargılamak

6.

- I. Akşam yemeğini zamanında yetiştiremeyeceğim için endişeleniyorum.
II. Beni öyle öfkelen diriyorsun ki benimle konuşmak istemiyorum.
III. Yorgun olduğum zaman canım oyun oynamak istemiyor.
IV. Kurallara uymayıp düzeni bozmak hoşunuza gidiyor, sorumsuzsunuz.

Yukarıdakilerden hangileri sen diline örnektir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve IV
D) III ve IV

7. Alışkanlıklarımız iletişim kurmada ve sürdürmede oldukça önemli rol oynar. Bazen yaptığımız hatalar, iletişimi kesintiye uğratar.

Aşağıdakilerden hangisi iletişimi olumsuz bir biçimde etkilememektedir?

- A) Kişinin konuşurken konuyu başka bir yöne saptırması
B) Kişinin konuşurken beden diliyle olumsuz duygular yansıtmaması
C) Kişinin konuşurken karşıdaki bireyin tedirgin olmasına sebep olacak şekilde davranması
D) Kişinin kendisine uygun gelmeyen davranışı kırımdan reddetmesi

8. Aşağıdaki öğrencilerden hangisinin empati ile ilgili verdiği bilgi yanlıştır?

- A) **Mert**: Kendimizi karşıdaki kişinin yerine koyarak onun bakış açısıyla bakmaktır.
B) **Esra**: Dış dünyayı karşımızdaki kişinin penceresinden görmeye çalışmaktır.
C) **Yusuf**: Empati kuran insanlar diğer insanları iyi anlamaz ve onlarla olumlu iletişim kuramazlar.
D) **Semra**: Empati kuranlar, iletişimde buldukları kişileri yargılamazlar.

9.

- I. İletişim; duygu, düşünce ve bilgilerin çeşitli yollarla başkalarına aktarılmasıdır.
II. Toplumsal varlık olan insanlar bir arada yaşamının gereği olarak birbirleriyle etkileşim hâlinindedirler.
III. İletişim en az üç kişi arasında gerçekleşir.

Yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) Yalnız III

10. Kişiler arasında duygu, düşünce, bilgi ve haberlerin akla gelebilecek her türlü biçim ve yolla başkalarına aktarılmasına iletişim denir. İletişimde kişinin konuşma biçimi, seçtiği sözcükler, ses tonu, beden duruşu, jest ve mimikler önemli bir yere sahiptir. Dinlemede iletişim de önemli bir faktördür.

Aşağıdaki atasözlerinden hangisi iletişim ile ilgili değildir?

- A) Bir elin nesi var, iki elin sesi var.
B) İki dinle bir söyle.
C) Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır.
D) Söz gümüş ise sükut altındır.

11. Aşağıdaki öğrencilerden hangisinin söylediği cümle iletişimi olumlu etkilememektedir?

- A) **Derya**: Duygu, düşünce ve inançları samimiyetle ifade etmek
B) **Emre**: İletişim esnasında karşıdaki kişiyle göz teması kurmamak
C) **Elif**: İletişimi sürdürebilmek için etkili sorular sormak
D) **Alper**: Tutarlı ve kararlı davranmak

12. İletişim kurmak için en çok kullandığımız yöntem konuşmadır.

Buna göre;

- I. sözlü iletişim,
II. yazı yoluyla iletişim,
III. sözsüz iletişim

yukarıdakilerden hangileri karşılıklı konuşarak yaptığımız iletişim çeşitlerinden biridir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) Yalnız III
D) I, II ve III

1.

- I. Benlik saygısına olumlu katkısı vardır.
- II. Öfke ve nefret duyguları oluşturur.
- III. Çekingen ya da saldırgan insanlar oluşturur.
- IV. Davranışa yöneliktir.

Yukarıdakilerden hangileri ben dilinin özelliklerindedir?

- A) Yalnız I   B) I ve IV
C) II ve III   D) Yalnız IV

2. Aşağıdakilerden hangisi empatinin yararlarından biri değildir?

- A) İnsanların günlük yaşamda birbirlerini anlayabilmesini sağlar.
- B) Duygu ortaklığı kurulmasını sağlar.
- C) İletişimde bulunulan kişinin yargılanmasına neden olur.
- D) Kişinin içinde bulunduğu durumu anlamayı sağlar.

3.

?	
◆ Merhaba	◆ İyi akşamlar
◆ İyi günler	◆ Günaydın

Yukarıda verilen “?” yerine yazılabilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İletişimin Önemi
- B) İletişimin Olumsuz Özellikleri
- C) Dikkatli İletişim Nasıl Olur?
- D) Olumlu İletişimi Başlatan Kolay Yollar

4. Aslı Öğretmen derslerine çalışmayan öğrencisi Selim'e "Sorumluluklarını yerine getirip ders çalıştığın zaman çok mutlu olacağım." demiştir.

Aslı Öğretmen'in kullanmış olduğu iletişim türü aşağıdakilerden hangisine örnek olabilir?

- A) Sen diline   B) Ben diline
C) Tehdit etmeye   D) Empati kurmaya

5. Bir lokantada garson olarak çalışan Mehmet'e, patronu şu sözleri söylemiştir:

1. İşe her gün gecikmen beni üzüyor.
2. Kırdığın bardak yüzü geçti, ne kadar dikkatsizsin!
3. Kovulup işsiz kalırsın diye kaygılanıyorum.
4. Müşterilere karşı kibar davranmıyorsun.

“Sen dili” örneği olan cümlelerin yargılayıcı ve eleştirel ifadeler olduğu, “Ben dili” örneği olan cümlelerin ise daha yapıcı ifadeler olduğu dikkate alınır. Patronun Mehmet'e söylediği sözlerden hangileri “Ben dili”, hangileri “Sen dili” örneğidir?

	Ben Dili	Sen Dili
A)	2, 4	1, 3
B)	1, 3	2, 4
C)	2, 4	1, 3
D)	3	1, 2, 4

6. İyi bir dinleyici, her şeyden önce konuşmaya değer veren kişidir. “Siz konuşurken başkalarının sizi dinlemesini istiyorsanız; başkaları konuşurken de siz onları dinlemelisiniz.” düşüncesinin temelinde, konuşmaya ve konuşmaya değer vermek yatmaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi iyi bir dinleyicinin özelliklerinden biri değildir?

- A) Dikkatini konuşmacıya vermesi
- B) Konuşmacının sözünü kesmeden dinlemesi
- C) Yargılamadan, suçlamadan ve sabırla dinlemesi
- D) Dinlerken vereceği cevabı düşünmesi

7.

- I. Eksik bilgi ve mesaj verme
- II. İyi hazırlanmamış konuşma metni
- III. Yanlış anlaşılmaya neden olacak ifadeler kullama
- IV. Yetersiz algılama, yanlış yorumlama

İletişimi etkileyen yukarıdaki sorunlardan hangileri konuşmacıdan kaynaklanmaz?

- A) Yalnız I   B) Yalnız IV
C) II ve III   D) III ve IV

8.

1. Çok dikkatsizsin, her zaman hatalarını düzeltmek zorunda kalıyorum.
2. ....
3. Derslerine hiç çalışmıyorsun.
4. ....

Yukarıda sen diline ait örnekler verilmiştir.

Buna göre aşağıda verilen cümlelerden hangileri boşluklara getirilebilir?

- A) (2) Yemek yemediğin zaman sağlığın konusunda endişeleniyorum.
(4) Geç yattığın zaman uykusuz kalacağın için üzülüyorum.
- B) (2) Hiçbir zaman yemeğini bitirmiyorsun.
(4) Kardeşinle sürekli olarak kavga ediyorsun.
- C) (2) Eşyalarımı kullandıktan sonra yerine koymadığın zaman aradığımı bulamıyor ve kendimi gergin hissediyorum.
(4) Kirli ellerinle etrafa dokunduğunda etrafı yeniden silmem gerektiği için yoruluyorum.
- D) (2) Söylediklerimi ciddiye almadığın zaman beni önemsemediğini düşünüyorum.
(4) Odanı düzenli tuttuğun için seni takdir ediyorum.

9. Fatih Öğretmen öğrencilerin derse katılımını sağlamak için beden dilini sık sık kullanmaktadır. Öğrencilerine söz hakkı vermekte ve onların görüşlerini almaktadır. Aynı ses tonu ile ders anlatmamaktadır. Kendisini bazen öğrencilerin yerine koymaktadır.

Buna göre Fatih Öğretmen için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Empati kurmaktadır.
- B) Sözsüz iletişim biçimini kullanmaktadır.
- C) Öğrencilerinin düşüncelerine önem vermemektedir.
- D) Öğrencileriyle etkili iletişim kurmaktadır.

10.

- ◆ Matematik sınavından yüksek not alamazsan istediğin saati unut.
- ◆ Bana şu silgiyi hemen getir.
- ◆ Karga burun, kimse seni sevmez.

Yukarıda verilen iletişim hataları aşağıdaki seçeneklerle eşleştirildiğinde hangi seçenek açığa kalır?

- A) Tehdit etmek
- B) Emir vermek
- C) Lakap takmak
- D) Öğüt vermek

11. Karşımızdaki insanı eleştirmek ya da yargılamak, o insanın kendisini çaresiz ve haksızlığa uğramış gibi hissetmesine ve kendisini iletişime kapatmasına neden olur.

Aşağıdaki ifadelerden hangisinin böyle bir duruma neden olacağı söylenebilir?

- A) Saçma sapan davranışlarda bulunuyorsun.
- B) Bunları üzüntüden yaptığını biliyorum.
- C) Ne kadar zor bir durumda olduğun belli.
- D) Olur böyle şeyler, boş ver, takma kafana.

12. **Ahmet:** "Sana laf anlatmak, deveye hendek atlatmaktan daha zor."

Ahmet'in şikâyetini aşağıdakilerden hangisi daha doğru açıklar?

- A) İyi konuşmadığı
- B) Karşısındakinin kendisini anlamadığı
- C) Etkili iletişim kurduğu
- D) Karşısındaki kişinin iyi bir dinleyici olduğu

1 Yunuslar Birbirlerine "Adlarıyla" Sesleniyor

"Yunuslar su altında, çok uzak mesafelerde bile birbiriyle iletişim kurabiliyor. Bunu çıkardıkları bir takım seslerle yapıyorlar. Bilim insanları, yaptıkları araştırmada bir yunusun diğer bir yunusa seslenirken onun sesini taklit ettiğini fark ediyor. Böylece sesi taklit edilen yunus, kendisine seslendiğini anlıyor. Bu araştırmayı yürüten bilim insanları, yunusların birbirlerine bu şekilde seslenmesini tıpkı insanların birbirine adlarıyla seslenmesine benzetiyor."

Yukarıda verilen bilgilerden hareketle;

- I. iletişim kurmanın sadece insana özgü bir davranış olmadığı,
- II. iletişimin bir bilim dalı olduğu,
- III. sözsüz iletişimin etkisinin sınırlı olduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

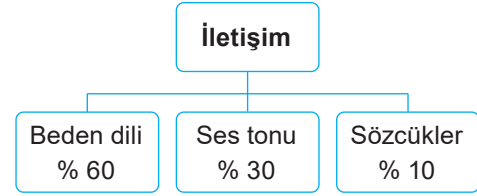
- A) Yalnız I   B) I ve II
C) II ve III   D) Yalnız III

2 İletişim; gönderici ve alıcı konumundaki iki insan ya da insan grubu arasında gerçekleşen duygu, düşünce, davranış ve bilgi alışverişidir. Toplum içinde bir arada yaşamak insanların iletişim hâlinde olmalarını gerektirir. Ev, apartman, bahçe, okul, otobüs durağı, sinema, tiyatro ve iş yeri gibi birçok yerde iletişim kurarız. Tutumlarımız ve davranışlarımız çevremizle kurduğumuz iletişimi etkiler. Doğru ve etkili bir iletişim kişilerin birbirini anlamalarını sağlar. Bu durum da toplum içinde birçok sorunun kolaylıkla çözümlenmesine katkı sağlar.

Parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabına ulaşamaz?

- A) İletişimin toplumsal faydaları nelerdir?
B) İletişim biçimleri nelerdir?
C) İletişim ne demektir?
D) İletişimi etkileyen faktörler nelerdir?

3 Performans ödevlerini yaparken beden dilinin iletişimdeki önemini araştıran Eren aşağıdaki sonuca ulaşıyor:

Eren'in araştırması sonucu elde ettiği veriler incelendiğinde aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılabilir?

- A) İletişimi etkileyen tek faktör beden dilidir.
B) Etkili bir iletişim kurmada beden dilini kullanmak önemlidir.
C) Yüksek ya da alçak sesle konuşmak da beden dilini kullanmaktır.
D) Beden dilini etkili kullanan birinin hangi sözcükleri seçtiğinin hiçbir önemi yoktur.

4 Arkadaşı Aleyna ile birlikte okula giden Asuman, arkadaşının elinde gördüğü dosyada ne olduğunu sorar. Aleyna da "resim ödevim!" diye karşılık verir. Arkadaşı, resimlere bakar ve "Çok emek vermişsin, çok güzel olmuş. Ben de geçen yıl senin gibi çok çalışarak böyle bir resim dosyası hazırlamıştım. Ama yürürken yağmur yağıyordu dosya elimden kaydı ve suya düştü." der. Aleyna, bu durumu duyunca birden çok üzülür ve arkadaşını teselli eder. "Aynı durum benim başıma gelse ne yapardım?" diye düşünür. Çünkü kendisi de resim ödevini hazırlamak için çok emek vermiştir. Küçük kardeşi Zeynep, Aleyna'ya dönerek, "Abla niye bu kadar üzülürdün senin resimlerine bir şey olmadı ki!" der. Aleyna, "Evet ama kendimi onun yerine koydum ve benim başıma böyle bir şey gelseydi ne yapardım, diye düşündüm. Bu yüzden çok üzülürdüm." der.

Yukarıdaki parçada Aleyna'nın "...kendimi onun yerine koydum." açıklaması aşağıdaki kavramlardan hangisinin kapsamına girer?

- A) Kişilik   B) Sorumluluk
C) Empati   D) Sempatî

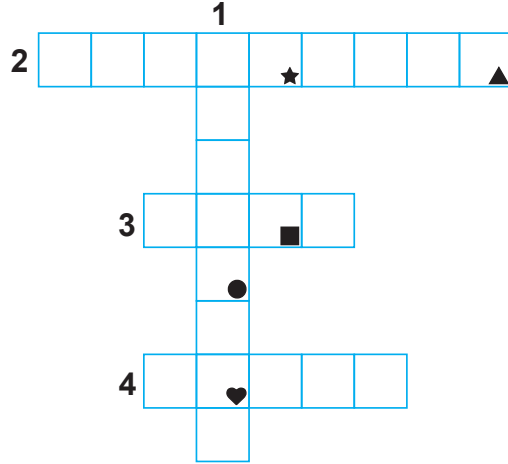

5

Toplum içinde yaşayan bireyler birbirleri ile etkileşim içindedir. Bu nedenle her davranışımızın çevremizde bir etkisi vardır. Günlük hayatımızda çok küçük gibi görünen olumlu iletişim davranışları büyük etkiler meydana getirebilir.

Bu metinde bazı sözcüklerin anlamları numaralarla belirtilerek verilmiştir. Belirtilen sözcükleri metinden bularak aşağıdaki bulmacaya yerleştiriniz. Simgelerle belirtilen kutularda yer alan harfleri "ŞİFRE" bölümüne yazınız.

1. Duygu, düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılması
2. Birbirini karşılıklı olarak etkileme işi
3. Tesir
4. Fert

ŞİFRE: ■ ● ★ ♥ ▲

Verilen bulmacaya göre "ŞİFRE" aşağıdakilerden hangisidir?

A) K E L A M

B) K İ L İ M

C) K A L E M

D) K İ S İ M

- 6 Dolaylı iletişim insanların iletişimde tercih ettiği yöntemlerden biridir. Örneğin; Anadolu insanı da bazen konuşmak yerine renklerle, sembollerle, motiflerle duygu ve düşüncesini ifade eder. Bu yöntemlerden birisi de dünyada "Türk Danteli" olarak tanınan iğne oyasının motifleridir. Anadolu kadını oyalarla sadece başörtüsünü süslemez, onları âdeta birer sözsüz iletişim unsuru olarak kullanır. İğne oyasıyla sevgi, acı, pişmanlık, öfke, düş kırıklığı, mutluluk gibi duygularını dile getirir. Örneğin, eşine kızan bir bayan acı biber oyası örter. Kayınvalidesine iyi bir mesaj iletmek isteyen yeni gelin, çayır çimen oyası işlenmiş yemeni hediye eder. Aramız çayırklar gibi püfür püfür, çimenler gibi iç açıcı olsun diye...

Verilen metinden çıkarılabilecek doğru yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Anadolu kadını el işlemlerinde oldukça yeteneklidir.
- B) İnsanlar bazen duygu ve düşüncelerini sembollerle ifade etmişlerdir.
- C) Anadolu kadını teknolojik gelişmelerden uzak kalmıştır.
- D) İnsanlar arasındaki iletişim görsele dayalıdır.

7 **Çiğdem:** Betül'ün, "R" harfini söyleyemiyor olması beni kaygılandırıyor.

Betül: Çiğdem, sarı renkten başka renk bilmez misin sen?

Yukarıda verilen ifadelerle ilgili olarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılabilir?

- A) Çiğdem, empati kurmuştur. Betül, ben dilini kullanmıştır.
- B) Çiğdem, ben dilini kullanmıştır. Betül, sen dilini kullanmıştır.
- C) Çiğdem, etkin dinleme yapmıştır. Betül, jest ve mimik kullanmıştır.
- D) Çiğdem, sen dilini kullanmıştır. Betül, empati kurmuştur.

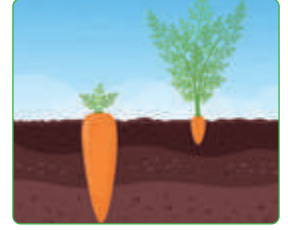
8 Bir mahallede yan yana dükkânları olan iki balcı varmış. Sinirli, asık suratlı olan balcı, bal kavanozlarını her sabah silerek vitrinine dizermiş. Bal kavanozlarını görenler kendilerini kavanozlara bakmaktan alamazlarmış. Çekinerek dükkâna girip balın fiyatını sorduklarında yüzlerine bile bakmadan "Görmüyor musunuz, üzerinde yazıyor." dermiş. Bu durumdan rahatsız olan müşteriler yandaki dükkâna giderlermiş. Komşu balcı, güler yüzlü bir adammış. Bu balcının dükkânına gelen müşteriler eli boş çıkmazmış. Çünkü balcı müşterilerle yumuşak bir ses tonuyla konuşur, balın özelliklerini, faydalarını ve nasıl muhafaza edilmesi gerektiğini bir çırpıda anlatırmış. Asık suratlı balcı, en ucuz ve en iyi ballar kendisinde olmasına rağmen günde bir kavanoz bile bal satamazmış. Zamanla bu durumdan rahatsız olmaya başlamış ve sebebini araştırmaya karar vermiş. Bir bilge kişiye gitmiş. Bilgeye durumu anlatmış ve ona "Bunun sebebi nedir?" diye sormuş. Bilge kişi de "Sen dükkânda bal satıyorsun ama suratın sirke satıyor." demiş.

Yukarıdaki altı çizili ifade değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) İnsan ilişkilerinde güler yüzlü olup güzel davranış sergilenmelidir.
- B) Ticarete insanları memnun edecek indirimler yapılmalıdır.
- C) İnsan ilişkilerinde her zaman karşılıklı çıkar ilişkileri olmalıdır.
- D) Alışverişlerde insanlar genelde balı sirkeye tercih etmişlerdir.

9

Yanyana büyüyen iki havuçtan biri büyüdüğü için övünürmüş. Hatta her gün küçük olan havuçla dalga geçermiş. "Benim havucum kocaman olacak bir de sana bak küçük bir havuç olarak kalacaksın." dermiş. Havuçların topraktan çıkarılma zamanı gelince herkes büyük filizli olan havucun yanına gitmiş kimse küçük filizli havucun yüzüne bile bakmamış. Havuçları çıkarmaya gelenler kendi aralarında şakalaşmışlar. Birisi diğerine alaycı bir tebessümle: "Sen şu küçük havucu al boş ver o kadar büyük havucu ne yapacaksın." demiş. Diğerisi ise bırak o küçüğü canım ne yapayım içi boş küçük havucu burada daha güzeli dururken demiş. Topraktan çıkarıldıkları zaman ise herkes çok şaşırılmış. Küçük filizli havuç kocaman çıkarken, büyük filizli havuç küçücük çıkmış. Büyük filizli havuç söylediği sözlerden çok utanmış ve diğer havuçtan özür dilemiş. Önemli olanın fiziki özellik değil, iç güzellik olduğunu anlamış.

Verilen metinde;

- I. sözlü, II. yazılı, III. sözsüz

İletişim yöntemlerinden hangileri kullanılmıştır?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III

10

İletişim, insanlar arasında gerçekleşen duygu, düşünce, davranış ve bilgi alışverişidir. İnsanlar arasında olumlu ilişkiler kurulmasında iletişimin rolü büyüktür. İletişimi olumlu ve olumsuz etkileyen faktörleri bilmek sağlıklı iletişim kurmada önemlidir. Etkili dinleme, konuşma ve beden dilini iyi kullanma insanlar arasındaki iletişimi geliştirmektedir.

Yukarıda verilen parçaya göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) İletişimin insan ilişkilerinde önemli rolünün olduğuna
- B) Beden dilinin iletişime olumlu katkı sağladığına
- C) İletişimi sadece olumlu faktörlerin etkilediğine
- D) İletişimin bilgi alışverişi olduğuna

Verilen konuşmadan hareketle aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Beden dili etkili iletişimin en önemli unsurudur.
- B) Dilin etkili iletişim üzerinde büyük bir etkisi vardır.
- C) Etkili iletişim bireyin toplumda sosyalleşmesini sağlar.
- D) Etkili iletişim bireylerin saygı çerçevesinde bir arada yaşamasını sağlar.

Dünyaya gözümüzü açtığımız andan itibaren gerek yakın gerekse uzak çevremiz ile bir bağ kurarız. İnsanlar geçmişten günümüze çeşitli yollar ile kendini anlatma çabası içinde olmuştur. Çünkü insanın doğası ve sahip olduğu yetenekleri; çevresini anlama ve anlamlandırmaya yöneliktir. İnsanlar birbirleri ile iletişim kurmada çeşitli yöntemler kullanmışlardır. Başlangıçta sesle, dumanla, posta güvercinleriyle, atlı postacılarla, telgrafla ve telefonlar kurulan iletişim zamanla yerini günümüzdeki iletişim araçlarına bırakmıştır. Bu iletişim araçları sayesinde dünyadaki birçok olaydan anında haberdar olabilmekte, sevdiğimizle hızlı bir şekilde iletişim kurabilmekteyiz. Ayrıca günlük hayatımızda birçok işimizi iletişim araçlarıyla yaparak zamandan tasarruf sağladık. İletişim alanında meydana gelen gelişmeler insanlar arasındaki iletişimi kolaylaştırmış ve daha rahat bir yaşam sunmuştur.

Buna göre aşağıdaki yorumlardan hangisine ulaşılamaz?

- A) İletişim alanında meydana gelen gelişmeler insanların yaşantısına önemli kolaylıklar getirmiştir.
- B) İletişim araçları zamanın tasarruflu kullanılmasını sağlamıştır.
- C) İletişim araçlarının gelişmesi, dünya üzerindeki farklı gelişmelerin öğrenilmesini sağlamıştır.
- D) İnsanların birbirleri ile iletişim kurma isteği yeni buluşların yapılmasına engel olmuştur.

1.

- I. Arkadaş edinmek ve arkadaş grubunu genişletmek
- II. Oyun ağlarına katılmak
- III. Can sıkıntısını gidermek
- IV. Haber okumak

Yukarıdakilerden hangileri insanların Genel Ağ'ı kullanma nedenlerinden biridir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız III
- D) I, II, III ve IV

2.

Kızlar farkında mısınız, internet hayatımıza gireli hiç sohbet etmiyoruz.

Yukarıdaki konuşmaya göre internetin aşağıdakilerden hangisine olumsuz etkisinin olduğu söylenebilir?

- A) Sosyal ilişkilere
- B) Haberleşmeye
- C) Bilgi alışverişine
- D) Eğlenmeye

3. Aşağıdakilerden hangisi sosyal medyanın yararlarından biridir?

- A) Farklı kültürlerde olan insanları bir araya getirmesi
- B) İnsanlar arasındaki rekabet duygusunu körüklemesi
- C) İnsanların kimliklerini kaybetmelerine neden olması
- D) Ailelerin sohbet etme ve birbirleri ile paylaşımında bulunma kültürlerini yok etmesi

4.

- I. Gelenek ve göreneklerin unutulmasına neden olması
- II. Dil tahribatını ortaya çıkarması
- III. Toplumsal olaylarda hızlı bir biçimde bilinçlenmeyi ve kenetlenmeyi sağlaması
- IV. Zaman israfına neden olması

Yukarıdakilerden hangileri sosyal medyanın zararlarından biri değildir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız III
- D) III ve IV

5. Gazete, dergi, radyo, televizyon ve Genel Ağ gibi kitle iletişim araçlarının tümünü kapsayan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Genel Ağ
- B) Medya
- C) Teknoloji
- D) İletişim

6. Sosyal medya ile ilgili aşağıda verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Bireylerin, ağ üzerinden mesaj göndermesinde aktif rol oynadığı için diğer kitle iletişim biçimlerinden farklıdır.
- B) Kişiler beğenilme ve ilgi görme ihtiyaçlarını karşılamak için yazdıkları ilgi çekici söz ve yazılarla ya da yetenekleriyle geniş kitlelere ulaşabilirler.
- C) Merak edilen ve ihtiyaç duyulan konularda, çok hızlı bir şekilde bilgiler elde edilmesine imkân tanımaktadır.
- D) Sosyal medyada geçirilen zaman aile ile geçirilen zamandan daha önemlidir.

7. Kitle iletişim araçlarının birçok yararı olduğu gibi amacına uygun kullanılmamaları durumunda zararları da vardır.

Aşağıdakilerden hangisi kitle iletişim araçlarının zararlarından biri değildir?

- A) Ülke içinde ya da dünyada herhangi bir konuda kamuoyu oluşturulmasını sağlaması
- B) Kaynağı belli olmayan adreslerden yanlış bilgilerin alınabilmesi
- C) Reklama yönelik iletişimin oluşturabileceği olumsuzluklar
- D) Yayılan bilgilerin düşünce farklılığı olması durumunda oluşacak sorunlar

8. Televizyon, hayatımızda büyük bir yer tutar. Televizyon girmeyen ev çok azdır. Bazı evlerde ise sayısı birden fazladır. Televizyonun etkisi altına aldığı önemli bir izleyici kitlesi de çocuklardır.

Aşağıdakilerden hangisi televizyonun çocuklara olan olumsuz etkilerini engellemek için yapılabileceklerden biridir?

- A) Aile büyüklerinin çocukların izleyecekleri programları belirlerken seçici davranmaları
B) Çocuğu olan ailelerin televizyon kullanmamaları
C) Çocukların televizyon izlemek yerine internette zaman geçirmeye yönlendirilmeleri
D) Televizyon bulunan odaya çocukların girmelerinin yasaklanması

9. Birkaç gün önce gazetede yayımlanan bir haber herkesin dikkatini çekmişti. Haberin başlığı "Kitle İletişim Araçlarının Esiri Mi Oluyoruz?" idi. Yapılan bir araştırmaya göre insanların büyük çoğunluğu tv, bilgisayar ya da internet ile günden güne teknolojiye bağlandı. Yani insanlar teknolojiye bağımlı hâle geldi. Geçmişte kitle iletişimde duman, posta güvercinleri ve atlı haberciler kullanılmıştı. Gazetelerin basılması, telgraf ve telefonun icadı kitle iletişim araçlarını başka bir boyuta taşıdı.

Buna göre "Kitle İletişim Araçlarının Esiri mi Oluyoruz?" ifadesiyle aşağıdakilerden hangisine dikkat çekildiği söylenebilir?

- A) Kitle iletişim araçlarının zararlı olduğu
B) Kitle iletişim araçlarına bağımlı hâle gelindiği
C) İletişim teknolojisinin hızla geliştiği
D) Eski iletişim araçlarının daha yararlı olduğu

10.

- ◆ Telefon
◆ Radyo
◆ Gazete
◆ Bilgisayar
◆ Televizyon
◆ Telgraf

Yukarıda verilen cevaplar dikkate alındığında aşağıdaki sorulardan hangisi sorulmuş olabilir?

- A) İletişim nedir?
B) Kitle iletişim araçları hangileridir?
C) İletişimin önemi nedir?
D) İletişim becerileri nedir?

11. Atatürk, basını bir eğitim aracı olarak görmüş ve bu konuda şöyle demiştir:

"...Basın, milletin genel sesidir. Bir milleti aydınlatma ve uyarmada, bir millete gereksindiği fikrî gıdayı vermekte, özet olarak bir milletin mutluluk hedefi olan ortak doğrultuda yürümesini teminde, basın başlı başına bir kuvvet, bir okul, bir rehberdir."

Buna göre Atatürk'ün basını "Başlı başına bir kuvvet, bir okul, bir rehber." kabul etmesi aşağıdakilerden hangisiyle açıklanamaz?

- A) Milleti aydınlatması
B) Milletin hedeflerine ulaşmasında etkili olması
C) Milletin ihtiyaç duyduğu fikirleri sağlaması
D) Milletin yapılan yanlışları fark etmesini önlemesi

12. Aşağıdakilerin hangisinde kitle iletişim araçlarının farklı bir yönünden bahsedilmektedir?

- A) İletişim ve haberleşme ağına ulaşmak kolaylaşmıştır.
B) Her konuda istenilen bilgiye kolayca ulaşılmasını sağlamaktadır.
C) İletişimin kolaylaşmasını sağlamıştır.
D) İnsanların teknolojiye olan bağımlılığını arttırmıştır.

13. Kitle iletişim araçları sayesinde düşünce ve haberler çok kısa bir süre içerisinde geniş kitlelere ulaştırılır. Gazete, dergi, radyo, televizyon, internet, sinema, kitap vb. önemli kitle iletişim araçlarındandır. Kitle iletişim araçlarının en bilinen işlevi bilgi aktarmaktır. En çok kullanılanı ise televizyondur.

Buna göre kitle iletişim araçları ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Kitle iletişim araçları sayesinde haberleşme kolaylaşmıştır.
B) Bazı kitle iletişim araçları görsel bazıları ise işitseldir.
C) Düşünce ve haber kitle iletişim araçları sayesinde kısa sürede daha geniş alanlara yayılmıştır.
D) Kitle iletişim araçlarının en etkilisi internettir.

1 Bilgisayar, akıllı telefon ve Genel Ağ kullanımı bireyler arasındaki iletişimi arttırmıştır. Ancak sosyal medya kullanımı ve mesajlaşma sırasında kullanılan ifadeler, simgeler ve yazı karakterleri yeni bir iletişim kültürünü ortaya çıkarmıştır. Bu kültürün etkisiyle selam, ne yapıyorsun, merhaba, kendine iyi bak gibi kelimelerin yerini kısaltmalar almıştır. Tamam yerine “okey”, güle güle yerine “bye” gibi kavramlar sıklıkla kullanılmaya başlanmıştır. Genel Ağ ortamında kullanılan bu dil, ne yazık ki gerçek hayatı da etkilemektedir. Kullanıcılar hislerini, duygularını, düşüncelerini ve ruh hâlini yansıtırken simgelere başvurabilmektedir. Simgelerin sürekli olarak kullanılması dilin niteliklerine zarar vererek dili zedeleyebilmektedir.

Verilen paragrafta aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Genel Ağ kullanımının yaygınlaşmasıyla yabancı kökenli sözcükler dilimizde yer almaya başlamıştır.
- B) Konuşmada simgelerin kullanılması dilde bozulmaya ve yozlaşmaya neden olmaktadır.
- C) Genel Ağ'ın insan hayatına olumlu etkileri olduğu gibi olumsuz etkileri de vardır.
- D) Genel Ağ ortamında kullanılan dilin gerçek hayata hiçbir etkisi yoktur.

2 Sosyal medyanın çok önemli ve faydalı kullanım alanları vardır. Sosyal medya, daha fazla ziyaretçiye kısa zamanda ve zahmetsizce ulaşmayı sağlamaktadır. Merak edilen ve ihtiyaç duyulan konularda, çok hızlı bir şekilde istenildiği zaman ve yerde bilgiler elde edilmesine imkân tanımaktadır. Kan ihtiyacı duyurusu ve kan ihtiyacının karşılanması, sokak hayvanlarının sahiplenilmesi ve daha birçok konuda çok kısa sürede sonuca ulaşılmaktadır.

Yukarıdaki paragraftan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Sosyal medya çoğu zaman zararlı sonuçlar doğurur.
- B) Haber almada zaman ve mekân kavramı yoktur.
- C) Sosyal medya sosyal sorumluluk bilincinin yayılmasına katkıda bulunur.
- D) Sosyal medya kamuoyu oluşturmada etkilidir.

3 Günümüzde televizyon hem bilgilendirme amaçlı kullanılmakta hem de toplumun kültürel yapısını istenilen yönde değiştirmektedir. Televizyonda yayımlanan reklamlar toplumun bazı değerlerini tamamen değiştirebilir ve tüketimin artmasına neden olabilir.

Yukarıdaki paragrafa göre;

- I. Televizyonun önemi gün geçtikçe artmaktadır.
- II. Televizyon çocuklarda davranış bozukluklarına neden olmaktadır.
- III. Televizyonda yayımlanan reklamlar toplumu olumsuz etkilemektedir.

Yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız III
- D) II ve III

4 Yavuz Selim, Suriye'deki savaştan kaçan Suriyelilerin kendi ülkesine gelmesini istemiyordu. “Ne işleri var bizim ülkemizde, gitsinler kendi ülkelerini kurtarıp orada yaşasınlar.” düşüncesindeydi. Ancak birgün Suriye'deki bir şehre düşen bombanın etkisiyle ortaya çıkan yıkımı ve atılan bombaların insanlara verdiği zararları televizyonda görünce Suriyelilerin ülkemize gelmesi hakkındaki düşüncesi tamamen değişti. Yavuz Selim, Suriye halkının savunmasız bir şekilde ölmek için ülkelerini terk ettiklerini artık daha iyi anlıyordu.

Yukarıda verilen metne göre Yavuz Selim'in fikrinin değişmesinde kitle iletişim araçlarının hangi yönü etkili olmuştur?

- A) Eğitim ile ilgili programlar yayınlayarak insanları eğitmesi
- B) Yayınlanan programlarla insanların iyi vakit geçirmesini sağlaması
- C) Dünyanın herhangi bir yerinde yaşanan olay ya da durumla ilgili bilgi vermesi
- D) Aynı anda birçok insana ulaşarak kamuoyu oluşturması

- 5 Yayıncı kuruluşlar, yaptıkları haber ya da programların, toplum üzerinde uzun süreli etkiler oluşturacağını düşünerek sorumluluk duygusu içinde yayın yapmalıdırlar. Kitle iletişim araçları sayesinde dünyanın herhangi bir yerinde meydana gelen bir olay ya da gelişme anında internet, radyo ve televizyonlardan duyurulmaktadır. Basın özgürlüğü sayesinde kamuoyuna gerçekleri öğrenme hakkı verilmiştir. Ancak iletişimin, bilginin ve haberin bu denli geliştiği günümüz dünyasında alınan haberlerin doğruluğu tartışılmaktadır. Kitle iletişim araçlarıyla yayın yapan basın kuruluşlarının doğru bilgiyi alma ve aynı zamanda doğru bilgi verme zorunluluğu da vardır. Basın, haber yaparken adaletin önünde yargılayıcı bir tavır almamalı, kişileri mahkeme kararı olmadan suçlu ilan etmemelidir. Özel hayatın gizliliğine ve konut dokunulmazlığına saygı göstermelidir.

Buna göre;

- I. Yayıncı kuruluşların topluma karşı sorumlulukları vardır.
- II. Kitle iletişim araçları sayesinde dünyadaki olaylardan kısa sürede haberdar olunmaktadır.
- III. Kitle iletişim araçları haber yaparken kişilerin hak ve özgürlüklerine karşı saygılı olmalıdır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III   B) I ve II   C) Yalnız III   D) Yalnız I

- 6 Medya sosyal, ekonomik ve eğitim yaşantımızda köklü değişimler meydana getirmiştir.

Ülke ve dünya gündemi dahil her şey artık facebooktan takip edilir oldu. Haber fotoğrafları, slaytları ve videolarının yanı sıra kişisel haberleşmelerin de çoğu artık facebook üzerinden akıyor...

Karikatürden hareketle;

- I. sosyal medyanın akrabaları birbirinden uzaklaştırdığı,
- II. teknolojinin insan hayatında önemli bir yer kapladığı,
- III. teknoloji bağımlılığının çeşitli hastalıklara neden olduğu
- IV. insanların teknoloji sayesinde dünyadaki gelişmelerden haberdar olduğu

yorumlarından hangileri yapılamaz?

- A) Yalnız I   B) II ve III   C) Yalnız III   D) III ve IV

1. Ünlü bir sinema sanatçısı olan Aylin Hanım'ın akşama doğru kapısı çalındı. Aylin Hanım kapısını açtığı anda kalabalık bir gazeteci grubuyla karşılaştı. Gazeteciler Aylin Hanımla röportaj yapmak istiyorlardı. Bunun için evine girmek istediler. Aylin Hanım ise gazetecilerin bu isteğini geri çevirerek onları evine alamayacağını söylemiştir.

Verilen bilgide Aylin Hanım'ın hangi hak ve özgürlüğü vurgulanmaktadır?

- A) Yerleşme ve seyahat özgürlüğü
B) İletişim özgürlüğü
C) Konut dokunulmazlığı hakkı
D) Dilekçe hakkı
2. Ünlü bir iş adamı olan Fatih Bey, TV kanalının birinde kendisi ile ilgili yapılan bir haberde insanlara doğru bilgiler verilmediğini ve kişilik haklarına zarar verildiğini görmüştür. Daha sonra TV kanalını mahkemeye vererek hakkındaki haberlerin doğru bilgiler ile düzeltilmesini sağlamıştır.

Verilen bilgide Fatih Bey'in hangi hak ve özgürlüğü nü kullandığı söylenebilir?

- A) Düzeltme ve cevap hakkı (tekzip)
B) Haber alma hakkı
C) İletişim özgürlüğü
D) İfade özgürlüğü
3. Demokrasilerde basın-yayın kuruluşları özgürdür. Ancak bu kuruluşlar özgür olmakla birlikte bu özgürlüklerinin de bazı sınırları vardır.

Buna göre;

- I. genel ahlâka uygun yayın yapılması,
II. halkın tarafsız bir şekilde bilgilendirilmesi,
III. kamu düzenine aykırı yayın yapılması,
IV. insanların doğru şekilde bilgilendirilmesi

durumların hangisinde basın özgürlüğü sınırlandırılabilir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV

4. Harun Bey Genel Ağ üzerinden uzun süredir görüşemediği, İngiltere'de bulunan arkadaşı Kemal ile görüntülü konuşma yaptı.

Buna göre Harun Bey'in hangi hak ve özgürlüğünü kullandığı söylenebilir?

- A) Özel yaşamın gizliliği hakkı
B) İletişim özgürlüğü
C) Konut dokunulmazlığı hakkı
D) Din ve düşünce özgürlüğü

5. Televizyon kanalında yapılan bir haberin yanlış olduğu daha sonradan anlaşılmıştır.

Bu televizyon kanalı aşağıdaki insan haklarından hangisini ihlal etmiştir?

- A) Düşünce hürriyetini
B) Doğru bilgi alma hakkını
C) Özel hayatın gizliliğini
D) İfade özgürlüğünü

6. Kimsenin kendisinden habersiz fotoğrafının çekilememesi, konuşmaları veya bulunduğu ortamın dinlenememesi, mektuplarının, telefon mesajlarının ve elektronik postalarının okunamaması aşağıdakilerden hangisinin kapsamındadır?

- A) Yaşama hakkının
B) Din ve düşünce özgürlüğünün
C) Özel hayatın gizliliği hakkının
D) Doğru bilgi alma hakkının

7.

- ◆ Hakkında yalan haber yapılan Okul Müdürü Rifat Bey'in bu duruma itiraz ederek haberi düzelttirmesi
- ◆ Ailesi ile tatile giden iş adamı Özcan Bey'in tatilde gazeteciler tarafından görüntülenmesine izin vermemesi
- ◆ Mehmet Bey'in siyasi düşüncelerini komşusuna anlatması

Yukarıda verilen örnekler aşağıdaki seçeneklerle eşleştirildiğinde hangisi açıkta kalır?

- A) Tekzip ve düzeltme hakkı
- B) Düşünceyi açıklama hakkı
- C) Yerleşme ve seyahat özgürlüğü
- D) Özel hayatın gizliliği hakkı

8. Ünlü ses sanatçısı Ayşe Kaya ailesi ile özel yatında tatil yaparken gizlice fotoğraflarını çekip haber yapan gazeteciye dava açmıştır.

Yukarıdaki parçaya göre ses sanatçısı Ayşe Kaya'nın hangi hakkı ihlal edilmiştir?

- A) Doğru bilgi alma hakkı
- B) Özel hayatın gizliliği hakkı
- C) Düşünceyi açıklama hakkı
- D) Yaşama hakkı

9. Kitle iletişim araçları hayatımızı kolaylaştırmaktadır. Ancak kitle iletişim araçları hep faydalı olmayabilir. Kitle iletişim araçlarının zararları da vardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu zararlardan biri değildir?

- A) İnsanlar zamanlarının büyük bir bölümünü televizyon ve bilgisayar karşısında harcamaktadır.
- B) Kitle iletişim araçları bazen yalan, yanlış haber yaymaktadır.
- C) İnsanların farklı görüş ve düşünceleri tanımlarını sağlamaktadır.
- D) Sosyal ilişkiler zayıflamaktadır.

10.

- I. Habere ulaşabilme hakkı
- II. Haberi açıklayabilme hakkı
- III. Haberi yayabilme hakkı

Yukarıdakilerden hangileri kitle iletişim özgürlüğünün gerçekleşmesinin bağlı olduğu unsurlardandır?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız III
- D) I, II ve III

11. Basın özgürlüğü insanların düşüncelerini, görüşlerini gazete, dergi, kitap, radyo, televizyon vb. yoluyla diğer insanlara iletme serbestliğidir. Buna kitle iletişim özgürlüğü de denir. Kitle iletişim özgürlüğü, insanların okul dışında da eğitilmesine katkı sağladığından toplumsal açıdan büyük önem taşır. Farklı düşüncelerin çeşitli yollarla insanlara ulaşmasını sağlamak demokrasinin de ön koşuludur. Bu nedenle kitle iletişim özgürlüğünün olmadığı bir demokrasi de düşünülemez.

Buna göre kitle iletişim özgürlüğünün olduğu bir ülkede aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşmesi beklenemez?

- A) Demokratik hayatın gelişmesi
- B) Okul dışında da eğitimin yaygınlaşması
- C) Ortaya çıkan yeni fikirlerin kolayca yayılması
- D) Bireysel haklarının kısıtlanması

12.

- I. İnsanlar arasında iletişimi sağlamaktadır.
- II. İnsanlar arasında toplumsal dayanışmayı artırır.
- III. Dünya'nın her yerindeki gelişmelerden haberdar olmamızı sağlar.
- IV. İnsanların bilgiye ulaşmasını zorlaştırır.

Kitle iletişim araçlarıyla ilgili olarak yukarıda verilen ifadelerden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız IV
- C) I ve III
- D) II ve IV

1. Haberleşme özgürlüğü aşağıdakilerden hangisini tamamlayan bir özelliğe sahiptir?

- A) Seyahat özgürlüğünü
- B) Basın özgürlüğünü
- C) Yerleşme özgürlüğünü
- D) Örgütlenme özgürlüğünü

2. Emrah: Milli park alanlarına, tarihi eserlerin olduğu yerlere konut yapılamaz.

Emrah'ın verdiği bilgi hangi hak veya özgürlüğün kapsamına girer?

- A) Konut dokunulmazlığı hakkı
- B) Yerleşme özgürlüğü
- C) Seyahat özgürlüğü
- D) Özel hayatın gizliliği hakkı

3. Kitle iletişim araçlarını kullanırken sahip olduğumuz hak ve özgürlüklerimiz Anayasa tarafından güvence altına alınmıştır.

Aşağıdaki Anayasa maddelerinden hangisi yukarıdaki açıklamayla uyuşmaz?

- A) Herkes, özel hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir.
- B) Herkes, haberleşme hürriyetine sahiptir. Haberleşmenin gizliliği esastır.
- C) Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.
- D) Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak yayma hakkına sahiptir.

4. İstanbul, Kadıköy'de durakta otobüs bekleyen kız öğrencilerin fotoğrafını çeken B. A. hakkında öğrencilerin şikâyeti üzerine dava açıldı. Duruşmada yeni aldığı cep telefonu ile otobüs durağında 2 kişinin fotoğrafını çektiğini belirten sanık, "Bayanlar fotoğraf çektiğimi fark edip bağırıldılar. Bunun üzerine etraftakiler fotoğrafları silmeme istediler. Ben de sildim. Pişmanım." dedi. Mahkeme, sanığa 3 yıl 6 ay hapis cezası verdi.

Yukarıdaki parçada aşağıdaki hak veya özgürlüklerden hangisi ihlal edilmiştir?

- A) Basın özgürlüğü
- B) Düşünce, kanaat ve ifade özgürlüğü
- C) Bilgi alma hakkı
- D) Özel hayatın gizliliği hakkı

5. Kişilerin haysiyet ve şereflerine dokunulması veya kendileriyle ilgili gerçeğe aykırı yayınlar yapılması hâllerinde düzenlenen hak veya özgürlük aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Konut dokunulmazlığı
- B) Düzeltme ve cevap hakkı
- C) Bilgi alma hakkı
- D) Düşünceyi açıklama özgürlüğü

6. "Millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlık ve genel ahlakın korunması veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması sebeplerinden biri veya birkaçına bağlı olarak usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça; yine bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde de kanunla yetkili kılınmış merciin yazılı emri bulunmadıkça; haberleşme engellenemez ve gizliliğine dokunulamaz..."

Yukarıda Anayasamızın 22. maddesi verilmiştir.

Buna göre aşağıdaki durumlardan hangisi gerçekleşmeden haberleşme hakkı engellenemez?

- A) Usulüne göre verilmiş hakim kararı olmadıkça
- B) Haberin duyulmasından sonra
- C) Memurların görevlerine son verilmesi hâlinde
- D) Halkın haber konusunda şikâyette bulunmasından sonra

7. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Anayasası'nın 28. maddesinde şu ifadelere yer verilmiştir: "Basın hürdür, sansür edilemez. Devlet, basın ve haber alma hürriyetlerini sağlayacak tedbirleri alır."

Yukarıda verilen Anayasa maddesi incelendiğinde aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılabilir?

- A) Basın doğru ya da yanlış her haberi yapabilir.
B) Basın ülkedeki bütün yasalardan üstündür.
C) Basın, devlet ile ilgili hiçbir haber yapamaz.
D) Basın özgürlüğü yasalarla güvence altına alınmıştır.

8. Kitle iletişim araçlarını kullanırken bize ait yazı, resim, bilgi ve verilerin izinsiz olarak başkalarının eline geçme tehlikesi vardır. Örneğin, sosyal medyada paylaştığınız görsellerin kötü amaçlı yazılımlarla ele geçirilip isteğimiz dışında kullanılması bilişim suçları kapsamına girer. Bilişim suçu, Genel Ağ ve bilgisayar teknolojileri aracılığıyla kişi haklarının ihlal edilmesidir. Bu durum aynı zamanda ..... ihlal edilmesi suçu kapsamına girer.

Boşluğa aşağıdaki hak ve özgürlüklerimizden hangisi yazılmalıdır?

- A) fikir özgürlüğünün
B) özel hayatın gizliliği hakkının
C) düşünce özgürlüğünün
D) bilgi edinme hakkının

9. 1982 Anayasası'nın 20. maddesinde; "Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz."

Verilen Anayasa maddesi dikkate alındığında aşağıdaki haberlerden hangisinin kanunlara aykırı olduğu söylenebilir?

- A) En iyi pijama kumaşları Denizli ilimizde dokunuyor.
B) Rıfat Bey pijamasıyla piknik alanında mangal yapanlardan biridir.
C) Rıfkı Bey evinde pijamasıyla karısı ve çocuklarıyla çay içerken gizlice görüntülendi.
D) Belediye otobüsünde klasik tarzdaki pijamasıyla seyahat eden vatandaş dikkat çekti.

10. Anayasa'mızda yer alan bir maddeye göre; "Herkes haberleşme hürriyetine sahiptir. Haberleşmenin gizliliği esastır." Bu maddeye göre hiç kimsenin telefon görüşmesi dinlenemez.

Yukarıda verilen bilgiye göre aşağıdakilerden hangisi bu maddeye uymayabilir?

- A) Gerekli durumlarda emniyet mensupları
B) Basın-yayın kuruluşları
C) Araştırma yapan dedektifler
D) Meraklı olan vatandaşlar

11. Aslı bir fotoğrafçıda birkaç tane mezuniyet fotoğrafı çekmiştir. Fotoğrafçı, Aslı'nın izni olmadan fotoğraflarını reklam amaçlı olarak kendisine ait olan bir Genel Ağ sitesinde yayımlamıştır.

Yukarıda verilen durum Aslı'nın hangi hak ve özgürlüğünün ihlâl edildiğini göstermektedir?

- A) Doğru bilgi alma hakkının
B) Özel hayatın gizliliği hakkının
C) Kitle iletişim özgürlüğünün
D) Düşünceyi açıklama özgürlüğünün

12. Ülkemizdeki basın kuruluşları; bilgi, görüş ve düşünceleri basın-yayın yoluyla açıklayabilme ve yayabilme hakkına yani basın özgürlüğüne sahiptirler. Fakat basın özgürlüğü sınırsız değildir.

Aşağıdakilerden hangisi basın kuruluşlarının özgürlüğü içerisinde yer alır?

- A) Gerçek olmayan haberler uydurabilmek
B) Kaynağı belgelenmiş haberleri sunmak
C) Söylenti olan haberleri kesinmiş gibi duyurmak
D) Belli kesimleri öven haberler yayınlamak

1

Ülkemizde yayın yapan radyo ve televizyon kanallarının yapmış oldukları yayınları denetleyen ve bu yayınlarda kanunlara aykırı bir durum varsa gerekli işlemleri yaparak kontrolleri sağlayan kurumdur.

Buna göre RTÜK ile ilgili;

- I. kanunlara uygun hareket ettiği,
- II. radyo ve televizyon kanallarına istediği gibi hareket etme hakkı verdiği,
- III. uluslararası radyo ve televizyon kanallarına yaptırım uygulayabildiği

yargılarından hangileri söylenemez?

- A) Yalnız I   B) I ve II
C) II ve III   D) I, II ve III

2

Gazetemizin 17.07.2022 tarihli baskısının 15. sayfasında verilen Deniz Spor Kulübü Sporcusu Murat Aytaç'ın transfer haberinin gerçekleri yansıtmadığı tarafımıza ulaşan bilgilerden anlaşılmıştır. Murat Aytaç'tan özür diler ve gerçekleri kamuoyuna saygılarımızla duyururuz.

Yukarıda verilen parçadan hareketle;

- I. doğru bilgi alma hakkının engellendiği,
- II. tezip (düzeltme) metninin yayınlandığı,
- III. doğru yapılmayan haberin kişinin yaşamını olumsuz etkilediği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I   B) I ve II
C) Yalnız III   D) I, II ve III

3

Atatürk Mahallesi'nde meydana gelen hırsızlık olayının ardından şüpheliye benzerliğinden dolayı C.K. adlı vatandaş gözaltına alındı. Suçlu olduğu iddia edilen C.K., gazeteyle haber konusu oldu. C.K. haber kanalına yaptığı açıklamada "Olayla hiçbir ilgim yok. Sadece benzerlikten dolayı gözaltına alındım. Asıl suçlu ortaya çıkınca serbest bırakıldım. Fakat olay daha sonuçlanmadan bir gazetenin fotoğraflarını kullanarak suçluymuşum gibi haber yapması beni mağdur etti. Sokağa çıkamaz oldum." dedi.

Yukarıdaki gazete haberinde aşağıdakilerin hangisinden söz edilmemiştir?

- A) Doğru haber yapılmaması
B) Denetimsiz bilgi
C) Basın hürriyeti
D) Bilgi kirliliği

4

Antalya'da tatil yapan ünlü şarkıcının fotoğraflarını gizlice çeken gazeteciler fotoğrafları basında paylaşmışlardır. Şarkıcı basında fotoğraflarını görünce şaşırarak, gazetecileri arayarak izni olmadan fotoğraflarının çekildiğini, izin alınmadan paylaşıldığını ve yasal işlem başlatacağını söylemiştir.

Buna göre;

- I. özel hayatını gizliliğin ihlal edildiği,
- II. gazetecilerin şarkıcının yararını gözetmediği,
- III. şarkıcının hukuki haklarını kullanacağı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I   B) I ve III
C) Yalnız II   D) I, II ve III

- 5 Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi'nde çocukların kitle iletişim özgürlüğünden doğan haklarının korunmasını sağlayan maddeler vardır.

MADDE 12: Taraf devletler görüşlerini oluşturma yeteneğine sahip çocuğun kendini ilgilendiren her konuda görüşlerini serbestçe ifade etme hakkını bu görüşlere çocuğun yaşı ve olgunluk derecesine uygun olarak gereken özen gösterilmek suretiyle tanırlar.

MADDE 13: Çocuk düşüncesini özgürce açıklama hakkına sahiptir. Bu hak ülke sınırları ile bağlı olmaksızın yazılı, sözlü, basılı, sanatsal biçimde veya çocuğun seçeceği başka bir araçla her türlü haber ve düşüncelerin araştırılması, elde edilmesi ve verilmesi özgürlüğünü içerir.

MADDE 17: Taraf devletler kitle iletişim araçlarının önemini kabul eder. Çocuğun özellikle toplumsal, ruhsal ve ahlaki esenliği ile bedensel ve zihinsel sağlığını geliştirmeye yönelik çeşitli ulusal ve uluslararası kaynaklardan bilgi ve belge edinmesini sağlarlar.

Yukarıda verilen maddelerden hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Çocukların kitle iletişim özgürlüğünün uluslararası bir belgeyle güvence altına alındığı
- B) Çocuğun sadece kendi ülkesindeki kaynaklardan bilgi isteyebileceği
- C) Çocukların sadece belirli konularda düşüncelerini özgürce açıklayabileceği
- D) Kitle iletişim özgürlüğünden her çocuğun faydalanmadığı

6

21. yüzyılda hayatımızın her alanına giren bilgisayar kitle iletişim aracı olarak TV'nin yerini almış, iki yönlü iletişime olanak sağlamıştır. İnsanlar bilgisayar aracılığıyla hem bilgi üretip hem de bilgiyi yaymışlardır. Böylece, üretilen bilgi ya da haber dünyanın herhangi bir yerine anında ulaşılabilir hâle gelmiştir. Büyüklerin düğmesine basmaya korktukları makinelere çocuklar âdeta egemen olmuşlardır. İnternet ile birlikte, insanlar dünyanın dört bir yanıla iletişime girmişlerdir. İnsanlar herhangi bir konuda, istedikleri kadar bilgi alabilme özgürlüğüne sahip olmuşlardır. Keşifleri anında izlemeye başlamışlardır. İnsanlar internet aracılığıyla haberleşmeyle, bilgilerini yenileyerek yaşamlarını planlamaktadırlar. Buna karşılık insanların kitle iletişim araçlarına aşırı bağlanması; iletişim kopukluğuna, çatışma ve kültürel yozlaşmaya, kötü amaçlarla kullanımına, başkalarının özel yaşamına müdahale edilmesine yol açmakta ve sonuç olarak toplumda uyumsuz bireyler ortaya çıkarmaktadır.

Buna göre bilgisayar ve internet hakkında aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Bilgi alma ve haber alma konusunda önemli kolaylıklar sağladığı
- B) Olumlu yönleri olduğu gibi olumsuz yönlerinin de olduğu
- C) Başkalarının özel yaşamına müdahaleye ve kültürel yozlaşmaya neden olduğu
- D) Toplum ve bireylerin keşif ve icatları öğrenmelerine engel oluşturduğu

- 7 Semra Hanım, 10 saat boyunca bir yayınevinde çalışmaktadır. Semra Hanım işten yorgun bir şekilde eve gelmişti. Akşam yemeğinden sonra biraz dinlendi. Daha sonra televizyonda 1 saat ana haber programını izledi.

Verilen bilgi dikkate alındığında Semra Hanım'ın hangi hak ve özgürlüğünü kullandığı söylenebilir?

- A) Konut dokunulmazlığı hakkı
- B) Özel hayatın gizliliği hakkı
- C) Düşünce özgürlüğü
- D) Haberleşme özgürlüğü

- 8 Düşünce özgürlüğünden, düşünce ve kanaatlerin çeşitli araç ve yollarla serbestçe açıklanması ve yayılması anlaşılmaktadır. Düşünce özgürlüğü sosyal gelişmenin temel koşulu, toplumun demokratik yapısının önemli göstergelerindedir. Bu özgürlük, birçok devletin anayasasında özgürlükler kapsamında güvence altına alınmıştır. Düşünceyi açıklama özgürlüğü, başka birçok özgürlüğün kaynağını ve temelini oluşturmaktadır. Kişinin varlığının temeli olan düşünceyi açıklama özgürlüğü, demokrasinin de temeli ve ayrılmaz bir parçasıdır. Bu özgürlük, serbest bir biçimde bilgi ve düşünceye ulaşabilme, düşünceyi açıklayabilme, başkalarına iletebilme, kimseyi düşünce ve kanaatleri nedeniyle suçlamamadır. Kişinin açıkladığı düşünceler düşünceyi açıklama özgürlüğü olarak kabul edilemez.

Parça dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisi düşünce özgürlüğü kapsamında yer almaz?

- A) Serbest biçimde bilgi ve düşünceye ulaşabilme
- B) Düşünceyi açıklayabilme, başkalarına iletebilme
- C) Basında yer alan haberleri engelleme
- D) Kimseyi düşünce ve kanaatleri nedeniyle suçlamama

- 9 Televizyon programlarında uyarı amacıyla "akıllı işaret" kullanılmaktadır. Akıllı işaretler televizyon programlarının yaş grubumuza uygunluğu konusunda bize programı izlemeden önce uyarı verir. RTÜK (Radyo ve Televizyon Üst Kurulu) tarafından hazırlanan bu işaretler bize sorumluluk yükler. Bu sorumluluk gelişimimize ve yaşımıza uygun olmayan programları izlememektir.

Nalan, ailesi ile televizyon seyredirken televizyonun üst kısmında akıllı işaretleri görmüştür. Bu işaretlerin anlamının ne olduğunu annesine sormuştur.

Annesi doğru cevap verdiği göre aşağıdakilerden hangisi annesinin verdiği cevaptır?

- A) Genel İzleyici Kitlesi – Korku ve Şiddet
- B) Genel İzleyici Kitlesi – Olumsuz Örnek Oluşturabilecek Davranışlar
- C) Korku ve Şiddet – Yedi Yaş Üstü
- D) Olumsuz Örnek Oluşturabilecek Davranışlar – Korku ve Şiddet

- 10 Sahip olduğumuz bazı hak ve özgürlükler Anayasa tarafından güvence altına alınmıştır.

Madde 20: Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir.

Madde 22: Herkes, haberleşme hürriyetine sahiptir. Haberleşmenin gizliliği esastır.

Madde 26: Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir.

Anayasa'mızın bu maddelerine göre aşağıdakilerden hangisi hak ihlalidir?

- A) Ali'nin aile içinde alınan kararlarda söz hakkının olması
- B) Canan'ın şehir dışındaki akrabalarıyla telefonla görüşmesi
- C) Mete'nin sosyal medya hesabındaki fotoğraflarının izinsiz alınarak paylaşılması
- D) Ahmet'in okuldaki eksiklikleri idarecilere bildirmesi

Aşağıdaki sorulara verilen kavramlardan uygun olanı seçerek cevap veriniz. (Not: Aynı kavram birden fazla yere yazılabilir.)

İletişim, internet, sen dili, mesaj (ileti), etkin dinleme, empati, kanal, medya, akıllı işaretler, alıcı, basın özgürlüğü (kitle iletişim özgürlüğü), hak, sözlü iletişim, ben dili, RTÜK, kültür, dergi, John Logie Baird, din, konut dokunulmazlığı hakkı, çatışma, ön yargı, hak, sözsüz iletişim, gazete, telefon, uzlaşma, basın, özgürlük, tekzip, CİMER, jest, kaynak, kamuoyu, mimik, din, özel hayatın gizliliği hakkı, empatik dinleme, kalıp yargı, televizyon, düşünceyi açıklama özgürlüğü, sansür, geri bildirim, medya okuryazarlığı, yazılı iletişim, dil, Guglielmo Marconi, gazete

1. Herhangi bir şeyi açıklamak için genellikle el, kol ve baş ile yapılan içgüdüsel veya iradeli harekete ne denir?

Cevap: .....

2. Duyguları, düşünceleri belirtecek biçimde yüzde beliren kıvrımları ve hareketlere ne denir?

Cevap: .....

3. Bireyin kabul edilemeyen davranışları karşısında suçlayıcı, yargılayıcı, değerlendirici ve eleştirici mesajlar içeren dile ne denir?

Cevap: .....

4. Karşımızdaki kişinin kabul edilmeyen davranışları karşısında yaşadığımız duyguları dile getiren, suçlayıcı ve değerlendirici olmayan mesajları içeren dile ne denir?

Cevap: .....

5. Kişilerin duygu, düşünce ya da fikirlerini çeşitli yollarla başkasına aktarmasına ne denir?

Cevap: .....

6. Bir insanın kendini karşısındakinin yerine koyarak onun duygu ve düşüncelerini anlama çabası hangi kavram ile ifade edilir?

Cevap: .....

7. Bir kimse veya bir şeyle ilgili olarak belirli şart, olay ve görünlümlere dayanarak önceden edinilmiş olumlu veya olumsuz yargı olarak tanımlanan kavram hangisidir?

Cevap: .....

8. İki taraf arasındaki anlaşmazlık hangi kavram ile ifade edilir?

Cevap: .....

9. Anlaşmazlık durumunda uyuşma hangi kavram ile ifade edilir?

Cevap: .....

10. Mesajın göndericiden alıcıya iletildiği yola ne ad verilir?

Cevap: .....

11. Duygu ve düşüncelerini karşı tarafa aktaran öge hangisidir?

Cevap: .....

12. Birçok bilgisayar sisteminin birbirine bağlı olduğu dünya çapında yaygın olan ve sürekli büyüyen iletişim ağının adı nedir?

Cevap: .....

13. İletinin alıcı tarafından alınıp alınmadığı iletişimin hangi ögesi ile ortaya çıkar?

Cevap: .....

14. Kaynak tarafından aktarılan bilgi, tutum ve davranışlara ne denir?

Cevap: .....

15. Yazı kullanılarak gerçekleştirilen iletişim şekline ne ad verilir?

Cevap: .....

16. Kaynağın iletiyi hedef olarak seçtiği kişi, topluluk ya da kuruluş hangisidir?

Cevap: .....

17. Yapılan yanlış bir habere konu olan kişi ya da kurumun haberin düzeltilmesi için yazdığı yazıya ne ad verilir?

Cevap: .....

18. İzleyicileri televizyon yayınlarının olumsuz etkilerinden korumak amacıyla geliştirilen sistem hangisidir?

Cevap: .....

19. Duygu ve düşüncelerin sözcüklerle ifade edildiği iletişim türü hangisidir?

Cevap: .....

20. İletişim kurulan kişiyi; yargılamadan, sözünü kesmeden, göz teması kurarak anlatılmak isteneni doğru biçimde aktarmaya ne denir?

Cevap: .....

21. Beden hareketleri, jestler, mimikler, ses tonu, fiziksel görünüşü ve kıyafetler gibi sözel olmayan birçok unsuru kullanarak yapılan iletişime ne ad verilir?
Cevap: .....
22. Radyo ve televizyon faaliyetlerini düzenlemek ve denetlemekle görevli kurum hangisidir?
Cevap: .....
23. Gazete, dergi, radyo, televizyon ve genel ağ gibi kitle iletişim araçlarının tümünü kapsayan kavram hangisidir?
Cevap: .....
24. "Eve geç kaldığımda seni merak ediyorum." ifadesi hangi dile örnektir?
Cevap: .....
25. Elektronik, basılı medya veya basın vasıtasıyla (gazete, dergi, radyo, televizyon, internet vb.) görüş ve düşüncelerini açıklayabilme ve yayabilme hakkına ne denir?
Cevap: .....
26. Hukuk düzeninin kişilere tanıdığı yetkilere ne ad verilir?
Cevap: .....
27. Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan araçların bütününe ne denir?
Cevap: .....
28. Bazı fikirlerin, haberlerin ve sanat eserlerinin yazılıp yayılmasının kısıtlanması ya da engellenmesine ne denir?
Cevap: .....
29. "Akşamları hep televizyon seyrediyorsun" ifadesi hangi dile örnektir?
Cevap: .....
30. Medyanın mesajlarını doğru anlayıp değerlendirebilmeye ne ad verilir?
Cevap: .....
31. Bireylerin kendi rızası ve izni olmadan görüntülerinin çekilmesi ve yayınlanmaması hangi hak ile ilgilidir?
Cevap: .....
32. Bir sorun ya da olay üzerine halkın genel düşüncesini ifade eden kavram hangisidir?
Cevap: .....
33. Semra'nın Ayşe'yi sabah gördüğünde ona el sallaması hangi iletişim türüne örnektir?
Cevap: .....
34. Mektupla haberleşme hangi iletişim türüne örnektir?
Cevap: .....
35. İnsanlar arasında anlaşmayı sağlayan en önemli unsur hangisidir?
Cevap: .....
36. Kitle iletişim araçlarından biri olan radyoyu icat eden kişi kimdir?
Cevap: .....
37. Kitle iletişim araçlarından biri olan televizyonun mucidi kimdir?
Cevap: .....
38. Sayfa sayısı, düzeni, biçimi ve içindeki yazılar bakımından gazeteden ayrı özellikler gösteren, genellikle aylık, onbeş günlük ya da haftalık gibi belli zaman aralıklarıyla yayımlanan süreli yayına ne ad verilir?
Cevap: .....
39. Sesli ve görüntülü iletişim araçları içinde en çok kullanılan aracın adı nedir?
Cevap: .....
40. Gazete, dergi gibi belirli zamanlarda çıkan yayınlarla haber ajansları ve bunların sahipleriyle çalışanlarının tümüne ne ad verilir?
Cevap: .....
41. Siyaset, ekonomi ve kültür basta olmak üzere insanları, toplumu ilgilendiren her konuyla ilgili haber, bilgi, yorum içeren ve günlük olarak ya da belirli kısa zaman aralıklarıyla yayımlanan, belirli boyutu, sayfa sayısı ve düzeni olan yayına ne ad verilir?
Cevap: .....

1. I. Murat Dönemi'nde Kütahya ve çevresi çeyiz yoluyla aşağıdaki beyliklerden hangisinden alınmıştır?

- A) Germiyanoğulları B) Candaroğulları
C) Hamitoğulları D) Karesioğulları

2.

- I. İstanbul'u kuşatan ilk Osmanlı padişahıdır.
II. Osmanlı Devleti'nin ilk deniz savaşı Venediklilerle yapıldı.
III. Amcası tarafından çıkartılan Düzmece Mustafa isyanını bastırdı.
IV. Anadolu Hisarı'nı yaptırdı.

Yukarıdakilerden hangileri I. Bayezid (Yıldırım) Dönemi gelişmelerinden biri değildir?

- A) I ve II B) II ve III
C) Yalnız II D) Yalnız IV

3.

- ◆ Tahta çıktıktan sonra Rumeli'nin fethine devam ederek Bizans ve Bulgar ordularını 1363'te Sazlıdere Savaşı'nda mağlup etti.
- ◆ Ticaret yolları üzerindeki Edirne'yi alması Osmanlı ticaretinin gelişmesini sağladı.
- ◆ Döneminde Bulgar ve Sırp krallıkları Osmanlı Devleti'nin hâkimiyetini kabul etti.

Yukarıda hakkında bilgi verilen padişah aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Orhan Bey B) Yıldırım Bayezid
C) I. Murat D) Çelebi Mehmet

4. Aşağıdaki savaşlardan hangisiyle Avrupalıların Türkleri Balkanlar'dan atma ümidi kalmamıştır?

- A) Koyunhisar Savaşı
B) Maltepe Savaşı
C) Ankara Savaşı
D) II. Kosova Savaşı

5. Rumeli'de fetihlerin artmasıyla yaya ve müsellemler yetersiz kaldı. Bunun üzerine asker olarak yetiştirilmek üzere savaş esirlerinden ve Hristiyan ailelerin erkek çocuklarından seçtiklerimizi önce Türk ailelere verdik. Bu çocukların kaldıkları ailelerin yanında Türk adet ve gelenekleri ile İslam dininin esaslarını öğrenmelerini sağladık. Daha sonra da bunları Kapıkulu Ocağı'na alarak asker ihtiyacımızın bir bölümünü karşıladık.

Yukarıda konuşması verilen padişah aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Orhan Bey B) I. Murat
C) Yıldırım Bayezid D) Çelebi Mehmet

6.

- I. Selçuk
II. Bayındır
III. Kayı

Osmanlı'nın kurucusu Osman Gazi yukarıdaki boy-lardan hangilerine mensuptur?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) Yalnız III D) II ve III

7. Yıldırım Bayezid 1402 yılında hangi komutanın ordusuna yenilip esir düşmüştür?

- A) Cengiz Han
B) Şah İsmail
C) Timur
D) Kubilay

8.

- I. Timur'dan kaçan hükümdarların Yıldırım Bayezid'e sığınması
II. Anadolu'da Türk boylarının Timur'a sığınması
III. Timur'un Anadolu'ya egemen olmak istemesi
IV. Anadolu beyliklerinin Yıldırım Bayezid'e karşı Timur'u doldurması

Yukarıda verilenlerden hangileri Ankara Savaşı'nın nedenlerindedir?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) III ve IV D) I, II, III ve IV

9.

- ◆ Osmanlı ordusunun en kalabalık sınıfını oluşturlardı.
- ◆ Devlete ait dirlik adı verilen arazilerden topladıkları vergi gelirleriyle devletin geçimini sağlardı.
- ◆ Savaş zamanı orduya katılırlardı.

Yukarıda hakkında bilgi verilen askeri sınıf aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akıncılar   B) Azaplar
C) Yeniçeriler   D) Tımarlı Sipahiler

10. Eyalet askerleri ordunun büyük bölümünü meydana getiriyordu. Eyalet askerleri, sınırlarda görev yapan akıncılar, savaş esnasında Anadolu'dan orduya katılan azaplar ve tımarlı sipahilerden oluşuyordu. Barış zamanı eyaletlerde sorumlu olduğu bölgede güvenliği sağlayan, vergileri toplayan tımarlı sipahiler, sefer esnasında orduya katılırdı. Tımarlı sipahiler gelirleri oranında yanlarında asker besler, sefere bu askerleri de götürürlerdi.

Buna göre tımarlı sipahilerin gerçekleştirdiği faaliyetler arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Asker yetiştirmek
B) Savaşta orduya katılmak
C) Eyaletleri yönetmek
D) Vergilerin toplanmasını sağlamak

11.

- I. Tüccarların konaklaması için kervansaraylar ve mallarını satabilmesi için hanlar yapılarak ticaretin gelişmesi sağlanmıştır.
- II. Köylü toprağını habersiz terk edemezdi. Sebepsiz yere üç yıl üst üste ekmezse toprağı elinden alınırdı.
- III. Göçebe hayatı yaşayan halkın temel geçim kaynağı hayvancılıktı.

Osmanlı Devleti'nin ekonomik yapısı ile ilgili olarak yukarıda verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

- A) I ve II   B) I, II ve III
C) II ve III   D) I ve III

12. Osmanlı toplumunda köylü nüfus oldukça fazlaydı. Bunun temel nedeni devletin ekonomisinin tarıma dayalı olması, halkın büyük bir kesiminin tarımla uğraşmasıydı. Bu nedenle köylü toprağını izinsiz terk edemezdi.

Devletin köylüye yüklediği bu sorumluluk ile;

- I. toplumsal düzeni koruma,
- II. vergilerin düzenli toplanmasını sağlama
- III. üretimde sürekliliği sağlama

amaçlarından hangilerini gerçekleştirmeye çalıştığı söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) I ve II
C) II ve III   D) I, II ve III

13. Osmanlı Devleti'nin ekonomik yapısı ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Osmanlı ekonomisine yön veren en önemli faktörlerden biri topraktır.
- B) Fetihlerle belli ticaret yollarının denetimini ele geçirerek ülkede ekonominin canlanmasını sağlamışlardır.
- C) Şeri ve örfi vergiler Osmanlı'nın gelir kaynaklarından dır.
- D) Osmanlı Devleti'nde sebepsiz yere toprağı üç yıl ekmeyenlerden Adet-i Ağnam vergisi alınmıştır.

14.

- ◆ Silahları onaran, koruyan ve cephane hazırlayan bir ocaaktır.
- ◆ Top döker, savaşlarda top kullanır ve topçuluğa ait araç ve gereçleri hazırlarlardı.
- ◆ Sınır bölgelerinde düşman memleketlerine ani baskınlar düzenleyerek yıpratma harekâtında bulunan hafif süvari sınıflardır.

Yukarıda verilen bilgiler ile aşağıdaki askeri sınıflar eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

- A) Cebeciler   B) Topçular
C) Top Arabacıları   D) Akıncılar

1. Devşirme Sistemi ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Genelde Hristiyan çocuklardan seçilerek alınırdı.
B) Alınan bu çocuklar önce Türk asıllı ailelerin yanına yerleştirilirdi.
C) Askeri eğitimden geçenler Kapıkulu Ocağı'na asker olarak kaydedilirdi.
D) Yetenekli olanlar medreselerde eğitime alınırdı.

2. Osman Bey Dönemi'nde ordu; gaziler, alperenler, akıncılar gibi gönüllülerden oluşurken Orhan Bey Dönemi'nde yaya ve müsellemlerle ilk düzenli ordunun kurulmasında;

- I. sınırların genişlemesiyle gönüllü birliklerin yetersiz kalması,
II. fetih politikası izlenmesi,
III. sürekli savaşa hazır kuvvetlere ihtiyaç duyulması

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) I ve II
B) Yalnız II
C) I, II ve III
D) Yalnız I

3. Osmanlı Devleti önceleri Kayı boyuna mensup iken kısa sürede imparatorluk hâline gelmiştir.

Osmanlı Devleti'nin kısa sürede büyümesinde;

- I. Anadolu beylikleriyle barışçıl bir politika yürütmesi
II. Balkanlar'da yaşanan mezhep savaşları
III. Fethedilen yerlerde uygulanan istimalet politikası

yukarıdakilerden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) I, II ve III
B) II ve III
C) Yalnız I
D) Yalnız II

4. Osmanlı Devleti Balkanlar'da fethettiği toprakları sadece kendisine bağlamakla kalmamış burada birçok faaliyette bulunmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı'nın Balkanlar'da fethettiği topraklarda gerçekleştirdiği faaliyetlerden biri değildir?

- A) İnanç birliği
B) İskân politikası
C) İstimalet politikası
D) İmar faaliyetleri

5. Osmanlı Devleti Balkanlar'da uyguladığı iskân politikasıyla aynı zamanda otoriteyi de güçlü tutmaya çalışmıştır.

Buna göre;

- I. Göçebe Türkmenleri yerleşik hayata geçirmişlerdir.
II. Anlaşmazlık yaşayan aileler iskâna tabi tutulmuştur.
III. İskân bölgesinin izinsiz terk edilmesi yasaklanmıştır.

yukarıdaki uygulamalardan hangileri merkezi otoriteyi güçlendirmeye yöneliktir?

- A) Yalnız I
B) I, II ve III
C) I ve II
D) II ve III

6. Osmanlı Devleti'nde Orhan Bey, 1302 yılında Bizans ile ilk savaş olan Koyunhisar Savaşı'nı kazandı. Osman Bey Bizans'ı Maltepe Savaşı'nda yendi. I. Murat 1363 yılında Edirne'yi alarak başkent yaptı. I. Bayezid İstanbul'u iki kez kuşattı.

Yukarıda altı çizili olarak verilen padişahlardan hangileri yer değiştirirse yanlışlık giderilir?

- A) I ve II
B) II ve III
C) II ve IV
D) III ve IV

7. Osmanlı ordusunda havan toplarını ve el bombalarını yapmakla görevli askeri sınıf aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tımarlı Sipahiler B) Akıncı
C) Humbaracı D) Lağımcı

8. Osman Bey, ilk zamanlarda Bizanslı tekfurlardan Karacahisar, Bilecik, Yunthisar, Yenişehir, İnegöl ve Yarhisar'ı alarak fetih hareketlerinde bulundu. Ayrıca Anadolu'da dini kimliğiyle ön plâna çıkan Ahi şeyhlerinden Şeyh Edebali'nin kızı ile evlendi.

Buna göre Osman Bey'le ilgili;

- I. sınır bölgelerindeki hâkimiyetini güçlü kılmaya çalıştığı,
II. dinin, halk üzerindeki etkisinden faydalandığı,
III. egemenlik alanını genişlettiği

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) I, II ve III B) Yalnız III
C) II ve III D) Yalnız II

9. Osman Bey'in oğlu Orhan Bey Dönemi'nde devlet sınırlarının genişlemesiyle birlikte "yaya ve müselleme" adı verilen ve sürekli olarak savaşa hazır bir ordu kuruldu. Rumeli'deki fetihlerin yapılmasıyla da Devşirme sistemi ile yetiştirilen askerlerden "Kapıkulu ordusu" oluşturuldu.

Buna göre;

- I. Osman Bey Dönemi'nde Osmanlı Devleti'nin düzenli bir ordusu yoktur.
II. Sınırların genişlemesi Osmanlı ordusunda değişmelerin yaşanmasına neden olmuştur.
III. Osmanlı Devleti'nde ilk düzenli ordu Orhan Bey Dönemi'nde oluşturulmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III B) Yalnız I
C) II ve III D) Yalnız II

10.

- ◆ Çimpe Kalesi alındı ve Rumeli'ye geçiş sağlandı.
- ◆ İstanbul'u kuşatan ilk Osmanlı padişahıdır.
- ◆ Osmanlı tarihinin ilk deniz savaşı Venediklilerle yapıldı.

Yukarıdaki gelişmeler ile aşağıdaki padişahlar eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) I. Bayezid B) I. Mehmet
C) I. Murat D) Orhan Bey

11. Osmanlı, Rumeli'de fetihlere başlayınca sürekli olarak savaşa hazır bir orduya ihtiyaç duydu. Hristiyan ailelerden toplanan çocuklar önce yetiştirilmek üzere Türk ailelerine verildi. Daha sonra Acemi Ocağı'na alınan ve burada eğitim gören askerler, oradan da Yeniçeri Ocağı'na alınırdı. Yeniçeri Ocağı, Kapıkulu askerlerinin en saygın ocağı idi. Bu ocaklar dışında silah yapımı ile uğraşan cebeci ocağı, top yapımı ve kullanımı görevini üstlenen topçu ocağı ve kapıkulu süvarileri gibi kapıkulu askerlerini meydana getirirdi.

Yukarıdaki açıklama dikkate alındığında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Kapıkulu Ocağı'nın farklı bölümlerden oluştuğuna
B) Yeniçerilerin farklı eğitim süreçlerinden geçtiğine
C) Yeniçerilerin atlı askerlerden oluştuğuna
D) Fetihlerin artmasıyla yeni askeri sınıfların oluşturulduğuna

12. Osmanlı toplumunda padişah beratıyla zümreden olan bir kişi yönetilen (reaya) sınıfına geçebilirken halktan bir kimse de yönetici sınıfa geçebilirdi.

Yukarıda verilen paragraftan hareketle Osmanlı Devleti ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Osmanlı toplumunda sınıf farkının olmadığına
B) Reayanın hiçbir hakkının olmadığına
C) Padişahın adaletsiz davrandığına
D) Osmanlı toplum yapısında eşitsizliğin olduğuna

1

- ◆ Osmanlı'da ilk donanma Orhan Bey zamanında Kare-
sioğulları Beyliği'nin alınması ile oluşturulmuştur.
- ◆ Osmanlılar, ilk kez deniz savaşlarını Çelebi Mehmet
Dönemi'nde Venedikliler ile yapmış ancak yenilmiş-
lerdir.
- ◆ Yıldırım Bayezid Dönemi'nde donanma gelişmeye
başlamış ve bu dönemde bazı adalara fetih amaçlı
seferler düzenlenmiştir.
- ◆ Osmanlı Devleti donanmaya büyük bir önem vermiştir.

Verilen bilgilerden hareketle Osmanlı'nın denizcilik faaliyetleri ile ilgili;

- I. ilk defa denizcilik faaliyetlerinin başladığı,
- II. Osmanlı'nın denizcilikte askeri anlamda ilk tecrübesini
Venediklilerle yaşadığı,
- III. Osmanlı'nın hiçbir zaman denizlerde istenilen başa-
rıyla elde edemediği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I   B) I ve II
C) Yalnız III   D) I, II ve III

2

Osman Bey'in oğlu Orhan Bey'e vasiyeti:

Ey devlet ve ikbal sahibi oğlum! Zalim olma. Alemi ada-
letle şenlendir ve Allah için gaza ve cihadı terk etmeye-
rek beni şad et. Fetih hareketlerine devam ederek Rum
(Bizans) memleketlerine de adalet götür. İlim ehli insan-
lara rağbet et, askerine ve malına güvenip, âlimlerden
uzaklaşma. Padişahlığın aslı ve esası İslamiyet'tir. Bu
sebeple Allahutealâ'nın emirlerine muhalif bir iş eyleme-
yesin. Bizim mesleğimiz Allah yoludur ve maksadımız
Allah'ın dinini yaymaktır. Yoksa kuru kavga ve cihangirlik
davası değildir. Bu alemde benim maksadım, hep dinin
zaferi oldu. Sana da bu yakıştır. Daima herkese ihsanda
bulun. Memleket işlerini noksansız gör. Rabbinin yardım-
ının yakın olmasını istersen gece - gündüz halkı korumaya
çalış.

Buna göre Osman Bey oğlu Orhan Bey'den devlet yönetiminde aşağıdakilerden hangisine başvurmasını istediği söylenemez?

- A) İslam dinin esaslarına uyması ve uygulaması
B) Hoşgörülü ve adaletli olması
C) Ordu ve malına güvenerek hareket etmesi
D) İyilik yapıp ilim sahiplerine sahip çıkması

3

Konargöçerler, Türkmen ya da yörük olarak nitelen-
dirilirler. Yazın yaylalarda,
kışın kışlak denilen alçak
düzlüklerde yaşarlar.
Hayvancılıkla uğraşırlar.
Yetiştirdikleri hayvanların
kılından çadırlar, yününden
de elbiseler yaparlar.

Buna göre konargöçerler ile ilgili;

- I. mevsimin yaşam biçimlerini etkilediği,
- II. hayvancılıktan farklı alanlarda yararlandıkları,
- III. farklı ekonomik faaliyetlerle uğraştıkları

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I   B) I ve II
C) II ve III   D) Yalnız III

4

Buna göre Osmanlı Beyliği ile ilgili;

- I. Daha çok Batı yönlü genişleme politikası takip edil-
miştir.
- II. Denizcilik faaliyetleri Orhan Bey Dönemi'nde başla-
mıştır.
- III. Rumeli'ye ilk kez Orhan Bey Dönemi'nde geçilmiştir.

yargılarından hangilerin ulaşılmıştır?

- A) Yalnız I   B) I ve II
C) Yalnız III   D) I, II ve III

5

623 YILLIK CİHAN İMPARATORLUĞU'NUN KURUCUSU

OSMAN GAZİ

- Osman Gazi, Yarhisar ve Bilecik'i aldı ve beylik merkezini Bilecik'e taşıdı.
- Selçuklu Sultanı III. Alaaddin Keykubad'ın gönderdiği fermanla Osman Gazi bağımsız bir uç beyi oldu.
- Bursa'ya yakın bir yerde Yenişehir'i kurdu ve Osmanlı Devleti'nin merkezini buraya taşıdı.
- İlhanlıların hükümdarı Ahmet Gazan Selçuklu Devleti'ne son verince Osmanlı Devleti tamamen bağımsız bir duruma geldi.
- Harmankaya Tekfuru Köse Mihâl Bey'in Müslüman olmasıyla Mekece, Akhisar ve Gölpaazarı'nı Osmanlı topraklarına kattı.
- İlk bakır Osmanlı parasını bastırdı.
- Gut hastalığı nedeniyle beyliği oğlu Orhan Gazi'ye devretti.
- 1 Ağustos 1326 tarihinde Osmanlı Devleti'nin kurucusu Osman Gazi vefat etti.

Osman Gazi'nin ölmeden önceki son dileği Bursa'nın fethiydi. Oğlu Orhan Gazi babasının bu isteğini yerine getirdikten sonra, babasının mezarını Bursa Gümüşlü Kümbet'e taşıdı.

Yukarıda verilen bilgi afişinden aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- Bursa'nın Osman Gazi için önemli bir yerinin olduğu
- Osman Gazi'nin ekonomi alanında yenilik yaptığı
- Osman Gazi'nin beyliğin sınırlarını genişlettiği
- Osman Gazi'nin ölümüyle Osmanlı'nın gücünü kaybettiği

- 6 Hangi sebepler küçük bir beylik olan Osmanlı Beyliği'ni güçlü bir siyasi güç hâline getirdi? Bu sorunun cevabını Osmanlı Beyliği'ni kuran Kayı boyunun başındaki Ertuğrul Gazi'den öğrenelim:

"Malazgirt Zaferi'nden sonra birçok Türk boyu ile beraber Anadolu'ya geldik. Türkiye Selçuklu Devleti, biz Kayılar'ı Bizans sınırında bulunan Söğüt ve Domaniç'e yerleştirdi. Bizi, Selçuklu sınırını Bizans'a karşı korumak ve bu devlete karşı fetih ve gaza yapmakla görevlendirdi. Bizans güçlü bir devlet olma özelliğini çoktan kaybetmişti. Siyasi birliğini yitirmiş, taht kavgalarıyla çalkalanıyordu. Komşusu olduğumuz Bizans İmparatorluğu'nun şehir ve kasabalarının her biri kendi başına buyruk tekfur denilen valilerin elindeydi. Yaşadığımız bölgenin doğu ve güneyinde ise güçlü Türk beylikleri bulunuyordu. Türkiye Selçuklu Devleti de Moğollara yenildikten sonra eski gücünü yitirmiş, topraklarında birçok Türk beyliği ortaya çıkmıştı. Moğollar Anadolu'ya saldırılar düzenliyorlar, Türk boyları da bu saldırılar yüzünden Anadolu'nun batısına göç ediyorlardı."

Buna göre Osmanlı Beyliği'nin kısa sürede güçlü bir devlet hâline gelmesinde aşağıdakilerden hangisinin etkisi olduğu söylenemez?

- Bizans'ta merkezi otoritenin zayıf olması
- Anadolu Selçuklu Devleti'nin yıkılma sürecine girmesi
- Buldukları coğrafi alanın gelişmeye elverişli olması
- Osmanlı Devleti'nin Türkiye Selçuklu Devleti yöneticileri tarafından kurulması

- 7 Osmanlı ordusu Bizans içindeki taht kavgasında taraflardan birine yardım etmek veya Bizans üzerinde baskı kuran Sırp ve Bulgarlara karşı mücadele etmek için Rumeli'ye geçmeye başladı. Geçişler için Bizans Gelibolu'daki Çimpe Kalesi'ni Osmanlı'ya üs olarak verdi. (1353) Osmanlı ordusu kısa süre içinde Gelibolu'dan başlayarak Balkanlar'ın içlerine kadar ilerledi. Bu fetihlerde Osmanlı ordusunun başında Orhan Bey'in oğlu Süleyman Paşa bulunuyordu. Süleyman Paşa'nın babasından bir isteği vardır:

"Devletli sultanımın yardımıyla Rumeli fethedilmeye başlandı. Düşman zayıftır. Bu tarafta fethedilen hisarlara koymaya çok adam gerek. Lütfedip bana yarar yoldaş gönderiniz."

Buna göre Süleyman Paşa'nın isteği dikkate alındığında Rumeli'de fethedilen yöreler için aşağıdaki yargılardan hangisinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) Ekonomik açıdan geri bırakıldığı
B) Askeri kuvvete ihtiyaç duyulduğu
C) Yeni bir devlet kurmak istediği
D) Fethedilen yörelerin faydasının olmadığı

- 8 I. Murat'ın Kosova Savaşı öncesinde yaşadığı bir olay aşağıda verilmiştir.

"Savaştan bir gün önce Kosova'da şiddetli bir fırtına başladı. Ağaçlar devriliyor, toz duman birbirine karışıyordu. Çadırlardan dışarı çıkamaz olmuştuk. Peygamberimiz'in gösterdiği yolda yürüyecek, buradakileri doğru yola davet edecektim ama önüme çıkan bir sürü engel vardı. Bunların en büyüğü ise dışarıda esip savuran, şu büyük fırtınaydı. Ellerimi semaya kaldırdım ve Allah'a şöyle yalvardım: Ya Rabbim! Bu fırtına, şu aciz Murat kulunun günahları yüzünden çıktıysa, masum askerlerimi değil, beni cezalandır. Onlar buraya kadar, sadece senin adını, dinini yüceltmek için geldiler. Bu fırtınayı onların üzerinden defet. Senin şanına yakışır bir zafer kazanmalarına yardım et Allah'ım. Ben hazırım, yüce Allah'ım! Önce beni gazi kıl, sonra da şehit mertebesine ulaştır. Sonra da Otağ'ı Hümayun'a dönüp bir savaş meclisi kurdum ve oradakilere şunları söyledim: "Biz buraya adalet getiriyoruz, refah ve saadet getiriyoruz. Anadolu ve Rumeli'nin geniş topraklarında mutlu insanlar görmek dileriz."

Buna göre I. Murat Kosova Savaşı ile;

- I. İslam dinini yayma, II. Adaleti götürme, III. Rumeli'ye geçme

amaçlarından hangilerini gerçekleştirmeye çalışmıştır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız III D) I, II ve III

- 9 Osmanlı Devleti'nin sınırlarının genişlemesi ile birlikte ülke içinde farklı milletler yaşamaya başladı. Halkın büyük bölümünü şehirliler ve köylüler meydana getirmekteydi. "Reaya" denilen halk kesiminin dışında kalan yönetici, asker, din adamları ve ilim adamları "askerî" denilen kitleyi oluşturuyordu. Köylüler tarım ve hayvancılıkla, konargöçer yaşayan halk da yaylak ve kışlaklarda hayvancılıkla uğraşıyordu. Şehirlerde yaşayanlar imalat işleri ve ticaretle geçimlerini sağlıyorlardı.

Yukarıdaki gelişmeler dikkate alındığında devletin sınırlarının genişlemesinin aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşmesinde etkili olduğu söylenemez?

- A) Devlet sınırları içerisinde yeni beyliklerin ortaya çıkması
B) Sınıflaşmanın oluşması
C) Farklı meslek ve iş alanlarının ortaya çıkması
D) Çok uluslu bir özellik kazanması

1. Osmanlı Devleti, fethettiği yerlerdeki halkın dini inançlarına ve ibadetlerine karışmamıştır. Fethedilen yerin halkı fetihten önce nasıl yaşıyorsa fetihten sonra da aynı yaşam tarzına devam etmiştir.

Osmanlı Devleti'nin uyguladığı bu politika aşağıdakilerden hangisine ortam hazırlamıştır?

- A) Ekonomik krize
B) Siyasi baskılara
C) Toplumsal huzura
D) İç çatışmalara

2.

- ◆ Viyana kuşatıldı ancak ağır kış şartlarının da etkisiyle sonuç alınamadı.
- ◆ Rodos Adası fethedildi.
- ◆ Preveze Deniz Savaşı'nda Haçlı donanması yenildi.

Yukarıdaki gelişmeler aşağıda verilen padişahlardan hangisinin döneminde yapılmıştır?

- A) I. Selim
B) II. Mahmud
C) Orhan Bey
D) I. Süleyman

3. "Gaza ve cihad, atalarımız gibi bizim de temel vazifemizdir. Memleketimizin tam ortasında yer alan ve toprak bütünlüğümüzü bozan Bizans, devletimizin düşmanlarını korumakta ve onları bize karşı kışkırtmaktadır. Osmanlı Devleti'nin güvenliği ve geleceği için bu şehrin fethi zorunlu olmuştur. Boğazların tam anlamıyla kontrolü ve Karadeniz ticaretinin hâkimiyeti için İstanbul'u mutlaka almalıyım. İstanbul'un fethiyle ordumuzun iki kıta arasında geçişi de kolaylaşacaktır. Peygamberimiz Hz. Muhammed'in (sav.) "İstanbul mutlaka fethedilecektir. Onu fetheden komutan ne güzel komutan, o ordu ne güzel ordudur." müjdesine de mazhar olmak isterim."

Yukarıdaki konuşma aşağıdaki padişahlardan hangisine aittir?

- A) Fatih Sultan Mehmet
B) Kanuni Sultan Süleyman
C) Yavuz Sultan Selim
D) II. Bayezid

4. Hem Türk hem de İslam tarihinde birçok hükümdarın hayalinden biri de İstanbul'u almak olmuştur. Osmanlı Devleti'nde de Yıldırım Bayezid ve II. Murat İstanbul'u kuşatmasına rağmen alamamışlardır. Ancak birçok hükümdarın hayali olan bu fetih II. Mehmet'e nasip olmuştur. İstanbul'un fethinin Türk ve Dünya tarihi açısından birçok sonucu vardır.

Aşağıdakilerden hangisi İstanbul'un fethinin Türk tarihi açısından sonuçlarından biri değildir?

- A) Orta Çağ sona erdi, Yeni Çağ başladı.
B) İstanbul Osmanlı Devleti'nin başkenti oldu.
C) Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğü sağlandı.
D) Osmanlı Devleti'nin Avrupa'daki fetihleri kolaylaştı.

5. Osmanlı toplumunda Müslüman, Hristiyan, Yahudi gibi değişik din ve ırktan insanlar uzun yıllar bir arada barış içinde yaşamışlardır. Birçok Osmanlı mahallesinde Müslümanlar ile gayrimüslimler birbirine komşu olarak yaşamışlar, sevinçlerini ve üzüntülerini birbirleriyle paylaşmışlardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumu daha iyi açıklamaktadır?

- A) Osmanlı Devleti'nin geniş sınırlara ulaşması
B) Osmanlı Devleti'nin güçlü bir askeri örgüte sahip olması
C) Osmanlı Devleti'nin siyasi varlığının uzun sürmesi
D) Osmanlı Devleti'nin adaletli ve hoşgörülü bir yönetim anlayışına sahip olması

6. Osmanlı Devleti'nin Rumeli ve Anadolu toprakları arasındaki bütünlüğü engellemesi ve ayrıca önemli ticaret yolları üzerinde bulunması gibi nedenlerden dolayı İstanbul'un alınması gerekiyordu. Bu yüzden II. Mehmet Dönemi'nde İstanbul'un fethi için birçok hazırlık yapılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi İstanbul'un fethi için Osmanlı Devleti'nin yaptığı hazırlıklardan biri değildir?

- A) Şahi adı verilen ağır toplar döktürüldü.
B) 400 parçalık yeni bir donanma oluşturuldu.
C) İstanbul çevresindeki birtakım kaleler alındı.
D) Anadolu Hisarı yaptırıldı.

7. Fatih Sultan Mehmet Bosna'yı fethettikten sonra bir fermanla halka şöyle seslendi. "Ben ki, Sultan Mehmet Hanım... İhsan edip Bosna rahiplerine buyurdum ki; kiliselerinizde korkusuzca ibadet ve memleketimizde korkusuzca ikamet edine. Ne vezirlerimden ne de halkımdan kimse bunları incitmesin ve rencide etmesin. Allah'a, Peygamber'e, Kur'an'a ve kuşandığım kılıca yemin olsun ki, canları, malları ve kiliseleri bana itaat ettikleri sürece güvencem altındadır."

Fatih Sultan Mehmet'in bu fermanı yayınlamasında aşağıdaki düşüncelerden hangisinden söz edilemez?

- A) Adalet anlayışı
B) Hoşgörü anlayışı
C) Fetihleri sona erdirmeye anlayışı
D) Din ve vicdan özgürlüğü

8.

- I. Osmanlı Devleti'nin Anadolu ve Rumeli toprakları arasında bütünlük sağlanmıştır.
II. İstanbul'dan ayrılan Bizanslı bilim insanları Almanya'ya giderek Reform hareketlerine neden olmuşlardır.
III. Akdeniz ticaretinin büyük oranda Müslümanların eline geçmesi Avrupa'da yeni ticaret yollarının aranmasına ve Coğrafi Keşifler'e neden olmuştur.

Yukarıdakilerden hangileri İstanbul'un fethinin sonuçlarından biri değildir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) Yalnız II
D) II ve III

9.

- I. Memlük Devleti yıkıldı.
II. Osmanlı Devleti İslam dünyasının başlıca koruyucusu hâline geldi.
III. Suriye, Filistin, Mısır, Mekke ve Medine'nin yer aldığı Hicaz fethedildi.
IV. Akdeniz limanları önemini kaybetti.

Yukarıdakilerden hangileri Mısır Seferi'nin sonuçlarından biri değildir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) III ve IV
D) Yalnız IV

10. "Ege Denizi'nden Akdeniz'e çıkışta önemli bir konuma sahip olan Rodos, Hristiyan Sen Jan şövalyelerinin elindeydi. Akdeniz'de fetihler yapabilmek için bu adanın mutlaka alınması gerekiyordu. Babam döneminde fethedilen Mısır ile İstanbul arasında yolculuk eden gemiler şövalyelerin saldırısına uğruyordu. Şövalyeler, Anadolu sahillerine saldırıp tüccarlara da zarar veriyorlardı. Ordumla karadan Muğla'ya hareket ettim. Donanmaya da Ege Denizi'ne açılması emrini verdim. Adadaki kale, düşmanın savunmasına elverişli, son derece korunaklıydı. Önceki kuşatmaları dikkatle inceledim. Donanmayla adayı kuşatma altına aldım. Getirdiğim havan topları ile kalenin içine atış yapabilmemiz düşmanı yıldırıldı. Kaledeki casuslarımız bize ateş açmamız gereken yerleri ışıkla bildiriyordu. Buna rağmen 20.000 şehit verdik. Sonunda şövalyeler teslim olmayı kabul ettiler (1522). Eşyalarını alıp gemileriyle gitmelerine izin verdim. Komutanları huzuruma çıkıp askerlerinin tahliyesinin insani şartlarda yapılmasını sağladığım için bana teşekkür etti. Adanın Hristiyan halkına dinlerine ve yaşamlarına müdahâle edilmeyeceği konusunda güvence verdim. Ayrıca onlardan üç yıl vergi almayacağımı bildirdim. İskân politikası gereği Rodos'a Anadolu'dan getirttiğim Türkleri iskân ettim."

Yukarıdaki konuşmayı yapan padişah aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yavuz Sultan Selim
B) Kanuni Sultan Süleyman
C) II. Bayezid
D) Fatih Sultan Mehmet

11. "Tüm dostluk girişimlerime rağmen Memlüklerin Safevilerle ittifak yapması Mısır Seferi'ni zorunlu kıldı. Bunun üzerine ordumun Kayseri'de toplanmasını emrettim. Memlük sultanını oyalamak için ona elçi göndererek bu seferin Safeviler üzerine yapıldığını bildirdim. Böylece onların hazırlık yapmalarını önlemek istedim. Sefer için hafif toplar hazırlatarak ordumla İstanbul'dan hareket ettim."

Yukarıdaki konuşmayı yapan padişah aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kanuni Sultan Süleyman
B) Fatih Sultan Mehmet
C) Yavuz Sultan Selim
D) II. Bayezid

12.

- ◆ Osmanlı Devleti'nde 46 yıl ile en uzun süre tahtta kalan padişahdır.
- ◆ Orta Avrupa'nın kilidi durumundaki Belgrad onun zamanında alındı.
- ◆ Mohaç Savaşı'nda Macarları yenerek Orta Avrupa'da Osmanlı hâkimiyetini pekiştirdi.

Yukarıda hakkında bilgi verilen padişah aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kanuni Sultan Süleyman
- B) Yavuz Sultan Selim
- C) Fatih Sultan Mehmet
- D) Yıldırım Bayezid

13.

- I. Mohaç Savaşı'yla Macaristan'ın Osmanlı Devleti'ne bağlı bir krallık hâline gelmesini sağladı.
- II. Portekiz baskısından bunalan halkın Osmanlı'dan yardım istemesi üzerine Mısır Seferi hazırlıklarına başladı.
- III. İskân politikası gereği Rodos'a Anadolu'dan getirttiği Türkleri iskân etti.
- IV. Gaziantep yakınlarında yapılan Mercidabık Savaşı'nı kazanarak Suriye topraklarını fethetti.

Yukarıdaki gelişmelerden hangileri Yavuz Sultan Selim Dönemi'nde yaşanmıştır?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve IV
- D) Yalnız III

14. Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı toplumunda yaşayan Hristiyanlığın Ortodoks mezhebinden olan bir millet değildir?

- A) Sırpalar
- B) Bulgarlar
- C) Boşnaklar
- D) Rumlar

15.

- (.....) Yavuz Sultan Selim ilk seferini Safeviler üzerine yaptı.
- (.....) İstanbul'un fethiyle Boğazların kontrolü Osmanlı Devleti'ne geçti.
- (.....) Rodos Adası'nın alınmasıyla Memlük Devleti yıkıldı.
- (.....) Kanuni Sultan Süleyman Cem Sultan isyanı ile uğraştı.
- (.....) I. Mehmet İstanbul'un fethiyle Fatih unvanı aldı.

Yukarıdaki bilgilerin doğru - yanlış sıralaması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) D-D-Y-Y-Y
- B) D-Y-D-Y-Y
- C) Y-D-D-Y-Y
- D) D-Y-D-D-Y

16.

- ◆ Turnadağ Savaşı ile Dulkadiroğlu Beyliği'ni ortadan kaldırmıştır.
- ◆ Anadolu'da Türk birliğini kesin olarak sağlamıştır.
- ◆ Osmanlı topraklarını Afrika Kitası'na kadar genişletmiştir.
- ◆ Mekke ve Medine'ye hizmet eden anlamına gelen Hadimü'l-Harameyn unvanını kullanmıştır.

Yukarıda hakkında bilgi verilen Osmanlı padişahı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yavuz Sultan Selim
- B) Kanuni Sultan Süleyman
- C) Fatih Sultan Mehmet
- D) Yıldırım Bayezid

17. Osmanlı Devleti'nde ülkenin deniz gücünden sorumlu olan komutana verilen isim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şeyhülislam
- B) Veziriazam
- C) Kaptan-ı Derya
- D) Piri Reis

1

Yukarıda Osmanlı Dönemi'nden günümüze kadar varlığını devam ettiren farklı dinlere ait bazı ibadet yerlerinin temsilî resimleri verilmiştir.

Bu resimlerden yola çıkarak Osmanlı toplumu için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Farklı kültürler bir arada yaşamıştır.
- B) İnanç ve ibadet hürriyeti sağlanmıştır.
- C) Farklı inançlardaki toplumlar baskı altında tutulmuştur.
- D) Adaletli ve hoşgörülü bir yönetim uygulanmıştır.

2

Osmanlı Devleti'nde toplumun temelini Müslüman Türkler oluşturmaktaydı. XIV. yüzyıldan itibaren sınırların genişlemesiyle toplumun içine Rum, Ermeni, Bulgar, Sırp, Boşnak, Arnavut, Macar gibi toplumsal gruplar girmeye başlamıştır. Osmanlı Devleti, toplum yapısı itibarıyla değişik dinlere ve kültürlere sahip unsurları barındıran bir millet hâline gelmiştir. Osmanlı sınırlarının genişlemesiyle toplum yapısının temelini oluşturan halk Müslüman ve gayrimüslim olarak sınıflandırılmıştır. Millet sisteminde hiçbir mezhep ve tarikat ayrımı yapmadan İslam inancını kabul eden herkese Müslüman denilmiştir. Devlet sahip olduğu dinin esasları gereği gayrimüslimlere din ve ibadet özgürlüğü tanıdığı aynı zamanda onların can ve mal güvenliğini garanti altına almıştır.

Buna göre millet sistemi ile ilgili;

- I. Toplumdaki ayrışma dini yaşama dayanmakta olup diğer sosyal statülerde bir değişiklik söz konusu değildir.
- II. Osmanlı toplumu genel anlamda dini inançlar esas alınarak iki ana gruba ayrılmıştır.
- III. Millet sistemi İslam hukuku esas alınarak oluşturulmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve II
- D) I, II ve III

3

İSTANBUL'UN FETİH KRONOLOJİSİ

6 NİSAN

İstanbul II. Mehmet tarafından Haliç'ten Marmara'ya kadar kuşatıldı.

9–18 NİSAN

Boğaz'daki surların bir bölümü ele geçirildi. Haliç'teki gemiler toplarla vuruldu. Baltaoğlu Süleyman Bey, Prens Adalar'ını aldı.

20–22 NİSAN

Osmanlı donanması, Bizans donanmasını yenilgiye uğrattı. II. Mehmet 70 kadar gemiyi kızaklar üzerinde karadan geçirek Haliç'e indirdi.

28 NİSAN

Haliç surları ateş altına alındı. Deniz tarafındaki surlar kuşatıldı. Bizans İmparatoru Konstantin'e Cenevizliler aracılığıyla koşulsuz teslim olma önerisi iletildi. İmparator, bu teklifi kabul etmedi.

18–25 MAYIS

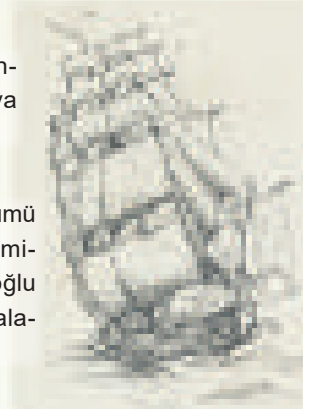
Topkapı yönünden saldırıya geçildi. II. Mehmet, son kez teslim olma teklifinde bulundu. Bu teklif de geri çevrildi.

12–16 MAYIS

Haliç'teki zinciri kaldırmak için saldırı başlatıldı. Edirnekapı surlarının altından tüneller kazıldı. Ancak Bizanslılar bunu fark edip tüneli çökertti.

26–29 MAYIS

İmparator Konstantin, halkı şehri savunmaya davet etti. 20 Mayıs'ta II. Mehmet öğlene doğru Topkapı'dan şehre girdi. Doğruca Ayasofya'ya gitti ve onarımlarının yapılarak, mabedin camiye dönüştürülmesi için talimat verildi.

Yukarıdaki bilgilendirme afişinden yola çıkarak İstanbul'un fethindeki süreç ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Fethin öncelikle İstanbul'un etrafının kuşatılmasıyla başladı
- B) Dünya tarihinde ilk kez güçlü surları yıkacak şahi topunun icat edildiği
- C) Hem kara hem deniz mücadelesinin yaşandığı
- D) II. Mehmet'in İstanbul'u fethetmekte kararlı olduğu

- 4 Bursa'nın fethi sırasında şehirde yaşayan Rumlar hiçbir direnişte bulunmamıştır. Fetihden sonra şehri neden teslim ettiklerini soran Orhan Gazi'nin Rumlardan aldığı cevap oldukça dikkat çekicidir. Rumlar Orhan Gazi'ye "Sizin devletinizin günden güne yükseldiğini ve bizim devletimizi geçtiğini anladık. Babanızın idaresine geçen köylülerin memnun kalıp bir daha bizi aramadıklarını gördük ve biz de bu rahatlığı heves ettik" demiştir.

Buna göre Osmanlı Devleti ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Hoşgörölü bir politika izledikleri
B) İskân politikası uyguladıkları
C) Müslüman halka daha geniş haklar verdikleri
D) Merkezîyetçi bir yapıya sahip oldukları

5

MÜJDEYE MAZHAR PADIŞAH:

FATİH SULTAN MEHMET

— **1432** .....
II. Mehmet 30 Mart'ta dünyaya geldi.

— **1444** .....
Babası Padişah II. Murat'ın 1444 yılında isteğiyle 12 yaşında tahta çıktı.

— **1446** .....
Ülkenin genel durumu ve yaşının küçük olması nedeniyle yaklaşık 2 yıl kadar tahtta kaldı ve padişahlığı kendi isteğiyle babasına devretti.

— **1451** .....
19 yaşında ikinci kez tahta oturdu.

— **1453** .....
İstanbul'u 21 yaşında fethetti ve Fatih unvanını aldı.

— **1481** .....
3 Mayıs'ta Hünkar Çayırı'ndaki ordugâhında hayatını kaybetti.

Hükümdarlık yaptığı 30 yıl boyunca 25 seferi bizzat yöneten Fatih, 880 bin km² olan Osmanlı topraklarını 2 milyon 214 bin km² ye ulaştırdı.

Devlet adamlığının yanı sıra şiir, matematik, astronomi, fizik gibi pek çok alanda yetenekli ve bilgi sahibiydi.

Buna göre Fatih Sultan Mehmet ile ilgili;

- I. Çok yönlü bir devlet adamıdır.
II. Hükümdarlık yaptığı süre zarfında ülke topraklarını iki katından fazla genişletmiştir.
III. 49 yaşında hayatı kaybetmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabılır?

- A) I, II ve III   B) II ve III   C) Yalnız III   D) Yalnız I

Aşağıdaki sorulara verilen kavramlardan uygun olanı seçerek cevap veriniz.

Cebeci Ocağı, reaya, tekdir, I. Süleyman (Kanuni Sultan Süleyman), uç beyliği, Orhan Bey, gayrimüslim, istimalet, cizye, Hristiyan, iskân politikası, II. Bayezid, öşür, Osman Bey, iskan, sipahiler, I. Selim (Yavuz Sultan Selim), silahtarlar, kaptan-derya, I. Bayezid (Yıldırım Bayezid), gaza, levent, II. Murad, devşirme, cihat, II. Selim, Acemi Ocağı, I. Mehmet (Çelebi), Akıncılar, Tımarlı sipahiler, Sultan İbrahim

1. Bizans İmparatorluğu zamanında vali düzeyinde olan yöneticilerle Anadolu ve Rumeli'deki Hristiyan beylerine verilen ad hangisidir?
Cevap: .....
2. Anadolu'da kurulan Türk devletlerinin sınırlarını muhafaza eden ve yapacakları akınlarla diğer devletleri yıpratma vazifesi gören yarı bağımsız beyliklere ne denir?
Cevap: .....
3. Müslüman olmayan kimseye ne ad verilir?
Cevap: .....
4. Osmanlı Devleti'nin Rumeli'de alınan toprakları Türkleştirmek ve İslamlaştırmak amacıyla uyguladığı politikanın adı nedir?
Cevap: .....
5. Osmanlı donanmasının başında bulunan komutana ne denir?
Cevap: .....
6. Osmanlı Devleti'nin Rumeli ve Balkanlar'da ele geçirdiği topraklardaki Hristiyan genç ve yetenekli çocukların toplanarak, sıkı bir eğitimden geçirildikten sonra askeri ve yönetici sınıfı oluşturma sistemine ne denir?
Cevap: .....
7. Kapıkulu ocaklarına asker yetiştiren okul hangisidir?
Cevap: .....
8. Ordunun silahlarını temin etmek, bu silahların bakım ve tamirini yapmakla görevli askerlerin bulunduğu okul hangisidir?
Cevap: .....
9. Mohaç Savaşı'nı yaparak Macaristan'ın Osmanlı Devleti'ne bağlı bir krallık hâline gelmesini sağlayan padişah kimdir?
Cevap: .....
10. Hangi padişah döneminde Girit fethedilmiştir?
Cevap: .....
11. Çimpe Kalesi alınarak ilk kez Rumeli'ye geçiş hangi padişah döneminde gerçekleşti?
Cevap: .....
12. İslam dinini korumak veya yaymak amacıyla Müslüman olmayanlara karşı yapılan kutsal savaşlara ne denir?
Cevap: .....
13. Din uğruna yapılan savaşlara ne ad verilir?
Cevap: .....
14. Kıbrıs'ın fethi ve İnebahtı Deniz Savaşı hangi padişah döneminde gerçekleşmiştir?
Cevap: .....
15. Osmanlılarda yönetilenlere ne ad verilir?
Cevap: .....
16. Osmanlı Devleti'nin fethettiği yerleri imarı ve halkına karşı uygulanan hoşgörü politikasına ne denir?
Cevap: .....
17. Gayrimüslimlerin Müslüman reayadan farklı olarak ödedikleri verginin adı nedir?
Cevap: .....
18. Seferde sultanın çadırını silahtarlar ile nöbetleşe koruyan askerlerin adı nedir?
Cevap: .....
19. İstanbul kuşatması sırasında Bizans'a gelebilecek yardımları engellemek için Anadolu Hisarı'nı yaptıran padişah kimdir?
Cevap: .....
20. Hangi padişah zamanında Cem Sultan'ın isyanı ve Avrupa'ya sığınması fetih hareketlerinin durmasına sebep olmuştur?
Cevap: .....
21. Mercidabık, Ridaniye ve Çaldıran savaşları hangi padişah döneminde olmuştur?
Cevap: .....
22. Taht kavgalarını bitirerek Fetret Devri'ne son veren padişah hangisidir?
Cevap: .....
23. 1444 yılında Macarların önderliğindeki Haçlıları Varna Savaşı ile mağlup eden padişah hangisidir?
Cevap: .....

1. Coğrafi Keşifler sonucunda yeni yerler keşfeden kişiler, yani kâşifler ilk defa gördükleri ürünleri ülkelerine taşıdılar. Domates, vanilya, patates gibi bitkiler ve bufalo gibi hayvan türleri keşifler sonrası dünyaya yayıldı. Yeni keşfedilen yerlerde bol olarak bulunan altın ve gümüş gibi madenler Avrupa'ya getirildi. Ticaretle uğraşan kişiler zenginleşti. Atlas Okyanusu'ndaki limanlar önem kazandı. İpek ve Baharat yolları gibi eski ticaret yolları önemini kaybetti.

Buna göre Coğrafi Keşifler'in sonuçları arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Yeni bitki türlerinin varlığı öğrenildi.
- B) Avrupa devletleri ekonomik açıdan oldukça güçlendi.
- C) Ticari faaliyetlerin etkin olduğu alanlar değişti.
- D) İpek Yolu üzerinde bulunan şehirler hızla gelişti.

2. Osmanlı Devleti, 1789 yılında gerçekleşen Fransız İhtilâli'nin ortaya çıkardığı milliyetçilik akımından olumsuz etkilenmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu duruma kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Topraklarında yaşayan azınlıklara birçok yeni haklar vermesi
- B) Azınlıklara yönetimde yer alma hakkı vermesi
- C) Topraklarında yaşayan Sırların, Yunanlıların ve Bulgarların ayrılıkçı isyanlar çıkarması
- D) Azınlıklara haklar konusunda çeşitli düzenlemeler yapması

3. **David:** "Ben Portekizli bir tüccarım. 15. yüzyıla kadar ticaret bizim ülkemizde çok para kazandıran bir iş değildi. Ancak 15. yüzyıldan sonra ticarettten çok para kazanmaya başladık. Uzak Doğu'dan gemilerle mallar limanlara geliyordu, biz de bu malları alıp satarak çok para kazanıyorduk."

Yukarıdaki sözleri söyleyen tüccar aşağıdaki gelişmelerden hangisi sonucunda para kazanmaya başlamıştır?

- A) Rönesans
- B) Coğrafi Keşifler
- C) Sanayi İnkılabı
- D) Reform

4.

- I. Toplum, doğa, insan, siyaset, ekonomi ve tarih alanında yeni fikirler ve düşüncüler ortaya çıktı.
- II. Aydınlanma Çağı'nın öncüsü Alman bir papaz olan Martin Luther'dir.
- III. Eğitim kurumlarında pozitif bilimlere yönelik çalışmalar arttı.
- IV. Kol gücüne dayalı üretimden buhar gücüyle çalışan makinelere dayalı üretime geçildi.

Yukarıdakilerden hangileri Aydınlanma Çağı gelişmelerinden değildir?

- A) Yalnız I
- B) II ve IV
- C) Yalnız III
- D) I, II ve IV

5. Coğrafi Keşifler'le yeni ülke ve medeniyetler keşfedilmiş, böylece Avrupalı devletler kendileri için yeni pazarlar bulmuşlardır. Bununla birlikte keşfedilen yerlere Avrupa'dan göçler yapılmıştır.

Bu gelişmenin;

- I. Akdeniz limanlarının önem kazanması,
- II. Avrupa'nın ekonomik gücünün artması,
- III. Hristiyanlığın genişleme imkânı bulması

yukarıdakilerden hangilerine ortam oluşturduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I, II ve III
- C) Yalnız III
- D) II ve III

6. "Eğer İtalya'ya dışarıdan gelen bilginler olmasaydı, Rönesans hareketi belki de hiç yaşanmayacaktı."

Bu sözü söyleyen birinin "dışarıdan gelenler" ile kastedtiği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İstanbul'un fethinden sonra İstanbul'dan ayrılıp İtalya'ya giden Rumlar
- B) İtalya'yı güvenli görerek buraya sığınan Hristiyan mülteciler
- C) Bizans'ın yönetiminden memnun olmayan tekfurlar
- D) Anadolu'nun Türkleşmesi ile buradan İtalya'ya göç eden Hristiyanlar

7. XVII. yüzyılda Akıl Çağı, XVIII. yüzyılda ise Aydınlanma Çağı adı verilen düşünce akımlarının ortaya çıkması sosyal, ekonomik, bilimsel, yönetim ve siyasi alanda birçok gelişmelere neden olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu gelişmelerden biri olamaz?

- A) Akıl, deney ve gözlem yöntemi ön plana çıkmıştır.
B) Bilim ve teknik alanlarında gelişmeler yaşanmıştır.
C) Mutlakiyet yönetimleri güçlenmiştir.
D) Sanayi İnkılabı'nın temelleri atılmıştır.
8. Coğrafi Keşifler'in sonucunda çok fazla ham madde kaynağı ve pazar elde edilmiştir. Ardından yaşanan Sanayi İnkılabı ise ham maddeyi çabuk işleyip, pazarlara ürün yetiştirme ihtiyacını doğurmuştur. Böylece Coğrafi Keşifler'le bilinen yerler sömürge hâline getirilmiştir.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisine zemin oluşturduğu savunulabilir?

- A) Köle ticaretinin başlamasına
B) Reform hareketlerine
C) Fransız İhtilâli'ne
D) Rönesans hareketlerine
9. 15 ve 16. yüzyıllarda "Yeniden Doğuş" anlamına gelen, ilk olarak İtalya'da ortaya çıkan ve Avrupa'ya yayılan bilim, sanat ve edebiyat alanlarındaki yeniliklere Rönesans denilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi Rönesans'ın bir sonucu olamaz?

- A) Mimari alanda gelişmelerin olması
B) Yeni ada ve kıtaların bulunması
C) Yeni edebiyat akımlarının doğması
D) Bilim ve teknoloji alanında yeni buluşların yapılması

10.

- ◆ Dünya'nın şekli ile ilgili bilimsel gerçekler ortaya çıktı.
- ◆ Kâğıt üretiminin artması ve matbaanın geliştirilmesi ile çok sayıda kitap basıldı.
- ◆ Sorgulayıcı ve eleştirici düşünce gelişti.
- ◆ İnsan ve insani değerlere daha fazla önem verildi.
- ◆ İnsanın anatomik yapısı incelendi.
- ◆ Mimaride barok tarzı eserler yapıldı.

Yukarıda verilen gelişmeler aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Rönesans   B) Reform
C) Fransız İhtilali   D) Sanayi İnkılabı

11.

	1. ....
	2. Gemicilik sanatında ilerlemelerin yaşanması
	3. ....
	4. ....
	5. Pusulanın sapma açısının hesaplanması

- a. Efsane ve hurafelere inanmayan cesur gemicilerin yetişmesi
b. Avrupalı devletlerin Hristiyanlığı yayma düşüncesi
c. Coğrafya bilgisinin ilerlemesi

Yukarıda verilen bilgilendirme afişinde bazı görsellerin karşısındaki açıklamalar boş bırakılmıştır.

Bu görseller ve harflerle belirtilen cümleler eşleştirildiğinde doğru sıralama aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) 1-c, 3-b, 4-a   B) 1-b, 3-a, 4-c
C) 1-a, 3-c, 4-b   D) 1-c, 3-a, 4-b

12.

Benim gibi düşünen birçok cesaretli denizci var artık. Sağlam gemiler de var, pusula da var.

Yukarıda verilen gelişmeler öncelikle aşağıdakilerden hangisinin yaşanmasını sağlamıştır?

- A) Coğrafi Keşifler'in   B) Rönesans'ın
C) Aydınlanma Çağı'nın   D) Reform'un

13.

- ◆ Papa ve din adamlarının saygınlığı azaldı.
- ◆ Protestanlık, Kalvenizm ve Anglikanizm gibi mezhepler ortaya çıktı.
- ◆ Katolik Kilisesi güven kaybedince kendini düzeltmek için birtakım ıslahatlar yaptı.

Yukarıda verilen gelişmeler aşağıdakilerden hangisinin sonuçları arasında yer alır?

- A) Rönesans   B) Coğrafi Keşifler
C) Aydınlanma Çağı   D) Reform

14. Fransız İhtilali'nden sonra Avrupalı devletler kendi ülkelerinde çıkan isyanları bastırırken Osmanlı içindeki iç isyanları desteklemiştir.

Bu tutumun;

- I. Osmanlı Devleti'nin desteğini sağlamak,
II. Mezhep birliğini sağlamak,
III. Osmanlı Devleti'nin siyasi bütünlüğünü bozmak

amaçlarından hangilerine yönelik olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III
C) I ve II   D) II ve III

15. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Fransız İhtilali sonucunda Fransa'da feodalite yıkılmıştır.
B) Sanayi İnkılabı XVIII. yüzyılda İtalya'da başlamıştır.
C) Sanayi İnkılabı sonrasında Osmanlı Devleti'nin yerli üretimi çökünce Osmanlı Devleti Avrupa'ya bağımlı hâle gelmiştir.
D) Fransız İhtilali sonrasında ortaya çıkan milliyetçilik akımı çok uluslu devletlerin yıkılmasında etkili olmuştur.

16.

- I. Sanayinin gelişmesiyle ham madde ve pazar arayışı ortaya çıkmıştır.
II. Avrupa devletleri arasında sömürge yarışı başlamıştır.
III. İnsan ve hayvan gücüne dayalı üretim yerini makine gücüne dayalı üretime bırakmıştır.
IV. Tarımsal üretim yerini hayvancılığa bırakmıştır.

Yukarıdakilerden hangileri Sanayi İnkılabı'nın sonuçlarındandır?

- A) I ve II   B) I, II ve III
C) II, III ve IV   D) I, III ve IV

17. George: Ben küçük bir atölyede kendi el emeğimle elbise üretmekteyim. Bir gün vatandaşlarımızdan James Watt buharla çalışan bir makine icat etti. Bu gelişmeyle birlikte fabrikalar kuruldu. Bu büyük fabrikalarda makine sayesinde çok hızlı ve seri üretime geçildi. Çok fazla ürün ortaya çıktı ve ülkemiz ekonomik olarak çok zengin bir duruma geldi.

George aşağıdaki Avrupa ülkelerinin hangisinde yaşamaktadır?

- A) Fransa   B) İngiltere
C) Almanya   D) İtalya

1. Sanayi İnkılabı, Avrupa'da XVIII. yüzyılda başlamış, Osmanlı Devleti bu gelişmeleri takip edememiştir. Avrupa devletlerinin makinalı üretime geçmesiyle buhar gücünü kullanması üretimi arttırmıştır, ham madde ve pazar ihtiyacı devletler arası rekabeti hızlandırmıştır.

Aşağıdakilerden hangisinin Sanayi İnkılabı'nın Osmanlı Devleti üzerindeki olumsuz etkilerini arttırdığı söylenemez?

- A) Ham maddesini, Avrupalı devletlere ucuza satması
B) Osmanlı ülkesinde ithalatın artması
C) Yabancılardan alınan gümrük vergilerinin düşmesi
D) Devletler arası çıkar çatışmalarında denge politikası yürütmesi

2. Fransa'nın toplumu; soylular, rahipler, burjuvalar ve köylüler olmak üzere sınıflara ayrılmıştır. Burjuvalar devlete vergi ödedikleri hâlde siyasi haklara sahip değildiler. Bu sınıf zamanla zenginleşerek kapitalist bir sınıf oluşturdu.

Bu gelişme Fransa'da öncelikle aşağıdakilerden hangisinin değişmesine ortam oluşturmuştur?

- A) Hukuk sisteminin
B) Ordunun yapısının
C) Egemenlik yapısının
D) Aydınlanmacıların fikirlerinin

3. Orta Çağ'ın başlangıcı sayılan Batı Roma İmparatorluğu'nun yıkılması Asya kıtasını bile etkilememiştir. Fransız İhtilali ise Yakın Çağ'ın başlangıcıdır ve tüm dünyayı etkilemiştir.

Aşağıdakilerden hangisi Fransız İhtilali'nin bu derece etkili olmasının nedenlerinden biridir?

- A) Kısa sürede gerçekleştirilmesi
B) Fransa'nın ekonomik alanda güçlü bir devlet olması
C) İlkelerinin evrensel nitelikte olması
D) Azınlıkların ayaklanmasına neden olması

4. 1789 Fransız İhtilali'yle yayılan fikir akımlarından en fazla Avusturya – Macaristan ve Osmanlı İmparatorluğu etkilenmiştir.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisinin göstergesi olduğu savunulabilir?

- A) Osmanlı Devleti'nin sınırlarının Fransa'ya kadar ulaştığının
B) Çarlık Rusya'nın Panslavizm politikası izlediğinin
C) Çok uluslu devletlerin yıkılma sürecine girdiğinin
D) Avusturya – Macaristan'ın Almanya ile ittifak kurduğunun

5.

- I. Büyük fabrikaların kurulup seri ve kaliteli üretime geçilmesiyle üretimde büyük artış meydana geldi.
II. Ham madde ve pazar ihtiyacı ortaya çıktı.
III. Kiliseye olan güven azaldı.
IV. Skolastik düşünce yıkıldı, yerini pozitif düşünce aldı.
V. Ham madde arayışına bağlı olarak sömürgecilik yayıldı.

Yukarıda verilenlerden hangileri Sanayi İnkılabı'nın sonuçları arasında gösterilebilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve III
D) I, II ve V

6. Avrupalı devletler bilimsel bilgiyi teknolojiye aktarmışlar ve buhar gücüyle çalışan çeşitli makineler, gemiler icat etmişler ve dokuma fabrikaları kurmuşlardır. Böylece

Boş bırakılan alana aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Rönesans hareketleri başlamıştır.
B) Ülkeler arası dostluklar kurulmuştur.
C) Osmanlı ile ticarete başlamışlardır.
D) Sanayi İnkılabı doğmuştur.

7.

- I. Şehirlerde yaşayanlar köylere göç etmeye başladı.
- II. İşçi haklarının savunulması için sendikalar ortaya çıktı.
- III. Şehirlerde kurulan fabrikalar iş alanlarını azalttı.
- IV. Fabrikalarda kadın ve çocuk işçi çalıştırılmaya başlandı.
- V. Üretim teknolojisinin gelişmesi ulaşımı da etkiledi.

Yukarıda verilenlerden hangileri Sanayi İnkılabı'nın sonuçlarından değildir?

- A) I ve III   B) II ve III
C) IV ve V   D) III ve IV

8. Coğrafi Keşifler'le birlikte keşfedilen ülkelerden Avrupa'ya altın ve gümüş başta olmak üzere bol miktarda ham madde getirildi. Avrupa pazarlarında yeni ürünler yer aldı. Böylece daha sonra gerçekleşecek olan Sanayi İnkılabı için uygun bir ortam doğdu.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisinin yaygınlaşmasına yol açtığı savunulabilir?

- A) Sömürgecilik   B) Reform hareketleri
C) Cumhuriyet rejimi   D) Derebeylik rejimi

9. Rönesans Dönemi'nde bilim, kültür ve sanat alanlarında eserler veren çok sayıda sanatçı ve bilim insanı vardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu sanatçılardan biri değildir?

- A) Erasmus   B) Kristof Kolomb
C) Shakespeare   D) Copernicus

10. Aşağıdakilerden hangisi Reform Hareketleri'nin nedenlerinden biri değildir?

- A) Otuz Yıl Savaşları'nın yaşanması
B) Kilisenin aforoz, enterdi ve endüljans yetkileri ile halkı sömürmesi
C) Okuryazar oranının artmasının halkı bilinçlendirmesi
D) İncilin ulusal dillere çevrilmesi

11. Aşağıdakilerden hangisi Coğrafi Keşifler'i kolaylaştıran etkenlerden biri değildir?

- A) Okyanuslara dayanıklı gemilerin inşa edilmesi
B) Coğrafya bilgisinin ilerlemesi
C) Pusulanın kullanılması
D) Gemicilerin krallar tarafından desteklenmesi

12.

- ◆ Her konuda akla öncelik tanıyan düşünce sisteminin etkisiyle XVII ve XVIII. yüzyıllarda Avrupa'da, bilimde ve felsefede büyük gelişmelerin başladığı dönemdir.
- ◆ Avrupalıların XV ve XVI. yüzyıllarda yeni kıtalar ve ticaret yolları bulmasına denir.
- ◆ XIV. yüzyıl ortasında İtalya'da başlayıp ve XV. yüzyıllarda Batı Avrupa ülkelerine yayılan edebiyat, sanat ve bilim alanındaki gelişmelerin yaşandığı döneme denir.

Verilen açıklamalar ile aşağıdaki kavramlar eşleştirildiğinde hangi kavram ile ilgili bir açıklama yoktur?

- A) Coğrafi Keşifler
B) Rönesans
C) Sanayi İnkılabı
D) Aydınlanma Çağı

13. Hristiyan din adamı olan ..... 95 maddeden oluşan bildirisinde kilisenin yaptıklarının doğru olmadığına dikkat çekti ve Papa tarafından aforoz edildi. Bu din adamını destekleyen prensler sayesinde ..... Hareketleri .....da başladı.

Yukarıdaki boşluklara sırasıyla aşağıdakilerden hangileri yazılmalıdır?

- A) Galileo – Rönesans – Avusturya
B) Magellan – Yenilik – İtalya
C) Martin Luther – Reform – Almanya
D) Kristof Kolomb – Sömürge – Fransa

1

İtalyan Leonardo da Vinci (Leonardo da Vinsi, 1452-1519) Rönesans Dönemi'nde yetişen sanatçılar içinde özel bir yere sahiptir. Da Vinci; ressam, heykeltıraş, mucit, müzisyen ve mimardır. İnsan bedeni üzerinde incelemeler yapan Da Vinci, uçma makinesi, denizaltı, helikopter gibi pek çok araç tasarımı gerçekleştirdi. Bu tasarımlar uzun süre çizim defterlerinde kaldı ve yüzyıllar sonra çizimlerde yer alan bazı araçlar yapılabildi. Da Vinci İstanbul'da Haliç üzerine bir köprü projesi de çizerek padişah II. Bayezid'e sundu. Ancak Da Vinci'nin bu projesi hayata geçirilemedi.

Leonardo da Vinci

Da Vinci'ye ait tasarım örneklerinin yer aldığı sergi, İstanbul

Da Vinci'nin Mona Lisa Tablosu

Bilgi ve görsellerden hareketle Leonardo da Vinci'nin;

I. sanat,

II. teknoloji,

III. ekonomi

alanlarından hangileriyle ilgili çalışma yaptığı söylenemez?

A) Yalnız I

B) I ve II

C) I ve III

D) Yalnız III

2

Aydınlanma Çağı'nda deney ve gözleme dayalı bilimsel düşünce gelişti. Bilgiye ancak olayların gözlemlenmesi ile ulaşılabileceği ve her şeyden kuşku duyulması gerektiği düşüncesi kabul gördü. Bilim insanları bu dönemde bilim ve teknoloji alanında önemli yeniliklere imza attılar. Tıptan kimyaya bilim ve teknoloji alanındaki gelişmeler Sanayi İnkılabı'nın temelini oluşturdu. Aydınlanma Çağı düşünürleri siyaset, toplum ve hukuk gibi alanlarda da fikirleriyle dünyayı etkilediler. Özgürlük, eşitlik, laiklik, insan hakları ve demokrasi gibi düşüncelerin yayılmasını sağladılar.

Buna göre Aydınlanma Çağı düşünürleri ile ilgili;

I. akli ve bilimi ön planda tuttukları,

II. evrensel fikirlere öncülük ettikleri,

III. bilimsel çalışmalarla ekonomik alanındaki gelişmelere zemin oluşturdukları

yargılarından hangileri söylenebilir?

A) I, II ve III

B) Yalnız II

C) II ve III

D) Yalnız III

3

Reform Hareketleri, Katolik mezhebinin parçalanarak Protestanlık, Kalvenizm ve Anglikanizm gibi yeni mezheplerin ortaya çıkmasına yol açtı. Kilise ve din adamları saygınlığını kaybetti. Protestanlığın yayıldığı yerlerde kilisenin mallarına el konuldu. Eğitim ve öğretim kilisenin elinden alınarak laikleştirildi. Böylece Avrupa'da düşünceyi ve gelişmeyi engelleyen dinî etkenler ortadan kalkmış oldu.

Buna göre Reform Hareketleri'nin Avrupa'da aşağıdaki gelişmelerden hangisinin yaşanmasında etkili olduğu söylenemez?

A) Mezhep birliğinin bozulmasında

B) Kilisenin etkisinde olmayan okulların açılmasında

C) Avrupa'da düşünce hayatının gelişmesinde

D) Kilisenin yönetimde etkinliğinin artmasında

4

Görsel I

Görsel II

Sanayi Devrimi ile beraber hem buharlı trenler, hem de fabrikalar ortaya çıkmıştır.

Birinci görselin, ikinci görsele sağlayacağı faydalar arasında;

- I. Fazla mal taşınmasını sağlar.
- II. Pazara ulaşmayı kolaylaştırır.
- III. Zamandan tasarruf etmeyi sağlar.
- IV. Çalışacak insan nüfusunu artırır.

gelişmelerinden hangileri yer almaz?

- A) Yalnız I   B) I ve II
C) II ve III   D) Yalnız IV

5

Aydınlar XVI. yüzyıl Avrupası'nda reform yapılması gerektiğini savunmuşlardır. Aydınlar yeni bir din oluşturma iddiasında olmamıştır. Aydınlar, İncil'in ve Hristiyanlık inancını içeren metinlerin orijinal şekillerine dönüştürülmesini istemiştir. Yapılan çalışmalar sonucunda kutsal kabul edilen yazıların birçoğunun ilahi olmadığı sonradan uydurulmuş metinler olduğu anlaşılmıştır. Reform Hareketleri'nin sonucunda "Dinin esas kaynağı Tanrı'nın sözlerinden ibarettir. Buna havarilerin ve ilk Hristiyan azizlerin yorumundan başka bir şey katılamaz. Din ve ibadet herkesin vicdanına ait bir işittir." esasları benimsenmiştir. Bu durum protestanlık mezhebinin ortaya çıkmasını sağlamıştır.

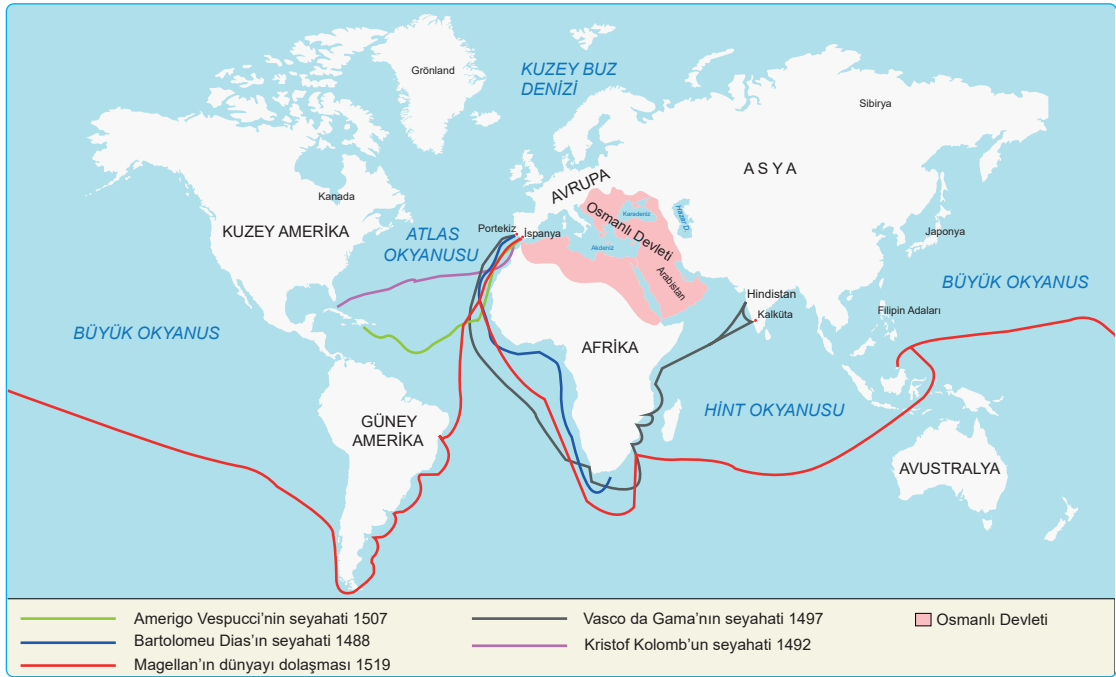
Buna göre Reform Hareketleri ile ilgili;

- I. İncil'in aslının bozulduğunu ileri sürdüğü,
- II. yeni mezheplerin doğmasının sağladığı,
- III. din adamlarının öncülüğünde gerçekleştiği,
- IV. din ve ibadete sınırlamalar getirdiği

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) I ve II   B) II ve III
C) III ve IV   D) II, III ve IV

6

Haritadan yararlanarak Coğrafi Keşifler ile ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılamaz?

- A) Bartolomes Dias Ümit Burnu'nu keşfetmiştir.
- B) Coğrafi Keşifler'e katılan seyyahlar arasında Osmanlı kâşifleri de bulunmaktadır.
- C) Dünyanın keşfinde daha çok deniz yolu tercih edilmiştir.
- D) Seyyahların keşif yolculuğunda Portekiz ve İspanya önemli merkezlerdir.

1.

- I. Posta Nezareti'nin kurulması
- II. Şirket-i Hayriye'nin kurulması
- III. Telgraf Müdürlüğü'nün kurulması
- IV. Demir yollarının yapılması

Yukarıdakilerden hangileri 19. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde görülen iletişim alanındaki gelişmelerdendir?

- A) Yalnız I   B) I ve III
C) Yalnız IV   D) III ve IV

2. **Aşağıdakilerden hangisi II.Mahmut'un yaptığı ıslahatlardan biri değildir?**

- A) Ankara Üniversitesi açıldı.
B) İlköğretimin İstanbul'da parasız ve zorunlu olduğu ilan edildi.
C) Kız rüştiyeleri açıldı.
D) Avrupa'ya öğrenciler gönderildi.

3.

- ◆ Mekteb-i Maarif-i Adliyye adıyla hukuk eğitimi veren bir okul açıldı.
- ◆ Mekteb-i Harbiye Harp Okulu açıldı.
- ◆ Lise seviyesinde eğitim veren idadi ve sultaniler açıldı.
- ◆ Devlet dairelerine resmini astırdı.

Yukarıdaki gelişmeler aşağıdaki padişahlardan hangisinin döneminde gerçekleştirilmiştir?

- A) III. Selim   B) II. Mahmut
C) Sultan Abdülmecit   D) II. Abdülhamit

4. İstanbul'da deniz ulaşımında düzeni sağlamak amacıyla 1851'de ..... kurulmuştur.

Yukarıda boş bırakılan alana aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) İDO   B) Kaptanıderya
C) Deniz Nazırlığı   D) Şirket-i Hayriye

5. **Aşağıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?**

- A) Telgraf, Osmanlı Devleti'nde I. Dünya Savaşı'ndan sonra kullanılmaya başlanmıştır.
B) İlk matbaada dil, tarih, coğrafya ve askerlik alanlarıyla ilgili eserler basılmıştır.
C) Memleket Sandıkları 1863'te Mithat Paşa tarafından kurulmuştur.
D) Lale Devri'nde Paris'e elçi olarak Yirmisekiz Mehmet Çelebi gönderilmiştir.

6. Osmanlı Devleti'nin valilerinden biri olan Mithat Paşa çiftçilerin buldukları zor durumdan kurtulabilmeleri için çözüm yolları aramış ve yine çiftçilerden sağlanan maddi kaynakla 1863 yılında Memleket Sandıkları'nı oluşturmuştur.

Memleket Sandıkları 1888'de aşağıdaki kurumlardan hangisine dönüştürülmüştür?

- A) B)
C) D)

7.

- I. Lale Devri'nde İbrahim Müteferrika ve Mehmet Sait Efendi tarafından ilk matbaa oluşturulmuştur.
- II. Takvim-i Vekayi 1831'de II. Mahmut Dönemi'nde haftada bir çıkarılan bir gazetedir.
- III. Yangınları önlemek için Tulumbacı Ocağı kurulmuştur.

Yukarıda verilen bilgilerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II
C) I ve II   D) I, II ve III

8.

- I. Osmanlı Devleti'nde ilk telgraf hattı İstanbul ve İzmir şehirleri arasında çekilmiştir.
- II. İlk Türkçe resmi gazete Takvim-i Vekayi'dir.
- III. Osmanlı Devleti'nde ilk buharlı gemi 1828'de İstanbul'da kullanılmaya başlandı.
- IV. Takvim-i Vekayi gazetesi farklı dillerde çıkarılmıştır.

Yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve III   B) II ve IV
C) Yalnız III   D) I ve IV

9.

- I. Türkiye Cumhuriyeti Dönemi'nde İstanbul Üniversitesi adını alan Darülfünun açıldı.
- II. Said Efendi ve İbrahim Müteferrika tarafından ilk Türk matbaası açılmıştır.
- III. Darülmualimin adı verilen erkek öğretmen okulu açıldı.
- IV. Yeniçerilerden ilk kez itfaiye bölümü oluşturulmuştur.

Yukarıdakilerden hangileri Lale Devri'nde yapılan yenilikler arasında yer almaz?

- A) I ve II   B) II ve III
C) I ve III   D) III ve IV

- 10.** Osmanlı Devleti'nde çiftçilik yaparak hayatını sürdüren vatandaşlar tarlalarında iyi verim alamadıklarında iyi para kazanamıyorlardı. Bu nedenle faizle borç para veren tefecilerden para alıyorlardı. Osmanlı Devleti'ndeki yabancı bankaların faizleri çok yüksekti.

Osmanlı Devleti'nde yaşayan çiftçileri buldukları zor durumdan kurtaran kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Darülfünun   B) Şirket-i Hayriye
C) Posta Teşkilatı   D) Memleket Sandıkları

11.

- ◆ Osmanlı Devleti'nde ilk tren yolu Aydın - İzmir arasında yapılmıştır.
- ◆ Osmanlı Devleti'nde 1840 yılında Posta Nezareti kurulmuştur.

Yukarıda verilen gelişmeler sırasıyla hangi alanlarda gerçekleştirilmiştir?

- A) Tarım – Sanayi   B) Bilim – Ticaret
C) Ulaşım – İletişim   D) Sanat – Turizm

12.

- ◆ Divan-ı Hümayun'u kaldırarak bakanlıklar kurdu.
- ◆ Yeniçeri Ocağı'nı kaldırdı.
- ◆ İlköğretimi zorunlu hâle getirdi.

Yukarıda II. Mahmut Dönemi'nde yapılan ıslahatlar verilmiştir.

Verilen ıslahatlar aşağıdaki alanlardan hangisi ile ilgili değildir?

- A) Askeri   B) Siyasi
C) Ulaşım   D) Eğitim

13.

- ◆ Saray duvarına tren resmi asıp ve özel doktoruna bu resmi göstererek "Ülkemde bu trenlerin bulunması en büyük arzumdur." dedi.
- ◆ Aynı padişah, 1855 yılında devlet adamlarına hitaben yaptığı bir konuşmada, dış borç almamak için çok gayret gösterildiğini ama sonuçta buna mecbur kalındığını vurgulayarak artık borçların ödenmesi ve ülkenin kalkınması için demir yolları yapmanın bir zaruret hâline geldiğini ifade ediyordu.

Yukarıda hakkında bilgi verilen padişah aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Abdülmecit   B) Abdülaziz
C) Abdülhamit   D) II. Murad

1 Osmanlı Devleti'nde basılan ilk resmi gazete Takvim-i Vekayi'dir. Gazete iç haberler, dış haberler, askerlik işleri, bilimler (fenler), tayinler, ticaret ve fiyatlar bölümlerinden meydana gelmekteydi. Yayımlanma amacı ise halkı eğitmek, haber ve kanunların duyurulmasını sağlamaktı. Ayrıca ülkeye gelen gemiler, dışarıdan alınan ve dışarıya satılan ürünlere ait bilgilere de yer veriliyordu. Gazete zaman içinde, ülkede yaşayan farklı milletlerin de okuyabilmesi için Arapça, Rumca, Ermenice ve Fransızca olarak da yayımlanmıştır.

Buna göre Takvim-i Vekayi hakkında aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Sadece bir bölümden oluştuğu
- B) Farklı dillerde çıkarıldığı
- C) Farklı amaçlarla yayımlandığı
- D) Ekonomi haberlerine yer verdiği

2 Osmanlı Devleti, Gerileme Dönemi'nde savaşlarda aldığı yenilgiler sonrasında askeri alanda ıslahatlar yapmaya çalışmıştır. Islahatlara yabancı uzmanlar ve devlet adamları öncülük etmiştir. Ulema ve askerlerin karşı çıkması ya da halkın ıslahatlarının önemini iyi kavrayamaması nedeniyle yapılan yeniliklerde başarı sağlanamamıştır.

Bu bilgiden hareketle Osmanlı Devleti ile ilgili;

- I. Osmanlı'nın Avrupa'nın gerisinde kaldığını kabul ettiği,
- II. yenilik taraftarlarının yeterince güçlü olmadığı,
- III. bu dönemde sadece askeri alanda yenilik yaptığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) II ve III
- D) I ve II

3

- ◆ İlk geçici elçiler Avrupa'nın önemli merkezlerine gönderildi.
- ◆ İlk defa çiçek aşısı kullanıldı.
- ◆ Batı klasikleri tercüme edildi.
- ◆ Yeniçerilerden itfaiye örgütü kuruldu.
- ◆ İlk özel matbaa İbrahim Müteferrika tarafından getirildi.
- ◆ İlk basılan eser Vankulu Lügati'dir.
- ◆ Mimaride Barok ve Rokoko tarzı kullanılmaya başladı.
- ◆ Yabancı eserleri Türkçeye çevirmek için tercüme odası kuruldu.

Lale Devri ile ilgili yukarıdaki gelişmeler değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Batı'daki gelişmeler yakından takip edilmeye çalışılmıştır.
- B) Batı kültürünün etkisinde kalınmıştır.
- C) Matbaada en çok dini alanda kitaplar basılmıştır.
- D) Teknik ve kültürel alanda yenilikler yapılmıştır.

4 II. Mahmut Dönemi'nde;

- ◆ Takvim-i Vekayi adıyla ilk resmi gazete çıkarıldı.
- ◆ Posta örgütü oluşturuldu.
- ◆ İlköğretim zorunlu hâle getirildi.
- ◆ Mekteb-i Tıbbiye açıldı.

Bu uygulamaların aşağıdakilerden hangisine yönelik olduğu söylenemez?

- A) Sağlık alanında öğrenci yetiştirilmesine
- B) Herkesin yönetime katılmasına
- C) Eğitim alanında gelişme sağlanmasına
- D) Halkın doğru bilgilendirilmesine

5 Osmanlı Devleti'ne bağlı Rumeli'deki Niş kenti valisi olan Mithat Paşa, çiftçilerin içinde buldukları zor koşulları görmüş ve onların yüksek faizle borç veren kişilerin elinden kurtarılması için çözüm yolları aramıştır. Böylece 1863 yılında, çiftçilerin oluşturduğu kaynakla Mithat Paşa öncülüğünde Memleket Sandıkları kurulmuştur. Mithat Paşa, Memleket Sandıkları'nı oluştururken Türk gelenekleri arasında zaten var olan ve karşılıklı yardımlaşma esasına dayanan imece geleneğinden esinlenmiştir. Memleket Sandıkları zamanla tüm ülkeye yayılmıştır.

Buna göre;

- I. Çiftçiler ekonomik açıdan desteklenmeye çalışılmıştır.
- II. Memleket Sandıkları oluşturulurken Avrupa örnek alınmıştır.
- III. Bankalardan borç alınarak Memleket Sandıkları kurulmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II   B) Yalnız III
C) Yalnız I   D) I, II ve III

6 Yirmisekiz Mehmet Çelebi Lale Devri'nde Paris'e elçi olarak gönderilmiştir. Yirmisekiz Mehmet Çelebi ile Paris'e giden oğlu Sait Çelebi burada matbaaları dolaşmıştı. Sait Çelebi, İstanbul'a dönüşünde İbrahim Müteferrika ile birlikte ilk 1727'de ilk Türk matbaasını kurdu. Matbaa kurulmadan kitaplar hattatlar tarafından elle yazılıyordu. Bu durum yeteri kadar kitap çoğaltılmasına neden oluyordu. Matbaa sayesinde çok sayıda kitap basıldı ve kitaplar ucuzladı. Kütüphanelerin sayısı arttı.

Buna göre matbaa aşağıdaki alanların hangisinde Osmanlı toplumuna doğrudan katkı sağlamıştır?

- A) Kültür   B) Bilim
C) Eğitim   D) Yönetim

7 Osmanlı'da ilk buharlı gemi 1828 yılında İngiltere'den satın alınmıştır. Swift adını taşıyan İngiliz yapımı bu vapura İstanbul halkı buğu adını verdi. Vapura yoğun bir ilgi olunca ulaşımı düzenli hâle getirmek için 1851'de Şirket - i Hayriye adıyla bir vapur işletme şirketi kuruldu. Ulaşım alanında ikinci atılım demir yolu yapımıyla gerçekleşti. Orient Express adını taşıyan tren seferleriyle çok sayıda Avrupalı turist İstanbul'u ziyaret etmeye başlamıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İngiltere ile ticari ilişkiler söz konusudur.
B) Ulaşımın gelişmesini sağlayan çalışmalar yapılmıştır.
C) Farklı kültürler tanınmıştır.
D) Ulaşım gelişmesi bazı sorunları beraberinde getirmiştir.

8 II. Mahmut Dönemi'nde yapılan bazı yenilikler şunlardır:

- ◆ Avrupa'ya öğrenciler gönderilmiştir.
- ◆ Avrupa tarzında yeni okullar açılmıştır.
- ◆ Mekteb-i Harbiye Okulu açılmıştır.

Bu çalışmalarla ortaya çıkan sonuçlar hakkında aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılamaz?

- A) Eğitim alanında modernleşme sağlanmıştır.
B) Osmanlı Devleti eğitim alanında Avrupa'yı etkilemiştir.
C) Batı düşüncesinin ülkeye girmesi hızlanmıştır.
D) Askeri eğitime önem verilmiştir.

8.

- ◆ Osmanlı Devleti'nde 1500'lü yıllarda tüketilmeye başlanmıştır.
- ◆ Osmanlı'dan günümüze gelen gündelik hayatın vazgeçilmez bir içeceği.
- ◆ Osmanlı Devleti'nde bu içecek günün her saatinde içilmekteydi.
- ◆ Genellikle bir bardak su ve Türk lokumuyla ikram edilmektedir.

Yukarıda hakkında bilgi verilen içecek aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ayran   B) Salep
C) Türk Kahvesi   D) Çay

9. 17. yüzyılın önde gelen gezginlerinden biridir. Elli yılı aşkın süreyle Osmanlı topraklarını gezmiş ve gezip gördüğü yerleri Seyahatname adlı eserinde toplamıştır.

Yukarıda hakkında bilgi verilen seyyah aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Katip Çelebi   B) Ahmet Yesevi
C) İbn-i Batuta   D) Evliya Çelebi

10. Türkler; yolcuların su ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için yol kenarlarına çeşmeler, sokaklardaki insanlar için sebiller yaptırmışlardır.

Buna göre Türkler ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Savaşçı   B) Hayırsever
C) Adil   D) Hoşgörülü

11. Osmanlı halkını seyahatinde aldığı notlarında anlatan bir seyyah sokak hayvanlarının korunduğundan bahsetmiştir.

Yukarıda verilen bilgiye göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Hayvanlara zarar verenler cezalandırılır.
B) Osmanlı halkı hayvanseverdir.
C) Hayvanları korumak için birçok yasa çıkarılmıştır.
D) Sokak hayvanlarına düzenli aşlar yapılmaktadır.

12. Türklerin elindeki esirler öyle sanıldığı gibi kötü muamele görmezler; onlar çok defa evin ikinci efendisi konumdadırlar.

Buna göre Türklerle ilgili;

- I. insana değer verme,
II. bilimsel yaklaşım,
III. batılılaşma isteği

durumlarından hangilerine vurgu yapılmaktadır?

- A) Yalnız I   B) I ve II
C) II ve III   D) Yalnız III

13. Osmanlı ülkesini gezen bir seyyah Türklerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisini söylenemez?

- A) Hoşgörülüdürler.
B) Toplumsal düzene önem verirler.
C) Temizliğe düşkündürler.
D) Misafirperver değildirlere.

1 Seyyah Sanz Türkler hakkında düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: "...Adalet ve hukuk yoluyla toplum düzenini sağlayan Türkler, Hristiyan ve Müslüman farkı gözetmeden adaleti herkese eşit olarak tatbik ederler. Kadıların masalarında İncil ve Tevrat birlikte bulunur. Hristiyanları İncil, Yahudileri Tevrat üzerine yemin ettirirler..."

Buna göre ünlü Seyyah Sanz'ın görüşünden hareketle Osmanlı Devleti ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Adil ve hoşgörü anlayışına
- B) İnanç özgürlüğüne
- C) Farklı milletlerin bir arada yaşadığına
- D) Osmanlı Devleti'nin tek bir ulustan oluştuğuna

2 "Bıraktıkları hayratlar hangi çeşit olursa olsun bizden fazladır. Bu yüzden yaşarken bile bizden daha cömerttirler. Dört imparator tarafından yapılan dört büyük caminin etrafı hayrat ile doludur. Paşalar da hayrat bırakırlar. Kasabalar ve تنها yol kıyılarına yolcular için kervansaraylar yaptırır, yollar açtırırlar. Su olmayan yerlere çeşmeler ve tuvaletler yaptırırılar. Halkın bedava olarak faydalandığı bu yapılar öyle muhteşemdir ki saraylara benzer. Buralardan istifade edenler "Allah yaptırandan razı olsun." demeden edemezler. Sadece insanlara değil, hayvanlara da yapılan iyilik çok büyük sevaptır. Bazı insanlar denizdeki balıklara ekmek atarlar."

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Osmanlı birçok yerde insanlığa hizmet amacıyla imar faaliyetlerinde bulunmuştur.
- B) Osmanlı'nın imar faaliyetleri Türk-İslam geleneğini devam ettirdiğini göstermektedir.
- C) Osmanlı sosyal hizmetler sayesinde hazineye önemli gelir kazandırmıştır.
- D) Türk-İslam devletleri arasında topluma yönelik sosyal hizmetler en çok Osmanlı Devleti'nde olmuştur.

3 "İstanbul'da bahçe duvarlarının üstlerinde birçok kedinin kendilerine sadaka verecek insanları bekledikleri görülür. Türkler arasında işkembe, ciğer ve et parçalarını kaynatarak satmak âdettir. Bu gibi satıcıların arkasında daima köpekler koşuşturur. Türkler bu satıcılardan aldıkları yiyecekleri köpeklere eşitçe dağıtırlar ve kenarda bekleyen kedilerin paylarını vermeyi de unutmazlar. Türkler; kedi, köpek, balık, kuş, başka canlı ve konuşmayan yaratıklara yiyecek vermekle Allah'ın gözüne gireceklerine inanırlar."

Buna göre seyyahların eserlerinde Osmanlı'nın;

- I. sosyal yaşantıları,
- II. inançları gereği hayvanlara değer verdikleri,
- III. ekonomik faaliyetler içerisinde en çok hayvan ticareti ile uğraştıkları

özelliklerinden hangileri anlatılmıştır?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız III
- D) I, II ve III

4 "Tüccarlar ayaklarını altına alıp kahve veya salep içerek gelecek olan müşterisini bekliyor. Türk tüccarı müşteri-sine karşı son derece kibar. Zorlama, üsteleme, kavga yok. Çünkü önemli olan edep ve namus. Paranın üstünü tam olarak geri veriyor tartıyı dürüstçe yapıyor ve tartarken terazide yuvarlak ağırlıklar kullanılıyor."

Buna göre Osmanlı ülkesindeki esnafla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ahlâki değerlere önem verdikleri
- B) Hoşgörülü oldukları
- C) Ayrımcılık yaptıkları
- D) Güvenilir oldukları

5

Türkler obur değildirler. Gayet az yerler, sofraya zevkine pek az düşkündürler. Bir parça ekmekle beraber tuz, soğan ve yoğurt bulurlarsa yemek için başka şey aramazlar. Yoğurt bir çeşit ekşimiş süttür. Türkler buna su ilave ederek içine ekmek doğrularlar. Harareti teskin etmek için çok iyi bir sıvıdır. Hem besleyici hem de hazmı kolaydır. Kervansarayların hepsinde bu yoğurt mutlaka bulunur. Üzüm, vişne gibi kuru yemişleri sıcak suda kaynatıp toprak tabaklar içine koyarlar. Bir de pirinçten yapılan yemekleri vardır. Üzerine koyun ve kuzu eti koyarlar.

Ogier Ghislain de Busbescq'e göre Türklerle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Kanaatkâr bir yaşam tarzı bulunmaktadır.
- B) Hayvansal gıdalar tüketilmiştir.
- C) Vücut sağlığı açısından besin tüketilmiştir.
- D) Ağırıklı olarak sofralarda tahıl ürünleri tüketilmiştir.

- 6 "Ayaklarının daima temiz olması gerekir. Yazın giydikleri ayakkabılar ince deriden mor, kırmızı veya sarı renkte yapılır. Bizdeki kumaşların boyanışı gibi deriye çok güzel renkler verirler. Kepenek yerine de dolama adı verilen topuklara kadar uzun şeyler giyerler. Manto olarak uzun ve bol elbiseler giyerler. Giyimlerini mümkün olduğu kadar iyi kumaştan yaptırırlar. Kalite itibarıyla yüksek olmamakla beraber üzerine türlü nakışlar konmuş gösterişli ve zarif çeşit çeşit kumaş dokunur."

Manuel Serrane Y. Sanz'a göre Osmanlı'da giyim konusuyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Genelde ipekten yapılmış elbiseler tercih edilmiştir.
- B) Osmanlı toplumu dış görünüşüne önem vermiştir.
- C) Farklı türlerden yapılmış giysiler kullanılmıştır.
- D) Genelde vücut hatlarını göstermeyen kıyafetler giyilmiştir.

- 7 "Toplumun ve kâinatın büyük sevincini göstermek için öğleye doğru sarayda topların olduğu kısımda ve tophanede korkunç bir şekilde gürültülü toplar atılırdı. Bayram gelmeden önce büyük hazırlıklar yapılırdı. Dükkânlar güzel kumaşlarla, evler işlemeler ve halılar ile donatılırdı. Evler madeni pullarla veya bayram uygun bir mevsime gelmişse çiçeklerle ve yeşilliklerle süslenirdi. Bu gibi süslemeler evlerin dışından dostlarla kahve şerbet içilen sofaya kadar koyulurdu. Top atışlarıyla bayram ilan edilince şehirde (İstanbul'da) şarkılar, ut ve diğer müzik aletlerinin sesleri işitilirdi. Bayram süresince sokaklar insanlarla dolardı."

Metinde Fransız Seyyah Philippe de La Canaye'nin gözüyle Osmanlı'nın aşağıda verilen hangi alandaki yaşam tarzından söz edilmiştir?

- A) Siyasi
- B) Kültür
- C) Ekonomi
- D) Askeri

Aşağıdaki sorulara verilen kavramlardan uygun olanı seçerek cevap veriniz. (Not: Aynı kavram birden fazla yere yazılabilir.)

Burjuva, kapitülasyon, Reform, İbrahim Müteferrika, tezhip, İtalya, Tercüman-ı Ahval, Fransız İhtilali, seyyah, derebeylik (feodalite), Almanya, Siyasetname, 28 Mehmet Çelebi, Takvim-i Vekayi, Seyahatname, Rönesans, Montesquieu, Coğrafi Keşifler, Aydınlanma Çağı, Vasko Dö Gama, Abdülaziz, I. Dünya Savaşı, Christopher Columbus, İtalya, hüs-n-i hat, Sanayi İnkılabı, sömürgecilik, Abdülmecit, Amerigo Vespucci, Martin Luther, ihtilal, Kırım Savaşı

1. Orta Çağ'da özellikle Batı Avrupa'da toprağı ve üzerinde yaşayan köylüleri tek bir kimsenin malı sayan siyasal düzene ne denir?

Cevap: .....

2. Şehirde yaşayıp özel imtiyazlardan yararlanan kimseye ne ad verilir?

Cevap: .....

3. Bir ülkenin siyasal, sosyal ve ekonomik yapısını veya yönetim düzenini değiştirmek amacıyla kanunlara uymaksızın cebir ve kuvvet kullanarak yapılan geniş halk hareketine ne denir?

Cevap: .....

4. Genellikle bir devletin başka ulusları, devletleri, toplulukları, siyasal ve ekonomik egemenliği altına alarak yayılması veya yayılmayı istemesine ne denir?

Cevap: .....

5. Bir ülkede yurttaşların zararına olarak yabancılara verilen ayrıcalık haklarına ne denir?

Cevap: .....

6. Avrupalıların XV ve XVI. yüzyıllarda yeni kıtalar ve ticaret yolları bulmasına ne denir?

Cevap: .....

7. XIV. yüzyıl ortasında İtalya'da başlayıp XV ve XVI. yüzyıllarda Batı Avrupa ülkelerine yayılan, edebiyat, sanat ve bilim alanındaki gelişmelerin yaşandığı dönem hangisidir?

Cevap: .....

8. XVI. yüzyılda Avrupa'nın çeşitli ülkelerindeki Katolik Kilisesi'nde yapılan yenilik hareketine ne denir?

Cevap: .....

9. II. Mahmut Dönemi'nde çıkarılan ilk resmi gazetenin adı nedir?

Cevap: .....

10. Gezmek, tanımak, görmek, dinlenmek amacıyla geziye çıkan kimseye ne denir?

Cevap: .....

11. Reform hareketleri ilk olarak hangi ülkede başlamıştır?

Cevap: .....

12. Lale Devri'nde Paris'e elçi olarak gönderilen kişi kimdir?

Cevap: .....

13. Arap harflerinden doğarak İslâm medeniyetinde müstakil ve olağanüstü bir mevki kazanan güzel yazı sanatına ne denir?

Cevap: .....

14. Reform hareketlerinin başlamasında öncü olan kişi kimdir?

Cevap: .....

15. Her konuda akla öncelik tanıyan düşünce sisteminin etkisi ile XVII ve XVIII. yüzyıllarda Avrupa'da, bilimde ve felsefede büyük gelişmelerin başladığı döneme ne denir?

Cevap: .....

16. 1789 yılında yaşanan, Yeni Çağ'ın bitmesine, Yakın Çağ'ın başlamasına sebep olan siyasi ve sosyal olay hangisidir?

Cevap: .....

17. Kol ve hayvan gücüne dayanan üretimin makine ile seri şekilde yapılmasına verilen genel isim hangisidir?

Cevap: .....

18. Bir yazarın gezip gördüğü yerlerden edindiği bilgi ve izlenimlerini anlattığı eser hangisidir?

Cevap: .....

19. Rönesans hareketleri ilk olarak hangi ülkede başlayıp daha sonra tüm Avrupa'ya yayıldı?

Cevap: .....

20. Amerika'nın Hindistan değil yeni bir kıta olduğunu fark eden gemicinin adı nedir?

Cevap: .....

21. Osmanlı Devleti'nin telgraf teknolojisi ile tanışması, hangi savaş sırasında olmuştur?

Cevap: .....

22. Şirket-i Hayriyye kimin döneminde kurulmuştur?

Cevap: .....

1. Kıyı bölgelerimizde denizlerin bölge üzerinde ılıtıcı etkisi vardır. Genel olarak sıcaklık şartlarının daha elverişli olduğu kıyı kuşağında yerleşme fazladır. Buna karşılık kuraklığın etkili olduğu ve kışların çok sert geçtiği alanlarda yerleşme daha azdır.

Yukarıdaki açıklamada yerleşmenin dağılışı üzerinde aşağıdakilerden hangisinin etkisinin olduğuna vurgu yapılmıştır?

- A) Tarihi olaylar   B) İklim özellikleri
C) Toprak yapısı   D) Ekonomik faaliyetler
2. Ülkemizdeki yerleşmeler bazı illerimizde yoğundur. Bu yoğunluğun sebepleri ise illere göre farklılık gösterebilmektedir.

Aşağıda verilen illerimizde yerleşme yoğunluğunun fazla olma sebebi hangisinde yanlış verilmiştir?

- A) Kocaeli – Sanayi   B) Zonguldak – Turizm
C) Bursa – Sanayi   D) Adana – Tarım
- 3.
- I. Ulaşımın geliştiği yerlerde yerleşme fazladır.
II. Sanayi tesislerinin yoğun olduğu yerlerde yerleşme fazladır.
III. Turizm faaliyetlerinin yoğun olarak yapıldığı bölgelerde yerleşme her zaman aynıdır.
IV. Muğla – Menteşe yöresinde yer şekillerinden dolayı yerleşme azdır.

Yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II   B) III ve IV
C) Yalnız III   D) Yalnız IV
4. Ülkemizin her yerinde nüfusun dağılışı aynı değildir. Bir yerleşim yerindeki insan sayısını etkileyen doğal ve beşeri faktörler vardır.

Aşağıdakilerden hangisi nüfusun dağılışını etkileyen beşeri faktörlerden biri değildir?

- A) Tarım   B) Turizm
C) Ulaşım   D) İklim

5. Ülkemizde yerleşmenin dağılışını etkileyen etkenleri iki grupta inceleyebiliriz. Bunlar; doğal ve beşeri etkenlerdir.

Yeryüzü şekilleri

Ulaşım

Bitki örtüsü

İklim

Yukarıdakilerden hangileri yerleşmenin dağılışını etkileyen doğal etkenler arasında yer alır?

- A) İklim – Ulaşım – Bitki örtüsü
B) Yeryüzü şekilleri – Bitki örtüsü – İklim
C) Ulaşım – Yeryüzü şekilleri – Bitki örtüsü
D) Yeryüzü şekilleri – Ulaşım

- 6.

- I. Yağış   III. Turizm
II. Sanayi   IV. Eğitim

Yukarıda yerleşmenin dağılışını etkileyen faktörlerin beşeri ve doğal faktör olarak paylaşılması hangi seçenekte doğru verilmiştir?

	Beşeri Faktörler	Doğal Faktörler
A)	II, III	I, IV
B)	I, III	II, IV
C)	II, IV	I, III
D)	I, IV	II, III

7. Bazı yerleşim merkezlerinin nüfuslarında mevsimlere göre belirgin bir artış yaşanır.

Aşağıdaki şehirlerden hangisi buna örnek olarak gösterilebilir?

- A) Eskişehir   B) Şırnak
C) Adana   D) Ankara

8. Türkiye’de sanayi tesislerinin çok olduğu yerde iş imkânları da çoktur. Bu durum sanayileşmiş alanların göç almasına neden olur. İstanbul–Kocaeli–Sakarya illerinde bulunan sanayi tesisleri bu yörenin kalabalık nüfuslu olmasına neden olmuştur.

Buna göre İstanbul-Kocaeli- Sakarya illerine yoğun göçün gerçekleşmesi aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) İş imkânları ve sanayinin gelişmesi
B) Kültür – sanat faaliyetlerin fazla olması
C) Tarım ve hayvancılığın gelişmesi
D) Su kaynakları ve bitki örtüsünün yeterli olması

9. İnsanlar tarihin her döneminde yerleşme yeri seçerken bazı unsurları göz önünde bulundurmışlardır.

Buna göre İlk Çağ insanları yerleşme yeri seçerken aşağıdakilerden hangisini göz önünde bulundurmamışlardır?

- A) Sanayi ve ticaretin gelişmiş olmasını
B) Toprakların verimli olmasını
C) Su kaynaklarının olmasını
D) İklimin elverişli olmasını

10. Yeryüzünde nüfusun dağılışını etkileyen birçok faktör bulunmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi nüfusun dağılışını sınırlandıran faktörlerden biri değildir?

- A) Çöller
B) Buzullar
C) Ovalar
D) Dağlar

11. Ülkemizde yüksek ve engebeli alanlarda ulaşım zor, ekonomik faaliyet alanları kısıtlı olduğu için yerleşme azdır. Buna karşılık yüksekliği fazla olmayan düzlüklerde yerleşme daha yoğundur. Gür ormanların bulunduğu alanlarda insanların yerleşmesi ve çeşitli faaliyetlerde bulunması zordur. Karadeniz Bölgesi’nin doğusu ve batısında yerleşmenin seyrek olmasında ormanların geniş yer kaplamasının etkisi vardır.

Yukarıdaki açıklamalar dikkate alındığında bir bölgede yerleşmenin az olmasında aşağıdaki etkenlerden hangilerinin rolü olduğu söylenebilir?

- A) Sanayi ve kültürel faaliyetler
B) İklim ve tarih
C) Bitki örtüsü ve yer şekilleri
D) Bilim ve sanat

12. Ülkemizin coğrafi özellikleri bölgeden bölgeye hatta aynı bölge içinde bile farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıklar, yerleşmenin dağılışını etkilemektedir. Hem kıyı kesimler ile iç kesimler arasında hem de batı ile doğu bölgeleri arasında belirgin zıtlıklar vardır. Bir yerde yerleşmenin az ya da çok olmasında çeşitli faktörler etkili olur. İnsan yaşamına elverişli alanlar yerleşme bakımından daha kalabalıkken elverişli olmayan alanlar ise daha seyrek.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Coğrafi özelliklerin yerleşmenin dağılışını etkilediği
B) Bölgeler arasında yerleşme dağılışı açısından farklılığın olduğu
C) İnsanların yaşamına uygun yerlerde yerleşmenin arttığı
D) İklim ve yeryüzü şekillerinin yerleşme dağılışı üzerinde etkisinin olmadığı

13. Turizm faaliyetlerinin geliştiği yerlerde mevsimlik olarak nüfus artmaktadır.

Aşağıda verilenlerden hangisi turizm faaliyetlerinin yoğun olduğu yerlerden biri değildir?

- A) Marmaris
B) Bodrum
C) Kuşadası
D) Yozgat

1. Konumu nedeniyle önemli ve işlek yolların kavşak noktalarında kurulan yerleşmeler daha hızlı gelişir. İstanbul bu durumun en güzel örneğidir. Asya ve Avrupa kıtalarını birbirine bağlayan boğazın iki yakasında kurulması kara, deniz, demir ve hava yolları ile önemli merkezlerle bağlı olması kentin gelişmesini hızlandırmıştır. Ayrıca deniz kenarında yer alan Mersin, Antalya, İzmir, Samsun ve Trabzon gibi kentlerimizin iç kesimlerle kara ve demir yolu bağlantıları vardır. Bu kentlerin gelişmelerinde, yerleşmelerinin artmasında kara ve demir yollarının önemi büyüktür.

Yukarıdaki parçada İstanbul, Mersin, Antalya, İzmir, Samsun ve Trabzon gibi illerde nüfusun artmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisinin olduğu anlatılmaktadır?

- A) Kültür – sanat faaliyetleri
B) Ulaşım imkânları
C) Tarım faaliyetleri
D) Siyasi faaliyetlerin yoğunluğu

2. İstanbul, 15 milyon nüfusuyla ülkemizde ilk sırada yer alır. İstanbul, asıl gelişimini coğrafi konumuna ve tarihî geçmişine borçludur. İki kıtayı ayıran boğaz, kıtalar arası ulaşımında kentin önemini artırmıştır. Tarihî eserleri, doğal güzellikleri ve kültürel zenginliği ile çok önemli bir turizm merkezidir. Ülkemizin sanayi ve ticaret bakımından en gelişmiş kenti olan İstanbul, çok göç almaktadır.

Buna göre İstanbul'un gelişmesi ve nüfusunun artmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi olduğu söylenemez?

- A) Coğrafi konumu ve tarihî geçmişi
B) Doğal güzellikleri ve kültürel zenginliği
C) Sanayi ve ticaret bakımından gelişmiş olması
D) Devletin resmi kurumlarının çoğunun bulunması

3. Bir bölgenin gelişmişlik seviyesi arttıkça kent nüfusunun kır nüfusuna oranı da artmaktadır.

Aşağıdaki illerin hangisinde kent nüfus oranı kır nüfus oranından daha fazladır?

- A) Kocaeli   B) Mardin
C) Siirt   D) Erzincan

4. Nüfus; bir ülkede, bir bölgede, bir evde kısaca belli bir alanda yaşayan insanların sayısıdır. Ülkemizin her yerinde nüfusun dağılışı aynı değildir. Ülke nüfusunun dağılışına bakıldığında nüfusun bölgelere göre dağılımında büyük farklılıklar olduğu görülmektedir. Hatta aynı bölge içerisinde yer alan iller arasında bile nüfus farklılığı vardır.

Aşağıdakilerden hangisi nüfusun dağılışına etki eden beşeri faktörlerden biri değildir?

- A) Şehirleşmenin olduğu yerler
B) Denize kıyısı olan yerler
C) Başkentler
D) Ticaretin geliştiği yerler

5. Türkiye'de nüfusun düzensiz dağılışı, bölgeler arasında coğrafi koşulların farklı olmasıyla açıklanır.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de nüfusun dağılısını etkileyen faktörler arasında yer almaz?

- A) Konut sıkıntısı
B) Yer şekilleri
C) Ekonomik faaliyetler
D) İklim

6. Türkiye'de nüfus çeşitli nedenlerden dolayı düzensiz bir dağılım göstermektedir.

Aşağıda özellikleri verilen alanlardan hangisinde nüfus yoğunluğu azdır?

- A) Önemli ulaşım yollarının kesiştiği yerlerde
B) Yükselti ve engebenin fazla olduğu yerlerde
C) Maden çıkarılan yerlerde
D) Ilıman iklimin görüldüğü yerlerde

7. Seyhan ve Ceyhan nehirlerinin taşıdığı verimli topraklar üzerindeki Çukurova tarihin en eski dönemlerinden beri yerleşim yeri olarak kullanılmaktadır.

Çukurova'nın yerleşim yeri olarak seçilmesinde;

- I. Ulaşım yolları üzerinde yer alması
- II. Tarımsal faaliyetlerin yapılması için elverişli olması
- III. Yer altı ve yer üstü kaynakları bakımından zengin olması
- IV. Ilıman iklim şartlarına sahip olması

yukarıdakilerden hangilerinin etkisinden söz edilebilir?

- A) I ve II   B) III ve IV
C) Yalnız II   D) I ve IV

8. Türkiye nüfusunun her yerde farklı olmasında aşağıdakilerden hangisinin bir etkisi yoktur?

- A) Yer şekillerinin
B) Turizmin
C) Yer altı zenginliklerinin
D) Yüz ölçümünün

9. Türkiye'de nüfusun dağılışı düzensizdir. Sanayi ve endüstrinin geliştiği yerlerde nüfus miktarı fazla iken, sanayi ve endüstrinin az geliştiği yerlerde nüfus miktarı azdır.

Buna göre aşağıdaki seçeneklerden hangisinde nüfus miktarının sırasıyla en az ve en fazla olduğu bölgeler bir arada verilmiştir?

- A) Doğu Anadolu – Karadeniz
B) Marmara – Doğu Anadolu
C) Ege – İç Anadolu
D) Doğu Anadolu – Marmara

10.

Aziz Sancar

2023 TÜİK verilerine göre çocuk yaş grubundaki (0-14) nüfusun oranı %21,4'tür. Bu oran oldukça fazladır. Buna göre bizim hangi alanda çok yatırım yapmaya ihtiyacımız var gençler?

Aziz Sancar'ın sorusunun doğru cevabı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ulaşım   B) Hukuk
C) Eğitim   D) İletişim

11. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Osmanlı Devleti'nde ilk nüfus sayımı 1831 yılında II. Mahmut Dönemi'nde yapılmıştır.
B) Türkiye nüfusu genç ve dinamik bir yapıya sahiptir.
C) Çalışan nüfusun iş kollarına göre dağılımı ülkelerin gelişmişlik düzeyleri hakkında bilgi verir.
D) Göç alan ve sanayileşen bölgelerde kadın nüfusu fazla iken göç veren bölgelerde erkek nüfusu fazladır.

12. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Gelişmiş ülkelerdeki nüfus artış hızı gelişmemiş ülkelere göre daha düşüktür.
B) Kadınlarda okuma yazma oranı erkeklerden daha fazladır.
C) Gelişmiş ülkelerde işsizlik oranı düşüktür.
D) Ülkemizde göçler daha çok kırsal bölgelerden kentlere doğru yapılmaktadır.

1.

- I. İşsizlik artar.
- II. Çarpık kentleşme artar.
- III. Mal ve hizmete olan talep artar.
- IV. İş gücü ucuzlar.
- V. Kalkınma hızı yavaşlar.

Yukarıda verilenlerden hangileri nüfus artış hızının yüksek olmasından kaynaklanan olumlu sonuçlar arasında yer almaktadır?

- A) III ve IV
- B) II ve V
- C) I, II ve III
- D) III, IV ve V

2.

Bir ülkede yaşayan nüfusun tümünün toplumsal ve ekonomik planlama açısından yararlı olacak kimi özellikler bakımından sayılmasına nüfus sayımı denir.

Aşağıdakilerden hangisi nüfus sayımları sonucu elde edilecek bir bilgi değildir?

- A) Nüfusun yaş gruplarına göre dağılımı
- B) Nüfusun ilgi ve yetenekleri
- C) Nüfusun cinsiyete göre dağılımı
- D) Çalışan nüfusun iş kollarına göre dağılımı

3.

Nüfusu kendine çeken ekonomik faaliyet türü düşünlüdüğünde aşağıdaki yerleşmelerden hangisinin nüfus yoğunluğunun fazla olması diğerlerinden farklı bir nedene dayanır?

- A) Zonguldak
- B) Kocaeli
- C) Sakarya
- D) İzmir

4.

Nüfus artışı; sınırları belli bir alanda ve belirli bir süre içerisinde insan sayısında meydana gelen artıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bir ülkedeki nüfus artışına neden olan etkenlerden biri değildir?

- A) Doğum oranlarının artması
- B) Bir ülkenin dışarıdan göç alması
- C) Sınır değişikliklerinin yapılması
- D) Ülke içinde iç göçlerin yaşanması

5.

Samet: Bizim oralarda dağınık yerleşme görülür. Komşuya gideyim desen en yakın komşu kaç yüz metre uzakta. Yer-yüzü şekilleri de engebelidir. Bol bol yağmur yağar memleketime.

Aşağıdakilerden hangisi Samet'in bilgisini verdiği bölgede bulunan şehirlerden biridir?

- A) Konya
- B) Hatay
- C) Bursa
- D) Ordu

6.

Aşağıdakilerden hangisi nüfusu arttıran etmenlerden biridir?

- A) Ölüm oranlarının artması
- B) Çeşitli sebeplerle yurt dışına taşınanlar
- C) Sağlık alanındaki olumlu gelişmeler
- D) Kadınların çalışma hayatına katılmaları

7.

Aşağıda verilen yerlerden hangisi Türkiye'de yerleşmenin yoğun olduğu yerler arasında değildir?

- A) Akarsu boyları
- B) Delta ovaları
- C) Karstik araziler
- D) Yolların kavşak noktalarında kurulan yerleşmeler

8. Bir yörede nüfusun yoğunluk kazanmasında;
- ◆ Verimli tarım alanlarının bulunması
  - ◆ Sanayinin gelişmiş olması
  - ◆ İklim koşullarının elverişli olması gibi etkenler rol oynamaktadır.

Aşağıdaki bölgelerden hangisinde nüfus yoğunluğunun artmasında yukarıdaki etkenlerin hepsi geçerlidir?

- A) Doğu Anadolu Bölgesi
- B) Karadeniz Bölgesi
- C) Marmara Bölgesi
- D) Güneydoğu Anadolu Bölgesi

9. İç Anadolu Bölgesi'nin kırsalında evler birbirine yakın ve toplu bir şekilde iken Karadeniz Bölgesi'nin kırsalında evler birbirine uzak ve dağınıktır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Su kaynakları ve yer şekilleriyle
- B) Sanayileşmeyle
- C) Bitki örtüsüyle
- D) Ulaşım koşullarıyla

10. Sosyal Bilgiler Öğretmeni Asuman Hanım, öğrencilerine "Nüfus sayımı niçin yapılır ve sayımlarda hangi sonuçlara ulaşılır?" sorusunu sorarak derse başlamıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi öğrencilerin vermiş olduğu cevaplar arasında yer almaz?

- A) Bölgeler arasındaki nüfus dağılımını dengelemek
- B) Nüfusun sektörlere göre dağılımını belirlemek
- C) Kırsal ve kentsel nüfusun özelliklerini öğrenmek
- D) Okuma – yazma oranını belirlemek

11. İstanbul ile İzmir, nüfus ve nüfus yoğunluğu en fazla olan illerdir.

Bu durumun temel nedeni olarak aşağıdakilerden hangisi gösterilebilir?

- A) Bebek ölüm oranlarının az olması
- B) Gelen turist sayısının fazla olması
- C) Yoğun olarak göç alması
- D) Yer şekillerinin düz olması

12. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye nüfusuna ait özellikler arasında yer almaz?

- A) Doğu illerinden batıya doğru göç fazladır.
- B) Kırsal kesimlerde doğum oranı fazladır.
- C) Yaşlı nüfusun oranı genç nüfusun oranından fazladır.
- D) Ülke içinde nüfusun dağılımı dengesizdir.

13. Bir ülkenin doğurganlık oranı fazla ise o ülke ile ilgili aşağıdakilerden hangisinden kesinlikle söz edilemez?

- A) Eğitim ve sağlık hizmetleri aksar.
- B) Gelir dağılımı düzenlidir.
- C) Tüketim ve tüketici nüfus yüksektir.
- D) Nüfusun büyük bir bölümü kırsal kesimde yaşar.

- 1 Sosyal Bilgiler Öğretmeni İbrahim Bey derse girdikten hemen sonra akıllı tahtaya şu bilgileri yazmıştır:

İnsanların en eski ekonomik faaliyetlerinden biridir. Sade ve düz alanların olduğu yerlerde yılda birden fazla ürün alınır ve çeşitli ürünler yetişir. Yükseköğretim ve diğer eğitim kurumları, sinema ve tiyatro gibi faaliyetler, spor, sergi ve fuar organizasyonları ile hastaneler yerleşmeyi etkileyen diğer etkenlerdendir. Büyük kentlerimiz bu etkinliklerin yapıldığı yerlerdir.

Öğretmenin tahtaya yazdığı bilgi dikkate alındığında yerleşmeyi etkileyen faktörlerden hangisinin öneme vurgu yapıldığı söylenebilir?

- A) Turizm – yeryüzü şekilleri
B) Sanat ve tarih
C) Tarım – sosyal ve kültürel faaliyetler
D) Sağlık – tarih

2

Eğitim Durumu	6 Yaş ve Üstü Toplam Nüfus Oranı
Okuma - yazma bilmeyenler	%3,5
Okuryazar fakat okul bitirmeyen	%12,08
İlkokul	%28,11
İlköğretim	%15,16
Ortaokul ve dengi	%10,06
Lise ve dengi	%18,17
Üniversite	%12,07

Yukarıdaki tablo dikkate alındığında aşağıdaki yargılardan hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) İlkokul okullaşma oranının üniversite okullaşma oranından fazla olduğu
B) Okuma – yazma bilmeyenlerin oranının diğer eğitim düzeylerine göre daha düşük olduğu
C) Ortaokul ve dengi okullaşma oranının lise dengi okullaşma oranına göre daha fazla olduğu
D) Üniversite okullaşma oranı ile okuryazar fakat okul bitirmeyen okullaşma oranının birbirine çok yakın olduğu

- 3 İzmir, nüfusu bakımından ülkemizde üçüncü sıradadır. Tarihî bir şehir olan İzmir, demir ve kara yolu ağı ile iç bölgelere bağlıdır. İzmir Limanı ülkemizin İstanbul'dan sonraki ikinci büyük limanı olup dış ticaretimizde çok önemli yeri vardır. İzmir'in turizm, kültür, ticaret ve sanayi özellikleri yerleşmenin fazla olmasını sağlamıştır.

Buna göre İzmir'de yerleşmenin fazla olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi olduğu söylenemez?

- A) Ulaşım imkânlarının iyi olması
B) Liman şehri olması
C) Kültür ve turizmin gelişmesi
D) Yunan adalarına yakın olması

- 4 Aşağıdaki tabloda bazı yıllara ait nüfus miktarı ve yıllık nüfus artış oranları verilmiştir.

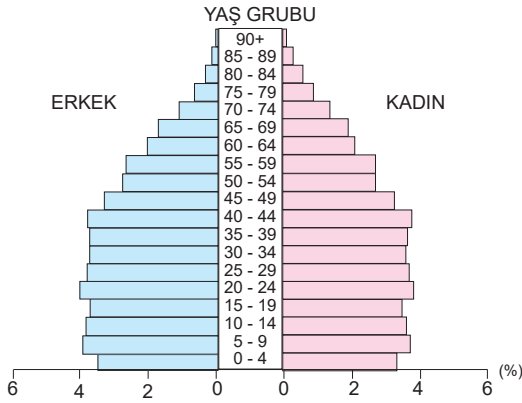
Türkiye Nüfus Bilgileri		
Yıl	Nüfus	Yıllık Artış ‰
2016	79.814.871	13,5
2017	80.810.525	12,4
2018	82.003.882	14,7
2019	83.154.997	13,9
2020	83.614.362	5,5
2023	85.372.377	1,1

Tablodan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Verilen yıllarda nüfus miktarında bazı yıllar azalma olmuştur.
B) Yıllık nüfus artış hızının en yüksek olduğu yıl 2016'dır.
C) Verilen yıllar arasında en düşük nüfus miktarı oranı 2018 yılına aittir.
D) Yıllık nüfus artış hızı yıllar arasında farklılık göstermiştir.

5

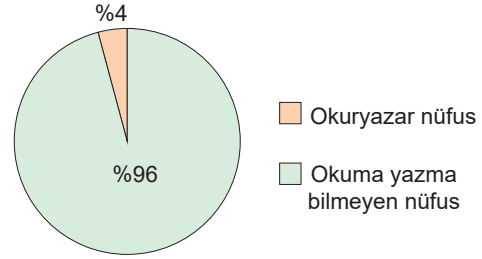

2023 yılı Türkiye nüfus piramidi verilmiştir.

Verilen piramide göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Kadın ve erkek nüfus oranları birbirine yakındır.
- B) En fazla nüfus 20–24 yaş grubundadır.
- C) 65 yaş üstü sonrası nüfusun oranı giderek düşmektedir.
- D) 50–54 yaş grubu nüfus miktarı 15–19 yaş grubu nüfustan fazladır.

7

Yukarıda ülkemizde yapılan ilk nüfus sayımına göre ülkenin okuryazar oranı verilmiştir.

Yukarıda verilen grafik incelendiğinde aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılabilir?

- A) Okuryazar olanların hepsi üniversite mezunudur.
- B) O yıllarda halkın çoğunluğunun okuma– yazma bilmediği görülmektedir.
- C) Ülke nüfusu her zaman okumaya istekli olmuştur.
- D) Okuma – yazma işi erkeklere sıkıcı gelmektedir.

8 Tablo: Yıllara ve Cinsiyete Göre Nüfus Sayımı

Yıl	Toplam	Erkek	Kadın
2016	79.814.871	40.043.650	39.771.221
2017	80.810.525	40.535.135	40.275.390
2018	82.003.882	41.139.980	40.863.902
2019	83.154.997	41.721.136	41.433.861
2020	83.614.362	41.915.985	41.698.377
2023	85.372.377	42.734.71	42.638.306

Yukarıdaki tablo ile ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) 2018 yılındaki erkek nüfusu bir önceki yıla göre artmıştır.
- B) Ülke nüfusunda sürekli olarak artış yaşanmaktadır.
- C) Kadın ve erkek nüfusunun en fazla olduğu yıl 2019'dur.
- D) Verilen yıllarda erkek nüfus oranı kadın nüfus oranından daha fazla olmuştur.

6

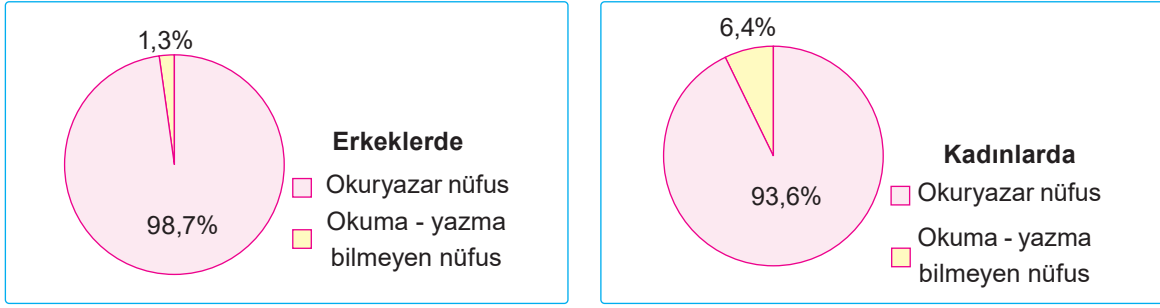
Eskiden nüfusu fazla olan ülkeler güçlü kabul edilirdi. Bugün ise güçlü ya da zengin bir ülke olabilmenin ön şartı artık kalabalık bir nüfusa sahip olmak değildir. Güçlü bir ülke olabilmek nüfusun sayısından çok nüfusun eğitim durumu, yaş yapısı ve ekonomik gelir seviyesi gibi özelliklere bağlıdır.

Yukarıda verilen bilgiler incelendiğinde aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılabilir?

- A) Nüfusun niteliği niceliğinden daha önemlidir.
- B) Bütün kalabalık ülkeler geri kalmış ülkelerdir.
- C) Yaşlı nüfus kalabalık nüfusa göre daha avantajlıdır.
- D) Bütün ülkeler nüfus miktarlarını eşit sayıda tutmalıdırlar.

- 9 Aşağıda TÜİK'in ülkemiz ile ilgili geçmiş yıllarda paylaştığı kadın ve erkeklerde okuryazarlık oranlarını gösteren grafikler verilmiştir.

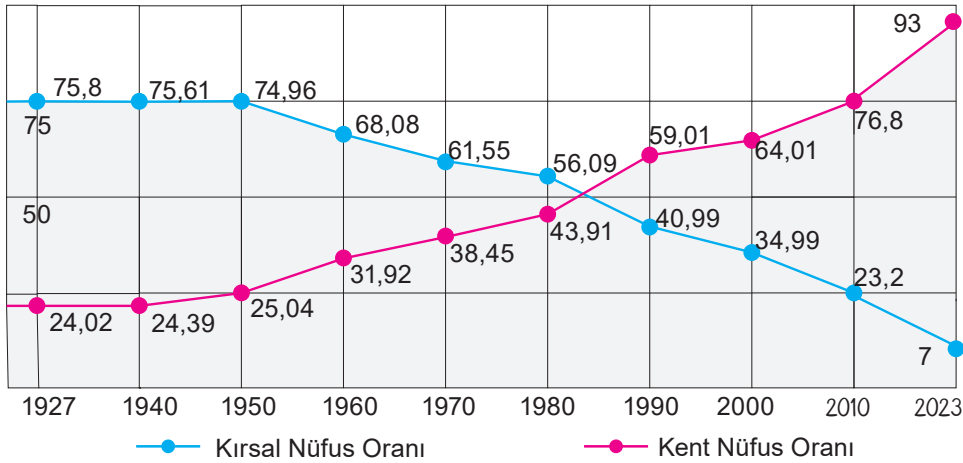

Yukarıda verilen grafikler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Her iki cinsiyetin toplam okuma – yazma bilmeyen oranı kadınların okuryazar oranının altındadır.
 B) Kadınlarda okuma – yazma bilen nüfus erkeklerden daha fazladır.
 C) Gelişmiş ülkelerde kadın okuryazar oranı yüksektir.
 D) Kırsal kesimlerde her iki cinsiyet için okuma – yazma oranı daha düşüktür.

10

Türkiye'de Kırsal ve Kent Nüfus Oranları (1927-2023)

- ◆ Ülkemizde Cumhuriyetin ilk yıllarında kırsal nüfus oranı %76, kentsel nüfus %24 civarındadır. Bu oran 1950 yıllarına kadar çok fazla değişmemiştir.
- ◆ Günümüze geldikçe kırsal nüfusu azalırken kent nüfusu artmaktadır.
- ◆ Kent nüfusu ilk kez 2000 yılında kırsal nüfusu geçmiştir.
- ◆ Kırsal nüfus oranının en fazla, kent nüfus oranının ise en az olduğu yıl 1927'dir.
- ◆ İnsanlar ekonomik nedenlerden dolayı kırsal alanlardan kentlere göç etmişlerdir.

Yukarıda verilen bilgilerden kaç tanesi doğrudur?

- A) 2 B) 3 C) 4 D) 5

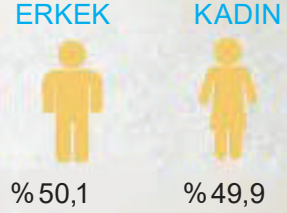
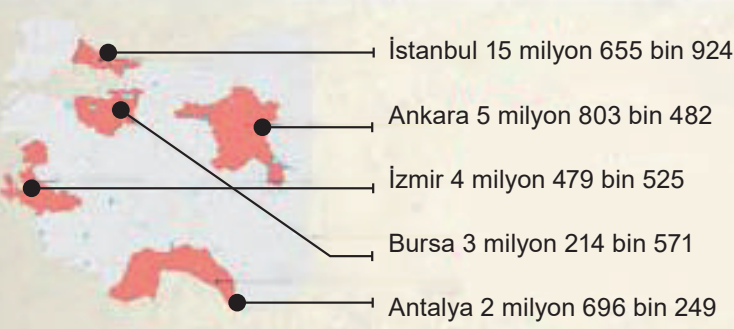

11

2023 TÜRKİYE NÜFUSU

• NÜFUSU EN FAZLA OLAN 5 İL

15-64 yaş grubundaki nüfus: %68,3 (Çalışma Çağındaki Nüfus)

0-14 yaş grubundaki nüfus: %21,4 (Çocuk Nüfus)

65 yaş ve üzeri nüfusun oranı: %10,2 (Yaşlı Nüfus)

Nüfus Yoğunluğu

Kilometrekareye düşen kişi sayısı: 111

İstanbul	Kocaeli	İzmir
3 bin 013	582	373

Yukarıdaki bilgilendirme afişine bakılarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Türkiye nüfusunun yarısından fazlasını çalışma çağındaki nüfus oluşturmaktadır.
- B) Ankara, İzmir, Bursa ve Antalya'nın toplam nüfusu İstanbul'un nüfusundan daha fazladır.
- C) İstanbul nüfusundaki yoğunluğun nedeni bölgede sanayinin gelişmesiyle ilgilidir.
- D) Erkek nüfus oranı kadın nüfus oranından fazladır.

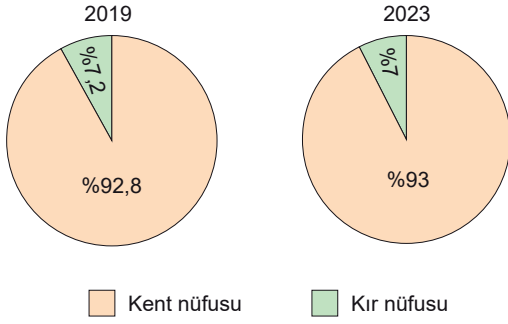
- 12 Turizm; dinlenmek, eğlenmek, görmek ve tanımak gibi amaçlarla yapılan geziler ve bir ülkeye bir bölgeye turist çekmek için alınan ekonomik, kültürel, teknik önlemlerin yapılan çalışmaların tümüdür. Türkiye'nin güney kıyılarına, yaz mevsimi boyunca birçok ülkeden turist gelmektedir. Bu insanların bölgeye gelmesiyle ticaret canlanır ve bu aylarda bölgede çok sayıda kişiye iş ve ulaşım imkânı doğar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Türkiye'nin güney kıyıları yaz turizmi için elverişlidir.
- B) Turizm sektöründe mevsimlik işçi çalıştırılır.
- C) Türkiye'de sanayi en çok güney bölgelerde gelişmiştir.
- D) Turizm sektöründeki canlanma ticareti de etkiler.

13

Yukarıda verilen grafikler incelendiğinde aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Kentten köye doğru bir göç yaşanmaktadır.
- B) Kent nüfus oranı artmıştır.
- C) Ülke nüfusu genel olarak azalmaktadır.
- D) 2019 kır nüfusu 2023 kır nüfusundan azdır.

14

TÜİK 2023 yılı nüfus verilerini açıkladı. Bu açıklamaya göre; Türkiye’de kilometrekareye düşen kişi sayısı arttı. Nüfus yoğunluğu olarak ifade edilen “bir kilometrekareye düşen kişi sayısı”, Türkiye genelinde 2023 yılında 111 kişi oldu. İstanbul, kilometrekareye düşen 3.013 kişi ile nüfus yoğunluğunun en yüksek olduğu ilimiz oldu. Bunu sırasıyla; 582 kişi ile Kocaeli, 373 kişi ile İzmir takip etti. Nüfus yoğunluğu en az olan il ise bir önceki yılda olduğu gibi Tunceli oldu.

Yukarıdaki bilgilere göre aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) Nüfus yoğunluğu en az olan il sıralamasında değişiklik artmıştır.
- B) Ülkenin yüz ölçümü önceki yıllara göre küçülmüştür.
- C) Ülke nüfusu azalmış fakat nüfus yoğunluğu artmıştır.
- D) Her ilin nüfus yoğunluğu bir kişi artmıştır.

15

Yaş Grubu	Toplam Nüfus İçindeki Payı (%)
0-14 (Çocuk)	21,4
15-64 (Yetişkin)	68,3
65+ (Yaşlı)	10,2

Yukarıdaki tabloda verilen bilgiler dikkate alındığında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Türkiye nüfusunun %89,7’sinin yaşlı olmadığı
- B) Yaşlı nüfusun çocuk nüfusuna göre az olduğu
- C) Türkiye’deki nüfusun çoğunluğunun yetişkin yaşta olduğu
- D) Genç nüfus artışının durduğu

16

9500 yıllık geçmişi olan Çatalhöyük binlerce insanı içinde barındıran geniş bir şehirdir. Çatalhöyük ilk yerleşme yeri olarak bilinmektedir. Çarşamba Irmağı’nın ilkbaharda taşarak Çatalhöyük’ü bir yarımadaya dönüştürmesi bu yerleşim yerinin savunulmasını kolaylaştırmıştır.

Buna göre;

- I. elverişli iklim özelliklerine sahip olması
- II. güvenli bir konumda yer alması
- III. tarım bakımından verimli olması
- IV. elverişli yüzey şekillerine sahip olması

yukarıdakilerden hangileri Çatalhöyük’ün yerleşim yeri olarak seçilmesinde etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız II
- D) III ve IV

1.

- I. İnsanların ülke içinde çeşitli nedenlerle buldukları yeri terk etmelerine dış göç denir.
- II. İnsanların buldukları yeri kendi iradeleri ile terk etmelerine geçici göç denir.
- III. Ülke sınırları dışında gerçekleştirilen göçlere dış göç denir.
- IV. İnsanların buldukları yeri kendi iradeleri dışında terk etmelerine zorunlu göç denir.
- V. Dış göç ülke nüfusunu değiştirir.

Yukarıda göçlerle ilgili verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II   B) II ve IV
C) III ve IV   D) IV ve V

2. Nüfusun kitleler hâlinde yer değiştirmesine sebep olan göç, bazı sorunları da beraberinde getirir. Kırdan kente yapılan göçler, şehirlerde nüfusun çok fazla artmasını sağlar. Nüfusun hızlı artışı, konut yetersizliğine neden olur. Göç sonucu yerleşim alanı büyür, sanayi tesisleri şehrin merkezinde kalır. Yakın çevredeki tarım alanları farklı amaçlar için kullanılmaya başlar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi iç göçlerden etkilenen sektörler arasında yer almaz?

- A) Şehirleşme   B) Tarım
C) Sanayi   D) Askerlik

3. Büyük şehirlerin fazla göç almasında aşağıdakilerden hangisi diğerlerinden fazla etkili olmuştur?

- A) İklim koşullarının iyi olması
B) İş gücüne duyulan ihtiyacın fazla olması
C) Yer şekillerinin elverişli olması
D) Bitki örtüsünün elverişli olması

4.

- ◆ Kurtuluş Savaşı sonrasında Türkiye ile Yunanistan arasındaki Türk ve Rum nüfuslarının karşılıklı değiştirilmesi
- ◆ Türkiye'den Almanya'ya çalışmak için göç edilmesi
- ◆ Adıyaman'dan fındık toplamak için Karadeniz'e göç edilmesi

Yukarıdaki olaylar ile aşağıdaki göç türleri eşleştirildiğinde hangisi açıkta kalır?

- A) Beyin Göçü   B) Mevsimlik Göç
C) Mübadele Göçü   D) İşçi Göçü

5. Eğitimli, nitelikli alanlarda uzman bireylerin mesleklerini kendi ülkelerinde sürdürmeyip ülkelerinden daha gelişmiş başka ülkelere göç etmelerine beyin göçü denir.

Aşağıdakilerden hangisi en çok beyin göçü veren ülkelere biri değildir?

- A) Somali   B) Hindistan
C) Pakistan   D) Japonya

6. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) İç göçler ülke nüfusunun miktarını önemli ölçüde değiştirmektedir.
- B) Türkiye'den en çok Almanya, Hollanda ve Danimarka gibi ülkelere işçi göçü yaşanmıştır.
- C) Beyin göçü az gelişmiş ya da gelişmemiş ülkelere gelişmiş ülkelere yapılır.
- D) Ülkeler arasında karşılıklı olarak yapılan göç mübadele göçleridir.

7. Göç alan yerlerdeki kadın nüfusu erkek nüfusundan daha azdır.

Buna göre aşağıdaki kentlerden hangisinde erkek nüfusu kadın nüfusundan daha fazladır?

- A) Bayburt   B) Sinop
C) Adapazarı   D) Bartın

8. Aşağıdakilerden hangisi köyden kente göçü engellemek için yapılacak çalışmalar arasında yer almaz?

- A) Hayvancılığın iyileştirilmesi ve geliştirilmesi
- B) Eğitim ve sağlık harcamalarının daha çok büyük şehirlere yapılması
- C) Tarım alanlarında sulama olanaklarının geliştirilmesi
- D) Çiftçilere uygun tarımsal krediler verilmesi

9.

- I. İnsanların yaşamakta oldukları bir ülkeden başka bir ülkeye sürekli ya da geçici olarak göç etmelerine denir.
- II. Yılın belirli mevsimlerinde çalışmak ya da turizm amacıyla bir süreliğine yapılan göçlerdir.

Yukarıda verilen tanımların doğru cevapları sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

	I	II
A)	İç göç	İşçi göçü
B)	Dış göç	Mevsimlik göç
C)	İç göç	Sürekli göç
D)	Dış göç	Beyin göçü

10. Eğitimli, nitelikli ve alanında kendini yetiştirmiş kişilerin kendi ülkelerinde talep ettikleri çalışma imkânlarını bulamadıklarından mesleklerini ülkelerinden daha fazla gelişmiş ülkelerde o ülkelerin yararına sürdürmek üzere yaptıkları göçe beyin göçü denilmektedir.

Yukarıda verilen bilgi dikkate alındığında aşağıdaki kişilerden hangisinin yapmış olduğu göç beyin göçüne örnek oluşturur?

- A) Sinan'ın pancar hasadı için yılın belli zamanlarında Konya'ya taşınması
- B) Banu'nun her yaz Marmaris'e tatile gitmesi
- C) Akif'in doktorasını yaptıktan sonra araştırmalarda bulunmak üzere Kanada'ya yerleşmesi
- D) Üniversite sınavını kazanan Gamze'nin Ankara'ya yerleşmesi

11.

- I. Sağlık, eğitim gibi sosyal ve kültürel hizmetlerin gelişmemiş olması
- II. Tarım arazilerin miras yoluyla parçalanması
- III. Trafik ve çarpık kentleşme sorununun yaşanması
- IV. İş olanaklarının kısıtlı olması

Yukarıda verilenlerden hangisi iç göçün nedenlerinden biri değildir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV

12. Suriye'den yüzlerce kişi evlerini geride bırakıp yanlarına alabildikleri birkaç parça eşya ile birlikte Türkiye topraklarına göç etmeye başladı. Hatay'ın Yayladağı sınırına gelen Suriyeliler Türkiye'ye alındı. Suriyelileri, sınır kapısında AFAD ve Kızılay ekipleri karşıladı. Otobüslerle biyometrik kayıt işlemleri için Yayladağı'daki AFAD Mobil Koordinasyon Merkezi'ne götürüldüler.

Yukarıda verilen habere konu olan göç türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İşçi göçü
- B) Mübadele göçü
- C) Mülteci göçü
- D) Mevsimlik göç

13. Elif: Benim babam Ankaralı, annem ise İzmirlidir. Annem ile babam evlendikten sonra annem Ankara'ya taşınmış ve burada yaşamaya başlamışlar. Böylece annem evlendiği için göç etmek zorunda kalmış.

Buna göre parçada;

- I. sosyal,
- II. ekonomik,
- III. siyasi

göç etme nedenlerinden hangileri üzerinde durulmuştur?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) Yalnız III

1. Göç; siyasal, toplumsal ya da ekonomik nedenlerle bireylerin ya da toplulukların buldukları yerleşim yerini bırakarak başka bir yerleşim yerine ya da başka bir ülkeye gitmesidir. Göçün çeşitli sosyal, ekonomik ve kültürel sonuçları vardır. Bu sonuçlar göç alan yerleri, göçe aktif olarak katılan bireyleri ve göç veren yerleri farklı şekillerde etkilemektedir.

Aşağıdakilerden hangisi göç veren bölgede yaşanır?

- A) İnsan gücü kaybı yaşanır.
B) Düzenli bir yerleşme meydana gelir.
C) Eğitim, sağlık ve belediyeçilik gibi hizmetlerde yetersizlikler görülür.
D) Çevre kirliliği ve trafik sorunları artar.
2. Şehirlerdeki nüfus artışı doğal artıştan çok göçlerle olmaktadır. Kırsal kesimde özellikle tarımda makineleşme ve ekilebilir arazilerin miras yoluyla parçalanması işsizliğe neden olmuştur. Kentlerin sahip olduğu geniş imkânlar, köyden kente göçü hızlandırmış ve büyük kentler göç almıştır.

Buna göre Türkiye'de köyden kente doğru olan göçlerin nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Tarımda makineleşme
B) Miras yoluyla toprakların bölünmesi
C) Kırsal kesimlerde sağlık alanındaki gelişmeler
D) Şehirlerde şartlarının daha iyi olması

3.

Prof. Dr.
Aziz Sancar

Bilim insanı Aziz Sancar, 2015 Nobel Kimya Ödülü'nü "DNA onarımı" konusunda yaptığı bilimsel çalışmasıyla kazanmıştır. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesinden mezun olmuş, TÜBİTAK'ın bursuyla doktorasını yapmak üzere ABD'ye giderek Dallas'ta Teksas Üniversitesinde, Moleküler Biyoloji dalında çalışmalar yapmıştır.

Bilim insanı Aziz Sancar'ın yapmış olduğu göç türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mübadele göçü   B) Beyin göçü
C) Mevsimlik göç   D) İşçi göçü

4. **Aşağıdakilerden hangisi iç göçün sonucunda ortaya çıkan sorunlardan biri değildir?**

- A) Düzenli kentleşme görülür.
B) Yatırımlar dengesiz dağılır.
C) Çarpık kentleşme meydana gelir.
D) Trafik sorunları artar.

5. Köylerde tarım alanlarının miras yoluyla bölünmesi, tarımda makineleşme, şehirlerdeki iş imkânlarının artması gibi sebepler şehirlere göçü arttırmıştır.

Bu durum göçü etkileyen unsurlardan hangisi ile ilgilidir?

- A) Siyasi
B) Toplumsal baskı
C) Eğitim
D) Ekonomi

6. **Aşağıdaki kişilerin yaptığı açıklamaların hangisinde göç bir sorun olarak gösterilmiştir?**

- A) **Esra:** Mahallemizin nüfusunun göçle artması ticaret hayatını canlandırdı.
B) **Elif:** Göç nedeniyle Ankara'nın çevresinde gecekondu mahalleleri oluştu.
C) **Mert:** Kentimize yapılan göç nedeniyle ucuz iş gücü bulmak kolaylaştı.
D) **Can:** İstanbul'a göç edince annemin sağlık sorunları daha kolay çözüldü.

7. **Aşağıdakilerden hangisi yapıldığı yerin özelliklerine göre göç türüdür?**

- A) Sürekli göç   B) Kırdan kıra göç
C) Zorunlu göç   D) Dış göç

8. Tarih boyunca insanlar; siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel nedenlerden dolayı buldukları topraklardan ayrılmak zorunda kalmışlardır.

Aşağıdakilerden hangisi insanların buldukları yerlerden ekonomik nedenlerle ayrılmalarına yol açmıştır?

- A) Ülke yöneticilerinin baskı yapması
B) Toprakların kendilerini besleyemez duruma gelmesi
C) İnsanlar arasında çatışmaların olması
D) Daha iyi eğitim almak istenmesi

9.

- I. Döner ustası Ali Bey'in Almanya'da döner salonu açması
II. Antalya'dan Rize'ye çay toplamaya giden Hakan Bey ve ailesi
III. Başarılarından dolayı ABD'ye akademisyen olarak giden Arzu Hanım

Yukarıda yapılan göç türleri aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	Dış göç	Mevsimlik göç	Beyin göçü
B)	Dış göç	Mevsimlik göç	İç göç
C)	Beyin göçü	Dış göç	Mevsimlik göç
D)	İç göç	Mevsimlik göç	Beyin göçü

10. Aşağıdakilerden hangisi göçün çevresel sonuçlarından biridir?

- A) Trafik sorunlarının artması
B) İşsizlik sorununun artması
C) Altyapı yetersizliğinin görülmesi
D) Eğitim hizmeti yetersizliğinin görülmesi

11. 1. **Mevsimlik Göç:** Arda'nın ailesinin Giresun'a fındık toplamaya gitmesi

2. **Mülteci Göçü:** Doktor Semra'nın tıp alanında çalışmalar yapmak için Almanya'ya gitmesi

3. **İç Göç:** Aşçılık yapan Ebru'nun Rize'den Antalya'ya çalışmak için gitmesi

4. **Beyin Göçü:** Ali'nin, ülkesindeki karışıklıklar nedeniyle ailesiyle birlikte başka ülkeye gitmesi

5. **Dış Göç:** Adana'da tezgahçılık yapan Aslı'nın, Fransa'da market işleten abisinin yanına çalışmak için gitmesi

Yukarıda göç türlerine ait örneklerden iki tanesi ait olmadığı başlığın yanında verildiğinden yerlerin değiştirilmesi gerekmektedir.

Buna göre bilgilerin doğru olabilmesi için aşağıdakilerden hangilerinin yerleri değiştirilmelidir?

- A) 1 ve 5
B) 3 ve 4
C) 2 ve 4
D) 1 ve 3

12. Aşağıda verilen göç türlerinden hangisi ülke nüfusunun değişmesine neden olur?

- A) Adana'ya gelen pamuk işçileri
B) Antalya'ya gelen yerli turistler
C) Yaylaya çıkan köylüler
D) Almanya'ya çalışmaya giden işçiler

13. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'deki göçün nedenleri arasında gösterilemez?

- A) İş imkânlarının az olması
B) Yaşam standartlarının yükseltmek istenmesi
C) Bölgede çeşitli doğal afetlerin yaşanması
D) Nüfusun bölgelere düzensiz dağılması

1 Yükseköğrenim görmüş, nitelikli, alanında uzman kişiler daha gelişmiş ülkelere göç etmektedirler. Özellikle geri kalmış veya az gelişmiş ülkelerin kalkınma umudu, yetiştirdikleri uzmanlardır. Bunlar, daha iyi şartlarda çalışma ve yaşama imkânlarını gelişmiş ülkelerde aramaktadırlar. Beyin göçü olarak adlandırılan bu olay geri kalmış ülkelerin gelişmesini daha da geciktirmektedir.

Buna göre az gelişmiş ülkelerden gelişmiş ülkelere beyin göçünün yaşanması ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Beyin göçünün az gelişmiş ülkeleri olumsuz etkilediği
- B) Beyin göçünün daha iyi şartların olduğu ülkelere doğru yaşandığı
- C) Beyin göçünün gelişmiş ülkelerde umduğunu bulmayan kişiler tarafından gerçekleştirildiği
- D) Beyin göçünün daha çok nitelikli elemanlar tarafından gerçekleştirildiği

2 Osmanlı Devleti hızla çözülyordu. Doğu ve Orta Balkanlar'da Bulgar ve Rus orduları sürekli ilerlemekteydi. Osmanlı'nın zararına, ortalığı en çok karıştıranların başında Sırp gelirdi. Bosna vilayetinde ise işler uzun zamandan beri iyi gitmiyordu ve Ahmet Çınar'a göre göç kapıdaydı. Göçmeye kesin olarak karar vermişti. Bu kararın Zeynep'e zor geldiğini biliyordu. Burada doğmuştu. Burada evlenmişlerdi. Burada çocukları olmuştu. Çocukları için de burası çok önemliydi. Göz açıp gördükleri, gönül verip sevdikleri bu geniş vadi, sonradan onlar için cennet bahçesi gibi özlenen bir yer olacaktı. Anılarının hoş tadı giderek acılaşıyor, zaman zaman canlarını yakacaktı. Göçün yaklaştığı bu günlerde karısı da çocukları da korku içindeydi. Nihayet yola koyuldular. Göç çileli bir yolculuktu. Acı ve hüznü dolu. Hastalık başlangıcı gibi gelen baş dönmesinin ardından, gitgide bedenlerini ve ince yerlerini titreten anılarına dalıp hüznülediler. Sonra yine toparlandılar, göçün oluşturduğu yalnızlık duygusunun gününü dertlerinin ardına itip huzur bulmak için seçtikleri şehre doğru yürüdüler. Saraybosna'dan Üsküp'e! Bu yolculuk daha sonra Selânik, Edirne, İstanbul ve İzmir'e kadar devam edecektir. Tren yolu vardı artık. Ama çok daha zahmetli olan eski yolu kullanmak zorundaydılar. Ahmet Çınar'ın işi gereği ata da ihtiyacı vardı öküzlere de, onların çektiği yaylı arabaya da. Ayrıca, Saliha'nın omzuyla boynu arasından başka yerde uyumayan kedisine, Ali'nin yavrularına da sahip çıktığı köpeğe vermeleri gereken sevgileri vardı. Bunlara engel olsalar çocuklar daha çok ayrılık acısı yaşayacaklardı.

Yukarıdaki parçaya göre göç edilmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toplumsal baskı
- B) Savaş
- C) Mübadele
- D) Terör

3

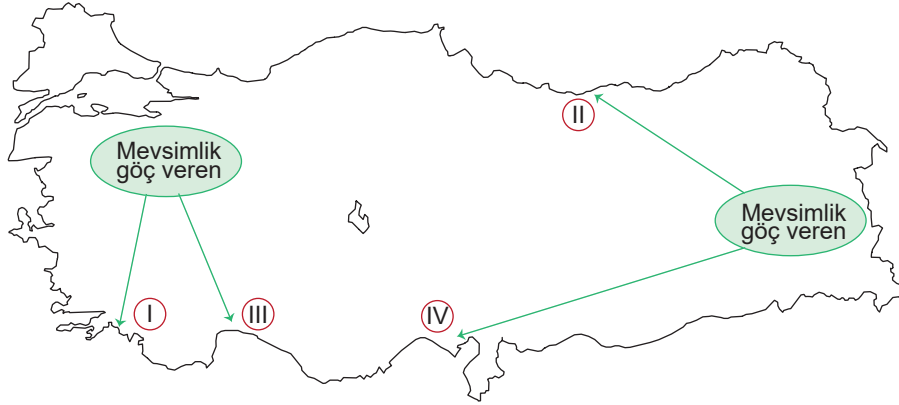
A. Beyin Göçü	B. İşçi Göçü
1. Karnını doyurmak amacıyla zorunlu yer değiştirmedir.	6. Daha iyi yaşam ve çalışma olanakları için istekli yer değiştirmedir.
2. Nitelsiz iş gücü gider.	7. İyi eğitilmiş, uzman ve nitelikli iş gücü gider.
3. Sermaye, kol gücüdür.	8. Sermaye, beyin/kafa gücüdür.
4. Gidilen ülkede işe kapanık yaşanır.	9. Gidilen ülkeye adaptasyon kolay olur ve çift kültürlü kimlik doğar.
5. Gazi Yaşargil bu göç türünden faydalanmıştır.	10. Geldiği ülkeden kopulur.

Yukarıdaki tabloda bilgiler ait olduğu göç türüne göre gruplandığında hangisi yanlış olur?

- A) A: 2,4
B: 7,9
- B) A: 7,8
B: 3,10
- C) A: 5,6
B: 1,10
- D) A: 6,9
B: 1,4

4 Aşağıdaki Türkiye haritasında başlıca mevsimlik iç göçlerin yönü verilmiştir.

Numaralandırılmış alanların mevsimlik göç alma nedenleri aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	I	II	III	IV
A)	Sanayi	Turizm	Tarım	Ticaret
B)	Turizm	Sanayi	Ticaret	Ticaret
C)	Tarım	Sanayi	Ticaret	Turizm
D)	Turizm	Tarım	Turizm	Tarım

5 Alınan göç ile verilen göç arasındaki farka net göç denir. Net göçün toplam nüfusa oranına da net göç hızı adı verilir. Bir yerleşim biriminde net göç hızının pozitif değerde olması nüfusun arttığını, negatif değerde olması da nüfusun azaldığını gösterir.

Aşağıdaki haritada yer alan Türkiye'nin il bazında net göç hızı verilmiştir.

Verilen haritaya göre;

- I. Nüfus genelde batıdan doğuya doğru düzenli bir şekilde azalır.
- II. Marmara Bölgesi'nin net göç hızı Akdeniz Bölgesi'ne göre daha fazladır.
- III. Doğu Anadolu Bölgesi'nde net göç hızı illere göre farklılık göstermektedir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I

B) I ve II

C) Yalnız III

D) II ve III

1. Kişilerin sahip oldukları haklardan biri de yerleşme ve seyahat özgürlüğüdür. Bu hak anayasada da yer almaktadır. Anayasanın 23. maddesine göre, “Herkes, yerleşme ve seyahat hürriyetine sahiptir.” Fakat bu hak belli durumlarda kişilerin olumsuz bir durumla karşı karşıya kalmaması amacıyla kısıtlanabilir.

Yukarıda verilen bilgi dikkate alındığında yerleşme ve seyahat hakkının kısıtlanacağı durumlar arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Ekonomik krizler
B) Bulaşıcı hastalıklar
C) Can güvenliği riski
D) Askerî yasaklar

2. İnsanların konut adını verdiğimiz barınaklarda toplu veya dağınık bir şekilde hayatını sürdürmesine ..... denir.

Yukarıdaki tanımın doğru olabilmesi için verilen boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

- A) seyahat
B) zorunlu göç
C) ticaret
D) yerleşme

3.

- I. Seyahat hürriyeti, suç soruşturması ve kovuşturması sebebiyle sınırlandırılabilir.
II. Yerleşme ve seyahat özgürlüğümüz anayasayla güvence altına alındığı için hiçbir sebeple engellenemez.
III. Sit alanları yerleşme için uygun alanlardandır.
IV. Olağanüstü bir durum olmadığı takdirde Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları kendi ülkelerinin sınırları içinde istedikleri herhangi bir yere seyahat edebilir ve bu alanlara yerleşebilirler.

Yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II
B) II ve III
C) I ve IV
D) I ve III

4. ....gezme, gidip gelme, görme, araştırma ve yer değiştirme gibi davranışların özgürce yapılmasıdır.

Yukarıda boş bırakılan alana aşağıdaki kavramlardan hangisi gelmelidir?

- A) Yerleşme
B) Seyahat
C) Düşünce
D) Konut

5.

1 Isparta'nın Yalvaç İlçesi

2 Konya Çumra Çatalhöyük Antik Kenti

3 İstanbul'un arka sokakları

4 Edirne şehir merkezi

İnsanların sahip oldukları yerleşme özgürlüğü yasalarla korunmakla birlikte bazı alanlara yerleşilmesi ve konut yapılması yine yasalarla yasaklanmıştır.

Yukarıda verilen yerlerden hangisine insanların yerleşmesi yasaktır?

- A) 1
B) 2
C) 3
D) 4

6. Anayasa'nın 23. maddesinde “Herkes yerleşme ve seyahat hürriyetine sahiptir. Ancak bu hak ve hürriyetler kanunla sınırlandırılabilir.” ibaresi yer almaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi yerleşme ve seyahat hürriyetini sınırlandıracak nedenlerden biridir?

- A) Suç işlenmesini önlemek
B) Köylerdeki işsizliği önlemek
C) Eğitim düzeyini arttırmak
D) Şehirlerdeki nüfusu arttırmak

7.

- I. Demokratik toplumlarda yerleşme ve seyahat özgürlüğüne önem verilmiştir.
- II. Kanunlar çerçevesinde ve başkalarının hak ve hukukuna saygılı olacak şekilde istediğimiz yere ikamet etme özgürlüğüne seyahat özgürlüğü denir.
- III. Yerleşme ve seyahat özgürlüğümüz anayasamızın 23. maddesi ile güvence altına alınmıştır.
- IV. Ülkemizde seyahatlar farklı amaçlar doğrultusunda yapılmaktadır.

Yukarıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV

8. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 23. maddesi gereğince herkes yerleşme ve seyahat hürriyetine sahiptir. Ancak yerleşim yeri olarak seçilemeyecek yerler de vardır.

Aşağıdakilerden hangisi yerleşim yeri olarak seçilemeyen alanlardan biri değildir?

- A) Karantina altındaki yerler
- B) Devlet hazinesine ait alanlar
- C) Sit alanları, milli parklar
- D) Karasal iklimin görüldüğü yerler

9. **Arda:** Bizim oturduğumuz yerde korona virüsü ortaya çıktı. Yetkililer mahalleye gelip buraları karantinaya aldılar. Mahalleye giriş ve çıkışlar yasaklandı.

Arda'nın yaşadığı mahallede insanların kısıtlanan hakları ile ilgili verilen ifadelerden hangisi doğrudur?

- A) Yetkililerin aldığı kararlar yasalara uygun değildir.
- B) Karantina uygulanan alanlarda yaşama hakkı devlete sınırlandırılır.
- C) İnsanlar özgürdür, hiç kimse seyahatlerini engellemez.
- D) Seyahat etme hakkı salgın hastalık sebebiyle kısıtlanmıştır.

10. "Dünyayı Geziyorum" programı Kanal 7'de yayınlanan ve çeşitli ülkelerin az bilinen doğa güzelliklerini ekrana taşıyan bir gezi ve macera programıdır. Programı hazırlayan ekip ülkelerde yaşadıkları farklı maceraları izleyicilerle paylaşmaktadır.

Verilen parçaya göre özellikle aşağıdaki temel hak ve özgürlüklerden hangisinin kullanıldığından sözü edilebilir?

- A) Yerleşme hakkı
- B) Düşünce özgürlüğü
- C) Seyahat özgürlüğü
- D) Eğitim hakkı

11. Adana'da yaşayan Canan Hanım çalışmak için İngiltere'ye gitmiş ve bir giyim fabrikasında çalışmaya başlamıştır. Emekli olunca ülkesine dönerek Adana'ya yerleşmiştir. Kış mevsimini çocuklarının yanında geçirmek için İngiltere'ye gidip gelmektedir.

Bu durum Canan Hanım'ın hangi hak ve özgürlüğünü kullandığına örnek oluşturur?

- A) Yerleşme ve seyahat özgürlüğünü
- B) Sağlık hakkını
- C) Eğitim hakkını
- D) Haberleşme özgürlüğünü

12. COVID – 19 virüsünden dolayı anayasal bazı haklarımız kısıtlanmıştır. Bazı yerleşim yerleri karantina altına alınmış ve bu yerleşim yerlerine giriş çıkışlar yasaklanmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi seyahat hakkının sınırlandırılmasının amaçlarından biri değildir?

- A) Virüsün yayılmasını engellemek
- B) Virüsten dolayı artan ölümlerin önüne geçmek
- C) Giriş çıkışın yasaklandığı yerlerin tarihi güzelliğini korumak
- D) Toplumun sağlığını korumak

1 Aşağıda Anayasa'nın 23. maddesi verilmiştir.

Madde 23: Herkes, yerleşme ve seyahat hürriyetine sahiptir. Yerleşme hürriyeti, suç işlenmesini önlemek, sosyal ve ekonomik gelişmeyi sağlamak, sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi gerçekleştirmek ve kamu mallarını korumak; seyahat hürriyeti suç soruşturma ve kovuşturması sebebiyle ve suç işlenmesini önlemek amaçlarıyla kanunla sınırlanabilir. Ancak vatandaşın yurt dışına çıkma hürriyeti, vatandaşlık ödevi ya da ceza soruşturması veya kovuşturması sebebiyle sınırlanabilir. Vatandaş sınır dışı edilemez ve yurda girme hakkından yoksun bırakılamaz.

Buna göre;

- I. Yerleşme ve seyahat özgürlüğümüz anayasa ile güvence altına alınmıştır.
- II. Ülkemizde yaşayan farklı dinlere mensup kişilerin yerleşme ve seyahat özgürlüğü hakkı yoktur.
- III. Bazı durumlarda, yerleşme ve seyahat özgürlüğümüz kanunla sınırlandırılabilir.

verilen yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III   B) Yalnız I
C) I ve III   D) II ve III

2

Ankara'ya Veda Ederken

Burak: Babamın iş değişikliği nedeniyle Erzurum'a doğru yola çıkmıştık. Yol boyunca arabanın arka koltuğunda camdan dışarıyı izledim. İzlerken de düşündüm. Ankara'ya gelişimizi, yerleşmemizi... Önce çok üzülürdüm. Yaşadığımız şehirden okulumu, arkadaşlarımı, öğretmenimi bırakıp gitmek çok zor geldi. Ama annem istediğimiz zaman arkadaşlarımı ve öğretmenimi ziyarete gidebileceğimi söyleyince çok sevindim. Okulumu ve arkadaşlarımı çok sevmiştim. Hafta sonu yurt dışındaki akrabalarımızın ziyaretimize geleceğini öğrenince çok sevindim.

Yukarıdaki parçadan hareketle Burak ile ilgili;

- I. yerleşme ve seyahat hakkına sahip olduğu,
- II. özgürlüğünden alıkonulduğu,
- III. babasıyla gitmek istemediği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I   B) I ve II
C) Yalnız III   D) II ve III

3 Aşağıda bir gazete haberine yer verilmiştir.

VİZE "YOK" HALI "VAR"

İzmir'de tasarladığı halılarla 11 ülkeye ihracat yapan genç kadın girişimci, Türkiye ile vize problemi yaşayan ABD'ye kendisi giremedi ama halıları girmeyi başardı. Müşteriyle görüşmek için ABD'ye gitmeyi planlarken vize krizinin gündeme geldiğini belirten girişimci "Müşteri ile görüşmeye gidecektim ki vize krizi yaşandı ve ABD'ye gidemedim. Ancak müşterim halıyı almaya niyetli olduğu için İstanbul'a geldi ve görüşme yaptık. Halıların dokuması bittiği zaman inşallah ABD'ye yollayacağız." dedi.

Buna göre;

- I. halıların ABD'de birçok kişi tarafından kullanıldığı,
- II. seyahat özgürlüğünün kısıtlandığı,
- III. ABD ile yaşanan vize sorununun turizmi olumlu yönden etkilediği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III   B) I ve II
C) II ve III   D) Yalnız II

4

Pandemi birden fazla ülkeyi etkileyen salgın hastalıktır. Türkiye dünyada koronavirüs salgını başladığında harekete geçmiş ve birtakım tedbirler almıştır. Bazı yerleşim yerleri karantina altına alınmıştır. Ayrıca 65 yaş üstü ve 20 yaş altı insanların sokağa çıkmaları kısıtlanmıştır. Büyük şehirlere giriş çıkışlar zorunlu olmadıkça kısıtlanmıştır.

Buna göre koronavirüs salgını dolayısıyla hangi hak ve özgürlüğün kısıtlandığı söylenebilir?

- A) Sağlık hakkı
B) Haberleşme özgürlüğü
C) Din ve vicdan özgürlüğü
D) Seyahat özgürlüğü

5

Yayla Yasağının Kalkmasıyla Hayvancılık Eski Günlerine Dönecek

Terör nedeniyle çıkılmasına izin verilmeyen yayla ve meraların halkın hizmetine açılacağı müjdesiyle Van'da gözler yaylaya çevrildi.

Güvenlik güçlerinin başarılı operasyonlarının ardından yaylalar güvenli hâle getirildi. Yaylalara kavuşacak olmanın sevincini yaşayan besiciler, havaların ısınmasıyla birlikte kıl çadırlarını ve hayvan sağlamak için kullandıkları malzemelerini yaylalara taşımaya başladılar.

Büyükşehir Belediye Başkan Vekili, huzur ortamının sürdürülebilir hâle gelmesinin önemli olduğunu belirtti. Huzur ve güvenliğin sadece turizm, sanayi ve hizmet sektörüne değil, kentin ekonomisi için hayati önemi olan hayvancılığa da çok büyük katkı sağladığını söyledi.

Yukarıda verilen gazete haberinden hareketle aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Terör faaliyetleri ülke ekonomisini zarara uğratmıştır.
- B) Van Türkiye'de hayvancılığın en fazla yapıldığı ilimizdir.
- C) Hayvancılığın gelişmesi için güvenli ortam oluşturulmuştur.
- D) Ülkemiz mera hayvancılığının yapılması için uygun coğrafi yapıya sahiptir.

- 6** Dünya Sağlık Örgütü Sözcüsü, ebola salgınının görüldüğü ülkelerdeki hastaların virüsü başka bölgelere taşınmasını engellemek için buralardaki ilgili kuruluşlarla iş birliği yapıldığını belirtti. Bu ülkelerdeki hükümetlerin salgının yaygın olarak görüldüğü yerlerde karantina alanları oluşturduğunu ifade eden sözcü, insanların ülkenin başka bölgelerine seyahat etmelerinin engellendiğini kaydetti. Dünya Sağlık Örgütü sözcüsü karantinada tutulan insanların yiyecek ve temiz su gibi temel ihtiyaçlarının karşılanması gerektiğine işaret etti.

Buna göre ebola salgınının;

- I. özgürlüklerin sınırlandırılmasında,
- II. ülkeler arası siyasi sorunların yaşanmasında,
- III. sosyal ilişkilerin kısıtlanmasında

sonuçlarından hangilerine yol açtığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) Yalnız III

Aşağıdaki sorulara verilen kavramlardan uygun olanı seçerek cevap veriniz. (Not: Aynı kavram birden fazla yere yazılabilir.)

Demografi, seyahat, dış göç, mülteci (sığınmacı), höyük, Asya, kent, hava durumu, çarpık kentleşme, göçebe, yerleşme özgürlüğü, nüfus, linyit, nüfus artışını sağlamak, doğal nüfus artışı, taş kömürü, Afrika, turizm, nüfus, doğal faktörler, beşeri faktörler, nüfus artış hızı, sit alanı, seyahat özgürlüğü, suç işlenmesini önlemek, vize, yer şekilleri, iç göç, geçici (mevsimlik) göç, petrografi, göç, mübadele, pasaport, kır, beyin göçü, işçi göçü, iklim, yerleşim, genel nüfus sayımı, devamlı (sürekli) göç, gecekondu, iltica, nüfus yoğunluğu, gerçek nüfus artışı

1. Bir toplumsal küme ya da kalabalık bir nüfus topluluğunun yaşamak ve ekonomik etkinliklerini sürdürebilmek için belli bir yeri seçme eylemine ne denir?

Cevap: .....

2. Değişik şartlara bağlı olarak belli bir yöre içinde çadır, hayvan ve öteki araçlarla yer değiştiren, yerleşik olmayan kimse veya topluluklara ne ad verilir?

Cevap: .....

3. Bir ülkede, bir bölgede, bir evde belirli bir anda yaşayanların oluşturduğu toplam sayıya ne denir?

Cevap: .....

4. Nüfus ile bu nüfusun üzerinde yaşadığı toprakların yüz ölçümü arasındaki orana ne denir?

Cevap: .....

5. İnsan nüfusunu yapı, gelişme ve dağılım açısından inceleyen bilim hangisidir?

Cevap: .....

6. Nüfustaki doğum oranı ile ölüm oranı arasındaki farka ne denir?

Cevap: .....

7. Plansız, gelişigüzel, kent değerleri göz önüne alınmadan binalar yaparak kent kurma biçimine ne denir?

Cevap: .....

8. Ekonomik, toplumsal veya siyasi sebeplerle bireyler ile toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme işine, taşınmasına ne denir?

Cevap: .....

9. Bir ülkenin kendi sınırları içinde belirli bir yerden başka bir yere doğru gerçekleştirilen göç hareketi ne denir?

Cevap: .....

10. İleri düzeydeki meslek ve bilim insanları ile uzmanların bir başka gelişmiş ülkede yerleşip çalışmak amacı ile kendi ülkelerinden ayrılması hangi göç türüne örnektir?

Cevap: .....

11. İnsanların yaşadıkları yeri tekrar dönmek üzere terk etmeleri hangi göç türüne örnektir?

Cevap: .....

12. İnsanların ikamet ettikleri yeri belirli bir süreliğine terk etmeleri hangi göç türüne örnektir?

Cevap: .....

13. Ülkeden ülkeye veya bir ülke içinde bir yerden bir yere gidiş veya geliş, geziye ne denir?

Cevap: .....

14. Yabancı ülkelere gidecek olanlara yetkili kuruluşça verilen, yabancı ülke yetkililerinin kimlik incelemesinde geçerli olan belgeye ne denir?

Cevap: .....

15. Bir ülkeye girmek veya bir ülkeden çıkmak için yetkili makamlardan alınması gerekli olan izne ne denir?

Cevap: .....

16. Tarih öncesinden günümüze kadar değişik çağlar ve uygarlıkların kültür değerlerini temsil eden eser veya kalıntıların bulunduğu yere ne denir?

Cevap: .....

17. Bir ülkedeki insanların sayısını, cinsiyetlerini, yaşlarını ve eğitim durumlarını belirlemek için yapılan sayıma ne denir?

Cevap: .....

18. Nüfusun göçlerle artmasına ne ad verilir?

Cevap: .....

19. Bir ülkeden başka bir ülkeye yapılan göçlere ne ad verilir?

Cevap: .....

20. Bir ülkeden başka bir ülkeye iş bulmak amacıyla yapılan göçler hangi göç türüne örnektir?

Cevap: .....

21. Nüfusun yeryüzüne dağılışında insan etkisinin olduğu faktörlere ne denir?

Cevap: .....

22. Siyasi, dini veya etnik baskılar ile savaşlar sonucunda başka ülkelere göç edenlere ne denir?

Cevap: .....

23. Kanunlar çerçevesinde ve başkalarının hak ve hukukuna saygılı olacak şekilde kişinin istediği yere yerleşme ve istediği yerde ikâmet etme özgürlüğü hangisidir?

Cevap: .....

24. Gezme, gidip gelme, görme, araştırma ve yer değiştirme gibi davranışların özgürce yapılması hangi özgürlük kapsamındadır?

Cevap: .....

25. Irkı, dini, milliyeti, belli bir sosyal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri nedeniyle zulüm göreceği korkusu taşıyan kişilerin bir başka devlete sığınmasına ne denir?

Cevap: .....

26. Nüfusun yeryüzüne dağılışında insan etkisinin olmadığı faktörlere ne denir?

Cevap: .....

27. Savaş nedeniyle ya da ülkeler arası anlaşmalar gereği yapılan nüfus değişimine ne denir?

Cevap: .....

28. Herhangi bir yerde uzun yıllar değişmeyen ve nüfusu etkileyen hava olaylarının yıllık ortalama değerine ne denir?

Cevap: .....

29. Yerleşme ve seyahat hürriyetini sınırlandıran durumlardan biri hangisidir?

Cevap: .....

30. Nüfus yoğunluğunun en fazla olduğu kıta hangisidir?

Cevap: .....

31. İlçe ve ilçeden büyük, insanların yoğun olarak yaşadığı yerleşim yerine ne denir?

Cevap: .....

32. Dağ, ova ve plato gibi yeryüzünde bulunan oluşumların genel adı nedir?

Cevap: .....

33. Gezme, görmek, dinlenmek ve eğlenmek amacıyla yapılan geziye ne denir?

Cevap: .....

34. Zonguldak'ta yerleşmenin yoğun olmasının temel nedeni nedir?

Cevap: .....

35. Hakan Bey'in üniversiteyi bitirdikten sonra çalışmalarını devam ettirmek için İngiltere'ye yerleşmesi hangi göç türüne örnektir?

Cevap: .....

36. Kemal Bey'in pamuk toplama mevsiminde memleketinden Çukurova'ya gelmesi ve işi bittikten sonra geri dönmesi hangi göç türüne örnektir?

Cevap: .....

37. Ankara'daki Gazi Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Bölümünü kazanan Aylin'nin, eğitimini tamamlayabilmek için Ankara'ya yerleşmesi hangi göç türüne örnektir?

Cevap: .....

38. Bir yerde doğum oranı ölüm oranından fazla olmasına ne denir?

Cevap: .....

1. Yazıyı ilk kullanan medeniyet Mezopotamya'da yaşayan Sümerlerdir.

Bu gelişmenin Sümerlerde;

- I. Bilgi alışverişinin kolaylaşması
- II. Kültür etkileşiminin artması
- III. Kralın yetkilerinin artması

yukarıdakilerden hangilerine ortam hazırladığı söylenebilir?

- A) Yalnız III
- B) II ve III
- C) I ve II
- D) I, II ve III

2. Sümerlerde tapınaklara teslim edilen tarım ürünleri, satılan ve satın alınan her türlü ticari mal, rahipler tarafından kil tabletler üzerine resimler ve işaretlerle kaydedilmiştir.

Bu durum aşağıdaki icatlardan hangisinin gerçekleşmesini sağlamıştır?

- A) Yazı
- B) Takvim
- C) Para
- D) Matbaa

3. Bergama Antik Kenti, Bergama Krallığı'nın merkeziydi. İlk Çağ'ın en büyük kütüphanelerinden biri buradaydı. Bergama Kütüphanesi Mısır'daki İskenderiye Kütüphanesi'yle rekabet hâlindeydi. Mısır, Bergama'daki kütüphanenin kendi kütüphanesinin önüne geçmesini engellemek amacıyla papirüs satışını yasakladı. Bunun üzerine Bergamalılar yeni kitaplar yazılmasını sağlamak için hayvan derilerini işleyerek günümüzde parşömen olarak bildiğimiz kâğıt türünü kullanmaya başladılar.

Bergama Kütüphanesi aşağıdaki şehirlerin hangisinde bulunmaktadır?

- A) İzmir
- B) Konya
- C) İstanbul
- D) Aydın

- 4.

- I. Kâğıt
- II. Matbaa
- III. Yazı

Yukarıda verilen buluşlardan hangileri eğitim ve kültür alanında gelişmelere neden olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

5. MÖ 1000 yıllarında Fenikeli bir din adamı, öğrenmesi ve öğretilmesi çok zor olan çivi yazısının yerine işaret sistemi sadece harflerden oluşan bir alfabe geliştirdi. Çünkü tüccarların alıp sattıkları malların hesabını ve gelen gidenin kaydını tutmak için daha basit bir sisteme ihtiyaç vardı. Bugün kullanılan pek çok alfabenin temelini oluşturan Fenike alfabesi böyle ortaya çıkmıştır. Latin alfabesi ve Arap alfabesi de Fenike alfabesinden türemiştir.

Buna göre Fenikelilerin alfabeyi geliştirmelerinde aşağıdakilerden hangisi diğerlerine göre daha fazla etkili olmuştur?

- A) Hukuk
- B) Bankacılık
- C) Ticaret
- D) Tarım

- 6.

- I. Sümerlilerin kil tabletler üzerine yazdıkları harflerin biçimi çiviye benzediği için bu yazıya çivi yazısı denilmiştir.
- II. Eski Mısırların kullandığı resimli yazıya papirüs denilirdi.
- III. Hiyeroglif yazı, Eski Mısır uygarlığı tarafından bulunan ve resimlerden oluşan yazıdır.
- IV. Günümüzde bilgiler sadece bilgisayarda depolanabilmektedir.

Yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I
- B) II ve IV
- C) III ve IV
- D) I, II ve III

7. Matbaanın icadı ile ilgili olarak;

- I. Bilgiler paylaşılmıştır.
- II. Kitap üretimi azalmıştır.
- III. Okuma–yazma oranı artmıştır.
- IV. Elde edilen bilgilerin kolay bir şekilde yayılması sağlanmıştır.

yukarıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV

8. Konuşmanın, saklanabilecek bir biçimde aktarılmasının yolunu bulduk. Kil tabletler üzerine, tapınağa getirilen malları ucu sivri bir kamış kalemle malı gösteren işaret ya da resimler çizdik. Çiftçilerin tapınağa getirdikleri yulafı kaydedtik. Sonra, yulaf resmini kil tabletler üzerine çizdik. Böylece yulaf işareti, bulduğumuz yazının ilk başlangıcı sayılır.

Bu konuşmayı yapan çocuk aşağıdaki uygarlıkların hangisinde yaşamıştır?

- A) Asur   B) Urartular
C) Mısır   D) Babür

9. Genel Ağ günümüzde bilginin korunması, yaygınlaştırılması ve aktarılmasında önemli bir yere sahiptir. Artık büyük boyuttaki dosyalar nedeniyle cihazların kapasitesi yetersiz kaldığından bulut teknolojisi adı verilen sistemle dosyaları Genel Ağ üzerinde depolayabilmek mümkündür. Bulut teknolojisi Genel Ağ'a bağlı bir cihazla bu dosyalara ulaşabilmektedir. Bu da bilgiyi depolamayı, yaymayı ve aktarmayı çok kolaylaştırmıştır.

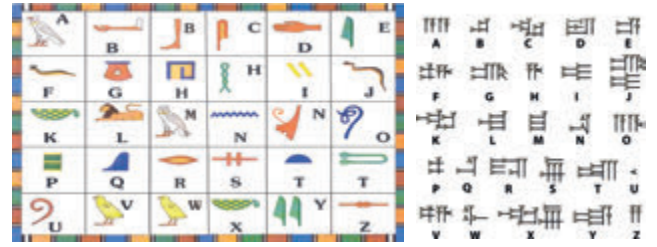
Aşağıdakilerden hangisi Dünya Çapında Ağ'ı icat ederek Genel Ağ aracılığıyla web sitelerinin bilgisayarlarda görüntülenmesini sağlamıştır?

- A) John Logie Baird
B) Guglielmo Marconi
C) James Russell
D) Tim Berners Lee

10. Aşağıdakilerden hangisi matbaanın faydaları arasında yer almaz?

- A) Kısa sürede çok sayıda eser basılması
B) Eserlerin pahalıya mal olması
C) Bilginin kayıt altına alınması kolaylaştırması
D) İnsanların eğitim düzeyini artırması

11.

Yukarıdaki icatları gerçekleştiren ilk uygarlıklar aşağıdaki seçeneklerden hangisinde bir arada verilmiştir?

- A) İyon– Fenike   B) Mısır–Sümer
C) Lidya–Asur   D) Roma–Yunan

12. Fotokopi makinesinin icadından önce belge ve resimler fotoğrafları çekilerek kopyalanmaktaydı. Fotoğrafların basılması epey zaman almaktaydı. Fotokopi makineleri hızlı bir şekilde basım yapmakta ve renkli kopya verebilmekteydi.

Fotokopi makinesini icat eden kişi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) James Russell
B) Chester Carlson
C) Guglielmo Marconi
D) Edouard Belin

13.

- ◆ Bilgiler nesilden nesile aktarılmaya başlanmıştır.
- ◆ Tarih öncesi dönem sona ermiş, İlk Çağ başlamıştır.
- ◆ Elde edilen bilgilerin güvenli bir şekilde depolanması sağlanmıştır.

Yukarıda yaşanan gelişmeler aşağıdakilerden hangisinin icadı ile yaşanmıştır?

- A) Yazının   B) Kağıdın
C) Matbaanın   D) Parşömenin

14. Eski Mısır Uygarlığı tarafından bulunan ve resimlerden oluşan yazıdır. Bu yazıda belli biçimdeki her işaret bir kavramı bazen de kısa bir cümleyi ifade eder. Bu yazı daha çok kabartma olarak tapınak, mezar ve heykel gibi yerlerde kullanılırdı. Mısırlılar bu yazıyı Nil Nehri kıyısında bolca yetişen papirüs bitkisinden elde ettikleri ince kâğıtlara yazdılar. Mısırlıların bu yazısı Mezopotamya ve Anadolu uygarlıkları tarafından da değişik şekillerde kullanıldı.

Yukarıda açıklaması yapılan yazı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çivi yazısı   B) Hiyeroglif yazı
C) Latin alfabesi   D) Fenike alfabesi

15. Fenikelilerin uygarlık tarihine katkılarından biri eski Ön Asya'da harf yazısını kullanmalarıdır. Bu harf yazısı Yunan ve Roma uygarlıklarında kullanılarak geliştirilmiş ve sonunda Latin alfabesi ortaya çıkmıştır.

Buna göre Latin alfabesinin gelişmesinde;

- I. Uygarlıklar arası siyasi ilişkiler
II. Eğitimin gelişmişlik düzeyi
III. Uygarlıkların ekonomik düzeyleri
IV. Farklı uygarlıkların katkısı

yukarıda verilenlerden hangisinin etkisinden bahsedilebilir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV

16. "Bilimle yazı birbirlerinden ayrılmaz bir bütünün parçalarıdır. Bilimsel gelişmeler yazıyla öğretir kendini."

Yukarıdaki sözü diyen kişi bilimle yazı arasındaki hangi ilişkiyi vurgulamıştır?

- A) İcat ve keşiflerin yazı ile ortaya çıktığını
B) Yazının bilimle ilişkisinin eğitimle sınırlı olduğunu
C) Bilimsel bilgi birikiminin yazı ile aktarıldığını
D) Yazının bulunmasından sonra bilimin ortaya çıktığını

17. Ticaretle uğraşan Fenikeliler, ürünleri kayıt altında tutabilmek için yazıyı kullanmaya ihtiyaç duymuşlardır. Sümerlilerin çivi yazısını bilmelerine rağmen Sümer yazısını kullanmak yerine daha pratik olan ve harflerden oluşan kendi yazı sistemlerini oluşturmuşlardır.

Yukarıda verilen bilgi incelendiğinde Fenikelilerin Sümer yazısını kullanmak yerine kendi yazı sistemlerini oluşturmalarının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sümer yazısının zor olması
B) Fenike halkının Sümer dilini benimsemek istememesi
C) Her medeniyetin kendisine ait bir alfabesinin olması
D) Sümerlilerin Fenikeliler ile ticaret yapmamaları

18. Yazı icat edilmeden önce toplumda sohbeti güzel olan insanlar maniler söyler, hikâyeler anlatırlardı. Bu insanlar öldüklerinde bildiklerini de yanlarında götürürlerdi.

Buna göre yazının icat edilmesinin insana sağladığı katkı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Taşınabilir bir yapıda olması
B) Tecrübelerin kaydedilmesini sağlaması
C) İnsanlarla iletişimi arttırması
D) Hoşgörü ortamı oluşturması

1 Arkeologlar, tarihte bilinen ilk yazı örneklerinin Mezopotamya, Mısır ve Çin'de bulunduğunu belirtmektedirler. Bu yazı örneklerinden anlaşıldığına göre yazı, ticaret, hukuk, bilim, tarih gibi birçok alanda ve bilgi aktarımında kullanılmıştır. Üzerine yazılan malzemeler değişse de yazı insanlığın belleği olmayı sürdürecektir.

Buna göre aşağıda verilen bilgilerden hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Yazının bilgilerin aktarılmasında rol oynadığı
- B) Yazının farklı malzemelerin üzerine yazıldığı
- C) İlk yazı örneklerinin tam olarak okunamadığı
- D) İlk yazı örneklerinin farklı bölgelerde bulunduğu

2 Eski Mısırlıların kullandığı resimli yazıya hiyeroglif denir. Bu yazıda semboller belirli sözcükleri ve sesleri ifade eder. Hiyeroglif yazılar yalnızca duvara ve anıtlara yazılır. Hiyeroglifin başlangıç tarihi MÖ 3300 yılına kadar uzanır. MÖ 1100 yıllarında kalan bir papirüs üzerindeki kayıtlar yazının ve yazmanlığın önemini ortaya koymaktadır. "Yazı yazmayı iyi öğren, öyle ki kendini ağır bedensel işlerden kurtarıp ünlü yöneticiler katına yükseltilesin. Yazmasını bilen kişi kaba ve sıradan işler görmez, emir verir, kültürü aktarır, yenilikleri gelecek kuşaklara bildirir, mali kayıtları tutar, askerî savaşları anlatır, antlaşmaları yazar, hastalıkların tedavilerini bilir." Papirüs bitkisinden elde edilen kâğıtlar üzerine yalnızca edebî metinler yazılmazdı. Antlaşmalar, yemek tarifleri, vergi kayıtları, mevsimler ve taşkın zamanlarının yazıldığını görmekteyiz. Ayrıca, tapınak duvarlarına hükümdarların hayat hikâyeleri de hiyeroglif olarak kazınmıştır. Ayrıca günlük yazışmalarının yapıldığı bir alfabeleri daha vardı; buna da hiyeratik denirdi.

Buna göre Mısır Uygarlığı hakkında aşağıda verilen bilgilerden hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Yazıyı ilk olarak MÖ 3. yüzyılda kullandıkları
- B) Papirüs adı verilen bir kağıt kullandıkları
- C) İki çeşit yazı türü kullandıkları
- D) Yazıyı bilenlere özel önem verdikleri

3 Bilginin depolanması ve aktarılmasında özellikle son elli yıl içinde büyük bir gelişim yaşanmıştır. Bilgi teknolojileri alanındaki gelişmeler kitabın binlerce yıllık geçmişinde yeni bir sayfanın açılmasına öncülük etmiştir. 1971 yılında ilk mikro işlemcinin üretilmesi bilgi teknolojilerinde bir dönüm noktasıdır. Bu gelişmeyle bilgisayarlar daha küçük, daha düşük maliyetli ve daha kolay kullanılabilir hâle gelmiştir. Kitaplar da dijital ortama taşınmaya başlanmıştır. Tabletler, akıllı telefonlar ve e - kitap okuyucular hayatımıza girmiştir.

Buna göre;

- I. Teknolojik gelişmelerle bilgisayarlar daha ekonomik ve kullanışlı hâle gelmiştir.
- II. Teknolojik gelişmelerin yararları olduğu kadar zararları da vardır.
- III. Bilgiye ulaşmanın kolaylaşması aynı zamanda bilgi güvenliği riskini de arttırmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III
- B) II ve III
- C) Yalnız II
- D) Yalnız I

4 Denizci bir millet olan Fenikeliler, Mısır hiyeroglif yazısını sadeleştirerek ilk alfabeyi geliştirdiler. Fenikeliler alfabeyi özellikle Akdeniz kıyılarında ticaret yaptıkları kişilerle daha iyi anlaşmak için kullanıyorlardı. Fenike alfabesi 22 şekilden ve yalnızca sessiz harflerden oluşuyordu. MÖ 900'lerde Yunanlılar bu alfabeyi kendi dillerine uyarladılar ve sesli harfleri buldular. Yunan alfabesini daha da geliştiren Romalılar günümüzde kullanılan ve 26 harften oluşan Latin alfabesini oluşturarak kullanmaya başladılar. Böylece günümüzde en yaygın kullanılan alfabelerden biri olan Latin alfabesi ortaya çıkmış oldu.

Buna göre;

- I. Latin alfabesinin ortaya çıkmasında birçok uygarlığın katkısı olmuştur.
- II. Sesli harfler Yunan medeniyeti tarafından ilk kez kullanılmıştır.
- III. Latin alfabesinin temelini Fenikeliler oluşturmuştur.

yukarıdaki yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

5

Günümüzde kullanılan yazı sistemlerinin oluşmasında Fenikelilerin büyük rolü vardır. Fenikeliler Sümerlerin yazı sistemini geliştirerek sembollere dayanan Fenike alfabesini oluşturmuşlardır. Latin alfabesi de dahil günümüzde kullanılan birçok alfabe Fenikelilere dayanmaktadır. (MÖ 1000)

Yunanlılar Fenike alfabesine ünlü harfleri de ilave ederek bugünkü yazı sisteminin temelini oluşturmuşlardır. Yunanlıların geliştirdiği 26 harfli alfabeği Romalılar sonraki yüzyıllarda Latin alfabesine dönüştürmüşlerdir. (MÖ 750)

Fenike Alfabesi

Latin Alfabesi

Yukarıdaki bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Yeni bir alfabenin oluşturulmasında önceki alfabeden yararlanıldığına
- B) Fenike alfabesinin diğer alfabelerden daha kolay olduğuna
- C) Uygarlıkların birbiriyle etkileşim içerisinde olduklarına
- D) Tarih boyunca uygarlıkların farklı alfabeler kullandıklarına

6

Kültür ve sanat açısından orijinal eserleri olmayan Fenikelilerin, uygarlığın gelişimine en büyük katkıları, çivi yazısından geliştirdikleri alfabetik yazı olmuştur. 22 harfli Fenike alfabesine Yunanlılar ve Romalıların sesli harf ilavesiyle bugünkü Latin alfabesi ortaya çıkmıştır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Sümerlerin Fenikelilerden etkilendiği
- B) Fenikelilerin alfabe oluşturan bir uygarlık olduğu
- C) Latin alfabesinin bugünkü şeklini almasında farklı uygarlıkların etkisinin olduğu
- D) Sümerlerin yazı konusunda Fenikelileri etkilediği

7

- ◆ Tarihte kullanılan ilk yazı MÖ 3200'lerde Mezopotamya'da yaşayan Sümerlere ait çivi yazısıdır.
- ◆ MÖ 3000'lerde Mısırlılar resimleri simgeleştirerek hiyeroglif denilen kendilerine özgü bir yazı türünü kullanmışlardır.
- ◆ Fenikeliler MÖ 1000'lerde Sümerlerin yazı sistemini geliştirerek sembollere dayanan Fenike alfabesini oluşturmuşlardır.
- ◆ Günümüzde kullanılan yazı sistemlerinin oluşmasında MÖ 1000'lerde ortaya çıkan Fenike alfabesinin büyük rolü vardır.
- ◆ MÖ 750'lerde Yunanlılar Fenike alfabesine ünlü harfler ilave ederek bugünkü yazı sisteminin temelini oluşturmuşlardır.
- ◆ MÖ 750'lerde Yunanlıların geliştirdiği 26 harfli alfabeği Romalılar sonraki yüzyıllarda Latin alfabesine dönüştürmüşlerdir.

Buna göre;

- I. Yazının icat edildiği günden bugüne pek çok değişim geçirdiği
- II. Farklı uygarlıkların yazıya katkıda bulunduğu
- III. Tarihte en çok kullanılan alfabenin hiyeroglif olduğu

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız III
- D) I, II ve III

1. Çağımızda birçok alanda kullanılmaya başlanan robotların ve otomatik makinelerin ilk örneklerini yapan, sibernetik biliminin temelini atan ve uzun yıllar sürdürdüğü çalışmalarını "Kitab-ül Hiyel" adlı eserinde toplayan Türk-İslam bilgini aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ali Kuşçu   B) El – Cezeri
C) El – Hazini   D) İbn – i Haldun

2. İslam dünyasında gerçekleştirilen bazı önemli gelişmeler şunlardır: "0" ve günümüz sayı sistemi, geometri, cebir ve dört işlem için pratik metotlar geliştirilmiştir. Akıl hastalıkları, çiçek hastalığı gibi birçok hastalığın tedavisi, tıp kitapları, göz ameliyatı, diş tedavisi, aşı, kan dolaşımı ve ameliyat araçları gibi çalışmalar yapılmıştır.

Yukarıdaki bilgilere bakıldığında İslam dünyasında gelişen bilimler aşağıdakilerden hangisinde bir arada verilmiştir?

- A) Coğrafya – Tıp
B) Tarih – Coğrafya
C) Matematik – Felsefe
D) Matematik – Tıp

3.

- ◆ Ceylan derisi üzerine çizdiği Dünya haritasını 1517'de Yavuz Sultan Selim'e takdim etmiştir.
- ◆ Kitabü'sh -Şifa adlı kitabında mantık, felsefe, matematik ve fizik gibi birçok bilim dalıyla ilgili çalışmalar yer almaktadır.
- ◆ İslam dünyasında Aristo'dan sonra ikinci üstad anlamına gelen "Muallim -i Sani" adıyla tanınmıştır.

Yukarıda verilen bilgiler ile seçenekler eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) Piri Reis   B) Farabi
C) Ali Kuşçu   D) İbn – i Sina

4. Bir planör yaparak ilk uçuşa denemesindeki başarısızlığına rağmen tasarımını geliştirerek ikinci denemede on dakikadan fazla uçmayı başaran Türk-İslam bilgini aşağıdakilerden hangisidir?

- A) El Harezmi   B) İbn-i Firnas
C) İbn-i Heysem   D) El Cezeri

5.

- I. Fizik, matematik ve astronomi bilimleriyle ilgilenmiştir.
- II. Mizan-ül Hikme (Hikmet Terazisi) adıyla hassas terazi icat etmiştir.
- III. Zic-i Sanacari adlı eserinde yıldızlar ve gezegenlerle ilgili bilgiler yer almaktadır.
- IV. Keşfü'z – Zünun ve Mukaddime adlı eserleri de vardır.

Yukarıda El - Hazini ile ilgili olarak verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız IV   B) Yalnız II
C) I ve III   D) III ve IV

6.

- ◆ Felsefe alanındaki çalışmalarıyla ikinci öğretmen kabul edilmiştir.
- ◆ Müzik, fizik ve psikoloji gibi alanlarda çalışmalar yapmıştır.
- ◆ İhsau'l - Ulum adlı eserinde ilimlerin tarif ve tasnifini yapmıştır.

Yukarıda hakkında bilgi verilen Türk - İslam bilgini aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Farabi   B) El – Cezeri
C) Piri Reis   D) Katip Çelebi

7.

- ◆ Sosyoloji (toplum bilimi) biliminin temellerini atmıştır.
- ◆ Kitabü'l - İber isimli kitabında devletlerin canlılar gibi doğum, gelişme, duraklama ve ölüm evrelerinden geçeceğinden söz etmiştir.
- ◆ Taraflı görüşlerin ve doğrulanmamış bilgilerin aktarılmasına karşı çıkmıştır.

Yukarıda hakkında bilgi verilen Türk - İslam bilgini aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Piri Reis   B) Katip Çelebi
C) İbn - i Haldun   D) Ali Kuşçu

8. Akkoyunlu Devleti'nin elçisi olarak İstanbul'a gelen ve Fatih Sultan Mehmet'in teklifi üzerine elçilik görevini tamamlayan Türk - İslam bilgini aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ali Kuşçu   B) Farabi
C) Piri Reis   D) Katip Çelebi

9.

- ◆ Büyük Selçuklu Devleti hükümdarı Sultan Sencer'in desteğiyle fizik, kimya, matematik ve astronomi gibi bilim dallarında eserler vermiştir.
- ◆ Deney ve gözleme büyük önem vererek hassas teraziler, yer çekimi ve basınç gibi konularda çalışmalar yapmıştır.
- ◆ İcat ettiği terazi, metallerin saf olup olmadığını ve özgül ağırlıklarını tespit edebiliyordu.

Yukarıda hakkında bilgi verilen Türk - İslam bilgini aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İbn - Heysem   B) Farabi
C) İbn - Haldun   D) El - Hazin

10.

- I. Tuhfetü'l - Kibar fi Esfari'l - Bihar adlı eserinde Osmanlı denizciliğinin bir tarihçesini anlatmıştır.
- II. İstanbul'un enlem ve boylamını hesaplayarak çeşitli güneş sistemleri yapmıştır.
- III. Cihannüma adlı eserini coğrafya alanında yazmıştır.
- IV. Darü'l Hikme'nin yöneticiliğini yapmıştır.

Katip Çelebi ile ilgili yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I   B) II ve IV
C) III ve IV   D) Yalnız III

11. Türk ve İslam bilginlerinin bilimsel gelişmelere katkısı olduğunu iddia eden bir kişi aşağıdaki bilim insanlarından hangisini buna örnek olarak gösteremez?

- A) Harezmi   B) Aristo
C) Farabi   D) İbn - i Sina

12.

- ◆ Osmanlı Devleti'nin donanma komutanlarından biridir.
- ◆ Kitab - ı Bahriye adlı eserinde Akdeniz limanlarını tanıtmıştır.
- ◆ Bir bölümü günümüze ulaşmış Dünya haritası, Amerika kıtasının doğu kıyılarını gösteren en eski haritadır.

Yukarıda hakkında bilgi verilen Türk - İslam bilgini aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İbn - i Heysem   B) İbn - i Sina
C) Ali Kuşçu   D) Piri Reis

1

Türk - İslam Devletlerinde

Bilimsel çalışmalarda kullanılmak üzere her zaman bütçe ayrılmıştır.

Ülkedeki bilim insanlarına maddi ve manevi olarak destek verilmiştir.

Bilimsel çalışmaların yapılabilmesi için uygun ortam oluşturulmuştur.

Türk - İslam devletleri ile ilgili yukarıda verilen bilgilerden yola çıkılarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılabilir?

- A) Türk - İslam devletlerinde yaşayan bilim insanları ülkenin en zenginleridir.
- B) Türk olmayan bilim insanlarına destek verilmemiştir.
- C) Bazı bilim insanlarının ülke yönetiminde söz sahibi oldukları görülür.
- D) Türk - İslam devletlerinde bilimsel çalışmalar desteklenmiştir.

2

Bilimsel gelişmeler farklı uygarlıkların katkılarıyla meydana gelmektedir. İslam uygarlığı da bilimsel gelişmelere öncülük etmiş uygarlıklardandır. IX. yüzyıldan XV. yüzyıla kadar Türk ve İslam devletlerinde yetişen bilim insanlarıyla günümüz bilimsel gelişmelerinin temelleri atılmıştır. Türk ve İslam devletlerinde daha sonraki yüzyıllarda da önemli bilim insanları yetişmesine rağmen bilimsel gelişmelerde öncülüğü Avrupa uygarlığı devralmıştır.

Buna göre aşağıda verilen bilgilerden hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) İslam uygarlığının bilimsel açıdan geliştiği
- B) Bilimsel alanda Avrupa'nın İslam dünyasına öncülük yaptığı
- C) İslam dünyasında yapılan çalışmaların günümüzü etkilediği
- D) İslam dünyasının bilimsel çalışmalar konusunda zamanla öncülüğü Avrupalılara kaptırdığı

3

Coğrafya ve astronomi ile de uğraşan Harezmi en önemli çalışmalarını matematik alanında yaptı. Hint rakamlarını İslam dünyasına tanıttı. "0"ı matematiğe kazandırdı, böylece günümüzde kullandığımız onlu sayı sistemi ortaya çıktı. Aynı zamanda günümüzde matematiğin bir dalı olan cebir onun bu bilim alanına kazandırdığı bir başka katkıdır. Cebir ile ilgili kitabı tercüme edilerek XVII. yüzyıla kadar Avrupa üniversitelerinde okutulmuştur.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Harezmi'nin ünlü bir matematikçi olduğu
- B) İslam medeniyetinin Hint medeniyetinden etkilendiği
- C) Bilim ve sanatın İslam dünyasında gelişme göstermediği
- D) İslam medeniyetinin Avrupa medeniyetini etkilediği

4

Avrupa'da "Avicenna" adıyla tanınan ve özellikle tıp alanında ünlü olan İbn - i Sina farklı bilim dallarında da eserler vermiş çok yönlü bir insandı. Daha 16 yaşındayken tıp alanında çalışmalar yapmaya başladı. Tıp alanında çalışmalarının yer aldığı "El Kanun fi't Tıbb" isimli eseri Avrupa'da XVII. yüzyıla kadar tıp eğitiminde kullanıldı. Bir başka eseri olan "Şifa" ise felsefeden, matematik ve fiziğe kadar bilimlerin yer aldığı bir ansiklopediydi.

Buna göre İbn - i Sina ile ilgili;

- I. ününün sınırları aştığı,
- II. farklı alanlarda bilimsel çalışmalar yaptığı,
- III. şöhretini tıp alanında kazandığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- B) I, II ve III
- C) II ve III
- D) Yalnız III

- 5 **İbn-i Sina:** Tıp, felsefe, matematik, astronomi ve kimya gibi farklı bilim dallarında iki yüzden fazla eser verdi. Tıp alanında yazmış olduğu El - Kanun Fit Tıp adlı eseri hem doğu hem de batı ülkelerinde uzun yıllar okutulmuştur.

El Harezmi: Coğrafya, astronomi ve matematik alanlarında çalışmalar yaparak kitaplar yazdı.

Bu bilgilere göre İbn-i Sina ve El - Harezmi'nin;

- I. çok yönlü çalışmalar yapmaları,
- II. evrensel çalışmalar yapmaları,
- III. benzer alanlarda çalışmalar yapmaları,
- IV. aynı dönemde yaşamaları

özelliklerden hangileri ortaktır?

- A) I ve III   B) Yalnız II   C) III ve IV   D) Yalnız IV

- 6 **İbn-i Firnas;** astronomi, müzik ve mühendislik alanlarında çalışmalar yaptı. Bir planör yaparak uçmayı deneyen ilk bilim insanlarından biridir. İlk denemesindeki başarısızlığından sonra tasarımını geliştirerek ikinci denemede on dakikadan fazla uçmayı başardı.

Buna göre İbn - i Firnas ile ilgili;

- I. Çok yönlü bir bilim insanıdır.
- II. Başarısızlık karşısında pes etmemiştir.
- III. En başarılı olduğu alan astronomidir.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I   B) I ve II   C) II ve III   D) Yalnız III

- 7 **El - Cezeri;** 1136 - 1206 yılları arasında yaşamıştır. Bilgisayarın temellerini atan alim fen ve teknik adamı, robot saatler, su makineleri, şifreli kilitler... gibi yaklaşık 60 makinanın mucididir. Yaklaşık 800 yıl önce El - Cezeri çağını aşan filli su saatini tasarlamıştır. Filli su saatinde yer alan her figürün mekanizmada kendine özgü bir görevi vardı.

Verilen bilgilerden hareketle;

- I. El-Cezeri'nin birçok alanda çalışmalar yapan bir bilgin olduğu,
- II. zamanın ölçümü konusunda yaşadığı döneme göre çağlar aşan bir mucit olduğu
- III. icat edilen sanat abidesinin Hint kültüründen örnek verildiği

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) I ve II   C) II ve III   D) I, II ve III

1.

- ◆ Gök cisimlerinin incelenmesini ve astronominin gelişmesini sağladı.
- ◆ Kitapların bol ve ucuz olmasını sağladı.

Yukarıda özellikleri verilen icatlar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Teleskop – Matbaa
- B) Matbaa – Kâğıt
- C) Yazı – Matbaa
- D) Teleskop – Yazı

2. Yeni Çağ Avrupası'nda matbaanın kullanılması;

- I. gemicilik tekniğinin gelişmesi,
- II. barutun ateşli silahlarda kullanılması,
- III. rönesans hareketinin ortaya çıkması,
- IV. özgür düşüncenin yayılması

gelişmelerinden hangilerine ortam hazırlamıştır?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) III ve IV
- D) Yalnız III

3. Aşağıda XV–XX. yüzyıllar arasında Avrupa'da yaşanan bazı gelişmeler verilmiştir:

- ◆ Matbaanın icat edilmesi
- ◆ Buhar makinesinin icat edilmesi

Aşağıdakilerden hangisinin yukarıda verilen gelişmelerle doğrudan ilişkili olduğu söylenemez?

- A) Üretim teknolojisinin gelişmesiyle birlikte seri üretime geçilmesi
- B) İnsanların bilgi ve kültür düzeyinin artması
- C) Dünyadaki savaşların azalması
- D) Yeni fikirlerin ve araştırmaların geniş kitlelere ulaşması

4. Buhar gücüyle çalışan ve madenlerde biriken suyun dışarı pompalanmasını sağlayan makineyi icat eden bilim insanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) James Watt
- B) Thomas Savery
- C) Richard Trevithick
- D) George Moore

5. Buhar makinesi taşımacılık alanında da kullanılmaya başlandı. İngiliz mühendis Richard Trevithick buharlı bir lokomotif yaptı. Trenler kısa sürede kara taşımacılığında önemli bir araç hâline geldi.

Aşağıdakilerden hangisi buhar makinesinin icadıyla meydana gelen gelişmelerden biri değildir?

- A) Malların taşınması kolaylaştı.
- B) Ticaret azaldı.
- C) Uzak yerlere hızlı ve konforlu bir şekilde yolculuk edilmeye başlandı.
- D) Başta otomobiller olmak üzere birçok icadın gerçekleşmesi sağlandı.

6.

- ◆ Johannes Gutenberg ⇒ Dünya'nın yuvarlak olduğunu savunmuştur.
- ◆ Newton ⇒ Yer Çekimi Kanunu'nu bulmuştur.
- ◆ Galileo ⇒ Dünya'nın Güneş etrafında döndüğünü söylemiştir.
- ◆ Thomas Savery ⇒ Buharın farklı alanlarda kullanılabilirliğini göstermiştir.

Yukarıda verilen bilim adamı ve yaptığı çalışma eşleştirmesinde hangisi yanlış verilmiştir?

- A) Johannes Gutenberg
- B) Newton
- C) Thomas Savery
- D) Galileo

7. Dünya'nın ve diğer gök cisimlerinin üzerinde bulunan varlıklara uyguladığı çekim kuvvetine kütle çekim kuvveti denir. Daha önce kütle çekim kanununun varlığı bazı bilim insanları tarafından biliniyordu. Hazini ve Biruni bu konuda çalışmalar yapmıştır. Ancak kütle çekim kanununu sistemleştirerek bilim dünyasına kazandıran bilim insanı ..... olmuştur.

Yukarıdaki boşluğa aşağıdaki bilim insanlarından hangisi yazılmalıdır?

- A) Sokrates   B) Newton
C) Kant   D) Platon

8.

- I. Matbaa Johannes Gutenberg tarafından icat edilmiştir.
II. Dünya'nın yuvarlak olduğunu ispatlayan ilk bilim adamı Macellan'dır.
III. Yer Çekimi Kanunu'nu Isaac Newton bulmuştur.
IV. Sanayi İnkılabı, James Watt'ın buhar gücünden yararlanabileceğini ispatlamasıyla İngiltere'de başlamıştır.

Yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II   B) III ve IV
C) Yalnız I   D) Yalnız II

9.

- ◆ Bilimsel gelişmelerin yolu açılmıştır.
- ◆ İnsanların bilgi ve kültür düzeyi artmıştır.
- ◆ Daha önce çok pahalı olan kitaplar ucuzlamıştır. Böylece bilgiye ulaşmak kolaylaşmıştır.

Yukarıdaki açıklamalar aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabıdır?

- A) Yazının icadının sonuçları nelerdir?
B) Matbaanın icadıyla meydana gelen gelişmeler nelerdir?
C) Buhar gücünün makinelerde kullanılmasının sonuçları nelerdir?
D) Kütle çekim kanununun bulunmasından sonra meydana gelen gelişmeler nelerdir?

10.

- ◆ Gezegenlerin çekim kuvveti sonucunda Güneş'in çevresinde belirli bir yörüngede hareket ettiğini gösterdi.
- ◆ Buhar gücüyle çalışan makine, lokomotif, gemiler, asma köprüler, gökdelenler ve roketler onun bilimsel çalışmalarından yararlanılarak yapılabildi.
- ◆ Uzay araştırmalarının öncülerinden biri oldu.

Yukarıda hakkında bilgi verilen kişi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Samuel Morse   B) George Moore
C) James Watt   D) Isaac Newton

11.

- I. Kristof Colomb, Dünya'nın yuvarlak olduğunu ve batıya giderek Avrupa'nın doğusunda yer alan Hindistan'a ulaşabileceğini düşünüyordu.
II. Nicolaus Copernicus 1492'de çıktığı yolculukta Amerika kıtasına ulaştı.
III. Magellan 1522'deki yolculuğunu tamamlayarak Dünya'nın yuvarlak olduğunu ispatladı.
IV. Deney ve gözleme büyük önem veren Galilei kendi yaptığı teleskop ile Ay'ın yüzeyini inceledi.

Yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I   B) I ve II
C) II ve III   D) Yalnız IV

12.

- ◆ Ay'ın Dünya ile aynı maddelerden oluştuğunu söyledi.
- ◆ Samanyolu galaksisinin küçük yıldızlardan oluştuğunu ve jüpiter gezegeninin dört uydusu olduğunu keşfetti.
- ◆ Copernicus'un görüşlerini savunduğu için Katolik Kilisesine bağlı Engizisyon Mahkemesi tarafından yargılandı.

Yukarıda hakkında bilgi verilen bilim insanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Galilei   B) Magellan
C) Del Kano   D) Kristof Colomb

1. Buhar makinesi olarak adlandırılan icat ile kol gücüne dayalı aletlerin yerini buhar gücüyle çalışan makineler aldı. Buhar makinesinin icadı ve geliştirilmesi birçok bilim insanı ve girişimcinin çabasıyla oldu.

Aşağıdaki kişilerden hangisi buhar makinesini geliştirip, bu makinelerin fabrikalarda kullanılmasını sağlamıştır?

- A) Denis Papin   B) James Watt
C) Thomas Savery   D) Richard Trevithick

2. Orta Çağ'da Avrupa'da Dünya, evrenin merkezi kabul edilmekteydi. Rönesans Dönemi'nin önemli bilim insanlarından biri bu görüşe karşı çıktı. O, yaptığı gözlemler sonucu Dünya'nın Güneş etrafında dönen bir gezegen olduğunu ortaya koydu. Ancak Katolik Kilisesinin Dünya'nın sabit durduğu ve evrenin merkezi olduğu görüşüne karşı gelmekten çekindiği için "Gök Kürelerin Hareketi" adlı eserini ölümünden kısa süre önce yayımlayabildi. Zira o dönemde Katolik Kilisesi kendi görüşlerine aykırı düşüncede olanları ölümle bile cezalandırabiliyordu. "Güneş merkezli sistem"i ortaya koyarak astronomi biliminin gelişmesine önemli katkı yaptı. Eseri Katolik Kilisesinin görüşlerinin bilimsel açıdan sorgulanmasına neden oldu.

Yukarıda hakkında bilgi verilen kişi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Johannes Gutenberg   B) Galileo Galilei
C) Nicolaus Copernicus   D) Isaac Newton

3.

- I. Galileo Galilei
II. Issac Newton
III. Thomas Savery
IV. Johannes Gutenberg

Yukarıdaki bilim insanlarından hangileri Avrupa'daki gelişmelere öncülük etmiştir?

- A) Yalnız I   B) I ve II
C) III ve IV   D) I, II, III ve IV

4.

- .....
♦ Modern matbaanın ortaya çıkışı
♦ Dünya'nın yuvarlak olduğunun ispatı
♦ Buhar gücünün makinelerde kullanılması
♦ Newton'un Yer Çekimi Kanunu'nu bulması

Verilen bilimsel gelişmelerden hareketle boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

- A) Avrupa'da Yaşanan Bilimsel Gelişmeler
B) Bilimin Gündelik Hayata Katkısı
C) Mekanik ve Gelişim Süresi
D) Bilimin Altın Çağı

5. James Watt 1764 yılında iki odalı bir buhar makinesi geliştirdi. Odalardan biri soğuk diğeri ise sıcak tutuldu. James Watt daha sonra bu makineyi daha geliştirdi. Bu makineler günümüz makinelerin temelini oluşturdu.

Buhar makinelerinin sanayi ve ulaşımda kullanılması aşağıdaki gelişmelerden hangisinin yaşanmasına neden olmuştur?

- A) Reform Hareketleri
B) Coğrafi Keşifler
C) Rönesans Hareketleri
D) Sanayi Devrimi

6. Bazı teknolojik buluşların Avrupalılar tarafından öğrenilip geliştirilmesi bilim ve teknoloji alanında Avrupa'nın kaderini değiştirdi.

Aşağıdakilerden hangisi Avrupa'daki gelişmelere neden olan teknolojik gelişmelerden biridir?

- A) Kalemin icadı
B) Kumaşın icadı
C) Matbaanın icadı
D) Ayakkabının icadı

7. İngiliz Mühendis Richard Trevithick buharlı bir lokomotif yaptı. Buharlı lokomotif sayesinde fabrikalar ve çiftlikler ürünlerini çok uzak yerlere daha kısa süre içinde gönderebiliyorlardı.

Verilen gelişme aşağıdaki alanlardan hangisiyle ilgilidir?

- A) Ulaşım   B) Turizm
C) Eğitim   D) Sağlık

8. Derecelendirilmiş pusulanın icat edilmesiyle denizciler ve tüccarlar daha uzak yerlere sefere çıkma ve açık denizlere gidebilme imkânı bulmuştur.

Bu durum aşağıdaki alanlardan hangisiyle ilgili gelişme yaşandığını gösterir?

- A) Siyasi   B) Sağlık
C) Kültürel   D) Coğrafi

9. Elle yazmaktan çok zorlandığı için demirden harf kalıpları döküp ilk baskı aracını yaptı. Daha sonra bu aracı geliştirerek günde üç yüz sayfa baskı yapabilir duruma gelirdi.

Açıklaması yapılan icat aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kâğıt   B) Teleskop
C) Matbaa   D) Buhar makinesi

10. James Watt'ın geliştirdiği buhar makineleri fabrikalarda kullanılmıştır.

Buna göre James Watt'ın aşağıdakilerden hangisine ortam sağladığı söylenemez?

- A) Üretim teknolojisinin gelişmesine
B) Orta Çağ mahkemelerinin gücünün artmasına
C) Sanayi İnkılabı'nın başlamasına
D) Seri üretimin fabrikalarda başlamasına

11. Müslümanlar tarafından öğrenilen kâğıt, matbaa ve pusula gibi teknik buluşlar Avrupa'nın siyasi, teknik ve ekonomik yapısını değiştirmiştir.

Avrupalılar tarafından geliştirilen aşağıdaki buluşlardan hangisi yeni fikirlerin geniş kitlelere ucuza ulaşmasına katkı sağlamıştır?

- A) Barut   B) Matbaa
C) Kâğıt   D) Pusula

12. 1769'da ilk buharlı arabalar üretildi ancak bunlar pek ilgi görmedi.

1893'te hızla çalışan bir robot yapan ve onunla yürüyüşe çıkan bilim insanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Thomas Savery
B) Richard Trevithick
C) George Moore
D) Samuel Morse

1	KRİSTOF KOLOMB	GALİLEO	MACELLAN	DEL KANO
	Dünya'nın yuvarlak olduğunu düşünen bir denizcidir.	İcat ettiği teleskopla Dünya'nın yuvarlak olduğunu doğrulamıştır.	Dünya'nın yuvarlak olduğunu bilimsel olarak ispat eden denizcidir.	Dünya'nın çevresini ilk kez dolaşarak yuvarlak olduğunu ispat etmiştir.

Yukarıdaki bilgilerden hareketle aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Dünya'nın yuvarlak olduğu konusunda farklı bilim insanlarının fikirlerini ortaya attıklarına
- B) Bilimsel icatlar sayesinde Dünya'nın yuvarlak olduğunun doğrulandığında
- C) Dünya'nın yuvarlak olduğunu kanıtlayan faaliyetlerden birinin de denizcilik alanında yapılan çalışmalar olduğuna
- D) Dünya'nın şekliyle ilgili her dönem bilim adamları arasında tartışmaların yaşandığına

2
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Tales (MÖ 624 - 548) Dünya'nın yuvarlak olduğu fikrini ortaya attığı bilinen ilk kişidir. Ona göre Dünya'daki karalar okyanusların üzerinde yüzen bir diske benzemektedir. ◆ Pisagor, MÖ 590'da Dünya'nın yuvarlak olduğu düşüncesini dile getirmiştir. Aynı zamanda Dünya'nın Güneş etrafında döndüğü fikrini ortaya ilk kez atan kişi de yine Pisagor'dur. ◆ Biruni (978-1048) Dünya'nın yuvarlak olduğunu ve döndüğünü savunmuştur.

Yukarıda verilen açıklamalardan çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarihin farklı dönemlerinde Dünya'nın yuvarlak olduğuna dair görüşler ortaya atılmıştır.
- B) Dünya'nın yuvarlak olduğunu savunan bilim adamları Engizisyon Mahkemelerinde yargılanmıştır.
- C) Türk – İslam bilginlerinin tamamı tarafından Dünya'nın yuvarlak olduğu savunulmuştur.
- D) Avrupa'da bilimsel çalışmaların yapılması yasaklanırken İslam ülkelerinde bilimsel çalışmalar desteklenmiştir.

3
Orta Çağ'da Avrupa'da kilise, bilimin üzerindeki baskıcı etkisini kaybettikten sonra bilimsel çalışmalar rahatlıkla yapılabilir hâle gelmiştir. Bu çalışmalar teknolojik gelişmelere de ortam sağlamıştır. Buhar gücünün ilk olarak makinelerde kullanılması ise Sanayi İnkılabı için tam anlamıyla bir <u>dönüm noktası</u> olmuştur. Buhar gücünden yararlanılarak ulaşım sektöründe ve fabrikalarda makineler çalıştırılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisinin altı çizili ifade ile aynı doğrultuda olduğu söylenebilir?

- A) Buhar gücünün kullanım alanı ulaşım ve fabrikalarla sınırlıdır.
- B) Buharın makinelerde kullanılması Sanayi İnkılabı açısından oldukça önemlidir.
- C) Kilisenin teknolojik gelişmelere katkısı fazladır.
- D) Teknolojik gelişmeler bilimsel çalışmalardan önce gerçekleşmiştir.

1.

- I. Matbaada kitap basılması
- II. Kiliseye olan güvenin azalması
- III. Deney ve gözleme dayalı bilimin gelişmesi

Yukarıda verilen gelişmelerden hangileri bilimsel faaliyetlerin ilerlemesini sağlamıştır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) I, II ve III

2. "Ne gördüğüm gerçeği gizlerim, ne de onu apaçık söylemekten korkarım."

Orta Çağ düşünürlerinden Bruno'nun bu sözü günümüzde hangi temel hak ve özgürlükle ilişkilendirilebilir?

- A) İnanç özgürlüğü
- B) Düşünceyi açıklama özgürlüğü
- C) Basın özgürlüğü
- D) Özel hayatın gizliliği hakkı

3. **Aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?**

- A) Günümüzde düşünce özgürlüğü yasalarla ve uluslararası sözleşmelerle güvence altına alınmıştır.
- B) Giordano Bruno, evrende başka gezegenlerin de olduğunu iddia ettiği için kilise tarafından yargılanmıştır.
- C) Orta Çağ Avrupası'nda bilimsel çalışmalar kilise tarafından desteklenmiştir.
- D) Türk – İslam devletlerinde bilim teşvik edilmiş ve bilim insanlarına değer verilmiştir.

4. **Kopernik, Descartes, Galileo gibi düşünür ve bilim insanlarının araştırma ve çalışmalarının ön planda olduğu dönem aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Orta Çağ
- B) Aydınlanma Çağı
- C) Yakın Çağ
- D) İlk Çağ

5.

- ◆ Dar düşünce, sınırlandırılmış düşünce anlamına gelmektedir. Rönesans'tan önce Avrupa'daki kilise kurallarına dayalı, insan aklının yaratıcılığını reddeden dogmatik düşüncedir.
- ◆ Orta Çağ'da Avrupa'da kurulan Katolik Kilisesi'nin ortaya koyduğu bilgilere ve dini inançlara karşı gelenleri cezalandırmak amacıyla kurduğu kilise mahkemeleridir.

Yukarıda sırasıyla hangi kavramlar tanımlanmıştır?

- A) Skolastik düşünce – Engizisyon Mahkemeleri
- B) Bilimsel düşünce – Endüljans Mahkemeleri
- C) Skolastik düşünce – Endüljans Mahkemeleri
- D) Bilimsel düşünce – Engizisyon Mahkemeleri

6.

Benim karşı çıktığım düşünce tarzı; Orta Çağ'da Avrupa'da İncil'de yer alan bilgilerin kilise tarafından yorumlanmış şeklinin tek doğru olduğunu ve kilisedeki din adamlarının düşüncelerinin tartışılmaz olduğunu savunan bir düşünce tarzıdır.

Martin Luther'in karşı çıktığı düşünce tarzı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fantastik düşünce
- B) Araştırmacı düşünce
- C) Bilimsel düşünce
- D) Skolastik düşünce

7. Orta Çağ insanlığın karanlık dönemi olarak anılmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun nedenlerinden biridir?

- A) Dinsel kurumların ve din adamlarının baskısının özgür düşünceyi ve bilimsel çalışmaları engellemesi
- B) Bilim insanlarının sayısının yetersiz olması
- C) Bilimsel çalışmalara ve teknik gelişmelere ihtiyaç duyulmaması
- D) Savaşların ve çatışmaların fazla olması

8. “Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir...”

(T.C. Anayasası, Madde 26)

Anayasa ile güvence altına alınan bu özgürlük aşağıdaki durumların hangisinde kısıtlanamaz?

- A) Suçluların cezalandırılması için
- B) Devlet sırlarının korunması için
- C) Haber alma hakkının sağlanması için
- D) Yargılama görevinin gereğine uygun olarak yerine getirilmesi için

9. ....

- ◆ Copernicus
- ◆ Galileo Galilei
- ◆ Giordano Bruno

Yukarıda boş bırakılan yere başlık olarak aşağıdakilerden hangisi yazılmalıdır?

- A) Türk-İslam Bilim Adamları
- B) Orta Çağ Bilim Adamları
- C) Ünlü Tarihçiler
- D) Osmanlı Devleti'ndeki Bilim Adamları

10. Orta Çağ'da yaşamış olan gök bilimci Giordano Bruno yaptığı gözlemler sonucunda dünyanın yuvarlak olduğunu açıklamış, fakat bu düşüncesi kilisenin fikrine (dünyanın düz bir tepsi şeklinde olduğu) ters düştüğü için idam edilmiştir.

Buna göre Bruno'nun;

- I. yaşama,
- II. düşünceyi açıklama,
- III. bilim

özgürlüklerinden hangileri ihlal edilmiştir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

11. Prof. Dr. Aziz Sancar 8 Eylül 1946 tarihinde Mardin'in Savur ilçesinde doğmuştur. 415 bilimsel makale ve 33 kitap yayınlamıştır. DNA alanında yaptığı çalışmalar ile tanınmaktadır. 2015 Nobel Kimya Ödülü'nü “DNA onarımı” hakkındaki bilimsel çalışmalarla kazanmıştır.

Türk bilim insanı Prof. Dr. Aziz Sancar Orta Çağ'da Avrupa'da yaşamış olsaydı aşağıdakilerden hangisi gerçekleşirdi?

- A) Nobel Ödülü'nü yine alırdı.
- B) Ülkesi onunla gurur duyardı.
- C) Bilimle uğraştığından kilise tarafından yargılanırdı.
- D) Bilimsel çalışmalar yapmaya devam ederdi.

12. Galileo, bilimsel çalışmalar yaptığından ve Dünya'nın döndüğünü iddia ettiğinden dolayı kilise tarafından yargılanmıştır.

Yukarıda verilen bilgi incelendiğinde aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Galileo ülkesine zarar veren çalışmalar yapmıştır.
- B) Kilise bilimsel çalışmalar yapılmasına karşı çıkmıştır.
- C) Galileo Dünya'nın yanlış yönde döndüğünü iddia etmiştir.
- D) Galileo Dünya'nın döndüğünü kabul eden tek bilim insanıdır.

1 Galileo Orta Çağ Avrupası'nda yaşamıştır. Copernicus'un Dünya'nın Güneş etrafında döndüğü görüşünü savunduğu için Engizisyon Mahkemesine çıkarılmıştır. Engizisyon Mahkemesi kilisenin üyelerinden oluşuyordu. Galileo'nun savunduğu düşünceler ile kilisenin öğretileri birbirleri ile çelişiyordu. Ancak Galileo mahkemede ceza almamak için düşüncelerinden vazgeçtiğini söyledi. Mahkemeden çıkarken "Ben ne dersem diyeyim Dünya dönme devam ediyor." demiştir.

Buna göre aşağıdaki çıkarımlardan hangisine ulaşamaz?

- A) Orta Çağ Avrupası'nda düşünce özgürlüğünün olmadığı
- B) Galileo'nun düşüncelerinden dolayı yargılandığı
- C) Kilisenin bilimin gelişmesine destek olduğu
- D) Galileo'nun düşüncelerinin kilisenin öğretilerine ters düştüğü

2 Orta Çağ Avrupası'nda skolastik düşüncenin etkisiyle bilimsel gelişmeler yavaşlamıştır. Bu dönemde Türk-İslam dünyası ise bilimsel çalışmalarda altın çağını yaşamıştır. Türk-İslam dünyası yetiştirdiği bilim insanları ve bu bilim insanlarının yaptığı çalışmalar dünyada bilime yön vermiştir.

Yukarıdaki parçadan hareketle;

- I. Avrupa'nın Türk-İslam bilim insanlarını etkilediği,
- II. Türk-İslam bilim insanlarında skolastik düşüncenin hâkim olduğu,
- III. Türk-İslam dünyasının bilimsel alanda dünyaya örnek olduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız III
- D) I, II ve III

3

T.C. ANAYASASI

Madde 25: Düşünce ve Kanaat Hürriyeti

Herkes, düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir. Her ne sebep ve amaçla olursa olsun kimse, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; düşünce ve kanaatleri sebebiyle kınanamaz ve suçlanamaz.

Madde 26: İfade Hürriyeti

Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hürriyetine sahiptir. Bu hürriyet, resmi makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir alma ya da verme serbestliğini de kapsar. Bu fıkra hükmü radyo, televizyon, sinema veya benzeri yollarla yapılan yayımların izin sistemine bağlanmasına engel değildir.

Madde 27: Bilim ve Sanat Hürriyeti

Herkes, bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahiptir.

T.C. Anayasası'nın verilen maddelerinden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilim ve sanat alanında araştırma yapmak için bazı kurumlardan izin alınması gerektiğine
- B) Düşünce, kanaat, ifade, bilim ve sanat hürriyetinin Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın maddeleri ile güvence altına alındığına
- C) Anayasa'nın 25. maddesinin diğer maddelerden önemli olduğuna
- D) İfade hürriyetinin bazı durumlarda sınırlandırılabilmesine

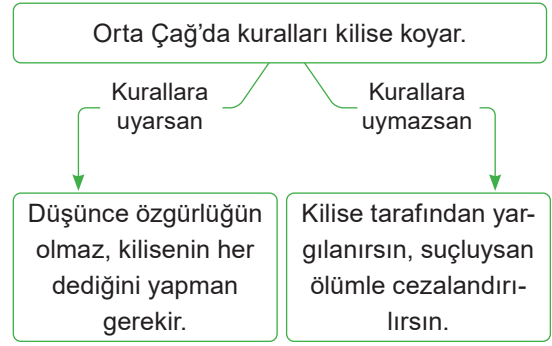
4 Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde;

- ◆ **Madde 9:** Herkes düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne sahiptir.
- ◆ **Madde 10:** Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Anayasa'mızda;
- ◆ **Madde 26:** Herkes düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir.

Yukarıda verilen bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Özgür düşüncüyü güvence altına alan düzenlemelerin yapıldığı
- B) Özgür düşüncenin önündeki engellerin kalkmaya başladığı
- C) Özgür düşüncenin pek çok alanda gelişmeyi sağladığı
- D) Bilim alanındaki gelişmelerin özgür düşünceye bağlı olduğu

5

Yukarıda Orta Çağ ile ilgili verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kilise kendisi gibi düşünmeyenleri istememektedir.
- B) Yargılama sonucunda suçlu bulunanlara verilen cezalar ağırdır.
- C) Yargı gücü kilise tarafından kullanılmaktadır.
- D) Avrupa'da Hristiyan olmayanlar kilisenin kurallarına uymak zorunda değildir.

6

Pozitif Düşünce

- ◆ Gelişime ayak uydurabilmek için bilimsel gelişmelere ihtiyaç vardır.
- ◆ Dünya evrenin bir parçasıdır.
- ◆ İnsanların serbestçe düşünebilmesine ve bilimsel çalışmalar yapmasına imkân tanınmıştır.
- ◆ Bilgilerin doğruluğu ancak deney ve gözlem ile ispat edilebilir.

Skolastik Düşünce

- ◆ Kilise evrenle ilgili bütün bilgilere sahiptir.
- ◆ Kilisenin dediği her şey doğrudur.
- ◆ Dünya evrenin merkezindedir.
- ◆ Özgür düşünce yasaklanmış ve bilimsel gelişmelerin önünü kapatmıştır.
- ◆ Deney ve gözleme gerek yoktur.

Verilen bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Pozitif düşünce fikir özgürlüğüne sahiptir.
- B) Skolastik düşünceye hâkim olan otorite kilisedir.
- C) Pozitif düşüncede bilginin doğruluğunu kanıtlamak mümkündür.
- D) Her iki düşüncede de amaç bilgiyi araştırmaktır.

Aşağıdaki sorulara verilen kavramlardan uygun olanı seçerek cevap veriniz. (Not: Aynı kavram birden fazla yere yazılabilir.)

Düşünce özgürlüğü, bilgin, parşömen, El - Cezeri, teknoloji, sinagog, din ve vicdan özgürlüğü, bilim, papirüs, Galileo, hiyeroglif, teleskop, Endüljans, kilise, otomat, sibernetik, Piri Reis, El - Hazini, İbn-i Sina, düşünce, Ali Kuşçu, matbaa, dipnot, Isaac Newton, Evliya Çelebi, Nicolaus Copernicus, Thomas Savery, hurafe, İbn-i Haldun, mucit, yazı, Engizisyon, alfabe, otomat, Johannes Gutenberg, El - Harezmi, Kâtip Çelebi, Farabi

1. Kitâb-ı Bahriye (Denizcilik Kitabı) adlı eserinde; Amerika'nın keşfinden, Dünya'nın küre biçiminde olduğundan bahseden ve denizcilikle ilgili gerekli tüm bilgilere yer veren bilgin kimdir?
Cevap: .....
2. Kişinin inançlarını ve düşündüklerini hiçbir baskıya uğramadan özgürce açıklayıp yayabilme hakkı ve özgürlüğüne ne denir?
Cevap: .....
3. Düşüncenin belli işaretlerle tespit edilmesi, yazma işine ne denir?
Cevap: .....
4. Canlılarda ve makinelerde kontrol, iletişim ve işleyişi inceleyen bilim hangisidir?
Cevap: .....
5. Risâle fi'l-hey (Gökbilimi Risalesi) adlı kitabında; gezegenlerin hareketlerinden, yeryüzünün şeklinden, yedi iklimden ve gök cisimlerinin Dünya'ya uzaklıklarından bahseden bilginin adı nedir?
Cevap: .....
6. Hristiyanların ibadet etmek için toplandıkları yere ne ad verilir?
Cevap: .....
7. Eski Mısırlıların papirüs bitkisinin saplarından yaptıkları kâğıda ne ad verilir?
Cevap: .....
8. Kitâbü Mîzânî'l-hikme adlı eserinde yer çekiminin varlığından bahseden bilgin kimdir?
Cevap: .....
9. Evrenin, evrendeki olguların ve olayların bir bölümünü ele alıp birtakım yöntem ve deney yolları kullanarak ve gerçeğe, gerçekliğe dayanarak birtakım yasalara ulaşan düzenli ve tutarlı bilgiye ne denir?
Cevap: .....
10. Dine sonradan girmiş yanlış inançlara ne ad verilir?
Cevap: .....
11. Deney ve gözlemleri sonucu Dünya'nın yuvarlak olduğunu ispat eden kişinin adı nedir?
Cevap: .....
12. Gök Cisimlerinin Devinimi Üzerine adlı astronomi kitabında Güneş'in merkezde yer aldığını, Dünya dâhil, gezegenlerin onun çevresindeki bir yörünge üzerinde daireler çizerek döndüğünü anlatan kişi kimdir?
Cevap: .....
13. Eski çağlarda, bazı uygar uluslarca kullanılan, nesnelerin yalınlaştırılmış resimlerine dayanan yazı hangisidir?
Cevap: .....
14. Bir dilin seslerini gösteren, belirli bir sıraya göre dizilmiş, belli sayıda harfin bütününe ne denir?
Cevap: .....
15. XVII. yüzyılın sonunda, bugün bile kullanılmakta olan üç basit yasayla mekanik bilimin (hareket ve kuvveti inceleyen bilim dalı) temellerini atan kişi kimdir?
Cevap: .....
16. Orta Çağ'da, Katoliklerde katı din inançlarına karşı gelenleri cezalandırmak için kurulan kilise mahkemelerinin adı nedir?
Cevap: .....
17. Resim veya şekilleri, kâğıt, deri, kumaş gibi malzemeler üzerine özel bir surette basarak çıkararak ve birden çok nüsha hâline getirilmesini sağlayan makine veya sistemin adı nedir?
Cevap: .....

YAZILI İÇİN KISA CEVAPLAR

18. Sonsuzdaki bir nesnenin gerçek görüntüsünü, içbükey bir aynadan yapılmış merceğin odak düzleminde veren ve gök bilimiyle ilgili gözlemlerde kullanılan optik aygıt hangisidir?

Cevap: .....

19. Uzay ve zamanın ötesinde, öznenin dışında, kendiliğinden var olan, duyularla değil, yalnızca ruhen algılanabilen asıl gerçekliğe ne denir?

Cevap: .....

20. Sosyolojinin (toplum bilimi) kurucusu olarak bilinen bilgin hangisidir?

Cevap: .....

21. Bilimsel bir konuda çok bilgisi olan kimseye ne ad verilir?

Cevap: .....

22. Canlı bir varlığın yapabileceği bazı işleri yapan mekanik veya elektrikli araca ne denir?

Cevap: .....

23. XV. yüzyılda Avrupa'da hareketli harflerle baskı tekniğini geliştiren kişinin adı nedir?

Cevap: .....

24. İngiltere'de maden ocaklarını basan suyu dışarı pompalamayı sağlayan bir makine geliştiren kişinin adı nedir?

Cevap: .....

25. Fizik ve sibernetik (makinelere kontrol, iletişim ve işleyişi inceleyen bilim) alanında yoğunlaşan bilginin adı nedir?

Cevap: .....

26. Birinci ve ikinci dereceden denklemlerin sistematik çözümü için geliştirdiği yöntem sayesinde, "Cebirin Babası" adıyla anılan bilgin kimdir?

Cevap: .....

27. El-Kanûn fi't-tıb (Tıpta Kanun) adlı, beş ciltten oluşan ansiklopedik bir kitap yazan bilgin kimdir?

Cevap: .....

28. Osmanlı Devleti'nin üç kıtadaki konumu, şehir ve kasabaları hakkında bilgiler içeren ilk ve tek sistematik coğrafya kitabı olan Cihannümâ'yı yazan bilgin kimdir?

Cevap: .....

29. Tarih ilminin önemi, amacı ve faydasını Mukaddime'de (Giriş) ayrıntılı bir şekilde anlatan bilginin adı nedir?

Cevap: .....

30. Sıfırı ilk kez kullanan bilgin kimdir?

Cevap: .....

31. 1645'te yazmaya başladığı Tuhfetü'l Kibâr fî-Esfâri'l Bihâr (Deniz Seferleri Hakkında Büyük Hediye) adlı eserinde; coğrafi bilgilerin yanı sıra, Osmanlı denizciliğinin tarihçesi hakkında bilgi veren bilgin kimdir?

Cevap: .....

32. Su gücü ve mekanik parçalarla çalışan otomatik sistemler kullanarak suyu yukarı çıkaran aletler yapan bilgin kimdir?

Cevap: .....

33. İhsâu'l-ulûm (İlimlerin Sayımı) kitabında bilimleri, "dil, mantık, matematik, fizik ve metafizik" olarak ilk kez sınıflandıran bilgin kimdir?

Cevap: .....

34. Bedeni, parmakla sertçe yoklayarak iç hastalıklarını tespit etme metodunu bulan bilgin kimdir?

Cevap: .....

35. El-Mûsîka'l-kebîr (Büyük Musiki Kitabı) adlı eserinde musiki teorilerini anlatan bilgin kimdir?

Cevap: .....

36. Cisimlerin hava içindeki ağırlıklarını hesaplamak için "Hikmet Terazisi" denilen beş kefeli teraziyi geliştir bilgin kimdir?

Cevap: .....

1. Osmanlı Devleti'nde tarım arazilerini hiçbir mazeret bil-dirmeden üç yıl üst üste boş bırakan çiftçilerden çiftbo-zan vergisi alınırdı.

Devletin böyle bir politika takip etmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Üretim faaliyetlerinin devamlılığını sağlamak
B) Halkı baskı altında tutabilmek
C) Devletin gücünü tüm dünyaya göstermek
D) Tarlalara devletin belirleyeceği ürünlerin ekilmesini sağlamak

2. Tarım faaliyetleri diğer ekonomik faaliyetlerin başlama-sına kaynaklık etmiştir.

İnsanların ürettikleri ürünlerin fazlasını diğer insan-lara satması olarak ortaya çıkan ekonomik faaliyet aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Turizm
B) Ticaret
C) Sanayi
D) Hayvancılık

3. Osmanlı Devleti'nde devlet tarımsal üretimi arttır-mak için;

- I. boş toprakların ekilmesi şartıyla halka dağıtılması,
II. toprakların üç yıl üst üste boş bırakılması hâlinde ilave vergi alınması,
III. devletin tohumluk ve tarım araçları konusunda çiftçiye yardımcı olması

faaliyetlerinden hangilerini gerçekleştirdiği söylene-bilir?

- A) I, II ve III
B) I ve II
C) Yalnız III
D) Yalnız II

4. Ahmet: "Ben bir Osmanlı vatandaşım. Devlet bana yaptığım hizmetler karşılığında toprak veriyor, ben de bu toprağı ekip biçiyorum ve ordu için asker besliyorum."

Ahmet'in anlattığı sisteme verilen isim aşağıdakiler-den hangisidir?

- A) Tımar sistemi
B) Onlu sistem
C) Feodalite sistemi
D) Askeri sistem

5. Osmanlı Devleti'nde toprak yönetimi XVII. yüzyılda bozulmaya başladı. Tımar sahiplerinin görevlerini yete-rince yerine getirmemesi, toprakların boş kalması, askeri düzendeki bozulmalar toprak yönetiminin de bozulma-sına neden oldu. Bu bozulma devletin askerî ve ekono-mik gücünü etkiledi.

Buna göre Osmanlı Devleti'nde toprak yönetiminin bozulmasının;

- I. taşrada devlet denetiminin zayıflaması,
II. zirai üretimin azalması,
III. devşirme sisteminin bozulması

gelişmelerinden hangilerine yol açtığı söylenebilir?

- A) I ve II
B) Yalnız II
C) II ve III
D) Yalnız III

6. Osmanlı Devleti tımar sistemi ile;

- I. üretimde sürekliliği sağlamak,
II. hazineden para çıkmadan asker yetiştirmek,
III. topraklar üzerindeki özel mülkiyetin devlet tarafından yaygınlaştırılmasını sağlamak

amaçlarından hangilerini gerçekleştirmek istemiştir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve II
D) I, II ve III

7. Türkiye tarıma elverişli, geniş topraklara sahiptir. Halkımızın önemli bir kesimi de geçimini topraktan sağlamaktadır. Nüfusun artması toprağın daha verimli, çağdaş tekniklerle işlenmesini gerektirmektedir. Üreticiler bu konuda devletimiz tarafından bilinçlendirilip desteklenmektedir. Bu destek kimi zaman çiftçiye kredi, kimi zaman tohum verilerek kimi zaman da eğitim yoluyla gerçekleştirilmektedir.

Buna göre devletin üreticiyi desteklemesinin temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özel mülkiyeti arttırmak
B) Modern tarımı geliştirmek
C) Ülkedeki toprakların tamamını tarıma açmak
D) Tohum ıslahını engellemek

8. Aşağıdakilerden hangisi cumhuriyetin ilanından sonra Türkiye’de tarıma destek vermek için oluşturulan kuruluşlardan biri değildir?

- A) Tarım Kredi Kooperatifleri
B) GAP Projesi
C) DSİ Genel Müdürlüğü
D) Yapı Kredi Bankası

9. Osmanlı Devleti’nde tımar sisteminin uygulandığı arazilerden elde edilen vergi gelirleri savaşlarda yararlılık gösterenlere hizmet karşılığı verilir, bu kişiler aldıkları ücretin belli bir kısmıyla atlı askerler yetiştirirlerdi. Bu sistem 17. yüzyıldan itibaren bozulmaya başlamış ve tımarlı sipahi sayısı azalmıştır.

Buna göre tımar sisteminin bozulmasının Osmanlı Devleti’nde hangi alanlarda bozulmaya neden olduğu söylenebilir?

- A) Ordu – Ekonomi
B) Eğitim – Yönetim
C) Ordu – Eğitim
D) Yönetim – Ekonomi

10. Osmanlı Devleti’nde toprak yönetimi ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Tımar topraklarını işletenlere tımar sahibi denilirdi.
B) Tımar toprakları mülkiyeti devlete aitti.
C) Tımar topraklarının savaşlarda başarı gösterenlere verilirdi.
D) Tımar topraklarını işletenler toprakları istedikleri gibi kullanabilirdi.

11. Osmanlı Devleti’nde XVI. yüzyılın ikinci yarısından itibaren tımar sistemi bozulmaya başlamıştır.

Aşağıdakilerden hangisi tımar sisteminin bozulmasının nedenleri arasında gösterilmez?

- A) Kadı ve sancak beylerinin kanunsuz vergi almaları
B) İsyancılar nedeniyle köylünün toprağını bırakarak büyük kentlere göç etmesi
C) Fetih gelirlerinin artması
D) Tımar dağıtımında kanun ve nizamlara uyulmaması

12. Tımar arazisi gelirlerine göre üç bölüme ayrılmıştır.

- ◆ Senelik geliri 100 bin akçeyi geçen tımarlardır. Padişah ve hanedana mensup kişilere verilen topraklardır.
- ◆ Senelik geliri 19.999 bin akçeye kadar olan dirliklere denir. Toprağın sahibi devlettir.
- ◆ Senelik geliri 20 bin akçeden 99.999 bin akçeye kadar olan dirliklere denir. Subaşı gibi memurlara, eyalet merkezlerindeki defterdarlara ve sancaklarda alay beylerine verilirdi.

Yukarıda açıklamaları verilen topraklar sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tımar – Has – Zeamet
B) Has – Tımar – Zeamet
C) Tımar – Zeamet – Has
D) Zeamet – Has – Tımar

1. Osmanlı Devleti mülkiyet hakkına sahip olduğu topraklarda tımar sistemini uygulamıştır. Sipahi sınıfının temelini de oluşturan bu sistemde köylü toprağını işler, vergisini de tımarlı sipahiye verirdi. XVII. yüzyılda bu sistemin bozulmasıyla birlikte köylüler toprağını bırakarak şehirlere göç etmişlerdir. Boş kalan araziler de varlıklı kişilerin elinde toplanmaya başlamıştır.

Buna göre tımar sisteminin bozulmasından sonra aşağıdakilerden hangisinin ortaya çıktığı söylenmez?

- A) Devlet otoritesi sarsılmıştır.
B) Toprak sürekli ekilip biçildiği için üretimin devamlılığı sağlanmıştır.
C) Özel mülkiyet anlayışı gelişmiştir.
D) Toprak boş kalmıştır.

2.

I. Tımar	a. Selçuklular
II. İktâ	b. Osmanlılar
III. Feodalite	c. Avrupalılar

Yukarıda verilen toprak sistemi - devlet eşleştirmesi aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) I – a, II – b, III – c
B) I – b, II – a, III – c
C) I – b, II – c, III – a
D) I – c, II – b, III – a

3. Osmanlı Devleti'ndeki toprak yönetimi ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Toprakların çoğunun sahibi devletti.
B) Köylü ürün üzerinden devlete vergi verirdi.
C) Köylü isterse kendisine verilen tımar toprağını para karşılığında satın alabilirdi.
D) Topraklar gelirlerine göre bölümlere ayrılmıştı.

4. Büyük Selçuklularda arazilerin mülkiyeti devlete aitti. Bu araziler iktalara ayrılmış, işletme hakkı da devlete ait bazı kişilere verilmiştir.

Buna göre Selçuklu Devleti'nin aşağıdakilerden hangisini engellemeye çalıştığı söylenebilir?

- A) Tarımsal üretimin azaltılmasını
B) Toprağa bağlı soylu sınıfının ortaya çıkması
C) Devlete bağlılığı arttırmayı
D) Ticaretin geliştirilmesini

5. Ülkemizde tarım ile uğraşan vatandaşların bilinçlendirilmesi ve ihtiyaçlarının karşılanması konusunda birçok kuruluş çalışmalar yaparak tarımı desteklemektedirler.

Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de tarıma destek veren kuruluşlardan biridir?

- A) B)
C) D)

6. Üreticilerin araç gereç, gübre, ilaç, tohum ve işçilik gibi giderlerini karşılayabilmek amacıyla ihtiyaç duydukları krediyi uygun koşullarla sağlar.

Yukarıda yapılan açıklama aşağıdaki kuruluşlardan hangisi ile ilgilidir?

- A) DSİ
B) Tarım Kredi Kooperatifleri
C) Toprak Mahsulleri Ofisi
D) Ziraat Bankası

7. İnsanoğlunun var olmasından bu yana toprak önemini hiçbir zaman kaybetmemiştir. Toprak; insanoğlunun evine kerpiç, damına örtü olmuştur. Toprak türlü türlü sebze, çanak, çömlek ve testi olmuştur. Teknoloji ne kadar gelişirse gelişsin toprağa olan bağlılık ve toprağın insanın hayatındaki yeri azalmamıştır.

Yukarıdaki metne getirilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Teknoloji ve Toprak B) Yapı Malzemeleri
C) Toprağın Gücü D) Toprak Eşyalar

8. Ülkemizde tarım, önemli ekonomik faaliyetlerden biridir. Ülkemizin verimli toprakları ve iklim özelliklerinin elverişli olması tarım ürünlerinin çeşidini ve üretim miktarını da arttırmaktadır. Ayrıca bazı kuruluşlar tarım faaliyetlerine çeşitli şekillerde destek vermektedir.

Aşağıdakilerden hangisi tarıma destek veren kuruluşlardan biridir?

- A) Ziraat Bankası
B) TEMA
C) Yeşilay
D) Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü

9. Geçmişten günümüze üretimde ve yönetimde toprak önemini hiç yitirmemiştir. İlk Çağ'da Anadolu topraklarında hüküm sürmüş medeniyetlerden biri olan Frigyalılarda toprağın işlenmesine büyük önem verilmiştir. Friglerde öküz öldürene ya da saban kırana ağır cezalar verilmiştir.

Friglerin oldukça ağır sayılabilen cezalar vermelerinin nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Hukuk kurallarını daha işler hâle getirmek
B) Halkın devlete olan bağlılığını arttırmak
C) Tarımsal üretimi geliştirmek ve sürdürmek
D) Adaletli bir yönetim anlayışını halka benimsetmek

10. Osmanlı Devleti'nde uygulanan tımar sisteminin benzeri, önceki dönemlerde Selçuklu ve Bizans devletleri ile İlk Çağ uygarlıklarında da görülür.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Anadolu'da güçlü devletlerin kurulduğunun
B) Osmanlı ordusunun büyük zaferler kazandığının
C) Tarih boyunca toplumlar arasında etkileşimin olduğunun
D) Anadolu'da tarımın başlıca geçim kaynağı olduğunun

11. Gelirleri topluma hizmet veren kuruluşların masrafları için ayrılmıştır. Vakıf arazilerinin alınıp satılması kesinlikle yasak olup vergiden muaf tutulmuşlardır. Vakıf toprakları üzerinde çalışan halk, arazisi hangi vakfa ayrılmışsa oşür vergisini o vakfın yöneticisine veriyordu.

Aşağıda verilenlerden hangisinin giderlerinin vakıf topraklarından karşılandığı söylenemez?

- A) Medrese B) Hastane
C) İmalathane D) Sanayi

12. Ülkemizdeki sanayi kuruluşlarının birçoğunun ham maddesi tarım ürünlerinden oluşur.

Aşağıdaki sanayi kuruluşlarının hangisinin ham maddesini tarım ürünleri oluşturur?

- A) Krom B) Dokuma
C) Doğal gaz D) Makine

- 1 Osmanlı Devleti'nde uygulanan tımar sisteminde öncelikle fethedilen topraklarda toprağı, elde edilen geliri ve toprağı işleyen nüfusu kaydetmek için o bölgeye katipler gönderilirdi. Ardından topraklar, gelirleri açısından belirli dilimlere (dirlik) bölünürdü. Tımar, zeamet ve has olarak adlandırılan bu araziler; vezir, beylerbeyi, sancakbeyi ve sipahilere maaş karşılığı olarak verildi. Bu dirlikler bir anlamda, kişilerin yaptıkları hizmetlerin karşılığıydı. Hizmet karşılığında verilen bu dirliklerin asıl sahibi devlettir.

Buna göre tımar sistemi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğru değildir?

- A) Devletin hazineden harcama yapmadan masraflarını karşıladığı bir uygulamadır.
B) Mülkiyeti devlete ait olan topraklarda uygulanmıştır.
C) Devlet görevlileri dirlikleri işletenlerden istedikleri oranda vergi alabilmişlerdir.
D) Dirliklerin görev derecelerine göre dağıtıldığı sistemlerdir.

- 2 Tımar sistemi; has, zeamet ve dirlik olmak üzere 3'e ayrılır.

Has Topraklar: Geliri, 100.000 akçeyi geçen dirliklerdir. Padişaha, hanedana, veziriazama, beylerbeyine, sancak beylerine ve üst düzey görevlilere verilir.

Zeamet Topraklar: Geliri, 20.000 ile 99.999 akçeye kadar olan dirliklerdir. Defterdarlara, alay beylerine, dizdarlara ve divan kâtiplerine verilir.

Dirlik Topraklar: Senelik geliri, 19.999 akçeye kadar olan dirliklerdir. Devlet hizmetinde olan komutan, asker ve memurlara verilir.

Yukarıda verilen bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

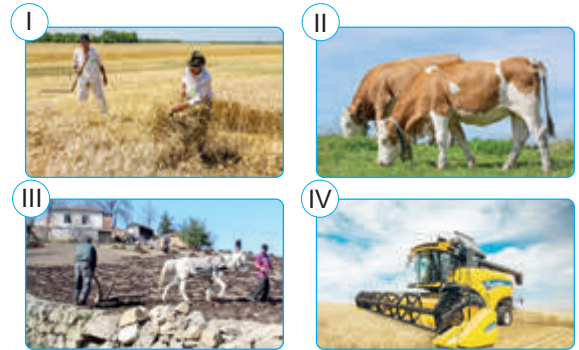
- A) Tımar sisteminde topraklar gelirine göre ayrılmıştır.
B) Geliri fazla olan topraklar üst düzey kişilere verilmiştir.
C) Dirlik topraklarının gelirleri diğer toprak gelirlerine göre daha azdır.
D) Zeamet topraklar dinle ilgilenen kişilere verilmiştir.

- 3 Toprak, üretimdeki önemini tarih boyunca korumuştur. Topraktan elde edilen ürünler insanların temel ihtiyaçlarını karşılamıştır. Toprak geniş topraklara sahip devletleri güçlü hâle getirmiştir. Bu nedenle devletler, verimli topraklara sahip olmak için pek çok mücadele vermişlerdir. Devletler, topraklarını genişletmek için fetihler yapmışlardır. Bu, toprağın üretimde olduğu kadar yönetimde de önemli olduğunun bir kanıtıdır. Devletler için toprağın üretimde kullanılmasını sağlamak ve bunu yönetmek başlı başına bir iş olmuştur.

Buna göre toprak ve üretim hakkında aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Toprağın geçim ve üretim kaynağı olduğu
B) Topraklara sahip olmak için devletler arasında mücadeleler olduğu
C) Geniş topraklara sahip olmanın güçlü olmanın dayanaklarından olduğu
D) Topraklara sahip olmanın ve üretim yapmanın siyasi faaliyetlere etki etmediği

4

Yukarıda geçmişten günümüze kullanılan tarım yöntemleri verilmiştir.

Buna göre görsellerden hareketle aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Tarımda teknolojik gelişmeler yaşanmıştır.
B) İnsan gücüne dayalı tarım faaliyetleri tamamıyla terk edilmiştir.
C) Tarımda modern yöntemler kullanılmıştır.
D) Tarımda zamanla kol gücünden makine gücüne geçilmiştir.

5

TARIMI DESTEKLEYEN KURUM VE KURULUŞLAR

Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri:

Üreticilerin ürünlerini değerlendirmek ve fiyat düşüşlerine karşı üreticilerin zarar görmelerini önlemek amacıyla destekleme yapar.

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü:

Bitki ve hayvan ürünlerini arttırmaya, ürünleri çeşitlendirmeye ve kaliteyi yükseltmeye çalışır.

GAP İdaresi Başkanlığı:

Ekonomik yapıyı geliştirerek GAP bölgesindeki gelir düzeyini yükseltmek ve böylece bu bölge ve bölgeler arasındaki gelir farklılığını azaltmak amacıyla oluşturulmuştur.

Ziraat Bankası

Ziraat Bankası: Tarımla uğraşan çiftçilere kredi ve mali destek sağlamakla görevlidir.

Devlet Su İşleri:

Baraj yapımı, sulama, bataklık alanların ıslahı, hidroelektrik enerji üretimi gibi konulardan sorumludur.

Yukarıda hakkında bilgi verilen kurum ve kuruluşlarla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Tarım alanında farklı faaliyetler yürüttükleri
B) Ortak amaçlarının tarımı desteklemek olduğu
C) Tarıma sadece ekonomik destek sağladıkları
D) Ülkeyi tarımsal alanda kalkındırmaya çalıştıkları

6

Tımar Sipahilerin Görevleri

- ◆ Köylünün güvenliğini sağlamak
- ◆ Köylünün tarım ihtiyaçlarını temin etmek
- ◆ Köylünün tohumluk ihtiyacını karşılamak
- ◆ Köylünün vergilerini rahatça ödemelerini sağlamak

Tımar Sisteminde Toprağı Kullanan Köylü

- ◆ Nedensiz olarak toprağını terk edemezdi.
- ◆ Toprağını üç yıl üst üste boş bırakamazdı.
- ◆ Vergisini sipahiye ödemek zorundaydı.

Verilen bilgilerden hareketle;

- I. üretimin devamlılığının sağlanmaya çalışıldığı,
II. tımarlı sipahilerin ve köylünün birbirlerine karşı sorumluluklarının olduğu,
III. köylünün tımarın tek sahibi olduğu,
IV. tımar sahiplerinin köylünün ekonomik olarak rahatlamasını sağladığı

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) I, II ve IV
B) II ve III
C) III ve IV
D) I, II, III ve IV

1.

- ◆ Avrupa'da seri üretime geçilmesi
- ◆ Ham madde ihtiyacının doğması
- ◆ Şehirlerde salgın hastalıkların artması

Sanayi Devrimi'nin yukarıda verilen sonuçları aşağıdakilerden hangisi üzerinde doğrudan etkili olmuştur?

- A) Demokratik değerlerin güçlenmesi
- B) Anayasal düzenin kurulması
- C) Sömürgeciliğin ortaya çıkması
- D) İşlenmemiş kaynağa duyulan ihtiyacın azalması

2.

- ◆ Atölye ve el tezgâhlarının kapanması
- ◆ Köyden kente göçlerin yaşanması
- ◆ Çevre kirliliği ve çarpık kentleşme sorununun ortaya çıkması

18. yüzyılda Osmanlı Devleti'ndeki gelişmeler aşağıdakilerden hangisinin doğrudan sonucudur?

- A) Coğrafi Keşifler
- B) Sanayi Devrimi
- C) Fransız Devrimi
- D) Rönesans

3. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) İnsanoğlu var olduğu günden beri doğayla mücadele edebilmek ve rahat bir yaşam sürebilmek için sürekli olarak yeni buluşlar yapmaya çalışmıştır.
- B) Sanayi İnkılabı sonrasında kırsal kesimlerden şehirlere göçlerin yaşanması sonucunda kalabalık nüfusa sahip metropol şehirler oluşmuştur.
- C) Bakır madeni sanayinin en önemli ham maddesi olmuştur.
- D) Avrupa'da bilimsel çalışmaların teknolojiye yansması sonucunda İngiltere'de Sanayi İnkılabı Dönemi başlamıştır.

4.

Ozan

Sanayi İnkılabı'nın başlamasında buhar gücünün keşfi etkili olmuştur. Peki buhar gücü Avrupa'da ilk önce hangi sanayi dalında kullanılmıştır?

Ozan Öğretmen'in yukarıda sorduğu sorunun doğru cevabı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İlaç
- B) Dokuma
- C) Otomotiv
- D) Kimya

5. Sanayi İnkılabı sonucunda;

- ◆ Osmanlı Devleti, Sanayi İnkılabı'na ayak uyduramadığı için küçük atölyeler Avrupa'daki fabrikalarla rekabet edememiş ve kapanmıştır.
- ◆ Köylerden sanayileşen kentlere göçler başlamış bu da kentlerde nüfusun artmasına, mevcut kaynakların yetersiz kalmasına neden olmuştur.

Yukarıdaki sonuçların sırasıyla hangi alanlarla ilgili olduğu söylenebilir?

- A) Ekonomik – Sosyal
- B) Siyasi – Ekonomik
- C) Ekonomik – Siyasi
- D) Sosyal – Siyasi

6.

- I. 19. yüzyılda fabrikada çalışacak daha fazla insana ihtiyaç duyuldu.
- II. Günümüzde insanların çalıştığı fabrikaların yerini robotların çalıştığı fabrikalar aldı.
- III. Üretim teknolojilerindeki gelişmeler kas gücüne duyulan ihtiyacı arttırdı.
- IV. Sanayileşmenin artması sonucunda köyden kente göç hızlandı.

Yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız III
- D) III ve IV

7.

- I. Kentlerde plansız yapılaşmanın ortaya çıkması
- II. İşçi sınıfının oluşması
- III. Devletler arasında sömürgecilik yarışının başlaması

Yukarıda verilenlerden hangileri Sanayi İnkılabı ile ilgilidir?

- A) II ve III   B) I, II ve III
C) I ve II   D) Yalnız I

8.

- I. Fabrikaların seri üretime geçmesiyle ham madde ihtiyacı artmıştır.
- II. Makineleşme döneminden önce dünya nüfusunun büyük bir bölümü kırsal alanlarda yaşamaktaydı.
- III. Geçmişten günümüze kadar üretim araçlarında gelişmeler olmamıştır.
- IV. Orta Çağ'ın başlarında bilimsel alandaki çalışmaları ve ekonomik zenginliği ile Batı'nın hayranlığını kazanan Osmanlı İmparatorluğu Sanayi İnkılabı sonrasında Avrupa devletleri ile rekabet edememiştir.

Yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız III   B) Yalnız IV
C) I ve II   D) III ve IV

9. Avrupa'da Sanayi İnkılabı'nın yaşanması ile birlikte insan gücüne dayalı üretimin yerini makineler almıştır.

Bu durumun;

- I. ürünlerin maliyetinin ve fiyatının düşmesi,
- II. kentlerin gittikçe büyümesi,
- III. tarıma olan ilginin azalması

durumlarından hangilerinin yaşanmasına ortam hazırladığı söylenebilir?

- A) I, II ve III   B) Yalnız III
C) I ve II   D) Yalnız I

10.

- I. Tarım
- II. Sanayi
- III. Ticaret

Tarihte bilinen ilk üretim araçları aşağıdaki alanların hangilerinde kullanılmıştır?

- A) Yalnız I   B) I ve II
C) Yalnız III   D) I, II ve III

11.

Buhar makinesi

Dokuma makinesi

Yukarıdaki icatların gerçekleştirilmesi Avrupa'da aşağıdaki gelişmelerden hangisinin başlamasında etkili olmuştur?

- A) Coğrafi Keşifler   B) Reform
C) Rönesans   D) Sanayi İnkılabı

12. Sosyal bilgiler öğretmeni sorulan bir soruya şu cevabı vermiştir:

XVIII. yüzyılın sonlarına doğru yeni icatların ortaya çıkmasıyla beraber tekstil, demir, çelik ve kömür üretiminde büyük ilerlemeler sağlandı. Tarıma ve el zanaatlarına dayalı bir ekonomiden, sanayinin ve makine üretiminin egemen olduğu bir ekonomiye geçiş süreci başladı. Teknolojinin hızla değiştiği bu dönem için kullanılan bir ifadedir.

Buna göre öğrencinin sorduğu soru aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rönesans nedir?
B) Reform nedir?
C) Sanayi İnkılabı nedir?
D) Teknolojinin gelişmesinin nedenleri nelerdir?

1. Aşağıdakilerden hangisi Sanayi İnkılabı'nın ekonomik sonuçlarından biridir?

- A) Köylerden kentlere yapılan göçlerin hızlanması
- B) Ham madde ve pazar ihtiyacının artması
- C) Çekirdek aile tipinin yaygınlaşması
- D) İşçi sınıfının ortaya çıkması

2. Sanayi İnkılabı, insanlık tarihinin dönüm noktalarından biri olup insan ve hayvan gücünden makine gücüne geçiş olarak ifade edilebilir. 18. yüzyılda İngiltere'de dokuma sektöründe ortaya çıkan bu gelişme, kısa sürede başka alanlara da yayılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi Sanayi İnkılabı'nın sonuçlarından biri değildir?

- A) Büyük şirketler kurulmuştur.
- B) Zenginleşme eşit oranda olmamıştır.
- C) Fabrikaların açılmasıyla ucuza daha çok mal üretilmiştir.
- D) Ham maddeye duyulan ihtiyaç azalmıştır.

3. Sanayi İnkılabı, hayatımızın hemen hemen her alanında etkisini göstermiştir. 18. yüzyılda İngiltere'de ortaya çıkan gelişmeler, dalgalar hâlinde önce Avrupa'yı etkilemiş, daha sonra da tüm dünyaya yayılmıştır. Bugün dünyadaki sosyal, ekonomik ve kültürel ilişkiler Sanayi İnkılabı'ndan önemli ölçüde etkilenmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi Sanayi İnkılabı'ndan sonra ortaya çıkan gelişmelerden biri değildir?

- A) Kırsal nüfus oranının artması
- B) Makine gücüne dayalı seri üretime geçilmesi
- C) Enerji kaynaklarının fabrikalarda kullanılmaya başlanması
- D) Bilim ve teknolojiye dayanan tekniklerin geliştirilmesi

4.

- I. Bilime ve teknolojiye dayanan teknikler geliştirilmiştir.
- II. İşçi sendikaları kurulmuştur.
- III. Fabrikaların açılmasıyla üretilen ürün miktarı artmıştır.
- IV. Geniş aileler yaygınlaşmıştır.

Yukarıda verilenlerden hangisi Sanayi İnkılabı'ndan sonra yaşanan gelişmelerden biri değildir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV

5.

- I. Sanayi İnkılabı ile üretim artmıştır.
- II. Sanayi İnkılabı ile sömürgecilik başlamıştır.
- III. Sanayi İnkılabı ile çevre kirliliği artmıştır.
- IV. Sanayi İnkılabı ile Osmanlı Devleti sömürge arayışına girmiştir.

Yukarıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV

6. Osmanlı Devleti aşağıdakilerin hangisinin sonucunda Avrupa'nın açık pazarı hâline gelmiştir?

- A) Fransız İhtilali
- B) Coğrafi Keşifler
- C) Sanayi Devrimi
- D) Rönesans

7. Aşağıdakilerden hangisi sanayileşme ile ilgili gelişmelerden biri değildir?

- A) Üretim fabrika adı verilen büyük mekânlarda çok sayıda makine ile yapılmaya başladı.
- B) Sosyal ve ekonomik sorunlar azaldı.
- C) Çok çalışıp az kazanan işçi sınıfı doğdu.
- D) Avrupalı devletlerin sömürge ve pazar arayışları arttı.

8. İcatların değişime uğrattığı üretim süreçlerinin ilki kumaş üretimidir. 1733'te John Kay adında bir dokumacı "uçan mekik" adlı icadı sayesinde dokuma işlemini makineleştirmiştir. Bu makineyle bir kişi eskiden ürettiğinin iki katı kumaş üretebiliyordu. 1764'te James Hargreaves "Eğiren Jenny" adını verdiği makineyi icat etti. Bu makinede, elle döndürülen bir tekerlek 8 iği birden çalıştırıyor böylece bir kişi tek başına 8 iplik yumağını eğirebiliyordu.

Buna göre teknolojinin gelişmesi aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşmesini sağlamıştır?

- A) İnsan sayısının artmasını
B) Üretimin artmasını
C) İnsanın doğaya verdiği zararın azalmasını
D) İklim şartlarının değişmesini

9. Sanayi Devrimi'yle;

- ◆ Ham madde ihtiyacı doğmuştur.
- ◆ Ekonomik ilişkiler yayılmıştır.
- ◆ Avrupa'da seri üretime geçilmiştir.

Sanayi İnkılabı'nın sonuçları aşağıdakilerden hangisi üzerinde doğrudan etkili olmuştur?

- A) Anayasal düzenin kurulması
B) Sömürgeciliğin ortaya çıkması
C) Demokratik değerlerin güçlenmesi
D) İşlenmemiş kaynağa duyulan ihtiyacın azalması

10. Sanayi İnkılabı sonrasında aşağıdaki durumlardan hangisinin gerçekleşmesi beklenmez?

- A) Sömürge devletlerinin ortaya çıkması
B) Osmanlı Devleti'nin ekonomisinin olumsuz etkilenmesi
C) Osmanlı Devleti'nde milliyetçilik hareketlerinin başlaması
D) İşçi sınıfını korumak için sendikacılık faaliyetlerinin başlaması

- 11.

- ◆ Geçmişte yün eğirmek için kullanılan çikrik günümüzde yerini dokuma tezgâhlarına bırakmıştır.
- ◆ İlk kez Sümerler'in geliştirdiği kağıda kullanılan tekerlek günümüzde ulaşım araçlarında kullanılmaktadır.
- ◆ Eskiden değirmenlerde öğütülerek un hâline getirilen buğday ve arpa günümüzde fabrikalarda makineler tarafından yapılmaktadır.

Buna göre verilen gelişmeler aşağıdaki alanlarla eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) Gıda sanayisi
B) Taşımacılık
C) Tekstil sanayisi
D) İletişim

12. Üretim fazlasının oluşması sonucu insanlar kendi bölgelerinde üretimi yapılmayan ürünler ile üretim fazlası ürünleri değiş-tokuş ettiler.

Bu bilgide;

- I. tarım,
II. ticaret,
III. madencilik

faaliyetlerinden hangilerinin başlangıç nedeni açıklanmıştır?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve III
D) II ve III

13. Aşağıdakilerden hangisi Sanayi İnkılabı'nın olumlu sonuçlarından biri değildir?

- A) Daha az ücret karşılığında kadın ve çocukların çalışması
B) Az zamanda çok üretim yapılması
C) İnsanların daha az emek harcaması
D) Ürünlerin daha ucuza ulaşılabilir hâle gelmesi

1 **Derya Öğretmen:** Tekerlek, üretim alanındaki birçok teknolojik gelişmeye zemin oluşturmuştur. Tekerleğin dişlilerle birleşmesi makinelerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Makinelerde buhar gücünün kullanılması Sanayi İnkılabı'nı başlatmıştır. İnsanlık tarihinin dönüm noktalarından biri olan Sanayi İnkılabı, insan ve hayvan gücünden makine gücüne geçiş olarak ifade edilebilir. Bu üretim şekli 18. yüzyılda İngiltere'de dokuma sektöründe ortaya çıkmış ve kısa sürede başka alanlara yayılmıştır. Sanayi İnkılabı ile başlayan üretim teknolojisindeki hızlı değişim sosyal ve ekonomik hayattaki değişimi de beraberinde getirmiştir. Üretim teknolojisindeki gelişmeler ile nüfus belli noktalarda toplanmış ve şehirleşme hızlanmıştır. Şehirleşmeyle birlikte çevre sorunları ortaya çıkmıştır.

Derya Öğretmen'in verdiği bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Üretim teknolojisindeki gelişmelerin olumsuz sonuçları da vardır.
- B) Sanayi İnkılabı buhar gücünün makinelerde kullanılmasıyla ortaya çıkmıştır.
- C) Sanayi İnkılabı'yla birlikte insan gücüne olan ihtiyaç azalmıştır.
- D) Sanayi İnkılabı Osmanlı ekonomisinin çökmesine neden olmuştur.

2

İlk tekerleğin Mezopotamya'da MÖ 5000'lerde bulunduğu sanılmaktadır. Ancak o dönemde tekerlek seramik kap yapmak için seramikçi çarkı olarak kullanılırdı. Taşımacılık amacıyla tekerlek ilk kez Sümerlerin MÖ 3000'de geliştirdiği kağına kullanıldı.

Çıkrık geçmişte yün eğirmek için kullanılan basit bir alettir. Günümüzde yerini dokuma tezgâhlarına bırakmış böylece tekstil sanayisi gelişmiştir.

Dişli, çarkın hareketini değiştirmek veya iletmek için kullanılan basit bir mekanizmadır. Günümüzde araba vitesi, kurmalı saat, mikser, bisiklet ve el matkabı gibi makinelerde dişliler kullanılmaktadır.

Buğday ve arpa eskiden de yıkanır, kurutulur ve değirmenlerde öğütülerek un hâline getirilirdi. Bu iş artık fabrikalarda büyük makineler tarafından yapılmaktadır.

Yukarıdaki bilgilerden aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Tekerleğin üretim alanındaki birçok teknolojik gelişmeye zemin oluşturduğu
- B) Tekerleğin dişliler ile birleşmesinin makinelerin ortaya çıkmasını sağladığı
- C) Tekerleğin icadının küçük esnafın zarar görmesine neden olduğu
- D) Tekerleğin birçok alanda kullanıldığı

3 19. yüzyılda üretim teknolojilerinde gelişmeler yaşanmıştır. Bu gelişmelerle birlikte kas gücüne duyulan ihtiyaç azalmıştır. Üretimin artmasıyla insanlar ihtiyaçlarını daha ucuza karşılamaya başlamıştır. Zenginleşme eşit oranda olmayıp ekonomik ve sosyal sorunların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Çok çalışıp az kazanan işçi sınıfı ortaya çıkmıştır. Tarımda makineleşme sonucu insan gücüne duyulan ihtiyaç azalmış ve sanayileşme artmıştır. Sanayileşmenin artması sonucu köyden kente göç hızlanmıştır. Bu durum kentlerin plansız bir biçimde yapılaşmasına neden olmuştur.

Buna göre aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılmaz?

- A) Gelişen ülkelerde nüfusun artmasıyla üretim azalmıştır.
- B) Yaşanan gelişmeler hem olumlu hem de olumsuz etkilere neden olmuştur.
- C) Çiftçilerin topraklarını işleyip ekmesi kolaylaşmıştır.
- D) Gelişen ülkelerde kas gücüne dayalı ihtiyaç azalmıştır.

4 Dünyada Sanayi İnkılabı ile birlikte birçok gelişme yaşanmıştır. Bu gelişmelerden bazıları şunlardır:

- ◆ 1763 yılında James Watt buharlı makineyi bulmuştur.
- ◆ 1812 yılında buharlı makine lokomotiflerde kullanılmıştır.
- ◆ 1834 yılında Amerikalı mühendisler biçerdöver makinesini icat etmişlerdir.

Buna göre Sanayi İnkılabı ile birlikte;

- I. tarım,
- II. ulaşım,
- III. iletişim

alanlarından hangilerinde gelişme yaşanmıştır?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız III
- D) I, II ve III

5 Sanayi İnkılabı öncesinde insan gücüne dayalı üretim yapıyordu. Üretim ve tüketim kısıtlı, geniş aileler yaygındı. Sanayi İnkılabı sonrasında ise makine gücüne dayalı seri üretime geçildi. Fabrikaların açılmasıyla üretilen ürün miktarı arttı ve çekirdek aile yaygınlaştı.

Buna göre Sanayi İnkılabı'nın;

- I. ekonomik,
- II. dini,
- III. sosyal

alanlarından hangilerinde değişikliğe yol açmıştır?

- A) Yalnız I
- B) I ve III
- C) Yalnız II
- D) I, II ve III

6 İcatların değişime uğrattığı üretim süreçlerinin ilki kumaş üretimidir. John Kay uçan mekik adını verdiği dokuma tezgâhı sayesinde dokuma işlemini makineleştirmiştir. Bu makineyle bir kişi eskiden ürettiğinin iki katı kumaş üretebiliyordu. Daha sonra James Hargreaves Eğiren Jenny adını verdiği makineyi icat etti. Bu makinede elle döndürülen bir tekerlek 8 iği birden çalıştırıyordu. Eğiren Jenny adlı makine 8 kişilik işi tek başına yapabiliyordu.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Kas gücüne duyulan ihtiyaç azalmıştır.
- B) Üretim hızlanmıştır.
- C) Ekonomi zayıflamıştır.
- D) Makine gücüne dayalı üretim yapılmıştır.

1. Amacımız, ülkemizde doğal varlıkların ve çevre sağlığının korunması, erozyonla mücadele, toprak örtüsü, toprağın korunması ve ağaçlandırmanın önemi hakkında kamuoyunu eğitmektir.

Yukarıda amacı verilen vakıf aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı
B) İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı
C) Sağlık ve Sosyal Vakfı
D) TEMA Vakfı

2. Aşağıdakilerden hangisi Yeşilay'ın amaçlarına ulaşmak için yaptığı çalışmalarından biri değildir?

- A) Radyo ve televizyon programları düzenler.
B) Gezi ve sergiler düzenler.
C) Kitap, dergi ve makaleler yayımlar.
D) Sadece kendi ülkesindeki insanlara yardım eder.

3. Türkiye Cumhuriyeti Devleti Osmanlı Devleti Dönemi'nde kurulan Evkaf Vekaleti'ni kaldırarak yerine aşağıdaki kurumlardan hangisini kurmuştur?

- A) Diyanet İşleri Başkanlığı
B) Vakıflar Genel Müdürlüğünü
C) Dernekler Genel Müdürlüğünü
D) Vakıf Bakanlığını

4. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nde "Sokak Hayvanlarına Ekmek Veren Vakıf" olduğu düşünülürse Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile ilgili olarak aşağıda verilen yorumlardan hangisi yapılabilir?

- A) Gereksiz birçok vakıf kurulmuştur.
B) Vakıfların faaliyetleri insanlarla sınırlı değildir.
C) Hayvanlarla ilgili vakıf kurmak zorunludur.
D) Sadece köpeklerle ilgili vakıflar vardır.

5. Türkiye'de yaşayan başta gençler olmak üzere tüm halkı alkol, sigara, uyuşturucu, kumar gibi kötü alışkanlıklardan koruyan, kurtaran ve bunlara karşı eğitim veren kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kızılay B) Yeşilay
C) TEMA D) ÇEKÜL

6.

- I. İnsanlar arasında ayırım gözetmez.
II. İş birliği içinde insanların yardımına koşar.
III. Dünyada yaşanan afetlerden zarar gören insanlara yardım elini uzatır.
IV. Kızılay hem yurt içinde hem de yurt dışında yaşayan insanlara hizmet eder.

Kızılay ile ilgili yukarıdaki ifadelerden hangileri doğrudur?

- A) I ve II B) I, II ve III
C) II, III ve IV D) I, II, III ve IV

7. Aşağıdakilerden hangisi ülkemizdeki sivil toplum kuruluşlarından biridir?

A)

LÖSEV

B)

İstanbul Üniversitesi

C)

Emniyet Genel Müdürlüğü

D)

Konya Büyükşehir Belediyesi

8. Vakıfların kuruluş amaçlarından biri de insanlara sosyal alanlarda hizmet vermektir.

Aşağıdakilerden hangisi bu amaca yönelik olarak yapılan çalışmalardan biri değildir?

- A) Suçluları cezalandırmak
B) İhtiyaç sahibi öğrencilere burs vermek
C) Sosyal ve kültürel etkinlikler düzenlemek
D) Toplumsal sorunlar üzerinde kamuoyu oluşturmak

9.

Şahin

Yeni bir vakıf kuruyoruz beyler. Bu vakfı kurarken Osmanlı Devleti'nden günümüze kadar kurulan vakıflarda nelere dikkat edilmişse biz de onlara dikkat edeceğiz.

Aşağıdakilerden hangisi Şahin Bey ve ekibinin vakıf kurarken göz önünde bulunduracağı durumlardan biri değildir?

- A) Görev alan herkes gönüllü olacak
B) Vakfımızın amacı daha önceden belirlenecek
C) Vakfı devlet denetleyemeyecek
D) İsteyen vakıftan ayrılabilir

10.

- ◆ Millî kültüre bağlı nesiller yetiştirmek için çaba harcayan, halk sağlığı için çalışmalar yürüten kurum .....'dir.
- ◆ Deprem, sel ve kuraklık gibi olağanüstü durumlarda halkın ihtiyaçlarını karşılamayı amaç edinen kurum .....'dir.

Yukarıda boş bırakılan alanlara sırasıyla aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

- A) Tema – Yeşilay   B) Yeşilay – Kızılay
C) Yeşilay – Tema   D) Kızılay – Yeşilay

11. **Aylin:** Gelirleri cami, hastane ve aşevi gibi hayır işlerine ayrılan mal ya da kurumlara “vakıf” denir. Vakıflar için ayrılmış olan bir arazi ya da yapı, satılamaz ve devredilemez.

Vakıfların kuruluş amaçları arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Yoksulların ihtiyaçlarını karşılamak
B) İbadet yerlerinin bakım ve onarımını yapmak
C) Ticaret yaparak devlete gelir sağlamak
D) Hastaların tedavi edilmesini sağlamak

12.

- ◆ **Emre:** Doğal zenginliklerimizin bilinçsizce kullanılıp yok olmasına izin vermedik.
- ◆ **Aslı:** Ülke topraklarını tehdit eden erozyon ve çölleşme tehlikesine dikkat çektik.
- ◆ **Erhan:** Tütün, alkol ve madde gibi bağımlılıklar ile gençlere ve topluma zarar veren kumar, Genel Ağ ve teknoloji bağımlılığı gibi alışkanlıklarla ilgili konferanslar düzenledik.
- ◆ **Defne:** Mersin ili Mezitli ilçesi Demirişik Mahallesi'nin ormanlık alanında kaybolan bir vatandaşımızı uzun aramalar sonunda bulduk.

Yukarıdaki faaliyetler ile aşağıdaki sivil toplum kuruluşları eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) B)
C) D)

13. **Aşağıdakilerden hangisi vakıfların faydaları arasında gösterilemez?**

- A) Şehir, kasaba ve köylerin bayındır hâle gelmesine katkı sağlamışlardır.
B) Eğitim ve sağlık kurumlarının giderleri karşılanmıştır.
C) İnsanlar arasında dayanışmayı sağlamıştır.
D) Devletten yaptığı hizmetler karşılığında ücret almıştır.

1

- ◆ Toplumsal sorunlar için çözümler üretmek ve bunları uygulamaya koymak
- ◆ Dergi, radyo, kitap ve televizyon gibi araçlarla vatandaşları uyarmak, bilinçlendirmek
- ◆ Küresel ısınma gibi tüm dünyayı etkileyen konularda sorunlara çözüm aramak
- ◆ Demokratik bir yönetim anlayışının oluşmasında etkili olmak
- ◆ Kamuoyu oluşturma yoluyla bireylerin taleplerinin dikkate alınmasına yardımcı olmak
- ◆ Doğal afetlerde halka en kısa zamanda ulaşarak gerekli yardımı sağlamak

Yukarıda sivil toplum kuruluşlarının kuruluş amaçları ve hedefleri verilmiştir.

Buna göre sivil toplum kuruluşları ile ilgili aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Devlete bağlı olarak kurumsal faaliyetler yürüttükleri
- B) Ulusal ve uluslararası sorunlara dikkat çektikleri
- C) Toplumda sorumluluk duygusunu öne çıkardıkları
- D) Kitle iletişim araçlarını etkili bir şekilde kullanarak halkı çeşitli sorunlara karşı duyarlı hâle getirdikleri

2

Kızılay'ın amacı; insan, cinsiyet, ırk ve millet ayrımı yapmadan evrensellik çerçevesinde hizmet vermektir. Kızılay savaş, deprem, sel baskını, yangın ve salgın hastalık gibi felakete uğrayanlara yardım eder. Felaket bölgelerine çadır, battaniye, kan, ilaç, yiyecek ve içecek gibi malzemeler göndererek yaralıları için geçici hastaneler açar. Kızılay yapmış olduğu yardımları, üyelerin yapmış olduğu ödeneklerle, yardımseverlerin bağışlarıyla ve satın alınan Kızılay pulları ile karşılamaktadır.

Buna göre Kızılay için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kızılay, afetlerde zarar görenlere maddi ve manevi alanda yardım yapmaktadır.
- B) Kızılay'ın yurt dışına yönelik bir faaliyeti yoktur.
- C) Kızılay, insanlar arasında dayanışmayı sağlamaktadır.
- D) Kızılay üyelerinin ve yardımseverlerin bağışlarıyla ayakta durmaktadır.

3

FATİH SULTAN MEHMET VAKFIYESİ'NDEN

“Ben İstanbul fatihi Fatih Sultan Mehmet, alın terimle kazanmış olduğum akçelerimle satın aldığım İstanbul'un Taşlık mevkinde bulunan 136 adet dükkânı aşağıdaki şartlarla vakf eylerim:

Bu gayrimenkullerden elde edilecek gelir ile İstanbul'un her sokağına ikişer kişi tayin ettim. Bunlar ki, ellerindeki bir kap içerisinde kireç tozu ve kömür külü ile günün belirli saatlerinde bu sokakları gezeler. Bu sokaklara tükürenlerin, tükürükleri üzerine bu tozu dökeler ki, yevmiye 20'şer akçe alsınlar. Ayrıca 10 cerrah, 10 tabib ve 3 de yara sarıcı tayin ettim. Bunlar ayın belli günlerinde İstanbul'a çıkarak istisnasız her kapıyı vurular ve o evde hasta olup olmadığını soralar; var ise tedavisini yapsınlar, tedavisi evde mümkün değilse kendilerinden hiçbir karşılık beklemezsizin Dârü'l-Aceze'ye kaldırarak orada tedavi etsinler. Gıda kıtlığı ortaya çıkarsa bırakmış olduğum 100 silâh ile vahşî hayvanların yumurta veya yavruda olmadığı sıralarda avlanarak hastalarımızı gıdâsız bırakmayalar. Ayrıca külliye'deki imarethanede şehitlerin aileleri ve İstanbul şehrinin fakirleri yemek yiyeler! Ancak yemek yemeye veya almaya bizâtihi kendileri gelmeyip yemekleri havanın loş bir karanlığında ve kimse görmeden kapalı kaplar içerisinde evlerine götürüle!..”

Buna göre Fatih Vakfiyesi'nin;

- I. sokakların temizlenmesi,
- II. halkın sağlık imkânlarından faydalanması,
- III. sosyal hizmetlerin yerine getirilmesi

faaliyetlerinden hangilerini yerine getirdiği söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I, II ve III

4

Gülşah: Herkes vakıf kurabiliyor ülkemizde.

Güler: Kurulan vakıflar sayesinde Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin bütçesinden para çıkmadan sosyal, kültürel, ekonomi ve sağlık alanlarında harcamalar yapılmıştır. Vakıflar birçok sosyal hizmetin yürütülmesini sağlamıştır.

Buna göre vakıflarla ilgili;

- I. birçok alanda çalışmalar yaptığı,
- II. devlet bütçesine yük getirmediği,
- III. toplumda yardımlaşmayı ön plana çıkardığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I, II ve III
- D) Yalnız III

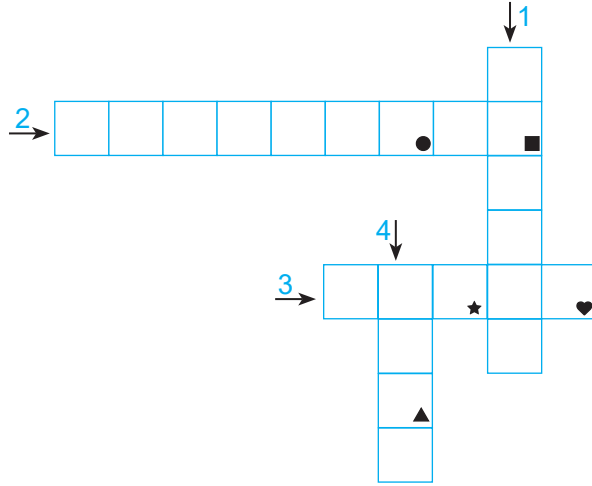

5

Geçmişten günümüze toplumlar kendi yapıları içinde sosyal yardım, dayanışma ve güvenlik ihtiyaçlarını gidermek amacıyla çeşitli vakıflar kurmuşlardır.

Bu paragrafta bazı sözcüklerin anlamları numaralarla belirtilerek verilmiştir. Belirtilen sözcükleri metinden bularak aşağıdaki bulmacaya yazınız. Simgelerle belirtilen kutularda yer alan harfleri de “ŞİFRE” bölümüne yazınız.

1. Kendi gücünü ve imkânlarını başka birinin iyiliği için kullanma.
2. Dayanışmak işi.
3. Bir hizmetin gelecekte de yapılması için belli şartlarla ve resmi bir yolla bırakılan gelir, mülk.
4. Ulaşılmak istenen sonuç.

ŞİFRE:

Görselde belirtilen “ŞİFRE” aşağıdakilerden hangisidir?

A) M E R A K

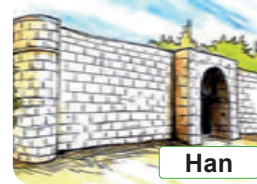
B) Ş A F A K

C) Ş A K A K

D) B A Ş A K

6

Osmanlı Devleti'nde; cami, medrese, kütüphane, şifahane (hastane), han, hamam, köprü, çeşme, imarethane ve aşevi gibi topluma hizmet amaçlı kurum ve yapıların neredeyse tamamı hayrat olarak yaptırılmıştır. Bunların halka hizmetlerinde sürekliliği sağlamak için kervansaray, bedesten, dükkân, bağ, bahçe gibi diğer mal ve mülkler de gelir olarak vakfedilmiştir. Böylece vakıflar ve vakıfların topluma sunduğu yararlar, yüzyıllar boyunca devam etmiştir. Bu sebeple, Osmanlı medeniyeti "vakıf cenneti" olarak nitelendirilmiştir.

Han

Çeşme

Köprü

Yukarıdaki bilgilerden hareketle Osmanlı Devleti ile ilgili;

- I. sosyal devlet niteliği gösterdiği,
- II. vakıflarının diğer devletleri etkilediği,
- III. farklı alanlarda hizmet veren sosyal kurumlar açtığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I

B) I ve III

C) Yalnız III

D) I, II ve III

1.

- I. Ahilik Teşkilatının temeli 15. yüzyılda atılmıştır.
- II. Ahilik Teşkilatı'na üye olmak için Müslüman olmak gerekmektedir.
- III. Lonca Teşkilatı'nda paraya ihtiyacı olan esnafa kredi sağlanmıştır.
- IV. Gayrimüslimler de Ahilik Teşkilatına üye olabilmekteydi.

Yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II   B) II ve III
C) III ve IV   D) I ve IV

2. Aşağıdakilerden hangisi meslek ahlakının geliştirilmesinde önemli bir yere sahiptir?

- A) Medrese   B) Enderun
C) Vakıf   D) Ahilik Teşkilatı

3. Ahilik Teşkilatı ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) Kişi meslek seçiminde özgür değildir.
B) Ustalıktan sonra kalfalık gelir.
C) Meslek eğitiminde belirli aşamalardan geçilir.
D) Eğitimini tamamlamayanlar en ağır cezaya çarptırılır.

4.

İkta	Vakıf	Lonca	Ahilik
------	-------	-------	--------

Yukarıda verilenlerden hangileri mesleki eğitim veren kurumlar arasında yer alır?

- A) Vakıf – İkta   B) İkta – Lonca
C) Lonca – Ahilik   D) Ahilik – İkta

5.

- I. Türkiye Ziraat Mühendisleri Odası
- II. Elektrik Mühendisleri Odası
- III. Ambalaj Sanayicileri Derneği
- IV. Devlet Su İşleri

Yukarıdakilerden hangileri günümüzde Ahilik ve Lonca Teşkilatının meslek edindirme konusunda görev ve sorumluluklarını yerine getirmektedir?

- A) Yalnız I   B) I ve II
C) I, II ve III   D) Yalnız IV

6. Aşağıdakilerden hangisi Lonca Teşkilatının görevlerinden biri değildir?

- A) Ürün kalitesini belirlemek
B) Üyeler arasında çıkan anlaşmazlıklara çözüm üretmek
C) Yönetim faaliyetlerini denetlemek
D) Üyelerin ticari faaliyetlerini denetlemek

7.

- ◆ 13. yüzyılda Anadolu topraklarında kurulan esnaf meslek eğitimi veren ve meslek ahlakını öğreten teşkilattır ve zanaatkârlar birliğidir.
- ◆ Bu teşkilatta yargılama işi yapılmazdı.

Yukarıda hakkında bilgi verilen teşkilat aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ahilik Teşkilatı   B) Enderun Mektebi
C) Lonca Teşkilatı   D) Medreseler

8. Osmanlı'da halk; köyde ve şehirde yaşayanlardan oluşurdu. Şehirde yaşayanlar çoğunlukla ticaretle uğraşarlardı.

Ticaretle uğraşanların bir araya gelerek oluşturduğu esnaf birliğine verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Vakıf
B) Medrese
C) Lonca
D) Dirlik

9. Ahilik Teşkilatında meslek sahibi olmak isteyenlerin sırasıyla geçtiği aşamalar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Usta – Çırak – Kalfa
B) Kalfa – Usta – Çırak
C) Çırak – Usta – Kalfa
D) Çırak – Kalfa – Usta

10. Aşağıdakilerden hangisi loncaların görevleri arasında yer almaz?

- A) Halka mesleki eğitim vermek
B) Savaşlarda orduya katılmak
C) Müşterilerin haklarını korumak
D) Şikâyet ve önerilerini dinleyip çözüm üretmek

11. Türkiye Selçukluları Dönemi'nde yaşamış olan Ahi Evran'ın temellerini attığı Ahilik'te genellikle iyi insan olmak ve meslek etiği kazandırmak hedeflenmiştir. Bugün de ihtiyacımız olan değerler birer ilke olarak belirlenmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu ilkelere biri değildir?

- A) Kusurları açığa çıkarmak
B) Helal kazanç için çalışmak
C) Alışveriş adabına uymak
D) Dayanışma içinde olmak

12. Anadolu'da 13. yüzyılda kurulup belli bir süre içinde belli kurullarla işlenmiş esnaf ve sanatkâr birliğine Ahilik denir.

Aşağıdakilerden hangisi Ahilik Teşkilatı'nın kurucusudur?

- A) Abdullah Ağa
B) Mürselli İbrahim Ağa
C) Ahi Evran
D) Ahi Dede

13. Osmanlı'da esnaf Lonca Teşkilatının belirlediği fiyata uymamak, kusurlu, eksik ve kalitesiz mal üretmek durumlarında çeşitli cezalar alırlardı.

Aşağıdakilerden hangisi bu cezalardan biri değildir?

- A) Ürünlerin kalite kontrolünü yapmak
B) Hapis cezası uygulamak
C) Dükkân kapatmak
D) Esnafıktan çıkarmak

- 14.

- I. Malı zarara uğrayana destek olunur.
II. Ürünlerin kalitesi kontrol edilir, satış fiyatı belirlenir.
III. Usta – çırak ilişkisine dayanarak mesleki ve ahlâki eğitim verilir.

Ahilik Teşkilatı ile ilgili yukarıda verilen ifadelerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) Yalnız III
D) I, II ve III

1 Ahilik Teşkilatının bazı faydaları şunlardır: Yeni ele geçirilen toprakların İslam dini ile tanışması sağlanmıştır. Bilimin farklı alanlarında eserler veren bilim adamları yetiştirmiştir. Ticaret ahlâkının toplumda gelişip yerleşmesini sağlamıştır. Ayrıca Ahilik Teşkilatında devlet adamları da yetişmiştir.

Buna göre Ahilik Teşkilatı ile ilgili;

- I. meslek ahlâkının gelişimine katkı sağladığı,
- II. İslamiyet'in yayılmasında etkili olduğu,
- III. devleti yönettiği,
- IV. bilime önem verdiği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II   B) I, II ve IV
C) II ve III   D) II, III ve IV

2 Aşağıda verilen Ahilik Teşkilatı'na üye bir esnafın durumu ile ilgili konuşma metni verilmiştir:

Ali: İstanbul'da şeker üretimini yapan bir esnafım. Dükânım yıkılınca Beypazarı'nda bulunan bir yere taşınmak istedim. Ancak buradaki şekerci esnafı, beni sık sık kötü söz söylediğim için aralarına kabul etmedi. Kötü söz söylemeyeceğime ve dürüst olacağıma söz vererek Beypazarı'ndaki dükkâna yerleştim.

Yukarıdaki açıklama dikkate alındığında Ahilik Teşkilatı'nın üyelerinden isteği temel özellik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Meslek ahlakı   B) Mesleki belge
C) Tecrübe   D) Devlet onayı

3

PABUCU DAMA ATILMAK

Osmanlı Dönemi'nde esnaf ve zanaatkârların bağlı bulunduğu teşkilat, ticaretin yanında sosyal hayatı da düzene sokuyordu. Kusurlu malın, malzemedan çalmanın ve kalitesiz işin önüne geçmek için de ilginç bir önlem alınmıştı. Bir ayakkabı aldınız ve tamir ettiniz diyelim. Ama kusurlu çıktı. Böyle durumlarda heyet şikâyeti ve sanatkârı dinliyor. Eğer şikâyet eden gerçekten haklıysa, o ayakkabıların bedeli şikâyetçiye ödeniyordu. Ayakkabılar da ibret-i alem olsun diye ayakkabıyı imal edenin çatısına atılıyordu. Gelen geçen de buna bakıp kimin iyi, kimin kötü ayakkabı tamir ettiğini biliyordu. Böylece pabuçları dama atılan ayakkabıcı maddi kazançtan da oluyor ve gerçekten pabucu dama atılmış oluyordu.

Yukarıda verilen hikâyeden aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Osmanlı Devleti'nde seri üretimle çok fazla ürün ortaya çıkmıştır.
B) Esnafın kalitesiz ürün üretmesinin önüne geçilmeye çalışılmıştır.
C) Tüketicinin zarar görmesine engel olunmaya çalışılmıştır.
D) Ticari hayat düzene sokulmaya çalışılmıştır.

4

Ahilik geleneğinin devam ettiği Osmanlı Devleti'nde esnaf ve zanaatkâr "Lonca" adı verilen teşkilata üye idiler. Her esnaf mutlaka bir loncaya kayıtlı olur, Loncanın koruması ve denetimi altında bulunurdu. Loncalar üye sayısını, üretilen malların kalitesini ve fiyatını belirler, esnaf arasındaki haksız rekabeti önler, esnaf ile devlet arasındaki ilişkileri düzenlerdi.

Buna göre loncalar hakkında aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Esnaf teşkilatıdır.
B) Esnafın haklarını korumaya çalışmaktadır.
C) Ekonomik faaliyetleri yönlendirmektedir.
D) Devlete yönetici yetiştirmektedir.

5 Ahilik Teşkilatında meslek sahibi olmak isteyenler önce çırak olarak işe başlarlar ve işin inceliklerini öğrenirlerdi. Ustasının yanında zamanla yetişen çırak, ustasının izniyle kalfa olurdu. Kalfalık süresini tamamladıktan sonra ustalığa geçen kişi için bir tören düzenlenir ve Ahilik törenlerine göre ona peştemal kuşatılırdı. Ustalığa geçen kişilerin güven, doğruluk, dürüstlük, cömertlik, kardeşlik ve yardımseverlik gibi değerlere uyma zorunlulukları vardı. Örneğin, kusurlu bir mal satarak dürüst davranmayan ya da müşterilerine adil olmayan esnafa çeşitli cezalar verilirdi. Bu cezalar arasında esnafın dükkânını kapatma da vardır.

Yukarıda verilen bilgilerden hareketle Ahilik Teşkilatı ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Ahi Evran tarafından kurulmuştur.
- B) Mesleki ve ahlâki eğitim verilmiştir.
- C) Üyelerini devlet makamlarına yerleştirmiştir.
- D) Esnaflar arasında ayırım yapmıştır.

6 Ahi Evran Türkiye Selçukluları Dönemi'nde yaşamış ve Ahiliğin temellerini atmıştır. Ahilikte; meslek etiği kazandırmak ve iyi insan olmak hedeflenmiştir. Ahiler yamak, çırak, kalfa ve usta ve pir hiyerarşisinde çalışmışlar ve belli bir eğitim almışlardır. Eğitimini başarılı bir şekilde tamamlayanlar bir üst sınıfa geçebilmiştir.

Buna göre Ahilik ile ilgili;

- I. meslek edindirdiği,
- II. kişiler arasında ayırım gözetmediği,
- III. ahlâki gelişime önem verdiği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız III
- D) I ve III

7 Osmanlı Lonca Teşkilatı gerçekte Ahi Teşkilatının devamıydı. Her esnaf topluluğu, mesleki konularda tabii bulunacağı özel kuralları kendisi kararlaştırır ve bunu devlete onaylatırdı. Bu kurallarda ustalık, kalfalık gibi mesleki unvanların nasıl kazanılacağı, çıraklık ve kalfalık süreleri, çalışma saatleri, üretilecek malın cinsi ve kalitesi, ham maddenin temini ve dağıtımı, dükkânların yeri ve sayısı gibi konular yer alırdı. Kurallara uymayan esnafı üyesi olduğu teşkilat veya kadı cezalandırırdı. Esnaf teşkilatı belirlenen fiyatlara uymamak, eksik kusurlu ve kalitesiz mal üretmek gibi suçları işleyen üyelerine uyarma, nasihat etme, devam etmesi hâlinde esnafıktan çıkarma, dükkân kapatma, hapse atma, kürek cezası gibi cezalar teklif ederdi.

Buna göre Lonca Teşkilatı ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Temelini Ahilik Teşkilatından almıştır.
- B) Teşkilat içerisinde hiyerarşik bir düzen vardır.
- C) Günümüzde meslek liselerinin görevini yapmaktadır.
- D) Esnafın kendi aralarında oluşturduğu mesleki örgütlenmedir.

8 Her esnaf grubunun kendi arasında oluşturduğu teşkilata Lonca denilirdi. Lonca Teşkilatındaki esnaf topluluğu, mesleki konularda tabii bulunacağı özel kuralları kendisi kararlaştırıp devlete onaylatırdı. Bu kurallarda ustalık, kalfalık gibi mesleki unvanların nasıl kazanılacağı, çalışma süreleri, üretilen malın cinsi gibi konular yer alırdı. Kurallara uymayan esnaf, üyesi olduğu teşkilat ve kadı tarafından cezalandırılırdı. Esnaf teşkilatının belirlenen fiyatlara uymamak, kusurlu, eksik ve kalitesiz mal üretmek gibi durumlarda aldığı cezalar vardır. Verilen cezalar şunlardır; suçlar işleyen üyelerini uyarma, nasihat etme, devam etmesi hâlinde esnafıktan çıkarma, dükkân kapatma, kürek cezası verme, hapse atma.

Buna göre Lonca Teşkilatı ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Çalışma saatlerini belirlemiştir.
- B) Günümüzde varlığını sürdürmektedir.
- C) Birbirinden farklı cezalar verebilmektedir.
- D) Esnaf tarafından oluşturulmuştur.

1. Büyüyünce hangi mesleği seçeceğine karar vermeye çalışan Fadime okulundaki öğretmenlerinin branşlarını incelemiştir.

Fadime'nin öğretmenlerinden hangisinin branşı istek ve ilginin yanında özel yeteneklere sahip olmayı da gerektirmemektedir?

- A) Beden Eğitimi Öğretmeni Volkan
B) Müzik Öğretmeni Ferda
C) Türkçe Öğretmeni Ayşe
D) Görsel Sanatlar Öğretmeni Berna

2.

- I. E-ticaret, internet ortamında insanların belirli sistemler üzerinde para karşılığında ürün satın alma işlemidir.
II. İnternet üzerinden alışveriş yaparken tüm bilgilerimizi paylaşabiliriz.
III. İnternet alışverişlerinin hiçbir zararı yoktur.
IV. E-ticaret 24 saat alışveriş imkânı sunmaktadır.

Yukarıda verilen ifadelerden hangileri yanlıştır?

- A) II ve III
B) I ve II
C) I ve IV
D) III ve IV

3. Teknolojinin gelişmesi bazı mesleklerin yok olmasına neden olduğu gibi yeni mesleklerin de doğmasını sağlamıştır.

Bu bilgilere göre;

- I. Çarıkçılık
II. Veri analistliği
III. Bakırcılık
IV. Sosyal medya yöneticiliği

yukarıda verilen mesleklerden hangileri teknolojiyle birlikte önemini kaybetmiştir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve IV
D) Yalnız IV

4. E-ticaret, internet ortamında insanların belirli sistemler üzerinden gerçek veya sanal ürünleri para karşılığı satın alması işlemidir. E-ticaretin yararları olduğu kadar zararları da vardır.

Aşağıdakilerden hangisi e-ticaretin sağladığı yararlarından biridir?

- A) Satıcı ile alıcı yüz yüze iletişim kuramamaktadır.
B) Kullanıcıların evden çıkmadan hızlı bir şekilde alışveriş yapmasını sağlamaktadır.
C) Ürünü canlı görme, deneme ve inceleme fırsatı yoktur.
D) Ürün ekranda gösterildiğinden farklı olabilmektedir.

5. Meslek seçiminde; okul başarımız, meslekleri tanımamız, kendi istek ve arzularımız dikkat etmemiz gereken hususlardan bazılarıdır.

Aşağıdakilerden hangisi meslek seçerken dikkat etmemiz gereken hususlardan biri değildir?

- A) Fiziksel özelliklerimiz
B) İlgi ve yeteneklerimiz
C) Mesleğin çalışma şartları
D) Aile ve akrabalarımızın beklentileri

6.

- I. Meslekler, gerektirdiği nitelikler ve sağladıkları olanaklar yönünden çeşitlilik göstermektedir.
II. Kişinin çalışma ve özel hayatında mutlu olmasında yaptığı mesleğin hiçbir önemi yoktur.
III. Meslek seçiminde bulunmadan önce seçilecek olan mesleğin eğitimini almak gerekmektedir.
IV. Mesleklerin nitelikleri birbirinden farklıdır.

Yukarıda verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) I
B) II
C) III
D) IV

7.

- I. E-ticaret ile fiyatları karşılaştırarak en iyi fiyatı bulabiliriz.
- II. E-ticaret ile sadece yaşanan bölgeye satış yapabiliriz.
- III. E-ticaretin yararları olduğu kadar zararları da vardır.
- IV. E-ticarette sadece nakit para ile ürün satın alınabilmektedir.

E-ticaret ile ilgili olarak yukarıda verilen ifadelerden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız II   B) I ve III
C) II ve IV   D) III ve IV

8. Güzel ve mutlu bir gelecek için kişilerin kendileri için uygun olan bir mesleği seçmeleri oldukça önemlidir. Meslek seçimi yapacak olan bireylerin kendilerine sorması gereken bazı sorular vardır.

Aşağıdakilerden hangisi meslek seçiminde sorulması gereken ilk sorudur?

- A) Hangi mesleği seçersem ailem memnun olur?
B) Çok para kazanmak için hangi mesleği tercih etmeliyim?
C) Hangi meslek beni toplumda popüler yapar?
D) İlgi, yetenek ve kişilik özelliklerim için hangi meslek uygun?

9. Geçmişten günümüze insanlar istek ve ihtiyaçlarını karşılamak için çeşitli mesleklerle uğraşmışlardır. Her gün artan istek ve ihtiyaçlar ile teknolojik gelişmeler yeni mesleklerin ortaya çıkmasında önemli etkenlerden biri olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi geçmişte yapılan mesleklerden biri değildir?

- A) Kalaycılık   B) Marangozculuk
C) Nalbantçılık   D) İklim mühendisliği

10. **Aşağıdakilerden hangisi E-ticaretin olumlu yanlarından biri değildir?**

- A) E-ticarette ürünleri kıyaslama imkânı daha geniştir.
B) İnternet ortamında ürün çeşitliliği için mekân sınıtı yoktur.
C) Firmanın internet üzerinden müşterilerine ulaşabileceği 7/24 açık bir şubesi olur.
D) Satıcı ile müşterinin yüz yüze görüşerek birebir iletişim kurma imkânı yoktur.

11. Çevremize baktığımızda farklı mesleklere sahip insanların olduğunu görürüz. Ailemizde ve akrabalarımızda da öğretmen, doktor, esnaf, çiftçi vb. mesleklere sahip kişiler vardır. Her birey belli bir yaşa ulaştığında bir mesleğe ihtiyaç duyacağından dolayı bireyler için doğru mesleği seçmek çok önemlidir.

Aşağıdakilerden hangisi mesleğimizi seçerken dikkate alacağımız unsurlardan biri değildir?

- A) Yeteneklerimiz doğrultusunda seçim yapmak
B) İlgi alanlarımızı ön plânda tutmak
C) Aile büyüklerimizin bizim için uygun görecekları mesleğe yönelmek
D) Bireysel özelliklerimize uygun bir meslek tercih etmek

12. Bazı meslekler değişen zaman koşullarıyla birlikte önemini kaybedince yeni meslekler ortaya çıkmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi zamanla önemi azalan mesleklerden biridir?

- A) Doktor   B) Mühendis
C) Semerci   D) Ressam

13. Silahlardan çok korkan ve silah kullanabileceğini düşünmeyen bir birey nasıl polis veya asker olabilir? Ya da çocuklarla iyi anlaşamayan bir kişi öğretmenlik mesleğini seçebilir mi?

Yukarıda verilen soruda meslek seçiminde aşağıdakilerden hangisine dikkat edilmektedir?

- A) Kişisel özelliklere
B) Mesleğin toplumdaki önemine
C) Ailenin beklentilerine
D) Mesleğin parasal getirisine

1

İnsan DNA Programcısı - Biyoteknolog

Biyoteknoloji, son yıllarda en köklü gelişmelerin yaşandığı alanların başında geliyor. İnsan benzeri makineler yapma, insan ömrünü uzatan teknolojiler geliştirme hedefiyle besleniyor. DNA çalışmaları yaparak insanların hastalıklara karşı daha güçlü ve dayanıklı olmasını amaçlayan bu çalışmalar gelecekte daha da önem kazanacaktır. DNA programcılığı geleceğin meslekleri arasında yerini alacaktır.

İklim Mühendisi

İklim değişikliği ve küresel ısınma gibi konular ve ekosistemin bozulmasının insanlık için büyük sorunlar oluşturacağı fikri her geçen gün artıyor. Bu alanda yapılan çalışmalar yoğunlaşıyor. Ülkeler, iş insanları ve girişimciler bu konunun üzerinde çalışıyorlar. Yakın gelecekte bu sorunun derinleşeceğini ve bu alanda çalışıp çözümler üretecek profesyonellere ihtiyacın artacağını öngörmek hiç de zor değil.

Yukarıda verilen bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Teknolojik gelişmeler insanlığı hem olumlu hem de olumsuz yönde etkilemiştir.
- B) DNA programcılığı geleceğin meslekleri arasında görülmektedir.
- C) Dünyada değişen şartlar yeni mesleklere zemin oluşturmaktadır.
- D) Ülkeler arasında teknolojik gelişmeler alanında rekabet yaşanmaktadır.

2

Bir öğrencinin sorduğu soruya öğretmen şu cevabı vermiştir:

- Yetenekleri belirlenmeli
- İlgili alanları keşfedilmeli
- Kişilik özellikleri ortaya konulmalı
- İlgili duyduğu meslekler incelenmeli

Öğretmenin verdiği cevap dikkate alındığında öğrenci aşağıdaki sorulardan hangisini sormuş olabilir?

- A) Meslek seçiminde dikkat edilmesi gereken unsurlar nelerdir?
- B) Okul – çevre ilişkilerinde dikkat edilecek faktörler nelerdir?
- C) Verimli ders çalışma yöntemleri nelerdir?
- D) Okul – aile ilişkilerinin eğitime katkıları nelerdir?

3

Ülkemizin farklı yerlerinde farklı meslekler gelişme göstermiştir. Örneğin; Artvin'in Murgul ilçesinde bakır madeni, Eskişehir'in Seyitgazi ilçesinde ise bor madeni çıkarılmaktadır. Buna bağlı olarak buralarda maden mühendisliği, maden teknikerliği gibi meslekler gelişmiştir. Besicilik, veterinerlik, arıcılık, kasaplık ve çobanlık hayvancılık faaliyetlerinin yoğun olduğu yerlerde gelişme gösteren mesleklerdir. Turizmin yoğun olduğu yerlerde ise aşçılık, garsonluk, tur rehberliği ve otel işletmeciliği gibi meslekler gelişmiştir.

Yukarıdaki paragraftan hareketle;

- I. bölgede yapılan ekonomik faaliyetlerin meslekleri etkilediği,
- II. yapılan ekonomik faaliyetlerin ülkemizin gelişmesini sağladığı,
- III. ülkemizde farklı alanlarda mesleklerin olduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve III
- C) Yalnız II
- D) II ve III

4

Gazeteye bir ilan verilmiş: “Genel Müdür aranıyor. Yükseköğrenim mezunu, İngilizce ve Almanca bilen, askerliğini yapmış, 35 yaşından gün almamış, boyu 1.75’ten uzun ve bekâr olması gerekir.”

Temel iş ilanını okumuş ve işe başvurmuş:

– Ben demiş, yükseköğrenim şöyle dursun ilkokulu bile zor biturdum. İncilizce de Almanca da bilmeyrum. Yaşım 40’dan yukarı, boyumda 1.63’tür.

Başvuru ile sorumlu kişi merakla: “Ne demek istiyorsun?” demiş.

Temel gayet ciddi:

– İlan verdiğiniz genel müdürlük işi var ya, ha bu iş için bana güvenmiyesunuz demek için celdum..)

Yukarıda verilen fıkradan ulaşılabilecek en genel yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Her meslek farklı nitelikler gerektirebilir.
- B) Bütün genel müdürler uzun boyludurlar.
- C) Gazete ilanıyla genel müdür belirlenmez.
- D) İşe başlamak için en uygun yaş 35’tir.

5

Sanal gerçeklik insanlara gerçekmiş hissi veren, bilgisayar tarafından oluşturulan, karşılıklı iletişim olanağı tanıyan, üç boyutlu bir modeldir. Bu sistem kavrama ve algılama gücümüzü önemli ölçüde arttıracaktır. Bu uygulama şu ana kadar tıp alanında, eğlence alanında, bilimsel deneylerde ve birçok alanda uygulama alanı olmuştur.

Bu açıklamalardan hareketle sanal gerçeklik ile ilgili;

- I. insanların tasarladığı sistemlerin daha kolay kavramayı ve algılamayı sağladığı,
- II. birçok alanda kullanıldığı,
- III. sadece üç boyutlu çalışmalar için tasarlandığı

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) Yalnız III
- D) I, II ve III

6

Ülkemizin farklı yerlerinde farklı meslekler gelişmiştir. Örneğin; demir madeni Sivas (Divriği), Malatya (Hekimhan), Balıkesir (Edremit), İzmir’de (Torbalı) çıkarılmaktadır. Taş kömürü Zonguldak’ta çıkarılmaktadır. Buna bağlı olarak bu bölgelerde maden işçiliği ve maden mühendisliği gibi meslekler gelişme göstermiştir. Turizmin geliştiği yerlerde aşçılık, resepsiyonistlik ve turist rehberliği gibi meslekler gelişme göstermiştir. Hayvancılık faaliyetlerinin yoğun olarak yapıldığı yerlerde ise kasaplık, çobanlık ve veterinerlik gibi meslekler gelişmiştir.

Ülkemizin farklı yerlerinde farklı mesleklerin gelişme göstermesinde;

- I. mesleğin statüsü,
- II. meslekten elde edilen ekonomik kazanç,
- III. bölgede yapılan ekonomik faaliyetler

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) Yalnız III

7

Dijital teknoloji ve sunduğu fırsatları iyi takip eden firmalar kendi sektörlerinde ürettikleri ürünleri piyasaya sürüyor. İletişim, teknoloji, ulaşım sektörlerindeki araçlar yeni dijital donanımlarla geliştiriliyor. Büyük firmalar geçmişte ürettikleri ürünler ile yeni ürünlerini bir arada sergileyerek ulaştıkları seviyeyi gururla sergileyebiliyorlar.

Buna göre verilen paragrafa gelebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Teknolojinin Sosyal Hayattaki Zararları
- B) Teknolojinin Alışkanlıklara Etkisi
- C) Teknolojideki Değişimler
- D) Teknolojinin Eğitimde Kullanılması

Aşağıdaki sorulara verilen kavramlardan uygun olanı seçerek cevap veriniz.

Vergi, ekonomi, Darülaceze, dayanışma, İngiltere, timar, üretim, yetenek, muid, teknoloji, değer, E-ticaret, fatura, kamu, müderris, bilim, meslek, Enderun, İtalya, yönetim, John Kay, fatura, rol, ilgi, yardımlaşma, pazarlama, eğitim, İslahat Fermanı, ekonomik faaliyet, öşür, has, Thomas Savery, sorumluluk, ikta, cebelü, Coğrafi Keşifler, senyör, şed kuşanma, DSİ, çiftbozan, Genel Ağ, tüketim, lonca, sivil toplum kuruluşu, Yeşilay, Sanayi İnkılabı, zeamet, vakıf, medrese, Tanzimat Fermanı, mülk, ağnam, serf, aşar, GAP, Kızılay

1. Belirli faaliyet ve işlemler sonucu yeni bir mal veya hizmet meydana getirmeye ne denir?
Cevap: .....
2. Kamu hizmetlerine harcanmak için hükümetin, yerel yönetimlerin yasalara göre doğrudan veya bazı madde fiyatlarının üstüne koyarak dolaylı yoldan herkesten topladığı paraya ne ad verilir?
Cevap: .....
3. Ülke işlerinin yürütülmesine ve kamuya ilişkin hizmetlerin bütününe ne denir?
Cevap: .....
4. Bir sanayi dalı ile ilgili yapım yöntemlerini, kullanılan araç gereç ve aletleri, bunların kullanım biçimlerini kapsayan uygulama bilgisine ne denir?
Cevap: .....
5. İnsanların yaşayabilmek için üretme, ürettiklerini bölüşme biçimlerinin ve bu faaliyetlerden doğan ilişkilerin bütününe ne denir?
Cevap: .....
6. "Uçan Mekik" adlı dokuma tezgahının icadını gerçekleştiren kişi kimdir?
Cevap: .....
7. Toplumdaki çeşitli sorunları bağımsız olarak ele alıp kamuoyunu bilgilendirme ve aydınlatma görevi yapan, öneriler sunan her türlü birliğe ne denir?
Cevap: .....
8. Bir topluluğu oluşturanların duygu, düşünce ve ortak çıkarlarda birbirlerine karşılıklı bağlanmasına verilen ad hangisidir?
Cevap: .....
9. Kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesine ne denir?
Cevap: .....
10. Çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine, okul içinde veya dışında doğrudan veya dolaylı yardım etmeye ne denir?
Cevap: .....
11. Belirli bir eğitim ile kazanılan sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insanlara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları belirlenmiş işe ne denir?
Cevap: .....
12. Belirli bir olay veya etkinliğe yakınlık duyma, ondan hoşlanma ve ona öncelik tanımaya ne denir?
Cevap: .....
13. Bilgisayar ağlarının birbirine bağlanması sonucu ortaya çıkan, herhangi bir sınırlaması ve yöneticisi olmayan uluslararası bilgi iletişim ağına ne ad verilir?
Cevap: .....
14. Bir kimsenin bir şeyi anlama veya yapabilme niteliğine ne denir?
Cevap: .....
15. Bir ürünün, bir malın, bir hizmetin satışını gerçekleştirmek amacıyla tanıtmayı, paketlemeyi, satış elemanlarının yetişmesini, piyasa gereksinimlerini belirlemeyi ve karşılamayı içeren etkinliklerin bütününe ne denir?
Cevap: .....
16. Bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçüye ne denir?
Cevap: .....
17. Genel ağ üzerinden insanların gerçek ya da sanal ürünleri satın alma işlemine ne denir?
Cevap: .....

YAZILI İÇİN KISA CEVAPLAR

18. Medreselerde ders veren hocalara verilen ad nedir?

Cevap: .....

19. Osmanlı Devleti'nde devlet adamı ve asker kadrosunun yetiştiği okul hangisidir?

Cevap: .....

20. Tımar sistemi uygulaması hangi fermanla kaldırılmıştır?

Cevap: .....

21. Avrupa'da Sanayi İnkılabı'nın başladığı ülke hangisidir?

Cevap: .....

22. Ahilik Teşkilatında kalfalıktan ustalığa geçiş törenine verilen ad nedir?

Cevap: .....

23. XVIII. yüzyılda Ahi Teşkilatının yerini alan esnaf ve sanatkâr teşkilatının adı nedir?

Cevap: .....

24. Tımar sisteminde toprağı üç yıl ekip biçmeyen çiftçiden alınan vergi hangisidir?

Cevap: .....

25. Orta Çağ Avrupası'nda toprağın sahibi soylulara verilen ad hangisidir?

Cevap: .....

26. Orta Çağ Avrupası'nda toprağın sahibi soylular için çalışan köylülere verilen ad hangisidir?

Cevap: .....

27. Osmanlı Devleti'nde tımar sahiplerinin besledikleri askerlere verilen ad hangisidir?

Cevap: .....

28. Selçuklularda asker ve devlet memurlarına, devlet için yaptıkları hizmetler karşılığında belirli bir süreliğine verilen toprakların adı nedir?

Cevap: .....

29. 1926 yılında Mustafa Kemal Atatürk'ün talimatları ile çiftçiden alınan hangi vergi kaldırıldı?

Cevap: .....

30. Türkiye Selçuklu Devleti'nde arazilerin gelirlerinin hükümdar ve ailesine ait olduğu toprakların adı nedir?

Cevap: .....

31. Türkiye Selçuklu Devleti'nde devlet adamları ve komutanlara verilen toprakların adı nedir?

Cevap: .....

32. Türkiye Selçuklu Devleti'nde gelirleri medrese, hastane ve kervansaray gibi bilimsel ve sosyal yapıların ihtiyaçlarını karşılamak için ayrılan toprakların adı nedir?

Cevap: .....

33. Türkiye Selçuklu Devleti'nde devlet adamlarına başarılarından dolayı verilen arazinin adı nedir?

Cevap: .....

34. Su kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve yönetilmesinden sorumlu olan kuruluş hangisidir?

Cevap: .....

35. Üretimde teknolojinin yaygın kullanılmasını başlatan dönem hangisidir?

Cevap: .....

36. Sigara, alkollü içecek ve diğer uyuşturucu alışkanlıklar ile mücadele ederek halkın, özellikle gençlerin korunması için çalışmalar yapan sivil toplum kuruluşu hangisidir?

Cevap: .....

37. Yurt içindeki ya da yurt dışındaki felaket bölgelerine çadır, battaniye, kan, ilaç, yiyecek ve içecek gibi malzemeler göndererek yaralıları için geçici hastaneler açan sivil toplum kuruluşu hangisidir?

Cevap: .....

38. 1895 yılında II. Abdülhamit Han tarafından kurulan sivil toplum kuruluşu hangisidir?

Cevap: .....

1. Vatandaşlar yöneticilerin belirlenmesi amacıyla yapılan seçimlerde oy vererek seçme hakkını kullanırlar. Bunun yanında yöneticilerin kararlarında etkili olmak ve topluma fayda sağlamak amacıyla dernek ve vakıflar gibi sivil toplum kuruluşları kurarlar. Bu sayede ülke yönetiminde aktif olarak rol alırlar.

Yukarıda verilen açıklama demokrasinin temel ilkelerinden hangisi ile ilgilidir?

- A) Eşitlik
B) Çoğulculuk
C) Özgürlük
D) Katılımcılık

2. **Özgürlük;** demokrasi yönetimlerinde bireyler düşüncelerinde ve davranışlarında özgürdür.

Katılımcılık; demokratik devletlerde aynı fikirlere sahip olan insanlar bir araya gelerek siyasi partiler kurarlar.

Çoğulculuk; vatandaşlar yöneticilerin belirlenmesi amacıyla seçimlerde oy vererek seçme hakkını kullanırlar.

Eşitlik; tüm vatandaşlar kanun önünde eşittir.

Millî egemenlik; demokraside egemenlik yani yönetme yetkisi millete aittir.

Yukarıda verilen bilgilerin doğru olabilmesi için aşağıdakilerden hangileri yer değiştirmelidir?

- A) Katılımcılık – Çoğulculuk
B) Millî egemenlik – Eşitlik
C) Özgürlük – Katılımcılık
D) Çoğulculuk – Millî egemenlik

3. Osmanlı Devleti'nde tımar sisteminin bozulması "ayan" denilen ve zamanla zenginleşip güçlenen kişilerin ortaya çıkmasına neden olmuştur.

II. Mahmut Dönemi'nde ayanlar ile imzalanan belge aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tanzimat Fermanı
B) Kanun-ı Esasi
C) Sened-i İttifak
D) Islahat Fermanı

4. İlk Türk devletlerinde Tanrı'nın egemenlik hakkını doğrudan kağana verdiği inanırdı, buna kut denirdi. Türk kağanları kendisini daima Tanrı'ya karşı sorumlu sayarlardı. Kutun kan yoluyla hükümdarın tüm erkek çocuklarına geçtiğine inanılırdı. Bütün hanedan üyelerinde kut olduğundan kendine siyasi ve askerî bakımdan güvenen kişi taht kavgasına girebilirdi.

Buna göre kut anlayışı ve taht kavgalarının ilk Türk devletlerine etkileri arasında aşağıdakilerden hangisi yer alır?

- A) İstikrarsızlık, bölünme ve yıkılmaya neden olması
B) Demokratik hayatın gelişmesini sağlaması
C) Çin'in Türklerin egemenliğini kabul etmesi
D) Ticari hayatın gelişmesi

5. II. Abdülhamit'in tahta çıkmasından sonra 1876 yılında Türk milletinin ilk anayasası yürürlüğe girmiştir. Böylece ilk defa anayasal bir yönetime geçilmiştir.

Yukarıda bahsedilen anayasa aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Medeni Kanun
B) Kanun-ı Esasi
C) Mecelle
D) Teşkilat-ı Esasi

6. Sultan II. Mahmut "Ben tebaamdan Müslümanları camide, Hristiyanları kilisede, Musevileri havrada görmek isterim." demiştir.

Sultan II. Mahmut'un bu sözü demokrasinin hangi temel ilkesine uygundur?

- A) Millî egemenlik
B) Çoğulculuk
C) Katılım
D) Özgürlük

7.

- I. Halk seçtiği temsilciler aracılığıyla yönetime katılmıştır.
- II. Teşkilat-ı Esasiye Anayasası hazırlanmıştır.
- III. Yasalar meclis tarafından yapılmaya başlanmıştır.

I. Meşrutiyet'in ilanı ile yukarıdaki gelişmelerden hangileri yaşanmamıştır?

- A) I ve II   B) Yalnız II
C) II ve III   D) Yalnız III

8.

- ◆ Orta Asya'daki ilk Türk devletlerinde kararların alındığı meclistir.
- ◆ Müslüman Türk devletlerinde devlet işlerinin görüşüldüğü meclistir.
- ◆ Türkiye'de devlet işlerinin görüşüldüğü, yasaların hazırlandığı meclistir.

Yukarıdaki özellikleri verilen kurumlar arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Mebusan Meclisi   B) TBMM
C) Kurultay   D) Divan

9.

- I. İlk çok partili siyasi hayata geçilmesi
- II. Millî egemenlik ilkesinin gerçekleştirilmesi
- III. Saltanatın kaldırılması

23 Nisan 1920'de Ankara'da TBMM'nin açılmasıyla yukarıdakilerden hangileri gerçekleştirilmiştir?

- A) Yalnız I   B) I ve II
C) Yalnız II   D) II ve III

10. 1839 yılında ilan edilen Tanzimat Fermanı ile azınlıklara bazı haklar verilmiş, öncelikle padişahın bu fermanın getirdiği ilkelere uyacağı halka duyurulmuştur. Bu fermanla, halkın can güvenliğini sağlamaya yönelik önlemler alınarak, vergiler halkın gelirine göre alınmıştır.

Buna göre sözü edilen düzenlemelerin aşağıdakilerden hangisiyle ilgisi yoktur?

- A) Eşitlik   B) Hukukun üstünlüğü
C) Adalet   D) Seçim

11. Tanzimat Fermanı hakkında aşağıda verilen bilgilerden hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Kanun önünde herkes eşit hâle getirilmiştir.
B) İlk kez bir padişah kendi isteği ile kendi yetkilerini sınırlandırmıştır.
C) Anayasal nitelikte bir belgedir.
D) Ayanların yetkileri genişletilmiştir.

12. Demokrasi ilkeleriyle birlikte dünyanın birçok ülkesinde kabul gören bir yönetim anlayışı hâline gelmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi demokrasinin temel ilkelereinden biri değildir?

- A) Teokrasi
B) Eşitlik
C) Hukukun üstünlüğü
D) Seçme ve seçilme hakkı

1

Tanzimat Fermanı'nın Getirdiği Yenilikler

- ◆ Herkes kanun önünde eşit olacaktır.
- ◆ Hiç kimse yargılanmadan haksız yere idam edilmeyecektir.
- ◆ Askere alma ve terhis işlemleri belirli kurallara bağlanacaktır.
- ◆ Müslüman, Hristiyan ve Musevi bütün halkın can, mal ve namus güvenliği sağlanacaktır.
- ◆ Vergiler herkesin gelirine göre toplanacaktır.
- ◆ Herkes mal ve mülk sahibi olabilecek, isterse malı ve mülkü satabilecek veya miras bırakabilecektir.

Buna göre Tanzimat Fermanı ile ilgili;

- I. Herkesin yaşama, mülkiyet ve kişisel hakları güvence altına alınmıştır.
- II. Hukuk üstünlüğü kabul edilmiştir.
- III. Gayrimüslümlerin askerlik yapması yasaklanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I   B) I ve II   C) Yalnız III   D) I, II ve III

- 2 1839 yılında Tanzimat Fermanı ilan edildi. Fermana göre kanun önünde herkes eşit sayıldı. Vergi ve askerlik konularında yeni düzenlemeler yapıldı. İlk kez bu ferman ile Osmanlı Devleti'nde hukukun üstünlüğü kabul edildi. Tanzimat Fermanı demokratikleşme yolunda atılmış ilk önemli adımdır. Tanzimat Dönemi'nde Avrupa'da eğitim gören ve Fransız İhtilali'nin yaydığı fikirlerden etkilenen Osmanlı aydınlarına göre devleti dağılmaktan kurtarmak için bir anayasa hazırlanmalı ve meclis açılmalıydı. Böylece II. Abdülhamid Dönemi'nde Osmanlı'nın ilk meclisi olan Mebusan Meclisi açılmış ve ilk kez anayasa hazırlanarak meşrutiyet yönetimine geçilmiştir.

Buna göre Osmanlı Devleti'nde I. Meşrutiyet'le birlikte aşağıdakilerden hangisi görülmemiştir?

- A) Ülke yönetiminde değişikliğe gidilmesi   B) Anayasal düzene geçilmesi
C) Kişi haklarının güvence altına alınması   D) Padişahın mutlak yetkilerinin artırılması

- 3 Orta Asya'da kurulan Türk devletlerinde egemenlik hakkının Tanrı tarafından kağana verildiğine inanılırdı. Buna kut denirdi. Kağan önemli kararları alırken Kurultay adı verilen meclise danışırdı. İslamiyet'in kabulünden sonra ise Kurultay'ın yerini divan almıştır. Daha sonra Osmanlı Devleti Dönemi'nde ilk demokratikleşme hareketi olan Tanzimat Fermanı ilan edilmiştir. Tanzimat Fermanı'nı meşrutiyetin ilanı izlemiştir. 29 Ekim 1923 yılında cumhuriyet ilan edilerek devletin yönetim biçiminin cumhuriyet olduğu kabul edilmiştir.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) Türklerde gelişmiş bir yönetim anlayışının olmadığı
B) Türk devlet anlayışında zaman içerisinde önemli değişiklikler olduğu
C) Türk yönetim anlayışının durağan olduğu
D) Türklerin yönetim konusunda dünyaya örnek oldukları

4

Eski Türk devletlerinde adalet bir devlet töresiydi. Hakan bile kanuna aykırı davranırsa cezalandırılırdı. Türk kültüründe “meşveret” kavramı vardır. Meşveret en doğruyu bulmak için birbirlerine danışılmasıdır. Bu işlem Kurultay’da yapılırdı. Hakanın eşi olan hatun devlet meselelerinde görüşlerini açıkça söylerdi. Kurultay’da devletin siyasi, askerî ve ekonomik konuları ile ilgili görüşmeler yapılır, kararlar alınır.

Görsel ve paragrafta verilen bilgilerden hareketle eski Türk devletleri ile ilgili;

- I. Türklerde demokratik uygulamaların görüldüğü
- II. Kadının yönetimde söz sahibi olduğu,
- III. Kurultay’da ülkenin çeşitli sorunlarıyla ilgili kararların alındığı

yukarıdakilerden hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III   B) II ve III
C) Yalnız I   D) Yalnız III

5

- ◆ MÖ 5. yüzyılda Roma Cumhuriyeti’nde On İki Levha Kanunları’nda vatandaşlık hukuku ile vatandaş ilişkileri düzenlenmiştir.
- ◆ 1215 yılında İngiltere’de ilan edilen “Magna Carta” ile kralın yetkileri sınırlandırılmış, krala ait bazı yetkiler soylulara dağıtılmıştır.
- ◆ 1689 yılında İngiltere’de ilan edilen “Haklar Bildirisi” ile kralın bazı yetkileri sınırlandırılmıştır. Soylulara ve diğer yurttaşlara bazı hak ve özgürlükler tanınması öngörülmüştür.
- ◆ 1789’da Fransız İhtilali ile Fransa’da mutlak monarşi yıkılmış yerine Cumhuriyet yönetimi kurulmuştur.
- ◆ 1948’deki “İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi” ile devletler bireylere tanınan hak ve özgürlükleri güvenceye almak için uzlaşmışlardır.

Yukarıda verilenlerden çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Günümüzdeki demokrasinin temelleri Eski Yunan toplumunda ortaya çıkmıştır.
B) Günümüzde ülkemizde olduğu gibi birçok ülkede temsili demokrasi yöntemi uygulanmıştır.
C) Demokrasi günümüzdeki şekline gelene kadar birçok aşamadan geçmiştir.
D) Fransız İhtilali sonucunda demokrasinin temeli olan cumhuriyet yönetimi kurulmuştur.

6

Vatandaşların bir kısmının yönetime katılmasını sağlayan hükümet sistemleri, ilk defa MÖ 500 yıllarında Yunan ve Roma uygarlıklarında ortaya çıkmıştır. Yunanca demos (halk) ve kratos (yönetmek) sözcüklerini birleştirerek demokrasi kavramını ilk kullanan Atinalılardır. Atina’da yurttaş hem halk meclisinde toplanır, ülke yönetimi ile ilgili kararlara ortak olur hem de kamu görevlerine seçilirdi. Atina’da oturanlar; yurttaş, yabancı ve köle diye üç sınıfa ayrılırdı, sadece yurttaş sınıfı erkeklerinin halk meclisine katılma hakkı bulunmaktaydı.

Buna göre Atina ile ilgili;

- I. tam anlamıyla bir eşitlik olduğu,   II. halk egemenliğinin görüldüğü,   III. sınıf farklılıklarının olduğu

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I   B) I ve II   C) II ve III   D) Yalnız III

1. Çok partili hayata geçiş denemeleri Atatürk Dönemi'nde olmasına rağmen 1945 yılına kadar başarıya ulaşamamıştır.
- Bu durumun sebebi aşağıdakilerden hangisidir?**
- A) Çağdaş milletlere uyum sağlanamamış olması
B) Halifeliğin geri getirilmek istenmesi
C) Demokrasi anlayışının toplumda tam yerleşmemiş olması
D) TBMM yönetiminin zayıf olması
2. 23 Nisan 1920'de açılan TBMM, ulusal iradenin hâkim olduğu bir kuruluştur.
- Aşağıdakilerden hangisi bu duruma kanıt olarak gösterilebilir?**
- A) Yargı gücüne sahip olması
B) Güçler birliği ilkesini uygulaması
C) Halkın seçtiği temsilcilerden oluşması
D) Siyasi yetkileri elinde toplaması
3. Cumhuriyetin ilanının sonuçları arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?
- A) Saltanatın kaldırılması için uygun ortam oluşmuştur.
B) İsmet İnönü Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ilk başbakanı olmuştur.
C) Yeni Türk devletinin adı konulmuştur.
D) Meclis hükümeti sisteminden kabine sistemine geçilmiştir.
4. Cumhuriyetin ilanından sonra;
- I. Mustafa Kemal ilk cumhurbaşkanı seçilmiştir.
II. Milli egemenlik kurumsallaşmıştır.
III. Adnan Adıvar ilk meclis başkanı seçilmiştir.
- gelişmelerinden hangilerinin yaşandığı söylenebilir?**
- A) I, II ve III
B) I ve II
C) Yalnız III
D) I ve III
5. 1921 Anayasası "Hâkimiyet kayıtsız şartsız milletindir." ifadesi ile egemenlik hakkının kesin olarak millete ait olduğunu belirtiyordu. 1 Kasım 1922'de kişisel egemenliğe dayanan saltanat kaldırılmıştır.
- Yukarıdaki gelişmeler dikkate alındığında Atatürk'ün aşağıdakilerden hangisini gerçekleştirmeye çalıştığı söylenebilir?**
- A) Cumhuriyetin ilanı için uygun ortamı oluşturmak
B) TBMM'nin açılmasını sağlamak
C) Çok partili hayata geçişi önlemek
D) Başkenti Ankara'ya taşımak
6. Aşağıdakilerden hangisi Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın kurulmasında etkili olan iç politikadan kaynaklı bir etken değildir?
- A) Hükümeti denetleyecek bir muhalefet partisine ihtiyaç duyulması
B) 1929 Dünya ekonomik bunalımının Türkiye'yi etkilemesi
C) Farklı politikalar üretecek partilere ihtiyaç duyulması
D) Millî iradenin ülke yönetimine tam olarak yansımalarının istenmesi
7. Cumhuriyetin ilk yıllarındaki çok partili hayata geçiş denemeleri aşağıdakilerden hangisiyle başlamıştır?
- A) Saltanatın kaldırılmasıyla
B) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın kurulmasıyla
C) Cumhuriyet Halk Fırkası'nın kurulmasıyla
D) Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın kurulmasıyla
8. Cumhuriyet Halk Fırkası ile ilgili;
- I. Partinin temeli Müdafaa-i Hukuk Grubu'na dayanır.
II. Ekonomide liberalizm ilkesini savunmuştur.
III. İlk adı Halk Fırkası olup cumhuriyetin ilanından sonra 1924'te Cumhuriyet Halk Fırkası adını almıştır.
IV. Cumhuriyet Halk Fırkası Atatürk tarafından kurulmuştur.
- yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?**
- A) I ve II
B) III ve IV
C) Yalnız II
D) I ve IV

9.

- ◆ Serbest Cumhuriyet Fırkası
- ◆ Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası

Yukarıda verilen partilerin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ekonomide devletçilik ilkesini savunmuştur.
- B) Çok partili hayata geçişte başarılı olamamışlardır.
- C) Şeyh Said İsyanı'nı desteklemişlerdir.
- D) Mustafa Kemal'in kurduğu partilerdir.

10.

1. Serbest Cumhuriyet Fırkası: Türkiye'nin doğusunda meydana gelen bir ayaklanmada etkili olduğu gerekçeyle kapatılmıştır.

2. Serbest Cumhuriyet Fırkası: 1930 yılında Fethi Okyar tarafından kurulmuştur.

3. Serbest Cumhuriyet Fırkası: Çok partili yaşamın ikinci denemesidir.

4. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası: Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ilk muhalefet partisidir.

5. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası: Kâzım Karabekir, Ali Fuat, Refet Bele ve Adnan Adıvar tarafından kurulmuştur.

6. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası: Ekonomide devletçilik ilkesini benimsemiştir.

Yukarıda Serbest Cumhuriyet Fırkası ve Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ile ilgili bilgiler verilmiş ancak iki yerde yanlışlık yapılmıştır.

Yanlış olan bilgiler aşağıdakilerden hangileridir?

- A) 1 ve 6
- B) 2 ve 3
- C) 1 ve 5
- D) 4 ve 6

11. Atatürk "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." sözüyle demokrasinin vazgeçilmez ilkelerinden hangisinin önemini vurgulamıştır?

- A) Seçimler ve temsil
- B) Hürriyet ve eşitlik
- C) Hukukun üstünlüğü
- D) Ulusal egemenlik

12. 29 Ekim 1923'te cumhuriyet ilan edildi. Böylece tek kişinin hâkimiyetine dayalı yönetim şekli sona erdi. Milli egemenlik, bir milletin kendini yönetecek kişileri kendisinin seçmesi yani yönetimde söz sahibi olması demektir. 1924 yılında anayasaya devletin yönetim biçimi ile ilgili olarak, "Türkiye Devleti'nin hükûmet biçimi Cumhuriyettir." maddesi eklenmiştir.

Buna göre cumhuriyetin ilan edilmesinin aşağıdaki gelişmelerden hangisinin gerçekleşmesinde etkili olduğu söylenemez?

- A) Tek kişinin egemenliğine dayanan yönetim şeklinin son bulmasında
- B) Milletin kendisini yönetecek kişileri seçme yetkisine sahip olmasında
- C) Kanun – i Esasi'nin kabul edilmesinde
- D) Devletin yönetim şeklinin belli olmasında

13. Mustafa Kemal Atatürk, ülkemizde cumhuriyetin ve demokrasinin kurucusudur. Mustafa Kemal Atatürk'ün demokrasiye olan inancını onun milletimiz için yaptıklarında görmekteyiz.

Mustafa Kemal'in demokrasinin gelişmesi için;

- I. Cumhuriyeti ilan etmesi,
- II. Türk kadınına siyasi haklar getirmesi,
- III. Çok partili hayata geçiş denemelerini başlatması

çalışmalarından hangilerini yaptığı söylenebilir?

- A) I, II ve III
- B) I ve II
- C) Yalnız II
- D) Yalnız III

14. Cumhuriyetin ilk yıllarında Atatürk'ün kurmuş olduğu Cumhuriyet Halk Fırkası'ndan başka TBMM'de farklı görüşleri yansıtabilmek amacıyla Terakkiperver Halk Fırkası ve Serbest Cumhuriyet Fırkası gibi partiler kurularak çok partili yaşama geçme girişimleri olmuştur.

Buna göre bu girişimlerde ulaşılması düşünülen temel amaç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kadınlara siyasi haklar vermek
- B) Dünya barışına katkıda bulunmak
- C) Demokratik yönetimi gerçekleştirmek
- D) Siyasi bağımsızlığı tanımak

1

17 Kasım 1924'te Millî Mücadele Dönemi'nde silah arkadaşlarım olan Ali Fuat Cebesoy, Refet Bele ve Adnan Adıvar'la birlikte ilk muhalefet partisi olan Terakkiperver Cumhuriyeti Fırkası'nı kurduk. Ancak doğuda ortaya çıkan isyandan dolayı partimiz suçlu bulundu ve kapatıldı.

Atatürk'ün isteği üzerine 1930'da Serbest Cumhuriyet Fırkası'nı kurdum. Ancak partimizin İzmir mitingi sırasında yenilik karşıtı sloganlar atıldı. Gördüm ki inkılap karşıtları partimize üye olmuş. Cumhuriyete zarar verecek bir gelişme yaşanmasın diye partimi kapatmak zorunda kaldım.

Yukarıdaki parti kurucularının konuşmalarından yola çıkarak aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Çok partili hayata geçiş dönemi başarısızlıkla sonuçlanmıştır.
- B) Atatürk çok partili hayatı desteklemiştir.
- C) Yenilik karşıtları partileri kullanarak devrimleri engellemeye çalışmışlardır.
- D) Anadolu halkının tamamı yeniliklere karşı çıkmıştır.

2

Yukarıda 1935 yılında milletvekili seçimlerinde vatandaşların oy kullandığı bir resim verilmiştir.

Bu resim değerlendirildiğinde cumhuriyetin ilk yılları ile ilgili;

- I. Türk kadınının seçme hakkını elde ettiği,
- II. halkın iradesinin ülke yönetiminde söz sahibi olduğu,
- III. 1935 yılında çok partili hayata geçildiği

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III

3

Cumhuriyet Halk Fırkası 9 Eylül 1923'de kurulan Halk Fırkası 1924'de Cumhuriyet Halk Fırkası adını almıştır. 1935'ten itibaren Cumhuriyet Halk Partisi adıyla siyasi hayatına devam etmiştir.

Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası 17 Kasım 1924'de Kâzım Karabekir, Ali Fuat Cebesoy, Refet Bele ve Adnan Adıvar tarafından kurulmuştur. Türkiye'nin doğusunda meydana gelen bir ayaklanmada etkili olduğu gerekçesiyle kapatılmıştır.

Serbest Cumhuriyet Fırkası Fethi Okyar, Atatürk'ün isteğiyle 1930'da Serbest Cumhuriyet Fırkası'nı kurmuştur. Partiye inkılaplara karşı olanlar girince Fethi Okyar partiyi feshetmiştir.

Yukarıda verilen bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Atatürk'ün demokratik hayatın gelişmesine destek verdiği
- B) Demokratikleşme çabaları yolunda engellerin çıktığı
- C) Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın diğer partilere göre daha demokratik olduğu
- D) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın tek bir kişi tarafından kurulmadığı

4 Cumhuriyetin ilanından sonra Mustafa Kemal demokrasi- nin temel ilkelerinin ülkede yerleşmesi için çalıştı. Bu ilkelerden biri olan çok partili hayata geçmek amacıyla, Cumhuriyet Halk Fırkası'nı kurdu. Bu fırkanın politikalarını benimsemeyen arkadaşlarının başka parti kurma istek- lerini destekledi ve yakın silah arkadaşları Terakkiper- ver Cumhuriyet Fırkası kurdu. 1930'da da arkadaşı Fethi Bey'i parti kurması için teşvik ederek Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın kurulmasını sağladı.

Buna göre Mustafa Kemal ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Ülke yönetiminde sadece kendi partisinin söz sahibi olmasını istemiştir.
- B) Farklı görüşlerin ülke yönetiminde söz sahibi olma- sını istemektedir.
- C) Arkadaşlarıyla siyasi çekişme hâlinindedir.
- D) Cumhuriyetin varlığı için partileri gerekli görmektedir.

5 29 Ekim 1923'te cumhuriyet ilan edildi. Böylece tek kişi- nin hâkimiyetine dayalı yönetim şekli sona erdi. Millî ege- menlik, bir milletin kendini yönetecek kişileri kendisinin seçmesi yani yönetimde söz sahibi olması demektir. 1924 yılında anayasaya devletin yönetim biçimi ile ilgili olarak, "Türkiye Devleti'nin hükümet biçimi cumhuriyettir." mad- desini eklenmiştir.

Buna göre cumhuriyetin ilan edilmesinin aşağıdaki gelişmelerden hangisinin gerçekleşmesinde etkili olduğu söylenemez?

- A) Saltanatın kaldırılmasında
- B) Milletten kendisini yönetecek kişileri seçme yetkisine sahip olmasında
- C) Tek kişinin egemenliğine dayanan yönetim şeklinin son bulmasında
- D) Devletin yönetim şeklinin belli olmasında

6 Demokrasilerde ülkeyi yönetme ve yasa yapma yetkisi bir partiye, bir kişiye ya da bir zümreye ait değil halkın tümüne aittir. Halk bu yetkisini seçimler yoluyla yönetime getirdiği temsilcileri aracılığı ile kullanır. Belli dönemlerde yapılan seçimlerle halk temsilcilerini belirler. Vatandaş- lar kanunlara göre seçme ve seçilme hakkına sahiptirler. Herkesin eşit oy hakkı vardır. Seçimlerde oylama gizli, oyların sayımı ise açık yapılır. Ülkemizde genel seçimler beş yılda bir yapılmaktadır. Demokratik ülkelerde devlet; milletin güvenlik, huzur ve refahını sağlamakla görevlidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin demokratik yönetim anlayışı ile ilgili olduğu söylenemez?

- A) Millî egemenlik ilkesinin uygulanması
- B) Kimseye ayrıcalık tanınmaması
- C) Seçimlerin belli zaman dilimlerinde yenilenmesi
- D) Kanun yapma yetkisinin belirli bir zümreye verilmesi

7 Cumhuriyet; hâkimiyetin gücün milletin elinde olduğu ve bunu belirli süreler için seçtiği milletvekilleri aracılığıyla kullandığı devlet biçimidir. Bu yönetim biçiminde millet fikri geçerlidir.

Buna göre cumhuriyet rejiminin;

- I. millî siyaset,
- II. millî irade,
- III. ulusal egemenlik

kavramlarından hangilerinin gelişimine katkı sağla- dığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) Yalnız III

1. Aşağıdakilerden hangisi demokratik devletin özelliklerinden biri değildir?

- A) Egemenliğin kayıtsız şartsız milletin olması
- B) Farklı görüşlerin serbestçe temsil edilmesi
- C) Seçimlerin serbest, eşit ve genel olması
- D) Seçmen olabilmek için vergi şartının olması

2. Aşağıdakilerden hangisi hukuk devletinde bulunması gereken özelliklerden biri değildir?

- A) Temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınması
- B) Yargı kurumlarının bağımsızlığının sağlanması
- C) Yasaların vatandaşların durumlarına göre değiştirilmesi
- D) Yasaların anayasaya uygun olması

3. Sosyal bilgiler dersinde öğretmenimiz demokrasinin olduğu ve olmasının gerektiği yerlere örnek vermemizi istedi. Söz isteyen bir arkadaşımız demokrasinin mecliste olması gerektiğini söyledi. Öğretmenimiz; doğru ama yakın çevremizde demokrasiye örnekler yok mu, diye sordu.

Arkadaşlarımız şu örnekleri verdiler:

Beril: Sınıf başkanımızı oy vererek seçtik.

Selim: Babam ve annem ailemiz ile ilgili karar alırken bana da fikrimi sorarlar.

Melis: Babam herkes Beşiktaş'ı tutacak dedi, ben de Beşiktaşlı oldum.

Ersin: Arkadaşlarımla gideceğimiz yerlere birlikte karar veririz.

Yukarıdaki öğrencilerden hangisinin verdiği örnek demokrasi ile ilişkilendirilemez?

- A) Beril
- B) Melis
- C) Selim
- D) Ersin

4.

Cami

Kilise

Sinagog

Yukarıda verilen yapıların bir arada bulunması Türkiye Cumhuriyeti'nin öncelikle hangi niteliğe sahip olduğu gösterir?

- A) Demokratik Devlet
- B) Laik Devlet
- C) Hukuk Devleti
- D) Sosyal Devlet

5. Laik devletlerde din ve devlet işleri birbirinden ayrılır. Vatandaşlara inanç ve ibadet özgürlüğü tanınır. Ülkemizde herkes istediği dine inanmakta, istediği ibadeti yapmakta özgürdür. Hiç kimse inancından dolayı veya yapmış olduğu ibadetlerinden dolayı kınanamaz, suçlanamaz.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi laik devletin özellikleri arasında yer almaz?

- A) Din ve vicdan özgürlüğünü benimser.
- B) Din ve inanç ayrımı yapılamaz.
- C) Devlet ve din işleri ayrı tutulur.
- D) Herkes bir dine inanmak durumundadır.

6.

- ◆ Vergilerin herkesin gelirin ve kanunlara göre alınması
- ◆ Mahkeme yapılmadan hiç kimsenin yargılanmaması

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda yer alan yukarıdaki maddeler, Türkiye Cumhuriyeti Devleti için aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Sosyal devlet olduğunun
- B) Hukuk devleti olduğunun
- C) Oligarşik devlet olduğunun
- D) Monarşi ile yönetilen devlet olduğunun

CUMHURİYETİN NİTELİKLERİ	ÖZELLİK
Demokratik devlet	Din ve devlet işleri birbirinden ayrılır.
Hukuk devleti	Hiç kimse anayasa ve yasalara aykırı davranamaz.
Laik devlet	Egemenlik kayıtsız, şartsız millete aittir.
Sosyal devlet	Devlet halkı için vardır ve halkı için çalışır.

Yukarıdaki tabloda Türkiye Cumhuriyeti'nin nitelikleri ile bu niteliklerin özellikleri eşleştirilmiştir. Ancak iki niteliğin özellikleri yanlış eşleştirilmiştir.

Buna göre hangi iki niteliğin yeri değiştirilirse yanlış düzeltilmiş olur?

- A) Laik devlet – Hukuk devleti
- B) Sosyal devlet – Hukuk devleti
- C) Demokratik devlet – Sosyal devlet
- D) Demokratik devlet – Laik devlet

2.

- ◆ Müdürün oğlu olduğu için herkes Ahmet'e oy verdi.
- ◆ Çikolata ısmarladığı için en fazla oyu Cemil aldı.
- ◆ Arkadaşlarını küsmekle tehdit eden Nazlı'ya herkes oy vermek zorunda kaldı.
- ◆ Vaatleri ve seçim çalışmaları beğenilen Beyza okul temsilcisi seçildi.

Yukarıda verilen farklı okulların temsilcilerinden hangisi demokratik bir biçimde seçilmiştir?

- A) Ahmet
- B) Cemil
- C) Nazlı
- D) Beyza

3.

Burak

Devlet, fırtınadan zarar gören seralar için yardım yapacaktı. Ayrıca sera sahiplerinin devlet bankalarına olan kredi borçları da bir yıl ertelenecekti. Devletimiz halk için çalışıyor.

Burak'ın konuşmasında devletin temel niteliklerinden hangisi vurgulanmıştır?

- A) Sosyal devlet olması
- B) Demokratik devlet olması
- C) Hukuk devleti olması
- D) Laik devlet olması

4.

	Bizim takımda kararları hep birlikte tartışarak veririz.	
	Teknik direktörümüz maçtan önce belirleyeceği taktikler ile ilgili futbolcuların da fikrini sorar.	
	Kulüp başkanımız maçlardan önce ve sonra takımımız ile ilgili futbolcuların düşüncelerini alır.	
	Maçta giyeceğimiz formalara, takımın bütün futbolcuları konuşarak karar verir.	

Yukarıda ülkemizin dört büyük futbol takımında kararların nasıl alındığı ile ilgili bilgi verilmiştir. Kararlarını demokratik olarak alan takımın yanına '👥' sembolü koyulacaktır.

Ortaya çıkacak olan işaretleme aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A)

👥
👥
👥
👥
- B)

👥
👥
👥
👥
- C)

👥
👥
👥
👥
- D)

👥
👥
👥
👥

5. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin nitelikleri arasında yer almaz?

- A) Meşrutî Devlet   B) Laik Devlet
C) Sosyal Devlet   D) Demokratik Devlet

6. Ali: Hayallerimin ülkesi oy pusulalarının kullanıldığı yerdir.

Ayşe: Herkes istediği dine inanabilmeli, özgürce ibadetini yapabilmelidir.

Emir: İsteyen kişiler ülke yönetiminde görev almak için aday olabilmelidir.

Selma: Bence herkes kanunlara uymalıdır.

Yukarıdaki çocukların sözleri ile Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin verilen nitelikleri eşleştirildiğinde hangi seçenek açıkta kalır?

- A) Laik devlet   B) Demokratik devlet
C) Hukuk devleti   D) Sosyal devlet

7.

- ◆ Devleti yönetenler dahil herkesin hukuk önünde hesap verebilmesi
- ◆ Herkesin kanunlara uyması
- ◆ Anayasa'nın her şeyin üstünde olması

Yukarıda verilen özellikler devlet niteliklerinden hangisine aittir?

- A) Demokratik devlet
B) Hukuk devleti
C) Laik devlet
D) Sosyal devlet

8. Bir rehber öğretmen öğrencilere aile içerisinde karar almaları konusunda nasıl bir yol izlediklerini sormuştur:
Öğrencilerden,

Hüseyin: Ailede benim hiçbir hakkım yoktur.

Merve: Annem ve babam karar verme konusunda benim bilgime başvuramazlar.

Ali: Ailede benim ile ilgili bir karar alındığında önce benim fikrim sorulur.

Şermin: Ailede kararlar alınırken bütün fertlerin görüşleri alınır en uygun olanı kabul edilir.

cevaplarını vermişlerdir.

Buna göre öğrencilerden hangisinin ailesinde görülen uygulama demokratik aile yapısına uygundur?

- A) Hüseyin – Merve   B) Hüseyin – Ali
C) Ali – Şermin   D) Merve – Şermin

9.

I. Demokratik Devlet	a. Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.
II. Sosyal Devlet	b. Herkes kanun önünde eşittir.
III. Hukuk Devleti	c. İnanç ve ibadet özgürlüğü esastır.
IV. Laik Devlet	d. Devlet ülkenin her yerine hizmet götürür.

Yukarıda verilenlerin doğru eşleştirilmiş şekli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I – d, II – a, III – b, IV – c
B) I – a, II – b, III – c, IV – d
C) I – d, II – b, III – c, IV – a
D) I – a, II – d, III – b, IV – c

1 Sosyal Bilgiler Öğretmeni Murat Bey dersin 30 dakikasını aile, okul ve toplumdaki demokratik uygulamaları anlatmaya son 10 dakikasını ise sınıf başkanı seçimine ayırmıştır. Fakat Murat Bey sınıf başkanını sınıftaki öğrencilerin isteklerine göre değil de kendi istediği öğrenciyi seçmiştir.

Derste anlattığı konu ile çelişen bir davranış gösteren Murat Öğretmen aşağıdaki durumlardan hangisine aykırı davranmıştır?

- A) Velilerin beklentilerine
- B) Demokrasi anlayışına
- C) Sınıf kurallarına
- D) Öğrencilerin beklentilerine

2 Devlet, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleriyle, malul ve gazileri korur ve toplumda kendilerine yaraşır bir hayat seviyesi sağlar. Devlet, sakatların korunmalarını ve toplum hayatına uyum sağlamaları için gerekli tedbirleri alır. Yaşlılar, devletçe korunur. Yaşlılara, devlet yardımı ve sağlanacak diğer haklar ve kolaylıklar kanunla düzenlenir. Devlet korunmaya muhtaç çocukların topluma kazandırılması için her türlü tedbiri alır. Bu amaçlarla gerekli teşkilat ve tesisleri kurar veya kurdurur.

Devlet yukarıdaki görevleri Anayasa'mızın verdiği aşağıdaki niteliklerden hangisinin gereği olarak yerine getirmektedir?

- A) Laik devlet
- B) Hukuk devleti
- C) Demokratik devlet
- D) Sosyal devlet

3 İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) zorlu kış şartlarına rağmen sokakta yaşayan kimsesizlere sahip çıktı. İlk etapta 12'si kadın olmak üzere toplam 322 kişiye sahip çıkan İstanbul Büyükşehir Belediyesi yetkilileri, kimsesizleri hava şartları düzeline kadar misafir edecek.

BASINDAN

Yukarıdaki haber ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Devletimiz sosyal devlet özelliği taşır.
- B) Belediyeler hayır işleri için kurulmuşlardır.
- C) Evsizler sadece Türkiye'de vardır.
- D) Her belediye bu yardım faaliyetini yapmak zorundadır.

4 Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin nitelikleri arasında sosyal bir devlet olması da vardır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti sosyal devlet olma özelliği sebebiyle halkın temel ihtiyaçları arasında bulunan güvenlik, sağlık ve eğitim gibi ihtiyaçlarının karşılanmasından sorumludur. Bütün vatandaşlar devlete bağlı tüm sağlık ve eğitim kuruluşlarından ve güvenlik hizmetlerinden ücretsiz yararlanma hakkına sahiptirler.

Aşağıdaki örneklerden hangisi yukarıda verilen bilgilere uygun bir ifade değildir?

- A) Ali Bey'in çocuğunu devlet okuluna parasız kaydettirmesi
- B) Mine Hanım'ın ambulans hizmetinden yararlanması
- C) Murat Bey'in kendisine özel koruma tutması
- D) Şirin Hanım'ın polisten yardım istemesi

5 **Ahmet:** Bir baba olarak çocuğumun annesi ile beni eşit görmesini istiyorum. Evde yapılması gereken işlerde iş bölümü yapılması gerektiğini düşünüyorum. Ben de bu iş bölümünde üzerime düşen görevi yapıp ev işlerine yardımcı oluyorum. Ailemle ilgili alınması gereken önemli kararlarda, herkesin görüşünün alınmasını önemsiyorum. Böylece çocuğumuz; iş bölümünün önemini, kadın - erkek eşitliğini, fikirlerini özgürce söyleme hakkını kullanmayı ve ortak karar almanın önemini öğreniyor.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Fikirleri ifade edebilmek için belli bir yaşta olmak gerektiğine
- B) Antidemokratik uygulamaların görüldüğüne
- C) Demokratik uygulamaların görüldüğüne
- D) Söz hakkının babada olması gerektiğine

Aşağıdaki sorulara verilen kavramlardan uygun olanı seçerek cevap veriniz.

Monarşi, özgürlük, milli egemenlik, meşrutiyet, halk, demokrasi, Cumhuriyet, Selanik, sosyal devlet, muhalefet partisi, hukuk devleti, Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası, Serbest Cumhuriyet Fırkası, II. Mahmut, vezir, kağan, sosyal sınıf, Kanun-i Esasi, İslahat Fermanı, ulus, iktidar partisi, Sened-i İttifak, aile, Fethi Okyar, Cumhuriyet Halk Fırkası, anayasa, kongre, Magna Carta, yönetim, kurultay, laiklik, I. Mahmut, siyasi parti, eşitlik, gelenek, mutlakiyet, Teşkilat-ı Esasi, ırkçılık, Tanzimat Fermanı, divan, töre, hukuk, Atina, sultan, Menemen Olayı, İttihat ve Terakki, sadrazam, TBMM, seçme, seçilme, Şeyh Sait Ayaklanması, Kâzım Karabekir

1. Hükümdarın bütün siyasal gücü elinde bulundurduğu yönetim biçimine ne denir?
Cevap: .....
2. Bir devletin yönetim biçimini belirten yasama, yürütme ve yargılama güçlerinin nasıl kullanılacağını gösteren, yurttaşların kamu haklarını bildiren temel yasaya ne ad verilir?
Cevap: .....
3. Bir toplulukta benimsenmiş, yerleşmiş davranış ve yaşama biçimlerinin, kuralların, görenek ve geleneklerin, ortaklaşa alışkanlıkların, tutulan yolların bütününe ne ad verilir?
Cevap: .....
4. Hükümdarlıkla yönetilen bir ülkede hükümdarın başkanlığı altında meclis yönetimine dayanan hükümet biçimine ne denir?
Cevap: .....
5. Halkın egemenliğine dayanan yönetim şekli hangisidir?
Cevap: .....
6. Eski Türk devletlerinde kararların tartışılarak alındığı meclis hangisidir?
Cevap: .....
7. Ayan denilen Anadolu ve Rumeli'deki toprak sahipleri ile 1808 yılında imzalanan belge hangisidir?
Cevap: .....
8. Osmanlı padişahının kendi isteği ile yetkilerini sınırlandırdığı ve kanun üstünlüğünü kabul ettiği ferman hangisidir?
Cevap: .....
9. Gayrimüslim azınlıklara devlet kurumlarında memur olma, askerî okullara girme ve asker olma hakkı getiren ferman hangisidir?
Cevap: .....
10. 1876'da çıkan ilk Türk anayasasının adı nedir?
Cevap: .....
11. Ülkeyi yönetme gücünün millete ait olmasına ne ad verilir?
Cevap: .....
12. İnsanların toplumsal özelliklerini biyolojik, ırksal özelliklerine indirgeyerek bir ırkın başka ırklara üstün olduğunu öne süren öğretiye ne denir?
Cevap: .....
13. Çoğunlukla aynı topraklar üzerinde yaşayan, aralarında dil, tarih, duygu, ülkü, gelenek ve görenek birliği olan insan topluluğuna ne denir?
Cevap: .....
14. Politik hayatın en önemli ögesi olan ve belli bir siyasi görüşü temsil eden partiye ne denir?
Cevap: .....
15. Demokraside iktidarın dışında olan parti veya partilere ne denir?
Cevap: .....
16. Devlet yönetimini elinde bulunduran ve devlet gücünü kullanma yetkisine sahip olan partiye ne denir?
Cevap: .....
17. Ekonomik ve sosyal alanlarda bireylere sosyal güvenlik ve adalet sağlayıcı politikalar üreten devlet modeli hangisidir?
Cevap: .....
18. MS 1215'te İngiltere'de kral ile soylular arasında imzalanan ve kralın yetkilerini ilk defa sınırlandıran belge hangisidir?
Cevap: .....
19. Bir toplumda, aynı görevi yapan, aynı yararı sağlayan ve aynı şartlarda yaşayan büyük insan grubuna ne denir?
Cevap: .....

YAZILI İÇİN KISA CEVAPLAR

20. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk muhalefet partisi hangisidir?

Cevap: .....

21. Devlet ile din işlerinin ayrılığı, devletin, din ve vicdan özgürlüğünün gerçekleşmesi bakımından yansız olmasına ne ad verilir?

Cevap: .....

22. Toplum düzenleyen ve devletin yaptırım gücünü belirleyen yasaların bütününe ne denir?

Cevap: .....

23. Çeşitli illerden delegelerin katılmasıyla yapılan toplantıya ne denir?

Cevap: .....

24. Demokrasinin bazı ilkeleri eski Yunan'da hangi şehir devletinde görülmüştür?

Cevap: .....

25. İlk Türk devletlerinde hükümdara han ve hakan dışında verilen unvan hangisidir?

Cevap: .....

26. Fatih Sultan Mehmet'ten sonra divana başkanlık eden kişi kimdir?

Cevap: .....

27. Türklerin İslamiyet'i kabulüyle karar alma süreçleri hangi meclis tarafından yapılmıştır?

Cevap: .....

28. Bir devleti yönetme işine ne ad verilir?

Cevap: .....

29. Türk demokrasi tarihinde 23 Nisan 1920'de Ankara'da açılan meclisin adı nedir?

Cevap: .....

30. Ayanlarla belge imzalayan padişah hangisidir?

Cevap: .....

31. Herhangi bir kısıtlamaya ve zorlamaya bağlı olmaksızın düşünme ve davranmaksızın düşünme ve davranmaya ne denir?

Cevap: .....

32. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ilk anayasası hangisidir?

Cevap: .....

33. 1930'da Fethi (Okyar) Bey tarafından kurulan ikinci muhalefet partisi hangisidir?

Cevap: .....

34. Vatandaşlar, yöneticileri belirlemek amacıyla yapılan seçimlerde oy vererek hangi haklarını kullanırlar?

Cevap: .....

35. Evlilik ve kan bağına dayanan toplum içindeki en küçük birlik hangisidir?

Cevap: .....

36. 1925'te Doğu'da çıkan hangi olaydan dolayı bazı parti üyelerinin rolü olduğu gerekçe gösterilerek 3 Haziran 1925 tarihinde Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası kapatılmıştır?

Cevap: .....

37. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ilk siyasi partisi hangisidir?

Cevap: .....

38. II. Meşrutiyet'in ilanında önemli rol oynayan parti hangisidir?

Cevap: .....

39. Belirli bir toplum veya yalıtılmış bir grup içerisindeki tüm insanların belli açılardan aynı statüye sahip olmaları durumu na ne denir?

Cevap: .....

40. Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın kurucusu kimdir?

Cevap: .....

1.

- I. Türkiye Avrupa Birliği'nin üyesidir.
- II. D – 8 ülkelerinin temelini Prof. Dr. Ekmeleddin İhsanoğlu atmıştır.
- III. Türkiye Avrupa Konseyi'ne üye ülkelerden biridir.
- IV. Türkiye BSEC'in kurucu üyeleri arasında yer almaktadır.

Yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) I ve II   B) III ve IV
C) I ve IV   D) II ve III

2. Aşağıdakilerden hangisi ekonomiye yön veren kuruluşlardan biri değildir?

- A) NATO   B) G – 20
C) D – 8   D) OECD

3.

- ◆ İlk adımları Prof. Dr. Necmettin Erbakan tarafından atılmıştır.
- ◆ Endonezya, İran, Malezya, Mısır, Nijerya, Bangladeş, Pakistan ve Türkiye üyesi olan devletlerdir.
- ◆ Bu kuruluşa üye ülkelerin hepsi aynı zamanda İslam İş Birliği Teşkilatı üyesidirler.

Bazı özellikleri verilen uluslararası kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) BSEC   B) G–20   C) D–8   D) OECD

4. Amacı; Karadeniz, Kafkasya ve Orta Asya'da uluslararası ulaşımı geliştirmeyi ve siyasi – ekonomik ilerlemeyi hedefleyen hükümetler arası program aşağıdakilerden hangisidir?

- A) TRACECA   B) TANAP
C) KEİ   D) AİB

5.

- ◆ Uluslararası barış ve güvenliği sağlamak amacıyla 24 Ekim 1945'de 51 ülkenin bir araya gelmesiyle kurulmuştur.
- ◆ Ulusların ekonomik ve sosyal alanda iş birliği yapmasını amaçlamaktadır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Avrupa Konseyi
B) Birleşmiş Milletler
C) Avrupa Birliği
D) Avrupa Güvenlik İş Birliği Teşkilatı

6. Egemen devletler ve sivil toplum örgütleri tarafından oluşturulmuş olan uluslararası düzeyde faaliyet gösteren örgütlere uluslararası kuruluş denir.

Buna göre;

- I. NATO
- II. Avrupa Güvenlik İş Birliği Teşkilatı (AGİT)
- III. Avrupa Birliği
- IV. KEİ

Türkiye yukarıda verilen kuruluşlardan hangilerine üye değildir?

- A) I ve II   B) III ve IV
C) Yalnız III   D) II ve IV

7.

- ◆ İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Rusya'nın yayılcı politikasına karşı 4 Nisan 1949'da kurulmuştur.
- ◆ Türkiye bu kuruluşa 1952 yılında üye olmuştur.
- ◆ 30 üyesi bulunmaktadır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen uluslararası kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) OECD (Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütü)
B) NATO (Kuzey Atlantik Paktı)
C) Avrupa Konseyi (AK)
D) İslam Konferansı Örgütü (İKÖ)

8.

- ◆ Avrupa devletlerinin, ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel alanda iş birliklerini güçlendirmek amacı ile kurulmuştur.
- ◆ Eğitimden sosyal politikaya, gıda güvenliğinden taşımacılığa, çevreden tüketicinin korunmasına, rekabette bilim ve teknolojiye dek pek çok alanda üye devletler ortak politikalar üretmektedir.
- ◆ Türkiye 31 Temmuz 1959 yılında ortaklık başvurusunda bulunmuştur.

Yukarıda bilgisi verilen kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) NATO (Kuzey Atlantik Paketi)
- B) Avrupa Birliği
- C) Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütü (OECD)
- D) Avrupa Güvenlik İş Birliği Teşkilatı (AGİT)

9. Mültecilerin ülkelerine dönmelerine yardımcı olan kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) UNEP
- B) UNICEF
- C) UNHCR
- D) WB

10. Kuruluşun amacı; dünyadaki gıda ve tarımla ilgili çalışmaları organize edip geliştirerek gıda güvenliğini sağlamaktır.

Yukarıda kuruluş amacı verilen Birleşmiş Milletler'e bağlı olarak görev yapan kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP)
- B) Birleşmiş Milletler Çevre Sorunları Programı (UNEP)
- C) Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu
- D) Birleşmiş Milletler Gıda ve Toplum Kuruluşu (FAO)

11.

- ◆ Amacı insanlığın zihninde barışı; eğitim, doğa bilimleri, sosyal ve beşeri bilimler, kültür, bilgi ve iletişim aracılığıyla inşa etmektir.
- ◆ 1945 yılında kurulmuştur.
- ◆ Türkiye kurucu üyelerinden biridir.

Yukarıda hakkında bilgi verilen kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) UNİCEF
- B) UNESCO
- C) WHO
- D) UNEP

12. Kuruluşun temel amacı; tüm insanların mümkün olan en yüksek sağlık düzeyine ulaşmalarıdır. Örgüt bu amacı gerçekleştirmek üzere uluslararası sağlık çalışmalarının yönetimini ve eş güdümünü sağlamaktadır. Türkiye bu kuruluşa üyedir.

Yukarıda bilgisi verilen kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) WHO
- B) WTO
- C) WFP
- D) FAO

13. Türk, dünyasının tarihi ve kültürel birikimlerinden en geniş şekilde yararlanılmak suretiyle Türk dili konuşan ülkeler arasındaki çok taraflı iş birliğinin geliştirilmesi amacıyla 2009 yılında İstanbul'da Türk Konseyi kurulmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi Türk Konseyi'nin kurucu üyelerinden biri değildir?

- A) Azerbaycan
- B) Kırgızistan
- C) Türkiye
- D) Gürcistan

1. Bu kuruluş tarafından yayımlanan raporda, gerek Myanmar'da şiddet gören ve evlerinden edilen gerekse Bangladeş'te kalabalık kamplarda bulunan yaklaşık 720 bin Arakanlı çocuğun temel ihtiyaçlarının giderilmesi için uluslararası topluma "acil çaba" gösterilmesi çağrısı yapıldı. Müslümanların rahat hareket edebilmesi, sağlık hizmetlerinden, eğitimden ve tarımsal faaliyetlerden yararlanması gerektiğini vurguladı.

Dünyadaki bütün çocukların her türlü haklarından yararlanmalarını sağlamak için kurulan kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) WB B) FAO
C) UNİCEF D) UNESCO

2.

1. Çocukların eğitimi	a. FAO
2. Açlık	b. UNICEF
3. Hastalıklarla mücadele	c. NATO
4. Askeri iş birliği	d. WHO

Verilen ifadeler kuruluşlarla eşleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisi doğru olur?

- A) 1-b, 2-a, 3-d, 4-c
B) 1-d, 2-b, 3-a, 4-c
C) 1-c, 2-d, 3-b, 4-a
D) 1-a, 2-c, 3-d, 4-b

3.

- ◆ İnsanların beslenme düzeylerini yükseltmek
- ◆ Tarımsal üretimi arttırmak
- ◆ Yaşam koşullarını iyileştirmek

Yukarıda amaçları belirtilen uluslararası kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dünya Sağlık Örgütü
B) Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu
C) Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Kuruluşu
D) Birleşmiş Milletler Çevre Sorunları Programı

4. Çevrenin küresel düzeyde sürekli gözden geçirilmesini, çevre sorunlarına uluslararası toplumun dikkatini çekilmesini ve uluslararası ve ulusal çevre politika ve hukukunun gelişiminin sağlanmasını amaçlamaktadır.

Hakkında bilgi verilen kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) WB B) WTO
C) UNHCR D) UNEP

5. Kuzey Atlantik Paktı'nın kısa yazılmış hâli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) BM B) OECD
C) NATO D) AB

6. Karadeniz Ekonomik İş Birliği Örgütü aşağıdaki ülkelerin hangisinin girişimiyle kurulmuştur?

- A) Arnavutluk B) Azerbaycan
C) Rusya D) Türkiye

7.

- ◆ Birleşmiş Milletler'e bağlı olan ve toplum sağlığıyla ilgili uluslararası çalışmalar yapan kuruluştur.
- ◆ Kuruluş amacı tüm dünyada sağlık koşullarının iyileştirilmesi ve bu konuda uluslararası iş birliğinin yapılmasıdır.
- ◆ Basın - yayın yolu ile sağlık sorunlarına dikkat çeken seminer, sempozyum, panel vb. düzenlemektedir.

Yukarıda açıklaması yapılan uluslararası kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) AGİT B) WHO
C) KEİ D) D - 8

8.

	Amaç		Kuruluş
I	Bu kuruluş, dünya çapında verem, çiçek, AIDS ve hepatit gibi salgın hastalıklarla mücadele etmektedir.	a	UNESCO
II	Bu kuruluş uluslararası alanda bilim, kültür ve eğitim alanlarındaki sorunlara çözüm bulmaktadır.	b	WB
III	Üyelerine uzun, kısa vadeli bazen de karşılıksız kredi vermektedir.	c	WHO

Yukarıda verilen amaç - kuruluş etkinliğinin doğru eşleştirilmesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I – a, II – b, III – c
 B) I – c, II – a, III – b
 C) I – b, II – a, III – c
 D) I – a, II – c, III – b

9. Dünya Kültürel ve Doğal Mirasın Korunmasına Dair Sözleşme'yi ilan ederek bu alanlarda çalışmalarda bulunan uluslararası kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) UNESCO
 B) WHO
 C) FAO
 D) UNICEF

10. Amacı, Bağımsız Devletler Topluluğu ülkelerini Kafkasya ve Karadeniz Avrupa'ya bağlamaktır. Bu koridorun olduğu noktada yer alan ülkemizin ekonomisinde ulaştırma sektörü bu nedenle önemli bir yer tutar.

Hakkında bilgi verilen kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) BSEC
 B) ACD
 C) OECD
 D) TRACECA

11.

- I. Barış ve güvenliği sağlamak, ülkeler arasında dostça ilişkiler kurmak, ekonomik ve sosyal iş birliği sağlamak amaçlarıyla 1945 yılında kurulmuştur.
 II. Birleşmiş Milletler'in Amerika'daki merkezi Cenevre, Avrupa'daki merkezi ise Londra'dır.
 III. Birleşmiş Milletler Türkiye'nin üyesi olduğu bir kuruluştur.
 IV. Birleşmiş Milletler I. Dünya Savaşı'ndan sonra kurulmuştur.

Birleşmiş Milletler Teşkilatı ile ilgili yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I
 B) II ve IV
 C) Yalnız III
 D) III ve IV

12.

- ◆ Üye ülkelerin ortak kalkınma varlıklarının hayata geçirilmesi için diğer kuruluşları tamamlayıcı nitelikte faaliyet göstermektedir.
- ◆ 2002 yılında kurulmuştur.
- ◆ Türkiye bu kuruluşta 2013 yılında üye olmuştur.

Yukarıda hakkında bilgi verilen kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karadeniz Ekonomik İş Birliği Teşkilatı (BSEEC)
 B) İktisadi İş Birliği ve Gelişme Teşkilatı (OECD)
 C) Asya İş Birliği Teşkilatı (ACD)
 D) Gelişen Sekiz Ülke Ekonomik İş Birliği Teşkilatı (D – 8)

13. Kuruluş özellikle Avrupa'daki ve Akdeniz Bölgesi'ndeki bitkileri korumak ve her türlü zararlı unsuru ve hastalığı engellemek amacıyla çalışmalar yapmaktadır.

Hakkında bilgi verilen kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?

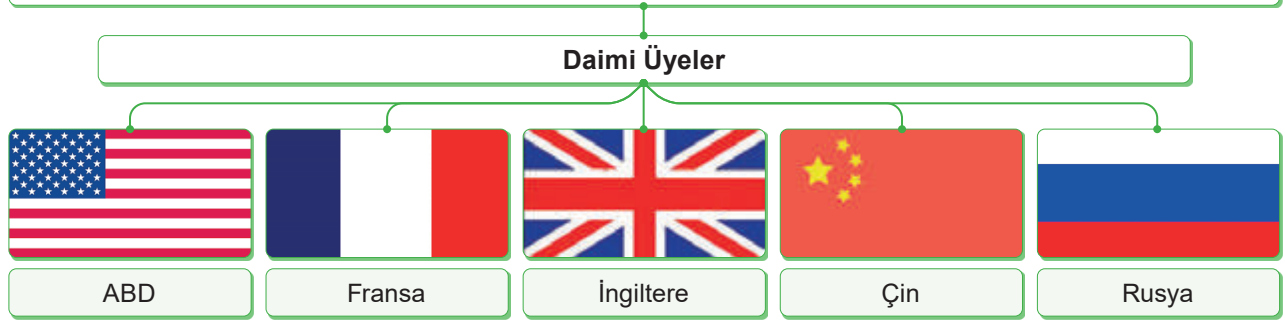
- A) WHO
 B) BM
 C) BSEC
 D) EPPO

1

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER'İN YAPISI

- ◆ BM, 24 Ekim 1945'te İkinci Dünya Savaşı'nın galip devletleri tarafından kurulmuştur.
- ◆ Her yıl eylül ayında 193 üyesiyle Genel Kurul toplanır.
- ◆ Genel Kurul, Güvenlik Konseyi, Ekonomik ve Sosyal Konsey, Yönetim Konseyi, Genel Sekreterlik ve Uluslararası Adalet Divanı'ndan oluşur.
- ◆ 193 üyeye sahip olup New York'ta bulunan genel merkezden yönetilmektedir.
- ◆ Genel Kurulda her ülkenin bir oy hakkı vardır.
- ◆ BM Güvenlik Konseyi'nin 5'i daimi, 10'u 2 yılda bir seçilen geçici olmak üzere toplam 15 üyesi bulunmaktadır. 5 daimi üyenin veto hakkı vardır.

Verilen bilgilerden hareketle Birleşmiş Milletler ile ilgili;

- Büyük devletlerin çıkarlarını koruyan kuralları vardır.
- Üye olan her ülkenin temsil edilme hakkı vardır.
- Dönem başkanlığını yalnızca daimi üyeler yapar.

Yorumlarından hangileri söylenebilir?

- A) I, II ve III   B) I ve II   C) Yalnız III   D) Yalnız II

2

EKONOMİK İŞ BİRLİĞİ TEŞKİLATI (EİT)

Kuruluş Tarihi: 1985 Merkezi: Tahran, İran

Ekonomik İş Birliği Teşkilatının amacı; üye ülkelerin kalkınmalarına katkıda bulunmak, bölge içindeki ticareti geliştirmek, üye ülkeler arasında kültürel ve tarihî bağları güçlendirmektir. Türkiye, İran ve Pakistan kurucu üyeler arasında yer almaktadır. Afganistan, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan ve Türkmenistan teşkilatın diğer üyeleridir.

Verilen bilgilerden hareketle;

- Üye sayısı kaçtır?   II. Para birimi nedir?   III. Niçin kurulmuştur?

sorularından hangilerinin cevabına ulaşamaz?

- A) Yalnız I   B) I ve II   C) Yalnız II   D) I, II ve III

3 Kuzey Atlantik Anlaşması Örgütü II. Dünya Savaşı'ndan sonra 1949 yılında kurulmuştur. NATO'ya Türkiye 1952 yılında kabul edilmiştir. NATO'nun asli görevi, üye ülkelerin özgürlük ve güvenliklerini korumaktır. Ülkemiz, NATO bünyesinde, askerlerini Avrupa dışında ilk olarak Afganistan'a, sonra Libya'ya göndererek dünya barışına katkıda bulunmuştur.

Buna göre NATO'ya üye olan Türkiye için;

- I. Ekonomik yönden gelişmeyi amaçlamıştır.
- II. Askeri alanda yardımlaşmaya önem vermiştir.
- III. Topraklarını genişletmek istemiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II   B) Yalnız II
C) I ve III   D) II ve III

4 Birleşmiş Milletler Türkiye'nin üyesi olduğu bir kuruluştur. II. Dünya Savaşı'ndan sonra barış ve güvenliği sağlamak, ülkeler arasında dostane ilişkiler kurmak, ekonomik ve sosyal iş birliği sağlamak amacıyla 1945 yılında kurulmuştur. Birleşmiş Milletlerin Amerika'daki merkezi New York'ta, Avrupa'daki merkezi ise Cenevre'dedir. Birleşmiş Milletler çatısı altında farklı amaçlarla kurulmuş ve farklı alanlarda çalışmalar yapan kuruluşlar vardır.

Türkiye Birleşmiş Milletlere üye olmakla;

- I. savaş sonrası dünyadaki yeni düzende aktif rol almak,
- II. dünya barışına katkıda bulunmak,
- III. daha önce kaybettiği toprakları geri almak

amaçlarından hangilerini gerçekleştirmeye çalışmıştır?

- A) Yalnız III   B) I ve II
C) Yalnız I   D) I, II ve III

5

Karadeniz Ekonomik İş Birliği Teşkilatı

Türkiye'nin öncülüğünde 1992 yılında kurulan bir örgüttür. Bu örgütün amacı; üye ülkelerin mevcut potansiyellerinin yanı sıra coğrafi yakınlık ve ekonomik anlamda birbirini tamamlayan özelliklerinden yararlanmaktır. Böylece üye ülkeler arasındaki teknolojik, ekonomik ve sosyal ilişkiler geliştirilecektir. Örgütün kurucu üyeleri; Türkiye, Ermenistan, Azerbaycan, Gürcistan, Moldova, Ukrayna, Bulgaristan ve Romanya'dır. Diğer üyeleri ise Arnavutluk, Sırbistan ve Yunanistan'dır.

Coğrafya Öğretmeni Nagihan Hanım öğrencilerinden bilgilendirme haritasını yorumlamalarını istemiştir.

Ayşe: Teşkilatın ilkelerinden biri üye ülkelerin Karadeniz'e kıyısının bulunma zorunluluğudur.

Fatma: Teşkilat üye ülkeler arasında birçok alanda iş birliğini öngörür.

Hasan: Karadeniz Ekonomik İş Birliği Teşkilatı'nın üyelerini farklı kıtalardaki ülkeler oluşturmuştur.

Kerem: Teşkilata üye ülkeler sadece ekonomik alanda iş birliğine gitmiştir.

Yukarıdaki öğrencilerden hangilerinin Karadeniz Ekonomik İş Birliği Teşkilatı ile ilgili yaptığı yorum yanlıştır?

- A) Ayşe – Kerem   B) Hasan – Kerem   C) Fatma – Hasan   D) Fatma – Kerem

1. Kalıp yargı ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Kanıtlanabilen inançlara dayanır.
- B) Bir grubun başka bir gruba karşı benimsemiş olduğu düşüncelerdir.
- C) İnsanları kategoriye ayırarak onlara karşı tavır takınmaktır.
- D) Benimsenen kalıp yargılardan dolayı davranışlarda bazen aşırıya kaçılabilir.

2. Bireyde öteki bireylere, toplumsal kümelere karşı sevgi ya da düşmanlık duygusunun uyanmasına yol açan tutum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kalıp yargı
- B) Hoşgörü
- C) Sempati
- D) Empati

3. Bilim adamları, küresel ısınmanın; buzulların erimesine, dünyanın bazı yerlerinin sular altında kalmasına yol açacağını, ormanların büyük bir kısmının yok olacağını söylüyorlar. Temiz su kaynaklarının azalacağını bildiriyorlar.

Bu açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisi küresel ısınmanın sonucu için söylenemez?

- A) Doğal dengenin bozulması
- B) Sağlık sorunlarının artması
- C) İnsan nüfusunun çok fazla artması
- D) Doğal yaşam alanlarının azalması

4. Bir kimse veya bir şeyle ilgili olarak belirli olay ve görüntülere dayanarak önceden edinilmiş olumlu ve olumsuz yargıya ne denir?

- A) Ön yargı
- B) Kalıp yargı
- C) Empati
- D) Sempati

5. Küresel ısınmaya en çok yol açan gaz karbondioksittir. Atmosferdeki karbondioksit miktarının artmasının nedenlerinin başında ise sanayileşme, motorlu taşıtların çoğalması, maden sanayisinin gelişmesi, çarpık kentleşme ve ormanların tahrip edilmesi gelmektedir.

Küresel ısınmayı önlemek için aşağıdaki çalışmalarından hangisinin yapılması gerekmez?

- A) Motorlu taşıtlarda karbondioksit kontrolünü artırma
- B) Maden sanayisini denetim altına alma
- C) Ormanların tahrip edilmesini önleme
- D) Motorlu taşıtların kullanılmasını yasaklama

6. Kalıp yargı cinsiyet, ırk, meslek, fiziksel görünüş, yerleşim yeri, bir örgüt ya da gruba üye olma gibi ayırt edici bir özelliğe dayanır.

Aşağıdakilerden hangisi gerçeğe uygun olmayan kalıp yargıların sonuçları arasında yer almaz?

- A) Toplum düzeni bozulur.
- B) Ekonomik gelişme hızlanır.
- C) Halk arasında birlik ve beraberlik zarar görür.
- D) Toplumsal sıkıntılar meydana gelir.

7. Küresel bir sorun olan açlık ve yoksullukla mücadelede ve hızla artan dünya nüfusunun beslenmesinde alınması gereken tedbirler arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Tarımsal üretimin artırılması
- B) İsrafın önlenmesi
- C) Doğal kaynakların bilinçli kullanılması
- D) Ormanların kesilip tarım alanlarına açılması

8. **Ahmet:** Sorunların çözümünde diğer bireylerle iş birliği içindeyim.

Zeynep: Önce sorunların kaynağını bulur ve sonra çözüm için öneriler sunarım.

Emre: Devlet yöneticilerinin görevi olan sorun çözme işleyle uğraşamam.

Sümeyye: Ülkemizde ve diğer ülkelerde yapılan kampanyaları desteklerim.

Yukarıdaki öğrencilerden hangisi küresel sorunlarla mücadelede bireylere düşen görevlerden birine değinmemiştir?

- A) Ahmet   B) Zeynep
C) Emre   D) Sümeyye

9.

- ◆ Orman yangınları artmaktadır.
- ◆ Dünya'nın kutup bölgelerindeki buzullar hızla erimektedir.
- ◆ Dünya'da belli alanlar sel baskınları sonucunda sular altında kalmaktadır.
- ◆ Bazı bölgelerde uzun süre yağış olmadığından dolayı kuraklık yaşanmaktadır.

Yukarıda verilen sorunlar aşağıdakilerden hangisinin sonuçları arasında sayılabilir?

- A) Nüfus artışı
B) Savaş
C) Küresel ısınma
D) Göç hareketleri

10. Dini, iktisadi, siyasi, sosyal ve diğer sebeplerden dolayı insan topluluklarının hayatlarının tamamını veya bir bölümünü geçirmek üzere bir yerden başka bir yere yerleşmek suretiyle yaptıkları zorunlu coğrafi yer değiştirme hareketidir.

Yukarıda açıklaması yapılan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Açlık   B) Terörizm
C) Göç   D) Kuraklık

11. **Aşağıdakilerden hangisi terörizmle mücadelede bireye düşen görevlerden biri değildir?**

- A) Türkiye Cumhuriyeti'ne bağlı olmak
B) Vatan ve bayrak sevgisiyle dolu olmak
C) Türk millî değer ve kültürüne bağlı olmak
D) Başka ülke vatandaşlarına karşı ırkçı tavırlar sergilemek

12. Küresel sorunların çözümünde dünyada yaşayan tüm bireylere düşen sorumluluklar vardır. Çünkü dünya insanların kullanımında olan ortak bir alandır.

Aşağıdakilerden hangisi küresel sorunlarla mücadelede bireylerin üstlenmesi gereken görevlerden biri değildir?

- A) Sorunların kaynağını anlamaya çalışmak ve etkenleriyle mücadele etmek
B) Yalnız kendi ülkesindeki sorunlarla ilgilenmek
C) Diğer duyarlı insanlarla iş birliği yapmak ve birlikte çaba göstermek
D) Küresel sorunların çözümünde görev üstlenen kişilere destek vermek

13. Bir öğretmen öğrencilerinden küresel ısınmanın durdurulmaması hâlinde neler olabileceğini sormuştur.

Öğrencilerden,

- ◆ **İrem:** Yağışlar artacak
  - ◆ **Seval:** Kutuplar ve yüksek dağlardaki buzullar eriyecek
  - ◆ **İlayda:** Kuraklık ve çölleşme nedeniyle tarım arazileri azalacak
  - ◆ **Enes:** Bitki ve hayvan türlerinde artış olacak
- cevaplarını vermişlerdir.

Buna göre yukarıdaki öğrencilerden hangisinin verdiği cevap doğru değildir?

- A) İrem   B) Seval
C) İlayda   D) Enes

1. Dünyada bir milyon dolayında insan temiz içme suyundan yoksun yaşıyor. 2030 yılına gelindiğinde, dünya nüfusunun yarısına yakınının, su sıkıntısının mevcut olduğu bölgelerde yaşayacağı tahmin ediliyor. Uzmanlar, giderek artan su ihtiyacının karşılanabilmesi için su yönetimi politikalarının geliştirilmesinin şart olduğunu belirtiyor. Yerküre’de tam bir milyar 400 milyon kilometreküp su mevcut. Ancak bunun yüzde 97’si tuzlu su. İnsanların kullanıma uygun olan tatlı suyun büyük bölümü ise ya buzullarda ya da yer altının derinliklerinde bulunuyor.

Bu durumda insanlara düşen görevler arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Suların kirlenmesini engellemek
B) Bozuk muslukların tamir edilmesini sağlamak
C) Günlük bulaşıkları elde yıkamak
D) Diş fırçalama ve tıraş olma esnasında sürekli su akışını engellemek

2. Aşağıdakilerden hangisi kalıp yargıların özelliklerinden biri değildir?

- A) Gerçeği tam olarak yansıtmada peşindedir.
B) Genelleştirme ve özelleştirme yoluyla oluşur.
C) İlk kez karşılaşılan ve tam olarak bilinmeyen durumlarda hızlı ve basit bir bilgilendirme yapar.
D) Bir kültürün tüm mensupları tarafından paylaşıldığı varsayılan özellikleri içine alır.

3.

- I. Kalıp yargılar gerçeğe uygun olup olmadığı sorgulanmadan kabul edilen bilgilerdir.
II. Ön yargı ve kalıp yargı birbirinden farklı ama birbirini tamamlayan iki kavramdır.
III. Ön yargı eğitim ile kolay bir şekilde değiştirilebilir.
IV. Kalıp yargılar gerçeğe aykırı durumları gerçekmiş gibi gösterir.

Yukarıda verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) II ve III
D) III ve IV

4. **Sel ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

- A) Kanalizasyon sularıyla içme sularının karışması sonucunda salgın hastalıkların baş göstermesi selin etkilerindedir.
B) Yeryüzünün belirli bir süre için tamamen veya kısmen su altında bırakan su akıntılarıdır.
C) Sel ve su taşkını sırasında suların kanallarla daha önce oluşturulmuş gölet çanaklarına yönlendirilmesi selin zararlarını tamamen durdurabilir.
D) Bitki örtüsünün korunması seli önleyen tedbirlerdendir.

5. Kalıp yargı bireyde öteki insanlara ve toplumsal kümelere karşı yalnızca düşmanlık duygusunun uyanmasına yol açan koşullanmış duygusal tutumu yansıtan inançtır.

Yukarıda kalıp yargının tanımı ile ilgili verilen ifade-deki yanlışlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kalıp yargı yalnızca bireyden bireye gerçekleşir.
B) Kalıp yargı bir koşullanma sonucu gerçekleşmez.
C) Kalıp yargı yalnızca düşmanlık gibi olumsuz duygular için değil, olumlu duygular için de geçerlidir.
D) Kalıp yargılar toplumda birlik sağlar.

6. **Dünyada geniş alanları etkileyen doğal afetler, bulaşıcı hastalıklar, savaş, açlık ve yoksulluk gibi olayların neden olduğu duruma verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Çevre sorunları
B) Doğal afetler
C) Küresel ısınma
D) Küresel sorunlar

7. **Aşağıdakilerden hangisi insan faaliyetlerinin sonucu ortaya çıkan küresel sorunlardan biri değildir?**

- A) Terör
B) Hortum
C) Açlık
D) Kuraklık

8. Kalıp yargılar zamanla ön yargıya dönüşerek çeşitli sorunlara yol açar ve ayrımcılığa sebep olur.

Buna göre toplum içinde ayrımcılığın engellenmesi için aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır?

- A) Sadece belirli arkadaşlarımızla görüşmeliyiz.
B) İnsanlardan uzak durmalıyız.
C) Farklılıklara saygı göstermeliyiz.
D) Yeni kişiler tanımaktan kaçmalıyız.

9.

- ◆ Tarım alanlarının daralması ve üretimin azalması
- ◆ Açlık ve yoksulluğun artması
- ◆ Kasırgaların hem sayı hem de şiddet yönünden artması
- ◆ Hayvan ve bitki türlerinin büyük bölümünün yok olması

Yukarıdaki olaylara sebep olacak dünya sorunu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğal afetler   B) Çevre kirliliği
C) Yağış yetersizliği   D) Küresel ısınma

10.

- I. Brezilyalılar iyi futbol oynar.
II. Çinliler çekik gözlüdür.
III. Japonlar teknolojiyi sever.
IV. Finlandiya'da bireyler iyi eğitim alır.

Yukarıdakilerden hangileri kalıp yargı cümlesidir?

- A) Yalnız I   B) I ve II
C) I, III ve IV   D) Yalnız IV

11. Kalıp yargı insanları özelliklerine göre sınıflandıran bir algılama ve davranış biçimidir. İnsanlarda var olduğu sanılan bu özellikler çoğunlukla gerçeğe dayanmaz.

Yukarıda verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi kalıp bir yargı değildir?

- A) Tüm sarışınlar İngilizdir.
B) Afrika'daki insanların büyük çoğunluğu siyahidir.
C) Almanlar disiplinlidir.
D) Çinliler çalışkandır.

12. Bir gıda uzmanı şu açıklamayı yapmıştır: Tüketebileceğiniz kadar ekmeğ alın. Ekmeği derin dondurucuda saklayın. Bayat ekmeği en basit haliyle köfteye katarak değerlendirin. Üretimi talebe göre planlayın. Ekmeğin miktarını (gramaj) azaltın.

Buna göre gıda uzmanı topluma aşağıdakilerden hangisini önermektedir?

- A) Üretim artışının sağlanmasını
B) Reklamlara önem verilmesini
C) İsrafın önlenmesini
D) Tarım topraklarının artırılmasını

13.

- I. Yeni bitki türlerinin ortaya çıkması
II. Kuraklık ve çölleşmenin artması
III. Fırtınaların şiddetinin artması
IV. Buzulların erimesi

Yukarıdakilerden hangileri iklim değişikliğinin yaşandığına kanıt olarak gösterilemez?

- A) Yalnız I   B) I ve II
C) III ve IV   D) Yalnız IV

4 Az bildiğimiz büyük ve küçük gruplar hakkında başkalarından duyduğumuz, özet veya manşet olarak okuduğumuz bilgileri bir araya getirmek suretiyle oluşturduğumuz tutumlar bize, o grup hakkında özet fikir verir. Yeni bir kişiyle tanıştığımızda kalıp yargılar pratik bir biçimde o insanı değerlendirmemizi sağlar. Kalıp yargılar bazen kolaylık sağlarken bazen ise yanlış tutum ve davranışlara neden olabilir. Kalıp yargılar genellikle erken yaşlarda oluşur ve çoğunlukla da değişmez. Özellikle milletler hakkındaki kalıplaşmış tutumlar zaman içinde çok az değişmektedir.

Buna göre kalıp yargılar ile ilgili;

- I. Değişmesi çok zordur.
- II. Önceden edinilmiş bilgilerdir.
- III. Toplumda eşitliği sağlar.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II   B) I ve III
C) Yalnız III   D) I, II ve III

5 Tercihlerimiz hayatımızda çok önemli bir yere sahiptir. Yediğimiz yemek, giydiğimiz kıyafet, tuttuğumuz takım, oturduğumuz mahalle, saç şeklimiz, dinlediğimiz müzikler ve daha pek çok şeyi bu tercihlerimiz belirler. İnsanların bizi bu tercihlerimize göre değerlendirmesi kalıp yargıların oluşmasına neden olur. Yeni bir kişiyle tanıştığımızda bu kalıp yargılar pratik bir biçimde o insanı değerlendirmemizi sağlar. Kalıp yargılar bazen kolaylık sağlarken bazen de yanlış tutum ve davranışlara neden olabilir.

Buna göre;

- I. Kalıp yargıların olumlu yönleri olduğu gibi olumsuz yönleri de vardır.
- II. Tercihlerimiz bireylerin bizim hakkımızda fikir sahibi olmasını sağlar.
- III. Kalıp yargıların yok olması mümkün değildir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I   B) I ve II
C) Yalnız III   D) I, II ve III

6 İklim değişikliği küresel ölçekte karşılaşılan en önemli sorunlardan biridir. Fosil yakıtların kullanılmaya başlanması, arazi kullanımının değişmesi, ormansızlaşma ve sanayi süreçleri sonucunda ortaya çıkmıştır. Atmosferde biriken sera gazları, atmosferin kimyasal özelliklerini etkilemektedir. Uzun vadede ise sera etkisi nedeniyle küresel ısınmaya ve sonuç olarak iklim değişikliğine neden olmaktadır.

Buna göre;

- I. iklim değişikliğinin olmasında insan etkisinin olduğu,
- II. iklim değişikliğinin en fazla fosil yakıtların kullanılmaya başlanmasından etkilendiği,
- III. iklim değişikliği üzerinde birçok faktörün etkisinin olduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I   B) I ve II
C) Yalnız II   D) II ve III

7 Brezilya'nın Ekvator bölgesindeki yağmur ormanlarının yok edilmesi sadece bu ülkeyi etkilemez. Yağmur ormanlarının yok olması yağışların azalmasına, atmosferdeki karbondioksit gibi zehirli gazların artmasına ve bu durum da küresel ısınmanın hızlanmasına neden olacaktır. Küresel ısınmanın etkisiyle Karadeniz Bölgesi'nde yağışların artması ülkemizin güneyinde ise azalması beklenmektedir.

Yukarıdaki örnek dikkate alındığında çevre ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Dünyanın herhangi bir yerindeki çevre sorunu sadece o yerin sorunu değil tüm insanların sorunudur.
B) Çevre sorunlarını uluslararası alanda ele almak doğru değildir.
C) İnsanlığın tek sorunu çevre sorunudur.
D) Küresel ısınmanın yararları da vardır.

8 Açlık sorunu küresel sorunlardan biri olup daha çok kırsal yörelerde gözlenmektedir. 300 milyonu çocuk olmak üzere 800 milyon insan açlığa maruz kalmaktadır. Açlık sonucu hastalıklar, ölümler, suç işleme oranı ve şiddet olayları artmaktadır. Açlık sorununun çözümü için küresel ısınmaya bağlı iklim değişikliklerine engel olunabilir.

Yukarıdaki paragraftan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Açlık sorunu çeşitli sosyal olaylara neden olmaktadır.
- B) Açlık sorunlarına karşı çeşitli önlemler alınabilmektedir.
- C) Açlık sorunundan sadece çocuklar etkilenmemektedir.
- D) Açlık sorunu sadece kırsal yörelerde gözlemlenmektedir.

9 Kuraklık, iklim değişikliği, açlık ve deprem küresel sorunlardandır.

İklim değişikliği: Fosil yakıtların kullanılmaya başlanması, ormansızlaşma ve sanayi süreçleri sonucunda ortaya çıkar.

Açlık: Açlık ve yoksulluk kırsal yörelerde daha yoğun olarak gözlemlenen bir sorundur.

Deprem: Yer kabuğu içindeki kırılmalar nedeniyle ani olarak meydana gelen sarsıntılardır.

Yukarıdaki bilgilerden hareketle aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Deprem insan etkisi olmadan gerçekleşen bir doğal afettir.
- B) İklim değişikliğinin ortaya çıkmasında insan faaliyetlerinin etkisi vardır.
- C) İklim değişikliğinin sonucu olan kuraklık daha çok mevsimin sıcak geçtiği bölgelerde görülür.
- D) Açlık, şehirlerde kırsal yörelere oranla daha azdır.

10 Dünya üzerinde insan yaşamını etkileyen birtakım sorunlar yaşanmıştır. Tüm insanlığı ilgilendiren bu sorunlara küresel sorun denilmektedir.

- ◆ Atmosfere salınan gazların neden olduğu düşünülen sera etkisinin sonucunda karada, denizde ve havada ölçülen ortalama sıcaklıklarda görülen artıştır.
- ◆ Fosil yakıtların kullanılmaya başlanması, arazi kullanımının değişmesi, ormansızlaşma ve sanayi süreçleri sonucunda ortaya çıkmıştır.
- ◆ Bir bölgede nem miktarının geçici dengesizliğinden kaynaklanan su kıtlığıdır.

Buna göre yukarıda küresel sorunlardan hangisinden söz edilmemiştir?

- A) Kuraklık
- B) Sel
- C) İklim değişikliği
- D) Küresel ısınma

11 Dünyada açlık sorunu giderek artmaktadır. Açlık sorunun en önemli nedenlerinden biri küresel iklim değişikliğine bağlı olarak artan kuraklık ve bir diğeri de bölgesel anlaşmazlıktan doğan çatışmalardır. Açlıktan en çok etkilenenler savaşların tahrip ettiği ülkelerin vatandaşlarıdır. Açlık ve yoksulluk kırsal kesimlerde daha fazladır. Dünyada 10 milyonun üzerinde insan açlık ve yetersiz beslenme sebebiyle ölmektedir.

Verilen paragraftan hareketle aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Küresel iklim değişiklikleri açlık sorununun temel nedenleri arasında yer alır.
- B) Askeri harcamalara yapılan yatırım açlığa neden olmaktadır.
- C) Ülkemizdeki açlık sorunu diğer ülkelerden daha azdır.
- D) Açlığın ortaya çıkmasında insanların da etkisi vardır.

Aşağıdaki sorulara verilen kavramlardan uygun olanı seçerek cevap veriniz.

Dış ticaret, göç, özerklik, iş birliği, terörizm, AİB, NATO, sınıf, AB, Cidde, İslamofobi, kast, WHO, Birleşmiş Milletler (BM), Riyad, TRACECA, deprem, ihracat, mülteci, BSEC, seyahat, yerli, D-8, İstanbul, küresel, pazarlama, G-20, UNICEF, volkanizma, özelleştirme eğilimi, WFP, UNCHR, kalıp yargı, magma, tsunami, DSİ, UNEP, EİT, TANAP, genelleştirme eğilimi, UNESCO, ithalat, iltica, etnik, FAO, sera etkisi, ön yargı, Ankara, sel, çekirdek, dış politika

1. Bir devletin sınırları ötesindeki devletlere uyguladığı siyasete ne denir?

Cevap: .....

2. Amaç ve çıkarları bir olanların oluşturdukları çalışma ortaklığına ne denir?

Cevap: .....

3. Bir ülkenin ürettiği malları başka ülkeye veya ülkelere satması, dış satıma ne denir?

Cevap: .....

4. Başka bir ülkeden mal getirme veya satın almaya ne denir?

Cevap: .....

5. Bir devletin yabancı devletlerle yaptığı alışveriş, ithalat ve ihracatın tamamına ne denir?

Cevap: .....

6. Tanıdığımız kişilerin sahip olduğu özelliği onunla aynı kategoride bulunan diğer kişilere yaymamıza ne denir?

Cevap: .....

7. Yer kabuğu içindeki kırılmalar nedeniyle ani olarak ortaya çıkan titreşimin dalgalar hâlinde yayılarak yeryüzünü sarsması olayına ne denir?

Cevap: .....

8. Ekonomik, toplumsal veya siyasi nedenlerle bireylerin veya toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye veya bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitmesine ne denir?

Cevap: .....

9. Dünyadaki açlık sorununa acil çözüm bulmak için 1961 yılında kurulan ve Birleşmiş Milletler sisteminde yer alan gıda yardım kuruluşu hangisidir?

Cevap: .....

10. Bir ülke, grup veya durumla ilgili sahip olduğumuz bir kaniyi bu durumdaki herkese uygulamamız hangi kavram ile ifade edilir?

Cevap: .....

11. Bir topluluğun, bir kuruluşun ayrı bir yasaya bağlı olarak kendi kendini yönetme hakkına ne denir?

Cevap: .....

12. Bireyde öteki bireylere, toplumsal kümelerle karşı sevgi ya da düşmanlık duygusunun uyanmasına yol açan koşullanmış bir duygusal tutumu yansıtan inanca ne denir?

Cevap: .....

13. Başka bir ülkeye veya yere sığınmış olan kişiye ne ad verilir?

Cevap: .....

14. Ayrıcalıklar bakımından yukarıdan aşağıya doğru kesin ölçülerle sınırlanmış bulunan, en koyu biçimiyle Hindistan'da görülen toplumsal sınıfların her birine ne denir?

Cevap: .....

15. Oturduğu bölgede doğup büyüyen, ataları da orada yaşamış olan kimseye ne denir?

Cevap: .....

16. Yerin içinde, sıvı veya hamur kıvamında uçucu gazlarla doymuş olarak bulunan eriyik maddeye ne denir?

Cevap: .....

17. Dil, töre ve kültürel nitelikleri aynı olan bir topluluğa ne denir?

Cevap: .....

18. Dünya ölçüsünde geniş bir bakış açısıyla benimseme hangi kavramla ifade edilir?

Cevap: .....

19. Topluma korku salma, insanları korkutma ve yıldırma gibi eylemlere ne denir?

Cevap: .....

20. Bir kimse veya bir şeyle ilgili olarak belirli olay ve görüntülere dayanarak önceden edinilmiş olumlu ve olumsuz yargılara ne denir?

Cevap: .....

21. Amacı üye ülkelerin coğrafi yakınlıklarından ve ekonomilerinin birbirlerini tamamlayıcı özelliklerinden yararlanarak ticari, ekonomik, bilimsel ve teknolojik iş birliğini geliştirmek olan kuruluş hangisidir?
Cevap: .....
22. Türkiye, İran ve Pakistan'ın kurucu üyeleri arasında yer aldığı kuruluş hangisidir?
Cevap: .....
23. Amacı; sosyal ve kültürel iş birliğinin yanı sıra Akdeniz bölgesinde ortak ekonomik refahı ve bölgesel bütünleşmeyi sağlamak olan kuruluş hangisidir?
Cevap: .....
24. Türkiye, Pakistan, Bangladeş, Malezya, Endonezya, Mısır, Nijerya ve İran'ın üye olduğu kuruluş hangisidir?
Cevap: .....
25. Deniz ve okyanus tabanında meydana gelen deprem ve deniz altı volkanizması gibi sebeplerle ortaya çıkan doğal afet hangisidir?
Cevap: .....
26. Birleşmiş Milletlerde çevrenin durumunun küresel düzeyde sürekli gözden geçirilmesini, çevre sorunları hakkında dünya kamuoyunun dikkatinin çekilmesini amaçlayan kuruluş hangisidir?
Cevap: .....
27. Dünyadaki gıda ve tarımla ilgili çalışmaları organize edip, geliştirerek gıda güvenliğini sağlamayı amaçlayan kuruluş hangisidir?
Cevap: .....
28. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (KEİ)'nin merkezi olan şehir hangisidir?
Cevap: .....
29. İslam dünyasına mensup olan bireylerin maruz kaldıkları ayrımcı muameleye verilen genel isim nedir?
Cevap: .....
30. Atmosfere salınan gazların neden olduğu, karada, denizde ve havada ölçülen ortalama sıcaklık artışına verilen ad nedir?
Cevap: .....
31. Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü'nün kısa adı nedir?
Cevap: .....
32. Dünyadaki bütün çocukların güvenlik, sağlık, eğitim gibi her türlü haklardan yararlanmalarını sağlamak ve bu haklarını korumak ve onları kollamak amacıyla kurulan kuruluş hangisidir?
Cevap: .....
33. Amacı tüm insanların mümkün olan en yüksek sağlık düzeyine ulaşmasını sağlamak olan kuruluş hangisidir?
Cevap: .....
34. Ülkesini savaş ya da zulüm gibi nedenlerden terk etmiş olan kişilere uluslararası koruma sağlayan kuruluş hangisidir?
Cevap: .....
35. Dünya üzerinde Ortak miras eserlerini korumak amacıyla kurulan Uluslararası teşkilat hangisidir?
Cevap: .....
36. İkinci Dünya Savaşı'nın sonunda, 1945'te kurulan kuruluş hangisidir?
Cevap: .....
37. Karadeniz, Kafkasya ve Orta Asya'da uluslararası ulaşımı geliştirmeyi ve siyasi-ekonomik ilerlemeyi hedefleyen hükümetler arası program hangisidir?
Cevap: .....
38. Küresel ekonomi ve mali sistemin daha fazla geliştirilmesini sağlamak ve küresel krizlere karşı önlem almak amacıyla kurulan kuruluş hangisidir?
Cevap: .....
39. İslam İşbirliği Teşkilatının merkezi neresidir?
Cevap: .....

www.ortaokuldata.com Dijital Eğitim
Platformunun tanıtım ve kullanım
videoları için karekodu okutunuz.

Dijital Eğitim Platformunda Neler Var?

Bu seti alan öğretmen ve öğrencilerin tamamı Dijital Eğitim Platformuna sınırsız sahip olacaktır. Dijital Eğitim Platformunda

- Deneme sınavları çözme,
- Soru çözme,
- Konu çalışma,
- Yapay zeka destekli istatistiksel raporlar alma,
- Süreç odaklı dijital öğrenci takip sistemi,
- Ders kitabının dijital içerikleri,
- Akıllı tahta uygulamaları

gibi birçok özelliğe sahiptir.

Dijital Eğitim Platformu Nasıl Kullanılır?

- Öğretmenin sisteme üye olması
  1. Öğretmen kendisi ortaokuldata.com'dan üyelik yapabilir.
  2. 0 (542) 262 03 37 whatsapp hattından yardım alarak üyelik yaptırabilir.
- Öğretmen, öğrenci listesini sisteme girdikten sonra öğrencilerin kullanıcı adı ve şifreleri otomatik oluşturulacak veya öğrenci listesini 0 (542) 262 03 37 whatsapp hattına göndererek sistem tarafından öğrenci şifreleri oluşturulacaktır.
- Öğrenci, öğretmeninden alacağı şifre ile sisteme giriş yapabilecektir.

* Sınırsız kullanım süresi 1 eğitim-öğretim yılıdır.

**Ayrıca
“DEFTERİM”
Kitabımızı da
Deneyimleyiniz.**

Karekodu okutunuz.

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi 1518 Sok.
Mat-Sit İş Merkezi No:2/20 Yenimahalle / ANKARA
Tel: 0 312 384 20 33 - 0 505 925 57 81
www.editoryayinevi.com | bilgi@editoryayinevi.com

Nasıl Sipariş Edebilirim?

Kitapçınızdan talep edebilir veya 0 505 099 24 84 telefon hattından bilgi alabilirsiniz.

9 786052 806241